

การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกม
ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิไลพร คำสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ตุลาคม 2541
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกม
ประกอบการสอน กับการสอนตามคู่มือครู

บทคัดย่อ
ของ
วิไลพร คำสะอาด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ตุลาคม 2541

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกม ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน สอนโดยใช้ เพลงและเกมประกอบการสอน และกลุ่มควบคุม 40 คน สอนโดยใช้วิธีสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้ง 2 กลุ่ม และดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการ วิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นคือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความสนใจ ในวิธีสอนภาษาไทย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าสถิติ t-test แบบ Independent และ t-test แบบ Dependent

ผลการทดลอง พบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอน ตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอน ตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอน ตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF MATHAYOM SUKSA IV STUDENTS' THAI LANGUAGE
PERFORMANCE, CREATIVE THINKING AND INTEREST IN TEACHING
METHODOLOGY THROUGH THE INSTRUCTION WITH SONGS AND GAMES
AND THE INSTRUCTION BASED ON THE TEACHER'S MANUAL.

AN ABSTRACT
BY
WILAIORN DUMSAARD

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University
October 1998

The purpose of this study was to compare mathayom suksa IV students' Thai language performance, creative thinking and interest in teaching methodology through the instruction with songs and games and the instruction based on the teacher's manual.

The sample in this study were 80 mathayom suksa IV students at Benjamatheputit School in Pechaburi Province during the first semester of 1998 academic year. The sample was divided into two groups, the experimental and the control groups with 40 students in each. The experimental groups was taught through instruction with songs and games and the control groups was taught through instruction based on the teacher's manual. Each groups was taught with in the same content for sixteen periods of 50 minutes . The research design of this study was the randomized control group pretest-posttest design.

Thai language performance test, creative thinking in Thai language test, and interest in teaching methodology questionnaire were used in this study. The t-test of Independent and t-test of dependent were used for statistical data analysis.

The results of this study indicated that :

1. Thai language performance between the experimental and control groups was significantly different at the .01 level.
2. The creative thinking between the experimental and control groups was significantly different at the .01 level.
3. The interest in teaching methodology between the experimental and control groups was significantly different at the .01 level.
4. The Thai language performance, the creative thinking and the interest in teaching methodology of the experimental groups before and after the experiment were significantly different at the .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจในวิธีสอน
ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกม
ประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู

ของ
นางวิไลพร ดำสะอาด

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการมัธยมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์)
วันที่ ๘ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2541

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม)
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.บังอร พานทอง)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์จรรยา ชชาติกานนท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.บังอร พานทอง และ อาจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความเมตตา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์รัตนะ ดร.พรรณี บุญประกอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี อาจารย์พิศศรี กมลเวช และอาจารย์ผจญ สุวรรณวงษ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยและมีค่าอย่างยิ่ง อันทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อาจารย์ สยมพร เจียวเลียน หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรีทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวก ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/8 และ 4/9 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 ที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการทดลองในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา จังหวัดเพชรบุรี และคณาจารย์ในหมวดวิชาภาษาไทยทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทดลองหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณยิ่ง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ธีระ คำสะอาด อาจารย์มัทรียา จำปาเทศ รวมทั้งพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือเอื้ออาทร สนับสนุน พร้อมทั้งคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย และคอยเป็นกำลังใจในการวิจัยเสมอมา จนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณอันยิ่งใหญ่ของบิดา มารดา ผู้ที่ให้ทั้งชีวิต ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย ทำให้ผู้วิจัยมีจิตใจที่มั่นคง มีความมานะ บากบั่น เข้มแข็ง อดทน และมีกำลังใจในการเผชิญอุปสรรคต่างๆ รวมทั้งครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.....	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสื่อสารและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร.....	13
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงและการใช้เพลงประกอบการสอน.....	15
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกมและการใช้เกมประกอบการสอน.....	23
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู.....	32
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษา.....	40
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา.....	45
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ.....	59
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	67
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
	เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ.....	67
	วิธีดำเนินการทดลอง.....	76
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	90
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	92

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5(ต่อ) อภิปรายผล.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	100
 บรรณานุกรม.....	 101
 ภาคผนวก.....	 110
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 241

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เพลงและเกมที่ใช้ในแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้.....	70
2	แบบแผนการทดลอง.....	75
3	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	84
4	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	85
5	ผลการเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	86
6	ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	87
7	ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	88
8	ผลการเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง.....	89
9	แสดงค่าความยากง่าย(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการ ใช้ภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ.....	231
10	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย.....	232
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย.....	233
12	แสดงคะแนนวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	234
13	แสดงคะแนนวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย รวมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	236
14	แสดงคะแนนวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	238

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 ภาพตัวอย่าง แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาด้านความสัมพันธ์ทางสังคม..... 74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนไทยทั้งชาติ ภาษานอกจากจะเป็นวัฒนธรรม และแสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นชาติไทยแล้ว ภาษายังช่วยในการถ่ายทอดความรู้ความคิด เสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีของคนในสังคมอีกด้วย ดังนั้นวิชาภาษาไทยจึงเป็นวิชาที่สำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาคนในชาติ การเรียนวิชาภาษาไทยเป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาอื่นๆ ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสารจึงนับว่า สำคัญมากในยุคปัจจุบัน คือโลกของการสื่อสารที่ไร้พรมแดน

การที่บุคคลจะสามารถสื่อสารกันได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับการศึกษา ผู้ที่ใช้ภาษา ได้ดีจะต้องฝึกทักษะอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความสามารถทางภาษา การจัดประสบการณ์ทางด้านภาษาให้กับผู้เรียน ต้องอาศัยทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการสื่อความหมายที่ชัดเจน ซึ่งจำเป็น อย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน (กรมวิชาการ. 2532 : 171-340) และตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาใน พ.ศ. 2539-2550 ได้เล็งเห็นความสำคัญของวิชาภาษาไทย จึงกำหนดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นเป็นพิเศษด้านพื้นฐานทางภาษาไทย เพื่อรองรับการพัฒนาความรู้ และทักษะในระดับสูงขึ้น

(การปฏิรูปการศึกษา. 2539 : 24)

จากความสำคัญดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)ไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ของภาษา ลักษณะทั่วไปของภาษา และสามารถใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมตาม กาลเทศะ บุคคล และสถานการณ์ มีความใคร่รู้ ใคร่เรียน ใช้ภาษาในการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปสู่การพัฒนา ตนเองและสังคมได้ โดยใช้ความรู้และความสามารถทางภาษาในการศึกษาต่อหรือค้นคว้าวิทยาการต่างๆ ตาม ความสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 9)

คุณลักษณะที่ครูจะต้องปลูกฝังเพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะดังกล่าวซึ่งสำคัญต่อการเรียนการสอนวิชา ภาษาไทยคือความสนใจในการเรียน ความกระตือรือร้นเอาใจใส่ใฝ่หาความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษารวมถึง ความรู้สึกที่ดีต่อวิชาภาษาไทยอีกด้วย การจัดการเรียนการสอนของครูนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำหลักการและ จุดประสงค์มาประยุกต์เป็นภาคปฏิบัติ เพื่อนำนักเรียนไปสู่ผลสำเร็จตามที่หลักสูตรต้องการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ นักเรียนจะนำกระบวนการต่างๆไปใช้ในชีวิตจริง (สทบ. ลักษณะ. 2534 : 4) นักเรียนที่จะบรรลุจุดประสงค์ ของ หลักสูตร จะต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารได้เป็นอย่างดี จากการประเมินผลการใช้ หลักสูตรของศูนย์พัฒนาหลักสูตร ของกรมวิชาการ (2535 : 8-11) พบว่า นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายทั่วประเทศ มีความสามารถในการใช้ภาษาอยู่ในเกณฑ์ปานกลางควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น และจาก การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ พบว่า ในภาพรวมระดับประเทศ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความคิด และความสามารถทางภาษาอยู่ในระดับ พอใช้ คือร้อยละ 48.27 และ 69.01 (กรมวิชาการ. 2538 : 41-45) จึงควรพัฒนาให้อยู่ในระดับดี และมี ประสิทธิภาพสูงสุดทั้งในเรื่องการรับสารและการส่งสาร (ธีรพงศ์ เกิดสุนทร. 2538 : 1) โดยเฉพาะนักเรียน มัธยมศึกษาในส่วนภูมิภาคที่จะต้องเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาไทย ให้เกิดความชำนาญ สามารถใช้ภาษา

ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งการใช้ประโยชน์จากภาษาและมีศิลปะในการใช้ภาษาอย่างเต็มความสามารถ

จากสภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน ยังทำให้ผู้เรียนไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร สุจริต เพียรชอบ (2539 : 11-15) กล่าวถึงปัญหาการเรียนการสอนภาษาไทยว่าจำนวนนักเรียนในชั้นมีมาก การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจจึงทำได้ยาก ครูขาดความรู้พิเศษและขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมประกอบการสอน เช่น การแสดงละคร ร้องเพลง หรือเล่นเกม เป็นต้น จึงทำให้ชั่วโมงภาษาไทยไม่สนุกสนานเท่าที่ควร อีกทั้งครูไม่ได้คิดค้นวิธีสอนและนำสื่อที่น่าสนใจ ที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียนมาใช้ ส่วนมากครูมุ่งแต่เฉพาะความรู้ มาถ่ายทอดให้กับนักเรียนเท่านั้น รัตนา ศุภจตุรัส (2534 : 3) กล่าวเสริมอีกว่า นักเรียนมีเจตคติเชิงลบต่อวิชาภาษาไทย กล่าวคือขาดความสนใจในการเรียนและรู้สึกว่าการเรียนภาษาไทยเป็นวิชาที่ยาก น่าเบื่อหน่ายไม่อยากเรียน ด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นครูจึงควรจัดกิจกรรมประกอบการสอนโดยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้น่าสนใจใคร่รู้ ใคร่เรียนมากขึ้นก่อน แล้วจึงสร้างสื่อในการสอน ประกอบกับวิธีสอนที่เร้าให้เกิดความสนใจให้อยากเรียน และจัดกิจกรรมเสริมความรู้ ผักตบชား พัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เพื่อส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อุดุลย์ศักดิ์ ดวงคำน้อย (2538 : 28-29) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่ครูเตรียมกิจกรรมสนับสนุนให้การเรียนมีรสชาติ เช่น มีเกมการแข่งขัน และเพลงประกอบ จะทำให้ผู้เรียนสนุกสนานและเกิดทักษะได้แนวคิดที่ติดตัวไปตลอด การนำเพลงมาใช้ประกอบการสอนสามารถฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน ให้กับผู้เรียน ถ้านำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัยของนักเรียน (อรสา กุมาริบุคหุต. 2521 : 34-35) ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการที่ครูผู้สอนจะเลือกนำมาใช้ได้อย่างเหมาะสมโดยยึดกระบวนการเรียนที่ว่าการสอนที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการ ที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย (วิชัย ดิสสระ. 2533 : 146)

ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเป็นอีกประการหนึ่งที่ครูควรส่งเสริมเพราะเป็นกระบวนการทางสติปัญญา และความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาสังคม (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2523 : 4) ดังนั้นครูผู้สอนควรมีเทคนิคในการจัดกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถใช้ภาษาได้อย่างสร้างสรรค์ (อารี รังสินนท์. 2532:93) วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาได้มากถ้าวรรณกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมโดยเฉพาะงานสร้างสรรค์ทางภาษา เช่น การแต่งคำประพันธ์ แต่งเพลง หรือการเขียนเรื่องสั้น (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. 2519: 227-229)

เพลงและเกมประกอบการสอน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะก่อให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ และเกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะทำให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษาอย่างบูรณาการ ได้เป็นอย่างดี เพราะลักษณะของมนุษย์โดยทั่วไปมีความต้องการที่จะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน อยู่แล้วเพลงและเกมเป็นกิจกรรมสากลที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินได้ทุกสมัย ทุกวัย โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยรุ่นที่ชอบและสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน แปลกใหม่ท้าทายความสามารถ (สุโขทัย ธรรมวิราช. 2526 : 67-73) นอกจากนี้ละออง จันทรเจริญ (ม.ป.ป. : 230-231) กล่าวว่าเพลงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกได้ดี แม้แต่นักเรียนที่ไม่ค่อยกล้าพูดกับครูเวลาอ่านหนังสือออกเสียงตะกุกตะกักแต่พอได้ร้องเพลง อากาเรเหล่านี้หายไปถ้าครูรู้จักเลือกเพลงมาประกอบการสอนได้เหมาะสมก็จะเป็นประโยชน์ทั้งกับการเรียนการสอนและกับตัวผู้เรียนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแมกกรีดี (McGready. 1976 : 21) ที่กล่าวไว้ว่า การใช้เพลงประกอบการสอนเป็นที่ยอมรับในวงการครุว่ามีความประโยชน์มากถ้าเพลงนั้นเหมาะสมกับผู้เรียนและจะช่วยให้ผู้เรียน

สนใจเรียนมากขึ้น การใช้เพลงและเกมประกอบการสอน เป็นการเรียนแบบเล่นปนเรียน (Play Way) ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานสนใจเรียนด้วยความเต็มใจ ไม่ต้องบังคับ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว จากงานวิจัยของสมศักดิ์ ชำนาญกิจ (2523 : 41) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทย โดยใช้เพลงประกอบการสอนพบว่าเพลงสามารถทำให้นักเรียนมีความสนใจและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพล รูปบุษชา (2524 : 81) ที่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอนวิชาหลักภาษาไทยกับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าเกมและเพลงทำให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนมากกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลการวิจัยของ ปิยะศักดิ์ สันทรพิทย์ (2530 : 63) ทดลองใช้เกมและเพลงประกอบการสอน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความสนใจในการเรียน กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในการเรียน สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการวิจัยของ โสภา ท่าเรือพลี (2525 : 40) ที่ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้และไม่ใช้บทเพลงประกอบ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน กลุ่มทดลองอยู่ในระดับสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนงานวิจัยที่สนับสนุนเกี่ยวกับเกม โคเฮน (ปิยะศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 18 ; อ้างอิงจาก Cohen.1978 : 248) ศึกษาผลการใช้เกมในสถานการณ์การสอนภาษาอังกฤษกับนักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจเรียนพบว่า 84 % เห็นว่าเกมสถานการณ์น่าสนใจมากกว่าการสอนธรรมดา 75 % สนใจเรียนมากขึ้น 61% เห็นว่า การใช้เกมทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น

นอกจากเพลงและเกม จะสามารถสร้างความสนใจในการเรียนได้แล้ว ยังใช้ฝึกทักษะในการใช้ภาษาได้ดีอีกด้วย เพราะในขณะที่เล่นเกมผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ต้องคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจะต้องสื่อสารความคิด และการกระทำของตนให้คนอื่นรับรู้ ทักษะทางภาษาจึงเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เพลงสามารถช่วยฝึกการอ่านออกเสียง ใช้สรุปบทเรียน และนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อสร้างความสนใจในการเรียนให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นไปตามกฎของการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ที่ว่า การเรียนรู้ด้วยความสนใจเกิดขึ้นได้หากอินทรีย์ได้รับการตอบสนองด้วยความพอใจ (ปิยะศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 26 ; อ้างอิงจาก Thordike.1969 : 345) ส่วนงานวิจัยของพินเตอร์ (ปิยะศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 17 ; อ้างอิงจาก Pinter.1977 : 710) ที่ทดลองใช้เกมประกอบการสอนสะกดคำในภาษาอังกฤษ พบว่า เกมประกอบการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ส่วนในวิชาภาษาไทยมีการวิจัยที่พบว่า การใช้เกมประกอบการสอนวิชาหลักภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (บงกช สุภธาดา. 2527 : 48 , มานพ ศรีเทียม. 2527 : 52 , อัญชลี สุคนธา. 2527 : 58)

จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ว่าการใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ทำให้นักเรียนมีความสนใจและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติสามารถใช้ฝึกการคิดแก้ปัญหาใช้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มและฝึกความสามารถในการใช้ภาษาได้ด้วย งานวิจัยที่สนับสนุนการสอนโดยใช้เพลงประกอบ ปราโมทย์ ไวยกุล (2540 : 60) ก็ได้้นำเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาทดลองสอนกับวิชาเลือกภาษาไทย (ท 051ภาษากับวัฒนธรรม) ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาภาษาไทย สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรใช้เพลงประกอบการสอนกับระดับชั้นอื่นๆ บ้าง

จากข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยจึงคิดว่าการใช้เพลงและเกมประกอบการสอน จะเป็นสิ่งเร้าความสนใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนและฝึกทักษะให้เกิดการเรียนรู้ ได้แสดงออก มีส่วนร่วมกับกิจกรรมอย่างพอใจ ซึ่งส่งผลให้เกิด

ความสามารถในการใช้ภาษาไทยสูงขึ้น สอดคล้องกับ โพลล์ (Powell, 1963 : 330) ที่กล่าวว่าเสียงเพลงที่นักเรียนรู้จัก และชื่นชอบจะเป็นตัวเร้าความสนใจใฝ่การเรียนรู้ เมื่อได้ฝึกร้องก็ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน มีบรรยากาศที่น่าเรียน แล้วผลที่ตามมาคือความเข้าใจในบทเรียน การฝึกทักษะการสื่อสารจากกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้เกิดพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาขึ้นโดยไม่รู้ตัว

การสร้างสื่อเพลงเพื่อใช้ประกอบบทเรียนนี้ สร้างและพัฒนาโดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับเนื้อหา ส่วนเกมนี้จะพัฒนามาจากแบบรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์ที่มุ่งฝึกผู้เรียนให้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการส่งสารและรับสาร ที่เหมาะสมกับวัย ปัจจุบันนี้ธุรกิจด้านเสียงเพลงและเกมโชว์ได้รับการยอมรับในกลุ่มวัยรุ่นมาก คือวัยของนักเรียนระดับมัธยมที่มีอายุ 13-18 ปี ซึ่งจะเห็นได้จากเวทีการแสดงดนตรี ของศิลปินที่กำลังเป็นที่นิยม ที่ยอมแม้จะเสียเวลา เสียเงิน เพื่อซื้อความสุขที่ได้จากเสียงเพลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำสิ่งที่ผู้เรียนชอบมาเป็นแรงจูงใจ พัฒนาขึ้นมาในรูปแบบของกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยด้วยสื่อเพลงและเกม เพื่อให้บทเรียนน่าสนใจชวนติดตาม และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

การนำเพลงไทยสากลที่กำลังอยู่ในความนิยมร่วมกับวิธีการสอนโดยใช้เกมประกอบ มาใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นั้นจึงเป็นความสนใจอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาค้นคว้าเพื่อได้ผลวิจัยมาเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และหวังว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะช่วยให้เกิดแนวคิดใหม่ในการนำดนตรี เสียงเพลง และเกมมาประกอบการสอนภาษาไทยต่อไป

จากการศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาไว้เพียงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เกิดจากการเรียนด้วยเพลงและเกมกับความสนใจในการเรียนเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าผลสัมฤทธิ์เป็นเพียงผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้เฉพาะเนื้อหาในบทเรียน แต่ความสามารถในการใช้ภาษาเมื่อฝึกฝนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนแล้วสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้มากกว่า ดังนั้นจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา และความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนความสนใจในวิธีสอนที่เกิดจากการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบดังกล่าว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าจะเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเพลงและเกมมาใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้ได้เพลงและเกมประกอบการสอนที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นยังเป็นการพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย อีกด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมประมาณ 270 คน (เฉพาะแผนการเรียนศิลป์-ภาษา)

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีลำดับขั้นการสุ่มดังนี้

- สุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากประชากร 6 ห้องเรียน ด้วยวิธีการจับสลาก มีนักเรียน 80 คน นักเรียนที่เกินจำนวนทำการสุ่มซื้อคัตตอก โดยไม่นำผลการทดลองมาหาค่า แต่ให้เรียนรวมกันในห้องเรียนปกติ
- จาก 2 ห้องเรียน นำมาสุ่มอีกครั้งหนึ่งโดยจับสลากห้องเรียน เพื่อแบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังนี้คือ กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนจำนวน 40 คน ส่วนกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามคู่มือครู จำนวน 40 คน

เวลา ที่ใช้ในการทดลองจำนวน 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ เป็นเวลา 8 สัปดาห์

เนื้อหา ที่ใช้ในการทดลองผู้วิจัยเลือกเนื้อหาภาษาไทย ท 401 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษณ์ เล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร ซึ่งนำเพลงและเกมที่นักเรียนรู้จักตามสมัยนิยมและเกี่ยวข้องกับเนื้อหาในบทเรียนมาใช้ โดยแต่งเพลงเพิ่มเติมอีกตามความเหมาะสม ส่วนเกมนั้นดัดแปลงมาจากเกมโชว์ต่างๆ เกมฝึกทักษะ พร้อมกับจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพของบทเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่
 - 1.1 การสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน
 - 1.2 การสอนตามคู่มือครู
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย
 - 2.2 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
 - 2.3 ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพลง

หมายถึง การนำเอาคำประพันธ์ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง มาใส่ทำนองและจังหวะ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและมีเครื่องดนตรีที่เล่นประกอบได้ มีคำร้องและทำนองตามรูปแบบ ที่นอกจากจะ ทำให้เกิดความไพเราะแล้ว การร้องเพลงยังเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความบันเทิง และมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ทุกวัยมาตลอด โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เจริญเติบโต เพลงสามารถตอบสนองความต้องการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้ เสียงเพลงช่วยให้จิตใจเบิกบาน หายเหงา และมีสุนทรีย์

2. เกม

หมายถึง กิจกรรมการเล่นที่มีการกำหนดผู้เล่น กฎ กติกา วิธีการแข่งขัน และมีจุดประสงค์การเล่นที่แน่นอนชัดเจน บุคคลที่ทำตาม กฎ กติกา และวิธีการเล่นที่ถูกต้องรวดเร็วที่สุดเป็นผู้ชนะในการแข่งขัน เกมประกอบด้วยเกมเฉื่อย (Quiet Games) และเกมที่ต้องใช้ความว่องไว (Active Games) เกมต่างๆ เหล่านี้มีทั้งเล่นคนเดียว สองคน สามคน หรือเล่นเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากๆ บางเกมก็ให้ประโยชน์เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและสนุกสนาน แต่บางเกมก็กระตุ้นการทำงานของร่างกาย และสมอง บางเกมก็ฝึกทักษะ บางส่วนของร่างกายจิตใจ และสมองเป็นพิเศษ

3. การสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน

หมายถึงการนำเอาทำนองเพลงไทยสากลที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบัน มาแต่งคำร้องใหม่ โดยนำเนื้อหาวิชาภาษาไทย ท 401 ตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร มาใส่ในทำนองเพลงนั้น และได้เลือกเพลงที่มีเนื้อหาสาระดี เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน พร้อมทั้งเลือกเกมที่เหมาะสม มาประกอบการสอน ในขั้นตอนการสอนโดยใช้เป็นทั้งแบบฝึกหัดเสริมทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียน และการแสดงออกโดยคำนึงถึงเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน โดยเลือกใช้เพลงที่มีคำร้องสอดคล้องกับเนื้อหา มีท่วงทำนองที่ผู้เรียนรู้จักและอยู่ในความสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน แล้วให้ผู้เรียนสรุปใจความสำคัญ ข้อคิดที่ได้จากเพลง ความรู้สึกที่มีต่อเพลงนั้น เพื่อโยงเข้าสู่เนื้อเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการสอน เป็นขั้นของการจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและได้แสดงออก พร้อมทั้งฝึกความสามารถของการใช้ภาษาโดยใช้เพลงและเกม เช่นเลือกเพลงต่างๆ ไปที่มีสาระความรู้ เปิดให้ผู้เรียนฟังแล้วตอบคำถามจากเพลงหรือให้สรุปโดยการให้ตั้งชื่อเพลงและแสดงความรู้สึก ความคิดเห็นที่มีต่อเพลงเพื่อส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา การฝึกกิจกรรมจากใบงาน มีทั้งฝึกเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มโดยวิธีระดมพลังสมองแล้วส่งตัวแทนนำเสนอผลงาน ส่วนกิจกรรมการฝึกที่ใช้เกมนั้นเป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์ทางการพูดและการเขียน การใช้ความคิด สติปัญญาในการแก้ปัญหา ที่มีการแข่งขัน มีกติกาการเล่นที่เร้าความสนใจ การแข่งขันเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ ความพร้อมเพรียง ซึ่งผู้เรียนจะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป โดยใช้เพลงทำนองเดิมจากเพลงที่นำเข้าสู่บทเรียน แต่แต่งคำร้องใหม่ ที่เป็นการสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาที่เรียน ในขณะที่ผู้เรียนร้องเพลงนั้น จะเป็นการทบทวนความรู้ไปด้วยและเสริมความรู้ โดยการนำบทประพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาสรุปพร้อมกับใส่ทำนองเพลง แล้วให้ผู้เรียนร้องตาม

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล โดยการสังเกตจากการแสดงออกของผู้เรียน จากการสนทนาซักถาม และการตอบคำถามของผู้เรียน การปฏิบัติงานกลุ่ม และการนำเสนอผลงาน ความกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม ความสนใจความกระตือรือร้นในการร้องเพลงและเล่นเกม โดยการตรวจผลงานจากใบงานที่ให้ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละแผนการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมที่ให้ทำนอกเวลา ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ผู้สอนทราบถึงพัฒนาการของผู้เรียนด้านความคิดสร้างสรรค์ และความสนใจ ตลอดจน ปัญหาและอุปสรรค เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

วิธีการเลือกเพลงมาใช้ประกอบการสอน คือเลือกเพลงให้เหมาะสมกับบทเรียน และจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา ทำนอง จังหวะ ต้องเหมาะสมกับความสนใจ วัยและสมัยนิยม ครูจะต้องรู้วิธีการร้องเพลงถ้าร้องไม่ได้ให้ใช้เทปบันทึกเสียงช่วย ควรจะหาเพลงใหม่ๆ มาสอนผู้เรียน โดยครูอาจแต่งเพลงเอง หรือให้ผู้เรียนช่วยกันแต่งหรือนำมาจากผู้ที่แต่งไว้แล้ว มีการสรุปประเด็น หรือทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อความเข้าใจจากบทเพลง ส่วนเกมนั้นนำมาประกอบกับเพลงเพื่อมุ่งฝึกทักษะทางภาษาด้วยการฝึกกระบวนการทางความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาซึ่งเป็นแนวทางในการนำไปสู่การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เกมได้พัฒนารูปแบบมาจากเกมโชว์ในรายการทางโทรทัศน์ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมและรู้จักกันดี โดยฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นคณะ เช่น เกมโชว์ ที่ฝึกทักษะเกี่ยวกับการสื่อสาร เกมจากรายการดวงกับดาว ที่ฝึกเกี่ยวกับการใช้คำ การใช้ภาษา ทำทาง เกมสร้างสรรค์เกี่ยวกับเพลงจากจุกบ็อกซ์เกม เป็นต้น

4. การสอนตามคู่มือครู

หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือครู ซึ่งเป็นเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้งและชัดเจน ตลอดจนให้ทราบถึงวิธีสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย โดยใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ซักถาม แบ่งกลุ่มระดมความคิด นำเสนอผลงาน วิเคราะห์วิจารณ์ หรือให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด และทำกิจกรรมตามความเหมาะสมกับการเรียนการสอนซึ่งมีการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การสอนตามคู่มือครู ยึดกระบวนการเรียนการสอนตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน จากลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์ และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ 9 ขั้นของ กาเย่ ดังนี้

1. **ขั้นสร้างความสนใจ** เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน โดยผู้สอนใช้การพูดคุยซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่
2. **ขั้นแจ้งจุดประสงค์** คือบอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่จะเรียนต่อไปนี้เป็นเมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่
3. **ขั้นทบทวนความรู้เดิม** เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

4. **ชั้นเสนอบทเรียนใหม่** ตามคู่มือครูโดยอธิบายเนื้อหาและใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ บัตรคำ แถบบันทึกเสียง แผ่นโปร่งใส วีดีโอ หรือสไลด์ เป็นต้น เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจ และน่าติดตาม เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดกิจกรรม หรือจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน และเป็นประสบการณ์ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

5. **ชั้นให้แนวการเรียนรู้** เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไปเป็นการแนะนำให้ผู้เรียน สามารถทำกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อเป็นแนวทางในการคิด ซึ่งผู้สอนจะหาแนวทางโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียนที่เป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. **ชั้นให้ปฏิบัติ** ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. **ชั้นการให้ข้อมูลย้อนกลับ** เป็นการแจ้งผลการปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆไปแล้ว และสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องก็จะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนให้กำลังใจ โดยการให้คำติชมหรือวิจารณ์ ด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเป็นผู้ประเมินก็ได้

8. **ชั้นประเมินผลการเรียน** เป็นการวัดผลและประเมินพฤติกรรม หรือผลงานที่ผู้เรียนทำ ว่า บรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ เพียงใด ด้วยการทำแบบฝึกหัด หรือจากการทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน หรือสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ของผู้เรียน

9. **ชั้นส่งเสริมความมั่นใจและการถ่ายโอนความรู้** เป็นการสรุปเน้น และย้ำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีการเรียนที่คงทนขึ้น ด้วยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม หรือแบบฝึกหัดเสริมความรู้ หรือการปฏิบัติกิจกรรมเสริมอื่นๆ เช่น ให้ทำการบ้าน ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากความรู้ที่ได้รับ

5. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย

หมายถึง ความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียนภาษาไทย เพื่อสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งวัดได้จากพฤติกรรมในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนในการตอบแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดความสามารถการสื่อสารในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีลักษณะดังนี้

5.1 **ความสามารถในการฟัง** หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ สรุปความ และวิเคราะห์ความจากเรื่องที่ฟังได้ ทั้งงานเขียนที่เป็นร้อยแก้ว และร้อยกรอง

5.2 **ความสามารถในการพูด** หมายถึง ความสามารถในการพูดลำดับเรื่อง อธิบายความ อภิปราย และใช้ถ้อยคำในการพูดได้ถูกต้องเหมาะสม ตามกาลเทศะ และสถานการณ์

5.3 **ความสามารถในการอ่าน** หมายถึง ความสามารถในการอ่านเก็บความรู้ สรุปความ ตีความ จับใจความสำคัญ และวิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ ทั้งการรับสารด้วยการอ่าน และส่งสารด้วยการอ่านคือการอ่านให้ผู้อื่นฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 **ความสามารถในการเขียน** หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียง เขียนแสดงความคิดเห็น และใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น การเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และเขียนกลอนสุภาพได้ ซึ่งจะแสดงในขั้นการฝึกทักษะ จากการทำแบบฝึกหัด จากใบงาน ใบกิจกรรมเสริม ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในรายวิชาภาษาไทย ท 401 และสอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งเป็นการวัด ความสามารถของผู้เรียนด้านการใช้ภาษาในการสื่อสารขั้นพื้นฐาน

6. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

หมายถึงความสามารถของบุคคลในการรับรู้ การแสดงออกทางภาษา และการสื่อความหมายได้อย่าง กว้างขวาง มีประสิทธิภาพสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาได้หลายทิศ หลายทาง นำไปสู่การคิดสร้างสรรค์ทาง ภาษาที่ไม่ซ้ำใครหรือไม่ซ้ำของเดิม มีความคิดเป็นอิสระ และมีจินตนาการประยุกต์ในการที่จะสร้างสรรค์ออกมา เป็นถ้อยคำภาษาที่หลากหลาย เช่น ถ่ายทอดออกมาในรูปของการพูดและการเขียน เป็นคำ กลุ่มคำ ประโยคหรือ ข้อความ ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมอง ที่คิดในลักษณะอเนกนัย จากการรวบรวมประสบการณ์ ทางภาษาทั้งหมดที่ผ่านมาเชื่อมโยงเข้ากับสถานการณ์ใหม่ เพื่อสร้างรูปแบบอย่างใหม่ ที่อาจจะไม่สมบูรณ์ อย่างแท้จริง ออกมาในรูปพัฒนาการทางภาษา ลักษณะความคิดอเนกนัยทางด้านภาษานี้ จะเป็นหนทางให้ค้นพบ ความคิดที่ดีมีคุณภาพ หรือความคิดสร้างสรรค์นั่นเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลมากมายแตกต่างกัน ทั้งในด้าน ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม หลังจากที่ได้รับการฝึกกิจกรรมทางภาษา จากกระบวนการ เรียนการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนแล้ว ซึ่งวัดได้จากคะแนนการทำแบบทดสอบ วัดความคิด สร้างสรรค์ทางภาษาของ อาร์ พันธ์ณี ซึ่งดัดแปลงจากแนวทฤษฎีของ ทอร์เรนซ์ และผู้วิจัยศึกษาเพิ่มเติมอีก ตามแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด วอลลาส และ โกลแกน ที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

7. ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้สึกชอบ และพอใจในวิธีสอนภาษาไทยที่ใช้เพลงและเกม ประกอบการสอน และเอาใจใส่ต่อวิชาภาษาไทยด้วยการแสวงหาความรู้จากการฟัง พูด อ่าน และ เขียนหรือมี ความตั้งใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับภาษาไทย เช่น ชักถามปัญหาในเรื่องที่ครูสอน เมื่อมีข้อสงสัย สนทนาโต้แย้งอภิปรายปัญหาในเรื่องที่เรียน ติดตามอ่านวารสาร หรือตำราที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะวัดได้จากการตอบแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยได้ ปรับปรุงจาก แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนของ เรวัตร์ กัญญา และ ปรียฉัตร พรหมศรี ที่สร้างขึ้น ตามหลักการสร้างแบบสอบถาม มาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับของ ลิเคอร์ท (Rennis Likert)

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน
4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
5. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน
6. ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสื่อสารและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงประกอบการสอน
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมประกอบการสอน
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครู
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษา
9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์
10. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1.1 หลักการและจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษา กับหลักสูตรวิชาภาษาไทย

1.1.1 หลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

ข้อที่ 1 วิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับที่ต้องเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 5 และ 6 โดยเน้นให้เลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถ และความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะได้ยึดเป็นอาชีพต่อไป ถ้าจะเลือกศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ต้องพยายามเลือกให้กระจายครอบคลุมทั้ง 3 กลุ่มคือ กลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา กลุ่มความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับภาษาไทย และกลุ่มความรู้ทางวรรณคดี

ข้อที่ 2 มุ่งฝึกนักเรียนให้มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญที่จะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้จริงเพื่อหาความรู้เพิ่มเติมหรือเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกสนองหลักการนี้ได้ดียิ่ง เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาทักษะทางภาษา

ข้อที่ 3 มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตท้องถิ่นและประเทศชาติ กระบวนการเรียนรู้ทางภาษา จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง คิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น อันจะเป็นผลดีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองต่อไป

1.1.2 จุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา รู้จักสังเกตลักษณะของภาษาไทยโดยทั่วไป เน้นด้านการประยุกต์ใช้ คือเมื่อมีความรู้แล้วสามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและระเบียบของภาษา
2. ให้ผู้เรียนเกิดความคล่องแคล่ว ชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะทางภาษาต่างๆ ให้ดีขึ้นทั้ง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เมื่อทักษะดี การใช้ประโยชน์จากภาษา และการอยู่ร่วมกันในสังคมก็จะดีด้วย

3. มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟังหรืออ่าน การเรียนการสอนจึงต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสแสดงความคิด อภิปรายโต้แย้ง โดยใช้เหตุผลต่างๆ

4. มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน สามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่างๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้องและรวดเร็ว ให้ผู้เรียนรู้จักเลือกอ่านหนังสือดี มีรสนิยมในการอ่าน

5. มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของภาษาไทยในฐานะที่เป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน การมีภาษาใช้ของตนเองเป็นประโยชน์และเป็นสิ่งที่คนไทยควรภาคภูมิใจ ควรปลูกฝังค่านิยมที่ดี เช่น ความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีของภาษาไทย การใช้ภาษาไทยในกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ด้วย

6. มุ่งให้ผู้เรียนมีความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีตามวัยและศักยภาพ สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม และวรรณกรรมร่วมสมัย ที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน

7. มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา เป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือค้นคว้าหาความรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง หลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไปแล้ว เป็นการพัฒนาตนเองให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นไปตามความสนใจ (กรมวิชาการ. 2535 : 11)

1.2 เนื้อหาหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิชาบังคับ ที่ต้องเรียนมี 6 รายวิชาคือ ท 401 ท 402 ท 503 ท 504 ท 605 ท 606 แต่ละรายวิชา มีค่า 1 หน่วยการเรียนรู้ ใช้เวลา 2 คาบต่อสัปดาห์ตลอดภาคเรียน โดยมุ่งเน้นทักษะและเจตคติคือให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดี เป็นคนช่างสังเกต มีความคิดเชิงวิจารณ์ มีค่านิยม และรสนิยมอันพึงประสงค์ และเล็งเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ และบุคคล

คำอธิบายรายวิชาบังคับ ท 401 ท 402 เนื้อหาครอบคลุมทั้งในด้านหลักภาษา การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และวรรณคดี ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

หลักภาษา ประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานที่ใช้ในการสื่อสารเช่น การเขียนสะกดคำ การใช้ประโยคที่มีความสมบูรณ์ การเรียงลำดับคำและกลุ่มคำตามระบบของภาษาไทย

ทักษะการรับสาร ซึ่งได้แก่ การฟังและการอ่านนั้น เป็นการจับใจความสำคัญของสาร การแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็น การพิจารณาประโยชน์ของสาร การฟังคำบรรยาย อธิบาย คำชี้แจงแถลงการณ์ ฟังการอ่านบทความ ฟังนิยายและพระธรรมเทศนา การอ่านข่าว บทความ การอ่านประกาศ อ่านหนังสือ และการอ่านฟังเสียง การอ่านเพื่อกิจธุระ การอ่านเพื่อความบันเทิง และการอ่านทำนองเสนาะ

ทักษะการส่งสารซึ่งได้แก่ การพูดและการเขียน เช่น การพูดให้ชัดเจน การใช้เวลาในการพูด การสรุปความ การเจรจาธุระ การแนะนำตนเอง การพูดในกลุ่ม เช่น การอภิปราย การเล่าเรื่อง การแสดงความคิดเห็น การรายงานผลการอภิปราย และการรายงานเหตุการณ์ ส่วนการเขียน เน้นการเขียนให้ชัดเจน การเขียนสรุปความ เห็นหรือย่อความ การเขียนตามคำบอก เขียนจดหมาย เขียนรายงานและเขียนแสดงความคิดเห็น เขียนเรียงความ ย่อความ และการเขียนแสดงความรู้สึก (สุจริต เพียรชอบและสายใจ อินทร์มรรย. 2536 : 33-34)

วิชาเลือก ภาษาไทยที่เป็นวิชาเลือกใน 3 ปี แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มทักษะการใช้ภาษา
2. กลุ่มความรู้เกี่ยวกับภาษากับวัฒนธรรม
3. กลุ่มวรรณกรรม วรรณคดี และประวัติวรรณคดี

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการสื่อสารและการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.1 ธรรมชาติของการพัฒนาทักษะทางภาษา

โดยธรรมชาติมนุษย์จะสื่อสารภาษาได้ 3 ทางด้วยกันคือ 1. ทางเสียง ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด 2. ทางตัวอักษร ได้แก่ ทักษะการอ่าน การเขียน 3. ทางกาย ได้แก่ การใช้ภาษาใบ้ การแสดงความรู้สึกนึกคิดด้วยสีหน้าท่าทางต่างๆ การสื่อสารทั้ง 3 ทางนี้มีเป้าหมายที่สำคัญคือ ความต้องการของมนุษย์ในการเข้าใจความหมายในการสื่อสารกันและกันทั้งสิ้น ลำดับในการพิจารณาทักษะทางภาษาที่สำคัญจึงเริ่มขึ้นที่ความหมายเนื่องจากมนุษย์ต้องการที่จะแสวงหาความหมายในการสื่อสารเป็นสำคัญ ภาษาเริ่มต้นจากการเข้าใจความหมายจนเกิดเป็นความคิดรวบยอด หลังจากการพัฒนาเป็นความคิดรวบยอดแล้ว จึงพัฒนาทักษะการฟัง-พูด โดยฝึกการออกเสียงที่สื่อความหมายจากความคิดรวบยอดที่เราได้อยู่เดิมแล้ว จึงสื่อด้วยตัวสัญลักษณ์ หรือตัวอักษรที่จะใช้แทนเสียงและความหมายเพื่อสื่อความที่เราเข้าใจจากความคิดรวบยอด ซึ่งจะเป็นกระบวนการที่ผู้เรียนพึงพอใจเพราะจะเป็นไปตามธรรมชาติของการสื่อความหมายที่มนุษย์ต้องการในการสื่อสารและจะช่วยให้เกิดเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาด้วย การรับรู้และการเรียนรู้ภาษาตามกระบวนการดังกล่าว จึงมีประสิทธิภาพต่อเนื่องกัน และเกิดประสิทธิผลในการสื่อความหมายอย่างครบวงจร (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2536 : 21)

2.2 แนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Teaching Approach)

ตามหลักการของการจัดหลักสูตรวิชาภาษาไทยโดยทั่วไป เป้าหมายที่สำคัญคือ การให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ในชีวิตประจำวันทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน นอกจากนี้ ยังต้องมีความสามารถในการคิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน สนใจอ่านและเข้าใจวัฒนธรรม ทั้งนี้เพื่อการสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพได้ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างถูกต้องตามกาลและเทศะ เมื่อหลักสูตรวิชาภาษาไทยเน้นการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นหลักตามสากลนิยมแล้ว การพิจารณาแนวทฤษฎีการสอนเพื่อการสื่อสาร จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนทุกคนพึงพิจารณาและวิเคราะห์ให้แจ่มแจ้งถึงหลักการและการดำเนินการสอนให้เป็นรูปธรรม หลักการที่สำคัญเพื่อการสอนเพื่อการสื่อสาร คือการมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ทุกทักษะในทุกสถานการณ์อย่างถูกต้องในสังคมหรือชุมชน ในชีวิตประจำวัน ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องสร้างโอกาส หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสได้ใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ด้วยสถานการณ์ของตนเอง

2.3 การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร

ทำอย่างไรนักเรียนจึงจะมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้อย่างบูรณาการ ปัญหาสำคัญในการพิจารณาการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารคือการพิจารณาหาวิธีการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษาได้อย่างครบวงจร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในสถานการณ์ต่างๆ อย่างหลากหลายได้อย่างถูกต้องกระบวนการที่เป็นไปตามธรรมชาติของการพัฒนาทักษะภาษาได้อย่างบูรณาการ และครบวงจรในกระบวนการคือการเริ่มให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายหรือได้ความคิดรวบยอดในการสื่อสารจากบริบทภาษา (Context) หนึ่งๆ เสียก่อน จากนั้นจึงให้โอกาสผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเองเป็นภาษาพูด ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะการฟัง และการพูด นอกจากนี้พยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดของตนเองเป็นภาษาเขียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการเขียนและการอ่านรวมทั้งการใช้ภาษากาย ซึ่งผู้เรียนจะแสดงออกได้จากท่าทางและสีหน้าต่างๆ ตามการสื่อความหมายตามความคิดของตน การพัฒนาทักษะภาษา ในกระบวนการดังกล่าว จะกระทำได้ไม่ยากและครบวงจรได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด

วิธีที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในการเรียนภาษาโดยเข้าใจความหมายโดยรวมของเรื่องที่นำมาสอน นั่นคือการจัดบริบททางภาษาที่ใช้กันในชีวิตประจำวันให้ผู้เรียนอาจได้พบได้เห็นหรือได้ยินได้ฟังจริงๆ ทั้งที่เป็นภาษาเขียน ภาษาพูด หรือภาษากาย มาใช้เป็นสื่อการสอนหรือนำมาจัดเป็นบทเรียนนำ หรือกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจ ด้วยเทคนิควิธีการสอนของผู้สอน เมื่อผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ที่ได้เรียนจากบริบทแล้วความคิดที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ในบทเรียนหรือกิจกรรมนำเหล่านั้น จะช่วยให้ผู้เรียนมีเรื่องราวที่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน หรือภาษากายได้ เพื่อสื่อความหมายที่ตนต้องการภายใต้การช่วยเหลือของครูผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการสื่อความนั้นๆ นอกจากนี้ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนในการสื่อสารอีกด้วย ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ลองฝึกทดลองถูกในการเรียนภาษาด้วยตนเอง และเรียนรู้การแก้ปัญหาจากข้อบกพร่องของตน (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2536 : 22-23)

2.4 การวิเคราะห์ประเภทของเนื้อหาภาษาที่มีในหลักสูตร

ตามที่หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาไทย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร และพัฒนาทักษะทางภาษาของตนเองให้ดีขึ้น เนื้อหาทางภาษาไทยที่หลักสูตรกำหนดให้เรียนแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่เกี่ยวกับการใช้ภาษา
2. กลุ่มความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับภาษาไทย
3. กลุ่มความรู้ทางวรรณคดี

จากหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อที่ 2 ที่มุ่งฝึกผู้เรียนให้มีประสบการณ์เพื่อเกิดความรู้ความชำนาญที่สามารถจะนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้ ดังนั้นหลักสูตรวิชาภาษาไทยจึงตอบสนองได้เป็นอย่างดี เพราะเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการพัฒนาทักษะทางภาษาโดยเฉพาะ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะมุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะนั้น ถ้าครูผู้สอนนำเรื่องราว หรือเนื้อหา เช่น บทความ สารคดี บทเพลง หรือจากบทประพันธ์ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน และใกล้ตัวผู้เรียนมาฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเนื้อความที่ผู้เรียนเข้าใจชัดเจนในแต่ละประเภทมาฝึก จะทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจง่ายขึ้น เช่น การจับใจความสำคัญของเรื่อง การหารายละเอียดของเรื่อง รวมทั้งการแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น เนื้อความของภาษาที่นำมาจัดการเรียนการสอน หรือเรียกว่า อรรถลักษณะของภาษา (Genre) ซึ่งจะมีเป้าหมายในตัวเองชัดเจน ที่จะสื่อความให้ผู้ฟังและผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อความชัดเจนแน่นอน นอกจากนี้ การลำดับความคิดตามเนื้อความจะเป็นไปได้อย่างไรขึ้นหากเข้าใจอรรถลักษณะต่างๆ ของเนื้อความนั้น อรรถลักษณะของภาษาทั้งที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลายชนิด ดังจะยกตัวอย่างที่สำคัญที่ใช้อยู่ทั่วไปในการสื่อความตามที่ เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2536 : 26-30) ได้สรุปไว้ ดังนี้

1. เรื่องเล่าจากประสบการณ์ (Recount) เป็นเรื่องที่เขียนเล่าถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้เขียน
2. รายงาน (Report) เป็นการเขียนเพื่อให้ความรู้แก่ผู้อ่าน
3. การอธิบาย (Explanation) เป็นการเขียนเกี่ยวกับสาเหตุและกระบวนการของการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์ และผลว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร และเหตุใดจึงเกิดขึ้น

4. เรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็น (Exposition) เป็นการเขียนแสดงความคิดเห็นส่วนตัว หรือความคิดของตนเองหรือของผู้อื่นที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นการถกเถียงหรือโต้แย้ง
5. วิธีการ (Procedure) เป็นการเขียนแนะนำปฏิบัติ ซึ่งจะกล่าวถึงวิธีการ กระบวนการ หรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน
6. เรื่องเล่าหรือบรรยายเชิงจินตนาการ (Narrative) เป็นการเขียนเรื่องเล่าจากจินตนาการ ส่วนมากจะเป็นเรื่องนิทาน หรือนิยาย
7. อภิปราย (Discussion) เป็นการเขียนเพื่อแสดงเหตุผล และความจำเป็น ชี้ให้เห็นข้อดี ข้อเสีย เป็นการจูงใจให้ผู้อ่านคล้อยตาม
8. การสังเกต (Observation) เป็นการเขียนเพื่อให้ความเห็น และให้รายละเอียดของการสังเกต ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลง

3.1. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเพลง

3.1.1 ความหมายและความสำคัญของเพลง

การร้องเพลง เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความบันเทิงแก่มนุษย์ ทุกเพศ ทุกวัย นับตั้งแต่ทารกน้อยที่เปล่งเสียงกับเสียงกล่อมของแม่ขณะที่นอนหลับ หรือเสียงขับกล่อมของผู้ใกล้ชิดด้วยการแสดงความพอใจออกมาทางสีหน้าท่าทาง จนเมื่อเติบโตขึ้นเสียงเพลงและเสียงดนตรี ยังมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ยิ่งขึ้นโดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เจริญเติบโต มีจิตใจอ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงง่าย ชอบรวมกลุ่มชอบแสดงความสามารถของตนให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม ชอบเลียนแบบวีรบุรุษที่ตนชอบ เด็กวัยรุ่นชอบเล่นกีฬา ชอบศิลปะชอบร้องเพลงและเป็นกิจกรรมที่ให้ความสนุกสนานอยู่เสมอ เพราะกิจกรรมเหล่านี้สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี การร้องเพลงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สร้างสรรค์จากเพื่อนได้เป็นอย่างดีเด็กในวัยนี้จึงชอบเพลงเป็นพิเศษ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2526 : 231) การร้องเพลงสามารถช่วยให้จิตใจเบิกบาน หายเหงา อารมณ์ผ่อนคลาย หากบุคคลใดไม่ชอบการร้องเพลงไม่ชอบดนตรีย่อมเป็นบุคคลที่ไม่น่ารัก เพราะมีจิตใจแข็งกระด้างไม่น่าไว้วางใจ ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ไว้ในเรื่องเวนิชวานิช (มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. 2515 : 25) ตอนหนึ่ง ว่า

ชนใดไม่มีดนตรีกาล	ในสันดานเป็นคนชอบกลนัก
อีกใครฟังดนตรีไม่เห็นเพราะ	เขานั้นเหมาะคิดกบฏอักษณ
หรืออุบายมุ่งร้ายฉมังนัก	มโนหนักมีคิ้วเหมือนราตรี
และดวงใจยอมคำสกปรก	ราวนรกที่กล่าวมานี้
ไม่ควรใครไวใจในโลกนี้	เจ้าจงฟังดนตรีเกิดขึ้นใจ

(เวนิชวานิช : รัชกาลที่ 6)

เพลงและดนตรีเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์และเป็นปัจจัยที่ทำให้มนุษย์มีความสุขและความสงบทางใจ ทำให้เราเบิกบาน ก่อให้เกิดสุนทรียภาพทางอารมณ์ช่วยคลายความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า จากการงานและการเรียน ซึ่งจะทำให้มีความสุขมากขึ้นจากการดำเนินชีวิต นอกจากนี้เพลงยังทำให้จิตใจอ่อนโยนมีความสำคัญต่อทุกคนทุกชาติและทุกวงการ ดังมีผู้กล่าวถึงความหมายและความสำคัญของเพลงไว้ดังนี้

สุดใจ ทศพร และโชค เก่งเชตรกิจ (2539 : 76) กล่าวถึงความสำคัญของเพลง ไว้ว่า เพลงสามารถสื่อความหมายของสิ่งต่างๆ ให้เรารับรู้ได้ เพลงให้อารมณ์ให้ความรู้สึกที่ดีแก่เราได้ ฟังแล้วเกิดความซาบซึ้งหรือประทับใจ จนสามารถบอกได้ว่าเพลงไหนมีประโยชน์แก่เราอย่างไร ควรใช้ในโอกาสใด เช่น งานแต่งงาน เพลงก็จะต้องมีลีลาอ่อนหวานนุ่มนวลให้ความรู้สึกที่สดชื่น เบิกบาน งานศพก็ต้องเป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกเศร้า ส่วนงานสวนสนาม อวดแสนยานุภาพของทหาร ก็ต้องเป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกเข้มแข็งและสง่าผ่าเผย เป็นต้น การฟังเพลงจะให้ได้ทั้งความเพลิดเพลิน ความไพเราะ และสาระของเพลงอย่างสมบูรณ์นั้น ควรทราบชื่อผู้ประพันธ์ ทำนอง เนื้อร้อง และประวัติความเป็นมาของเพลงด้วย เพลงและดนตรีเป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจเบิกบานร่าเริง แจ่มใส

สมโภชน์ รอดบุญ (2518 : 1) แสดงทรรศนะว่าดนตรีและเพลง มีผลต่อสุขภาพจิตเพราะดนตรีช่วยให้มนุษย์มีความสุข ความรื่นเริงสนุกสนาน ช่วยคลายความทุกข์ได้ในบางขณะและยังช่วยให้จิตใจคลายเครียดได้ ดังนั้นเพลงและดนตรีจึงเปรียบเสมือนยานพาหนะหนึ่งที่สามารถช่วยคนไข้ที่ป่วยทางใจให้มีอาการดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เมย์ (ปราโมทย์ ไวยกุล, 2540 : 9 ; อ้างอิงจาก Mays, 1979 : 1878 -A) เกี่ยวกับการใช้เพลงและดนตรีรักษาโรคจิตประสาทประเภทซึมเศร้าโดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน จากศูนย์สุขภาพจิตของมหาวิทยาลัยจอร์เจียโดยได้ทดลอง 3 วิธีคือ การให้คำปรึกษาอย่างเดียว ฟังเพลงและดนตรีอย่างเดียว และให้คำปรึกษาร่วมกับการฟังเพลงและดนตรีจากหลักฐานการตรวจวิเคราะห์ที่สามารถมองเห็นได้ และจากการประเมินของผู้ป่วยเอง ซึ่งให้เห็นว่าผู้ป่วยทั้ง 5 คนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นมากระดบความซึมเศร้าหลายระดับพัฒนาไปสู่ระดับที่ไม่มีความซึมเศร้าเหลืออยู่จนถึงระดับที่มีความสุข การเปลี่ยนแปลงความนับถือตนเองนั้น ผู้ป่วย 4 คน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยในขณะที่คนที่ 5 ยังอยู่ในระดับเดิมแต่ทั้ง 5 คนรายงานวาระระยะที่ใช้เพลงและดนตรีร่วมกับการปรึกษานั้นช่วยเขาได้มาก แสดงว่าเพลงและดนตรีสำคัญต่อการบำบัดรักษาทางด้านสุขภาพจิตอย่างแท้จริง

บทบาทสำคัญของเพลงและดนตรีอีกประการหนึ่งที่มี รัญ การพัฒนาศิริกุล (2528 : 7) สรุปว่า เพลงและดนตรีเป็นเครื่องหล่อหลอมชีวิตจิตใจให้เป็นคนดีและมีบทบาทสำคัญต่อเยาวชนอย่างมหาศาล เสียงเพลงนอกจากจะสร้างความรื่นเริงบันเทิงใจให้กับผู้ที่ได้ยินแล้ว เสียงเพลงยังนำมาซึ่งรายได้พิเศษนอกเหนือจากงานประจำ หรือเพลงช่วยให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ดังจะเห็นได้จากศิลปิน หรือผู้ที่มิไจรักดนตรี มักจะเป็นบุคคลที่อ่อนหวาน มีความละเอียดอ่อน มีเมตตาธรรม มีความสุขลึกซึ้ง รักหมู่คณะ กล่าวแสดงออกในทางที่ดี

ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการนำเพลงและดนตรีมาสู่วงการศึกษามากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพหากจะนำเอาดนตรีและเพลงมาประกอบการเรียนการสอน จึงน่าจะเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะทำให้นักเรียนชอบ สนุกสนาน ได้รับความรู้ และมีความสนใจที่จะเรียนมากยิ่งขึ้น และพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ โดยครูไม่จำเป็นต้องบังคับนักเรียนให้เรียนแต่อย่างใด เพราะตามปกติเพลงก็เป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำเป็นประจำอยู่แล้ว การนำเพลงมาประกอบการเรียนนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจและวัยของนักเรียน ก็จะทำให้บรรยากาศในการเรียนสนุกสนาน และได้รับความรู้ไปพร้อมกันด้วย (สังเวียน สฤณกุล, 2525 : 384)

มอร์แกน (ปิยะศักดิ์ สิมทรัพย์. 2530 : 21 ; อ้างอิงจาก Morgan. 1968 : 78) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงและดนตรีประกอบการสอนว่า ครูจำนวนมากคิดว่าการใช้เพลงและดนตรีประกอบการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนมากแต่คนไม่สามารถที่จะนำมาประกอบการสอนได้เพราะไม่สามารถร้องเพลงหรือ เล่นดนตรีได้คือ ไม่มี “พรสวรรค์” หรือไม่มี เวลาเพียงพอ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องธรรมดาและง่ายมากที่จะแก้ปัญหา มอร์แกนแนะนำว่า หากครูไม่มีความสามารถในการแต่งคำประพันธ์ หรือเล่นดนตรีก็อาจแก้ปัญหา โดยขอร้องให้เพื่อนครูหรือบุคคลอื่นๆ ที่มีความสามารถช่วยแต่งคำประพันธ์ พร้อมทั้งเล่นดนตรีให้ด้วย ครูอาจใช้เครื่องบันทึกเสียงไว้แล้วเปิดให้นักเรียนฟัง หรือหากนักเรียนมีความสามารถเพียงพอ ครูอาจให้นักเรียนเล่นดนตรีให้เพื่อน ๆ ฟังก็ได้

นอกจากนี้ ไนท์ (ปิยะศักดิ์ สิมทรัพย์. 2530 : 21 ; อ้างอิงจาก Nye. 1977 : 99) ได้แนะนำวิธีใช้เพลงประกอบการสอนว่า ครูต้องเริ่มสอนเพลงโดยเล่าเนื้อหาของเพลง หรือตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ ครูร้องเพลงให้นักเรียนฟัง 1-2 เที่ยว แล้วจึงให้นักเรียนร้องตามโดยครูอาจจะให้นักเรียนแสดงท่าทางประกอบ เพื่อความสนุกสนานและฝึกทักษะการแปลความ ตีความจากเพลงด้วยก็ได้ จากนั้นครูและนักเรียนต้องทำกิจกรรมเพื่อเสริมความเข้าใจจากบทเพลง

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงประกอบการสอน

4.1 การใช้เพลงประกอบการสอน คุณค่าของการใช้เพลงประกอบการสอน คือ

บทเพลง สามารถนำไปใช้ประกอบบทเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะเพลงมีคุณค่าต่อชีวิตดังได้มีผู้กล่าวถึงคุณค่าของเพลงไว้ดังนี้

ไอรีน (Irene. 1995 : 12) กล่าวถึงคุณค่าของเพลงไว้ว่า เพลงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษา เพลงนั้นหาได้ง่าย ทั้งยังมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในห้องเรียน เด็กชอบฟังเพลงเพราะว่า ไม่ชอบเรียนกับบทเรียนที่เครียด

กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2540 : 8 - 13) กล่าวว่า การสอนภาษาไทยด้วยเพลงมีประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะเพลงเป็นสิ่งที่บันเทิงอย่างหนึ่งที่ผู้คนชอบฟัง การนำเพลงมาใช้ในการสอนภาษาไทยช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะโดยเฉพาะทักษะการฟัง เช่นการจับใจความสำคัญที่ได้จากการฟัง เพลงนอกจากจะให้ความไพเราะด้านเนื้อร้องและทำนองแล้ว บทเพลงยังสอดแทรกความรู้ ให้คติเตือนใจอีกด้วย การใช้เพลงประกอบการสอน จะช่วยกระตุ้นความสนใจให้แก่ผู้เรียน ทำให้สนุกสนานเพลิดเพลิน เห็นความสำคัญของความงามทางภาษา ถ้อยคำในบทเพลง เสียงดนตรีและความไพเราะ รื่นหู สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนรักภาษาไทยในที่สุด

ชัยพร รูปน้อย (2540 : 12) กล่าวว่า เพลงก่อให้เกิดความสนุกสนาน ร่าเริง เพลิดเพลินใจ และผ่อนคลายความเครียด ส่งเสริมให้เกิดนิสัยที่ดีต่อศิลปะในด้านบทเพลงและดนตรี ถ้านำเพลงไปใช้ในการเรียนการสอนแล้วจะทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่ายต่อวิชาที่เรียน และยังช่วยให้เข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้นทำให้ผลการเรียนดีขึ้นด้วย นอกจากนี้เพลงยังส่งเสริมให้มีความกล้าในด้านการแสดงออก ทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะอีกด้วย

อรสา กุมาริปลูกหุด (2521 : 34-35) กล่าวว่า การนำเพลงมาใช้ในการประกอบการสอน สามารถฝึกทักษะให้แก่ผู้เรียน ทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การอ่าน การพูด การเขียน ถ้านำมาใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้น และวัยของนักเรียน และการใช้เพลงประกอบการสอนนั้นมีประโยชน์และสร้างความสนใจให้กับนักเรียนได้มากกว่า เช่น เราฝึกหัดให้เด็กย่อความจากเรื่องที่ใกล้ตัว ถ้าจะเปลี่ยนแปลงมาให้เด็กฝึกหัดย่อความจากเนื้อเพลงบ้าง จะได้รับความแปลกใหม่ ที่ลดความน่าเบื่อเก่า ๆ ลงได้บ้าง

ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ (2521 : 7) ได้สรุปถึงคุณค่าของเพลงไว้ว่าเพลงประกอบการสอน ช่วยทำให้ห้องเรียนมีชีวิตชีวา น่าเรียน สดชื่นแจ่มใส ทั้งยังเป็นสื่อที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูทุกระดับ ทุกประเภท ทุกโรงเรียนและทุกท้องถิ่นควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

จากคุณค่าของเพลงดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบทเพลงไม่ใช่จะมีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตคนเราเท่านั้น ในเรื่องของการจัดการศึกษา บทเพลงยังมีคุณค่าที่ใช้เป็นสื่อประกอบบทเรียน เพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรต้องการ

จุดมุ่งหมายของการใช้เพลงประกอบการสอน

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมรรย (2536 : 373 - 376) แสดงความคิดเห็นไว้ว่า การนำเอาเพลงมาประกอบการสอนภาษาไทย สามารถทำได้หลายลักษณะ คือ

1. ใช้นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน
2. ใช้ดำเนินการสอนโดยใช้เพลงบอกเล่าเนื้อหา
3. ใช้สรุปบทเรียนโดยการให้ร้องเพลง หรือช่วยกันแต่งเพลงจากเนื้อหาที่เรียน
4. ใช้แก้ไขข้อบกพร่อง ในการออกเสียงภาษาไทย
5. ใช้เสริมบทเรียนและใช้เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
6. ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน

นอกจากนี้ พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ (ปราโมทย์ ไวยกุล. 2540 : 11 ; อ้างอิงจาก พิมพ์สวัสดิ์ สุขสวัสดิ์. 2521 : 5-6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายอย่างกว้าง ๆ ไว้ว่าเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาของวิชาทำให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวของบทเรียนได้รวดเร็วและง่าย นักเรียนเกิดความสนุกสนาน ไม่เบื่อหน่ายทั้งยังช่วยให้บทเรียนนั้นมีกิจกรรมอีกด้วย ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนนั้นสำคัญและจำเป็นมาก การร้อง การรำ ที่มีบทบาทที่จะส่งผลต่อผู้เรียน แต่การสอนร้องรำก็ควรให้สัมพันธ์กับวิชาการอื่น ๆ ด้วย

ชัยพร รูปน้อย (2540 : 12) บอกถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเพลงว่า

1. เพื่อให้มีความรู้เรื่องเพลงและบทเพลงต่างๆ
2. เพื่อฝึกให้สามารถร้องเพลงต่างๆ ได้ดี และรู้จักเพลง
3. เพื่อส่งเสริมให้มีความกล้าในการแสดงออก
4. เพื่อให้เกิดความสนุกสนานรื่นเริง เพลิดเพลินใจ
5. เพื่อไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และวิชาที่เรียน ช่วยให้เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น
6. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ ปลูกฝังความรักชาติบ้านเมือง

การเลือกเพลงและการใช้เพลงประกอบการสอน

การที่จะนำบทเพลงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะถึงวิธีการเลือกเพลงประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการใช้เพลงประกอบการสอน ไว้ดังนี้

ยุพิน พิพิธกุล (2522 : 7) ได้เสนอวิธีการใช้เพลงประกอบการสอนว่า ครูผู้สอนควรยึดหลักในการเลือกเพลงประกอบการสอนดังนี้

1. เลือกเพลงให้เหมาะสมกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เนื้อหา ทำนอง จังหวะ ที่นำมาร้องต้องเหมาะสมกับความสนใจ วัย และสมวัยนิยม
3. ครูต้องรู้วิธีการร้องเพลงบ้างพอสมควร หากครูไม่สามารถร้องเพลงนั้นได้ อาจจะให้ผู้เรียนที่มีความสามารถมาร้องนำ หรืออาจจะใช้เทปบันทึกเสียง มาช่วยก็ได้

4. อย่าร้องเพลงเก่าๆซ้ำๆ เพื่อจะหาเพลงใหม่ ๆ มาสอนอยู่เสมอ โดยครูอาจแต่งเพลงเอง หรือให้ผู้เรียนช่วยกันแต่ง หรือนำมาจากที่มีผู้แต่งไว้แล้วก็ได้

5. ต้องมีการสรุปประเด็นหรือทำกิจกรรมอื่นๆ เพื่อทำความเข้าใจจากบทเพลง

6. เพลงใดที่สามารถแสดงท่าทางประกอบได้ ครูอาจจะแสดงท่าทางให้ดู หรือให้ผู้เรียนร่วมกันทำกิจกรรมนั้นแต่ครูจะต้องดูด้วยว่าเด็กพอใจหรือไม่เพราะเด็กแต่ละระดับแตกต่างกัน

7. ถ้าครูเป็นผู้ร้องเพลงให้ผู้เรียนฟังเองได้ เด็กก็จะเกิดความศรัทธาในตัวครูมากขึ้น

8. ครูจะต้องร้องเพลงได้ดีมีชีวิตชีวา น่าสนุกสนาน จึงจะกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากร้องบ้าง

ส่วน ไอริน (Irene. 1995 : 12) กล่าวถึงหลักการที่จะเลือกเพลงมาใช้ในการเรียนการสอนว่าจะต้องคำนึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ และต้องเลือกเพลงอย่างระมัดระวังให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเพลงจะต้องเป็นที่รู้จักกันดี ผู้เรียนรู้จักทำนองและสามารถร้องได้

นอกจากนี้ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ (2540 : 8-13) ยังได้กล่าวถึงการเลือกเพลงมาประกอบบทเรียนว่าเนื้อหาของเพลงจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน หรือเพื่อเป็นการฝึกทักษะ ก็จะต้องเลือกเพลงที่เหมาะสม ในการฝึกทักษะนั้น ๆ

การเลือกเพลงมาใช้กับบทเรียนนั้น ครูผู้สอนต้องเลือกให้เหมาะสมทั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ วัยและความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาสาระในบทเรียน เพื่อให้การใช้เพลงประกอบบทเรียนมีคุณค่าและประสบผลสำเร็จมากขึ้น

เพลงที่ผู้วิจัยเลือกมาประกอบการสอนนั้นเป็นเพลงไทยสากลที่กำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งติดตามอันดับเพลงดังจากวิทยุแล้วนำมาแต่งเนื้อร้องใหม่ให้เกี่ยวกับบทเรียน เพื่อทำให้เกิดความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น

การนำเพลงมาใช้จะต้องมีขั้นตอน เพราะเพลงสามารถนำมาใช้ประกอบได้แทบทุกขั้นตอนตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน และขั้นสรุป ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้เสนอขั้นตอนการใช้เพลงไว้ดังนี้

ขั้นตอนการใช้เพลงประกอบการสอน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย. สรุปขั้นตอนการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการใช้เพลง

1.1 เลือกเพลงจากที่มีผู้แต่งไว้ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และเนื้อหา ตลอดจนความสนใจของนักเรียนด้วย

1.2 ถ้าเป็นเพลงที่แต่งขึ้นเองจะต้องให้มีจังหวะและทำนอง ที่น่าสนใจ โดยอาจจะใช้ทำนองที่มีอยู่แล้วเป็นหลักในการแต่ง

1.3 ครูทดลองร้องก่อน พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์ประกอบไว้พร้อม เช่น เครื่องดนตรี เครื่องบันทึกเสียง หรือนักเรียนที่จะเล่นดนตรี และแสดงท่าทางประกอบ

2. ขั้นใช้เพลงประกอบการสอน

- 2.1 ใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียน ดำเนินการสอน สรุบบทเรียน หรือทบทวนบทเรียน
- 2.2 ครูร้องเพลง หรือเปิดเทปให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนร้องตาม
- 2.3 ถ้านักเรียนมีท่าทางประกอบเพลง ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงได้อย่างเต็มที่

แต่ต้องไม่รบกวนห้องข้างเคียง

- 2.4 หากนักเรียนมีความสามารถด้านดนตรีครูควรให้นักเรียนออกมาแสดงความสามารถนั้น
- 2.5 จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์จากการร้องเพลง เช่น รีวิวประกอบ อภิปราย

ตอบคำถาม เขียนเรื่อง หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อเป็นการสรุป

3. ขั้นประเมินผลการใช้เพลง

- 3.1 สังเกตจากการแสดงออกในการร้องเพลง หรือการร่วมกิจกรรมจากเพลง
- 3.2 ทดสอบความเข้าใจจากบทเพลง ด้วยการทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติม

เพลงที่ใช้ประกอบในการสอนนั้นสามารถที่จะประยุกต์ใช้ได้หลายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ซึ่งลักษณะของเพลงก็แตกต่างกันไป

วิธีการใช้เพลงประกอบการสอนในแต่ละวิชาจะแตกต่างกันออกไปแล้วแต่เทคนิคการสอนของแต่ละคน ดังที่ สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 260) กล่าวว่า ควรให้ผู้เรียนรู้ความหมายและสนใจในเนื้อเพลงที่จะร้องเสียก่อน เช่น การอภิปรายรูปภาพ หรือแสดงให้เห็นว่าเพลงนี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องอื่นๆ อย่างไร ส่วน ประคอง สุทธสาร (2525 : 59) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนอ่านแผนภูมิเพลงบนกระดานหรือครูเขียนเพลงไว้บนกระดาน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของบทเพลงเสียก่อน และอ่านได้อย่างถูกต้อง ครูอาจให้ผู้เรียนอ่าน 2 ครั้ง ให้อ่านธรรมชาติและให้อ่านตามจังหวะเพลงที่ร้อง

2. ให้ผู้เรียนฟังเพลงเป็นตัวอย่าง โดยครูร้องให้ฟังหรือเปิดเทป 1-2 ครั้งและปรบมือ พร้อมทั้งเคาะจังหวะตามทำนองเพลง เพื่อจับจังหวะการร้องเพลงให้ได้

3. ให้ผู้เรียนร้องตามทีละวรรคทีละตอนและตลอดทั้งเพลงบางเพลงอาจให้นักเรียนทำท่าประกอบเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน และเกิดความหมายแก่ผู้เรียน เด็กจะเข้าใจเนื้อเพลง และเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี

4. ให้ผู้เรียนจดเนื้อเพลงไว้เพื่อช่วยทบทวนความจำ และนำไปร้องในยามว่าง

ส่วนสมพล ฐูปูชา (2524 : 51 - 52) ได้เสนอขั้นตอนการใช้เพลงประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

- 1.1 เลือกเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้ว ให้เหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน
- 1.2 ถ้าแต่งเองหรือดัดแปลงจากเพลงอื่นควรเรียบเรียงให้กลมกลืน กับทำนองเพลงนั้น
- 1.3 ทดลองขับร้องเพื่อความคล่องแคล่ว หรือเพื่อปรับปรุงเนื้อเพลงที่แต่งขึ้นเอง
- 1.4 เตรียมอุปกรณ์ เช่น เนื้อเพลง เทปบันทึกเสียง เครื่องดนตรี เป็นต้น

2. ขั้นสอน

- 2.1 ใช้เพลงนำเข้าสู่บทเรียนดำเนินการสอน สรุบบทเรียนหรือทบทวนบทเรียน
- 2.2 ครูร้องเพลงนั้นให้ฟัง 1-2 เที่ยว หรือใช้เครื่องบันทึกเสียงช่วย

2.3 ให้ผู้เรียนฝึกร้องตามครูทีละวรรค หรือทีละบท

2.4 ให้ผู้เรียนขับร้องเอง อาจเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม

2.5 ถ้ามีท่าทางหรือจังหวะประกอบการร้องเพลง ครูควรให้อิสระแก่เด็กได้ร่วมกิจกรรม

แต่ต้องไม่รบกวนห้องอื่น

2.6 จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่การเรียนรู้ โดยใช้เพลงเป็นสื่อ เช่น อภิปราย เล่าเรื่อง ตอบคำถาม แข่งขันกันตอบปัญหาเกี่ยวกับเนื้อเพลง เป็นต้น

3. ขั้นประเมิน

3.1 การสังเกต จากความสนใจในการร้อง การแสดงออก มารยาทในการฟัง เป็นต้น

3.2 การทดสอบ จากการซักถาม สอบข้อเขียนเกี่ยวกับเนื้อเพลง หรือบางครั้งครูอาจใช้เพลง ทดสอบความเข้าใจของนักเรียนแยกก็ได้

การแต่งเพลงประกอบการสอน

เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาสาระในบทเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องแต่งเพลงขึ้นมาใหม่ โดยเลือกทำนองเพลงที่นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยดี มาเป็นทำนองแล้วใส่เนื้อร้องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนเข้าไปก็จะได้อีกเพลงใหม่ที่เหมาะกับยุคสมัยและวัยของผู้เรียน ซึ่งจะสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ให้เกิดแรงจูงใจที่อยากจะเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามก่อนอื่นครูจะต้องวางแผนการโดยศึกษาหลักสูตร เนื้อหาวิชา เพื่อที่จะนำมาแต่งเป็นเพลง ตามหลักเกณฑ์การแต่งเพลง ซึ่งได้มีผู้เสนอแนะไว้ดังนี้

ยุพิน พิพิธกุล (2522: 234 - 235) ได้เสนอแนะไว้คือ

1. แต่งโดยเทียบเนื้อร้องและทำนองเดิมที่เขาร้องกันอยู่แล้ว

2. การเลือกทำนองเพลงนั้นควรเลือกทำนองเพลงที่ฟังแล้วเกิดความคลั่งคล้า น่าสนุกสนานอยากปรบมือเข้าจังหวะ และควรเลือกจากทำนองยอดนิยมในแต่ละสมัย เพราะเป็นเพลงที่คนส่วนใหญ่ได้ยิน ได้ฟังกันอยู่เสมอ ทั้งครูและเด็กจะร้องได้ง่ายยิ่งขึ้น

3. การใช้ถ้อยคำควรดูด้วยว่า ตอนใดควรเป็นเสียงสั้น ตอนใดควรเป็นเสียงยาว

4. ก่อนลงมือแต่งเพลง ต้องฝึกซ้อมร้องเพลงเดิมให้คล่องเสียก่อน และศึกษาเนื้อหาที่จะนำมา

แต่งให้ลึกซึ้ง

5. เขียนเพลงเดิมไว้ แล้วแต่งเพลงเทียบเคียง โดยให้มีจำนวนพยางค์เท่ากัน หรืออาจมาน้อยกว่ากันบ้างก็ได้

6. ควรเขียนเพลงสั้น ๆ

ลพ บุรีรัตน์ (2540 : 3) เสนอแนะเทคนิคการแต่งเพลงไว้ดังนี้

1. เพลงต้องสื่อความหมายของสภาพปัจจุบันได้ดี ฟังเข้าใจง่าย มองเห็นภาพพจน์ ชัดเจน

2. ต้องดัดแปลง และพลิกผันทำนองให้ทันสมัย เหมาะสมกับผู้ฟังและสภาพปัจจุบัน

3. เพลงจะไม่ใช้กลอนหก หรือกลอนแปด แต่มีสัมผัสและขึ้นอยู่กับจังหวะ ให้ดนตรีนั้นทำให้เพลงฟังดูสนุก และผู้แต่งต้องมีอิสระทางความคิด

4. การแต่งคำร้อง ทำนองจะไปพร้อมๆ กัน อาจใช้ปากทำดนตรี หรือมือเคาะจังหวะตามไปด้วยจะได้ง่ายขึ้น

สิ่งที่ควรพิจารณาในการแต่งเพลงขึ้นใหม่นั้น ศิริพรรัตน์ พิธานสมบัติและคนอื่นๆ (2526 : 207) ให้ความเห็นว่า กรณีที่จะนำทำนองของเพลงที่มีผู้แต่งไว้แล้วมาใส่เนื้อร้องใหม่นั้น ควรพิจารณาว่า ภาษาที่ใช้มีระดับเสียงตรงกันกับระดับเสียงของทำนองเพลงหรือไม่ วรรคตอนของเนื้อร้องเหมาะสมกับวรรคตอนของทำนองเพลงหรือไม่ จังหวะของเพลงเหมาะสมกับเนื้อร้องหรือไม่ เนื้อเพลง และทำนองเพลงเหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียนในระดับที่สอนหรือไม่

ในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ถ้ามีการใช้เพลงประกอบการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนาน มีความสุขเป็นวิธีการที่สะดวกสำหรับครูโดยอาจจะใช้เพลงไทยเดิม หรือเพลงไทยสากลที่มีอยู่แล้ว หยิบยกมาประกอบการสอน โดยคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจจะนำมาใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียน ใช้สอน ใช้สรุปหรือใช้ในการทบทวนบทเรียนก็ได้ เช่น เมื่อจะสอนไวยากรณ์ประเภทพรรณนาไวยากรณ์ ครูอาจจะใช้เพลงที่มีลักษณะเป็นพรรณนาไวยากรณ์มาใช้ประกอบเช่น เพลงเดือนครึ่งเสี้ยว เพลงหาดสงขลา ถ้าจะสอนวรรณคดีเรื่องอิเหนา อาจจะใช้เพลง อิเหนารำพัน เพลงบุษบาเสียงเทียน หรือเพลงผู้ชนะสิบทิศ และอาจใช้เพลงบุเรงนองลั่นกลองรบ มาประกอบการสอนก็ได้ (พรทิพย์ กอสุวรรณ. 2522 : 3)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เพลงประกอบการสอน

4.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เมดสัน และ มิเชล (ปีระศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 24 ; อ้างอิงจาก Madson and Michel. 1975 : 182-189) ที่ทดลองใช้ดนตรีประกอบการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า การใช้ดนตรีประกอบการสอนภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนมีผลการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ทางสถิติที่ระดับ .05

ซีบบอลด์ (ปีระศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 25 ; อ้างอิงจาก Seybold. 1977 : 261) ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนที่มีปัญหาในการพูดพบว่า เพลงสามารถช่วยแก้ปัญหาการพูดให้เด็กในระดับอนุบาลและระดับประถมได้ ถึงแม้จะให้ผลไม่แตกต่างกันมากนักแต่ดนตรีและเพลงจะสามารถใช้สอนมโนทัศน์ (Concept) ทางภาษาให้แก่ผู้เรียนที่พูดช้าได้ดีและสามารถทำให้การพูดคล่องขึ้นด้วย

แฮนด์ (ปีระศักดิ์ สันทรพิทย์. 2530 : 25 ; อ้างอิงจาก Hahn. 1973 : 340) ที่ทดลองใช้ดนตรีสอนคำศัพท์ในภาษาเยอรมัน พบว่า ดนตรีสามารถช่วยให้นักเรียนจำคำศัพท์ ได้เป็นอย่างดี

4.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สมศักดิ์ ชำนาญกิจ (2523 : 41) ซึ่งใช้เพลงประกอบการสอนในวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย และความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้เพลงในการสอน สูงกว่า การสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมพล รูปบูชา (2524 : 61) ที่ทดลองใช้เกมและเพลง ประกอบการสอนวิชาหลักภาษาไทย ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่า นักเรียนที่สอนด้วยการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภา ทำเรือผลี (2526 : 36) ได้ทดลองใช้เพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเปรียบเทียบกับคู่มือครู ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉวีวรรณ โพธิ์ตา (2530 : 75) ได้ศึกษาผลการสอนโดยใช้บทเพลงทำนองพื้นเมืองของไทย ประกอบการสอนกับการใช้บทเพลงทำนองเพลงไทยสากลประกอบการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชัยพฤกษ์พลา กรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเพลงทำนองพื้นเมืองของไทย ประกอบการสอน กับกลุ่มที่เรียนโดยการใช้นิทานประกอบเพลงไทยสากลประกอบการสอน เรื่องความสามัคคี มีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสรุปได้ว่า การใช้บทเพลงทั้งสองประเภทส่งผลต่อความสามารถทางการเรียนของนักเรียนในระดับที่ใกล้เคียงกัน

ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์ (2530 : 59) ได้ทดลองใช้เพลงและเกมประกอบการสอนภาษาไทยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการทดลองพบว่ากลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กาญจนา นุ่นพันธ์ (2537 : 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่อง“ราชาธิราช”โดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อกับการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุวรรณสุทธารามวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ปราโมทย์ ไวยกุล (2540 : 60) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในวิชาเลือก ท 051 (ภาษาถิ่นวัฒนธรรม) กลุ่มทดลองเรียนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอน ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีเจตคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ เกี่ยวกับใช้เพลงและดนตรีจะเห็นว่าเพลงสร้างความสนใจให้ผู้เรียนในแทบทุกวิชาที่เรียน และสามารถใช้ได้ กับผู้เรียนทุกระดับชั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการที่เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจนำเพลงมาเป็นสื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเกม

5.1 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเกม

ความหมายของเกม

เกม หมายถึงกิจกรรมที่สนุกสนาน มีกฎเกณฑ์มีกติกาบุคคลส่วนมากต้องเคยเล่นเกมกันมาแล้ว ซึ่งมีทั้งเกมเฉื่อย (Quit Games)และเกมที่ต้องใช้ความ ว่องไว (Active Games) ประเภทของเกมต่างๆ เหล่านี้ ขึ้นอยู่กับทักษะ ความว่องไว และความแข็งแรง การเล่นเกมนี้ มีทั้งเล่นคนเดียว สองคน สามคน หรือเล่นเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากๆ บางเกมก็ให้ประโยชน์เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดและสนุกสนานแต่บางเกม ก็กระตุ้นการทำงานของร่างกายและสมอง บางเกมก็ฝึกทักษะบางส่วนของร่างกาย จิตใจ และ สมอง เป็นพิเศษ ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายของเกม ไว้ดังนี้

อาร์โนลด์ (Arnold. 1965 : 110 - 113) ให้ความหมายว่า เกมคือการเล่น ซึ่งอาจมีเครื่องเล่นหรือไม่มีเครื่องเล่นก็ได้เกมเป็นสื่อที่อาจกล่าวได้ว่ามีความใกล้ชิดกับเด็กมาก มีความสัมพันธ์กับชีวิต และพัฒนาการของเด็กมาตั้งแต่เกิด จนทำให้เกือบลืมไปว่า การเล่นเกมสำหรับเด็กนั้น มีส่วนช่วยในการพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก

ใน Encyclopedia Dictionary and Directory of Education ให้ความหมายของเกมว่า เกมเป็นกิจกรรมการเล่นที่ประกอบด้วยกฎเกณฑ์ที่แน่นอน มีกำหนดเวลา และ เป็นกิจกรรมที่มีการแข่งขันกัน เกมช่วยให้ผู้เล่นมีโอกาสแสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันรู้จักควบคุมตัวเอง และมีความยุติธรรม เกิดทักษะ และคุณลักษณะที่ดีในตัวผู้เล่น เช่น ความสำเหนียก(Perception) การพิจารณาได้ตรง (Judgment) การตัดสินใจ (Decision) และความกล้า (Courage) เกมทำให้ร่างกายได้ออกกำลัง ก่อให้เกิดความบันเทิง และขณะเดียวกันก็เป็นการปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาอีกด้วย บิวาสและแอกการวอล (Biwas and Aggarwal . 1971 : 69)

ใน New Standard Encyclopedial ให้ความหมายไว้ว่า เกมหมายถึงกิจกรรมที่สนุกสนานมีกฎเกณฑ์กติกา ซึ่งมีทั้งเกมที่เล่นคนเดียว สองคนหรือเล่นเป็นกลุ่ม บางเกมก็เล่นเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียด เพื่อความสนุกสนาน บางเกมก็กระตุ้นการทำงานของร่างกายและสมอง บางเกม ก็ฝึกทักษะบางส่วนของจิตใจเป็นพิเศษ (New Standard Encyclopedial .1969 : G -2)

บูคอค (Boocok.1971 : 106-108) กล่าวว่าเกมการสอน เป็นกิจกรรมการเล่นซึ่งมีมาแต่เดิม และกิจกรรมการเล่นที่สร้างขึ้นใหม่ในสังคมและพลศึกษารวมทั้งเกมการจำลองสภาพแวดล้อม กิจกรรมประกอบการเล่น แบ่งเป็น 3 ชนิดได้แก่ เกม(Gaming) สถานการณ์จำลอง (Simulation) และบทบาทสมมติ (Role Playing) และได้ให้ความหมายของเกม(Gaming)ว่า เกมนั้นหมายถึง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสนุกสนาน ซึ่งมีการแข่งขันกันอย่างมีจุดหมาย และมีกฎเกณฑ์ ส่วนประกอบที่สำคัญคือ ผู้เล่น จุดมุ่งหมายและกฎเกณฑ์

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2524 : 1) กล่าวว่าเกม มีความหมายหลายอย่างเช่น หมายถึงกิจกรรมการเล่นที่ไม่มีการฝึกสลับซับซ้อนมากนัก เป็นการเล่นที่ส่งเสริมให้เกิดทักษะการเคลื่อนไหว ขั้นมูลฐาน อาจได้แก่การเล่นเพื่อทดสอบสมรรถภาพตนเอง การเล่นเพื่อเลียนแบบสัตว์ หรือเครื่องจักร การเล่นประกอบเสียงเพลง การเล่นเพื่อความสนุกสนาน เป็นต้น นอกจากนี้เกม อาจหมายถึงการแข่งขันกีฬาในการเฉลิมฉลองหลายประเภท เช่น การแข่งขันกีฬาโอลิมปิก (The Olympic Games) การแข่งขันกีฬาภาคพื้นเอเชีย (The Asian Game) เป็นต้น หรืออาจหมายถึง การเล่นกีฬาบางประเภทก็ได้

วิลลิสรี ร่วมสุข (2522 : 68) ให้ความหมายว่า เกม หมายถึงระบบการแข่งขันที่มีผู้เล่นตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้เล่นจะต้องเล่นตามกฎเกณฑ์ที่กำหนด และเมื่อสิ้นสุดลงแล้ว ก็จะมีการตัดสินแพ้ ชนะ วิธีสอนด้วยเกม หมายถึงวิธีสอนที่นำเอาเกมการแข่งขันต่าง ๆ มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสนุกสนานไปกับบทเรียน

ทิสนา แหมมณีและคนอื่น ๆ (2522 : 20) อธิบายว่า เกมเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้ในการสอนได้ดี โดยครูผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติขึ้นให้ผู้เรียนลงเล่นด้วยตนเอง ภายใต้ข้อตกลง หรือกติกาอย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะมีผล ออกมาในรูปของการแพ้ ชนะ วิธีการนี้ช่วยให้ผู้เรียนวิเคราะห์ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และนอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนอีกด้วย

สมพล รูปบุชา (2524 : 14) ให้ความหมายว่า เกมการสอน หมายถึง กิจกรรมในการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการของเกมมาเป็นหลัก มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากเกม

ชัยพร รูปน้อย (2540 : 80) ให้ความหมายของเกมว่า เกม หมายถึงกิจกรรมทางพลศึกษาที่เล่นโดยไม่มีการฝึกทักที่สลับซับซ้อน ผู้เล่นเกมเกิดความสนุกสนานพึงพอใจ พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว และพัฒนาสติปัญญา รวมทั้งปฏิภาณไหวพริบในการแข่งขัน

จึงอาจกล่าวโดยสรุปว่า การสอนโดยใช้เกมประกอบการสอนหมายถึงกิจกรรมในการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีการแข่งขันกันอย่างมีจุดหมาย และมีกฎเกณฑ์เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียน และสนุกสนานไปกับบทเรียนนั้นๆ

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมประกอบการสอน

6.1 ความสำคัญของเกมที่มีต่อการเรียนการสอน

วิททิช และสกูลเลอร์ (Wittich and Schuller. 1973 : 588) กล่าวว่าไว้ว่า เกม เข้ามามีบทบาทในด้านการศึกษาเมื่อปี 1960 เป็นต้นมา แม้จะมีผู้วิจัยกันน้อย แต่ประโยชน์สำคัญ ๆ ของเกมนั้น ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

ซรีบิค (Srebic.1976 : 19) ทดลองแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษที่ตนเองสอนอยู่ในประเทศยูโกสลาเวีย ที่จะทำให้นักเรียนจำนวน 40 คนมีความสนใจเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษไปตลอดปีแล้วก็พบว่าการใช้เกมจะช่วยในการสอนภาษาอังกฤษได้มากที่สุด เกมช่วยให้บรรยากาศในห้องเรียนเกิดความสดใส มีชีวิตชีวา ไปตลอดเวลา 45 นาที ของการสอน นักเรียนเกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างรวดเร็ว และเป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้ภาษา

คอร์เทซ (สมพล รูปบุชา. 2524 : 20 ; อ้างอิงจาก Cortez.1978 : 205) กล่าวว่าเด็ก ๆ นิยมเล่นเกมทางภาษาจึงมีประโยชน์อย่างยิ่ง เด็กที่ไม่ชอบคบค้าสมาคมกับใคร จะเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างรวดเร็ว ในการเล่นเกมที่ตนมีส่วนร่วมด้วย นักเรียนบางคนประสบความสำเร็จในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมชั้น การที่ครูจะสร้างมิตรภาพให้เกิดขึ้น ไม่มีอะไรดีไปกว่าการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน

เกศณี โชติกเสถียร (2523 : 3) ให้ความเห็นว่า เกมสามารถที่จะเป็นสื่อการสอนที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนเพราะความต้องการที่จะชนะหรือให้ถึงจุดประสงค์ จึงเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนดำเนินต่อไป นอกจากนี้แล้ว เกมยังส่งผลอีกมากมายหลายด้าน เช่น ความสามารถระหว่างบุคคล หรือเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของแต่ละคนในการเล่นระหว่างหลายคน ทำให้เกิดการเรียนรู้ มีบรรยากาศสังคมที่ดี และยังเกิดความรู้สึก เป็นสมาชิกของกลุ่ม

จรินทร์ ธานีรัตน์ (2524 : 1) ให้ความเห็นว่า เด็กทุกเพศ ทุกวัย ต้องการความเคลื่อนไหว เพราะลักษณะความต้องการทางสรีรศาสตร์ หากการเคลื่อนไหวนั้นเป็นการเคลื่อนไหวที่มีความหมาย และสนุกสนาน ร่าเริงด้วยแล้ว ยิ่งเพิ่มความต้องการมากยิ่งขึ้นเด็กต้องการความเคลื่อนไหวเพื่อช่วยให้กระดูก และกล้ามเนื้อต่าง ๆ เจริญเติบโตอย่างมีสัดส่วนซึ่งได้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ นิรมล ชยุตสาหกิจ (2524 : 1-2) ที่ว่าการเล่นเป็นการใช้พลังงานเกินของเด็ก ทำให้เด็กได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการฝึกซ้อมสัญชาตญาณแบบผู้ใหญ่ เป็นการทบทวนทางวัฒนธรรม เป็นการลองผิดลองถูก ด้วยการสัมผัสและทดสอบด้วยการปฏิบัติจริง การเล่นจึงเป็นผลรวมของพฤติกรรมของเด็ก เพื่อก่อให้เกิดการปรับตัว และพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาอย่างต่อเนื่องกันไป

เกมประกอบการเรียนการสอน จัดเป็นสื่อการสอนอีกประเภทหนึ่ง ที่เราให้นักเรียนเกิดความสุข สนุกสนาน ใช้ฝึกทักษะ เกมแต่ละเกมมีจุดประสงค์แน่นอนว่าเป็นการฝึกเนื้อหาอะไรและความสามารถอะไร (ลาวัลย์ พลกล้า. 2523 : 11) เกมประกอบการสอนมีคุณค่าในการสอน ครูควรนำมาใช้ในบทเรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สนุกสนาน ไม่เบื่อและได้รับความรู้โดยไม่รู้ตัว (ม.ล. ปิ่น มาลากุล. 2513 : 12) และการนำเกม มาประกอบ

การสอนนั้นเหมาะสำหรับเด็ก ด้วยเหตุผลหลายประการ สามารถจูงใจให้เด็กเรียนรู้ด้วยความสนใจ โดยที่ครูไม่ต้องบังคับและมีความรู้สึกเต็มใจที่ได้กระทำด้วยตนเองตามความสามารถ (ละเมียด ลิมอักษร. 2516 : 3-4)

เกมประกอบการสอนมีคุณค่าและส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นวิชาทักษะที่ผู้เรียนต้องมีความรู้และผ่านการฝึกฝนด้านการใช้ภาษา มีนักการศึกษาหลายคนได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และประโยชน์ของการใช้เกมประกอบการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

ฐปะนิย นาคทรพรพ (2504 : 68) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการสอนวิชาหลักภาษาไทยว่า อาจใช้หลักการเรียนปนเล่นบ้างก็ได้เพราะว่า ‘เล่นกับเรียน เรียนกับเล่นเป็นของคู่ เด็กเรียนรู้เพราะได้เล่นเห็นขบขัน แม้ครูกิจกรรรมประจำวัน ให้สัมพันธ์ถูกส่วนย่อมชวนเรียน ’ จะเห็นได้ชัดเจนว่า กิจกรรมการสอนภาษาด้วยเกมมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอน เป็นอย่างยิ่ง

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2522 : 4) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการสอนภาษาไทยของครู นับว่าเป็นกลเม็ดหรือ เทคนิคอย่างหนึ่งที่ช่วย กระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนภาษาไทยอย่างมีชีวิตชีวายิ่งขึ้น และได้สรุปคุณค่าของเกมในการสอนภาษาไทยไว้ว่า

1. พัฒนาความคิดในการแก้ปัญหา
2. ฝึกทักษะทางภาษาและทบทวนเนื้อหา
3. ส่งเสริมทักษะการใช้ภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถที่มีอยู่
5. ใช้ประเมินผลการเรียนการสอน
6. ให้ความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
7. ใช้ในการจูงใจ และเร้าความสนใจในการเรียน
8. ฝึกความรับผิดชอบและการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์
9. ช่วยส่งเสริมความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันในสังคม
10. ใช้นำเข้าสู่บทเรียน ไขสอน ไขสรุปและใช้ฝึกทบทวนบทเรียน
11. ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2536 : 8) กล่าวว่า วิชาหลักภาษาเป็นวิชาที่ยาก และนักเรียนไม่ใคร่ให้ความสนใจ ครูจึงควรที่จะสร้างบรรยากาศ จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจและสนุกสนาน ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีใจรักและเกิดศรัทธาในวิชาหลักภาษาไทย เมื่อนักเรียนมีศรัทธา ก็ตั้งใจเรียน ตั้งใจเข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี และเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

สมพล รูปบุษชา (2524 : 22-23) สรุปถึงความสำคัญและประโยชน์ของเกมการสอนภาษาไทย ไว้ดังนี้

1. เด็กชอบการแข่งขัน ครูจึงควรใช้วิธีการแข่งขันมาช่วยในการสอน
2. เกมช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียน
3. เกมเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาได้ดี
4. เกมช่วยให้การเรียนดำเนินไปได้อย่างรวดเร็ว
5. เกมช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในการเรียน
6. เกมช่วยให้เด็กสนใจ และไม่เบื่อหน่ายในการเรียน
7. เกมช่วยสร้างพัฒนาการทางร่างกายให้กับเด็ก

8. เกมช่วยสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็ก ให้อ่านหนังสือเพื่อพ่อแม่ มีความรับผิดชอบและรู้จักปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

9. เกมช่วยฝึกทักษะทางภาษา

10. เกมช่วยเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่

11. เกมช่วยให้ครูมองเห็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างชัดเจน อันจะเป็นประโยชน์

แก่การสอนของครูต่อไป

ชนิดและประเภทของเกม

เกมสำหรับเด็ก สามารถแยกได้ตามประโยชน์ที่ผู้จะได้รับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประการคือ (สมใจ ทิพย์ชัยเมธา และ ละออ ชุตินทร. 2525 : 226 - 232)

1. เกมเพื่อความสนุกเพลิดเพลิน เป็นเกมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีเล่น และสิ่งประกอบการเล่น เหมือนเกมประเภทอื่น แต่เน้นเพื่อความเพลิดเพลินเป็นส่วนใหญ่

2. เกมเสริมทักษะการเคลื่อนไหว เป็นเกมซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเล่น วิธีการเล่นและสิ่งประกอบการเล่นเหมือนเกมประเภทอื่นแต่เน้นด้านการเสริมทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เกิดความคล่องแคล่วว่องไว และมีกติกาการเล่นง่าย ๆ เกมเสริมทักษะการเคลื่อนไหวส่วนมากมีดนตรี เพลง คำคล้องจองและคำถาม คำตอบ ประกอบในวิธีเล่นด้วย

3. เกมเสริมทักษะการเรียนรู้ เป็นเกมซึ่งมีจุดมุ่งหมาย จำนวนผู้เล่น มีกติกาการเล่นเล็กน้อย และมีสิ่งประกอบการเล่น เหมือนเกมประเภทอื่น แต่เกมเสริมบทเรียน ส่วนมากจะเป็นเกมในร่มและมีจุดมุ่งหมายเน้นการแข่งขันเสริมการเรียนรู้มากกว่าการออกกำลังกาย

สำหรับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2521:78) แบ่งเกมฝึกทักษะไว้ 6 ประการคือ

1. เกมฝึกทักษะการฟังและระยะความสนใจ เกมประเภทนี้ควรเริ่มในระยะแรกๆ ที่ เด็กเข้าเรียนใหม่ ๆ เพื่อให้เด็กเป็นผู้ฟังที่ดี และมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนานขึ้น ครูอาจเลือกเกมที่มีผู้จัดทำแล้วอ่านให้นักเรียนฟังหลายครั้งจนแน่ใจว่านักเรียนทุกคนคุ้นกับเรื่องดีพอ จากนั้นครูลองอ่านเรื่องนั้นใหม่ แล้วใส่ตัวละครให้ผิดๆ ถูกๆ ให้นักเรียนฟังและคอยหาที่ผิด บางครั้งครูอาจเปลี่ยนทั้งข้อความหรือ เรื่องลำดับเรื่องผิดจากที่อ่านให้นักเรียนฟังมาแล้ว เพื่อให้เด็กช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้อง

2. เกมฝึกการปฏิบัติตามคำสั่ง มีลักษณะคล้ายเกมฝึกการฟังคือเด็กต้องฟังเสียงก่อนแล้วปฏิบัติตามเช่น การสั่งให้เด็กไปแตะเก้าอี้ โต๊ะ แล้วกลับมาที่นั่งที่ ครูเพิ่มจำนวนสิ่งของมากขึ้น

3. เกมสำหรับสอนมโนทัศน์ เกี่ยวกับจำนวนได้แก่ การท่องคำคล้องจองของจำนวน

4. เกมฝึกการฟังเสียงเด็กชอบฟังเสียงและชอบส่งเสียงเด็กจะเรียนรู้ว่ารูปภาพจะต้องมีชื่อ เช่น รูปภาพที่เป็นชื่อของเด็ก และอักษรที่ออกเสียงเป็นชื่อของตน การสอนให้รู้จักภาพ ชื่อของตน โดยให้เด็กนั่งตัวงอ ขยับตัวชื่อตน ครูจะถือบัตรแบบเดียวกัน เมื่อครูชูบัตรชื่อใครขึ้นเด็กจะต้องทราบบ แล้วจะได้รับอนุญาตให้ทำอะไรอย่างหนึ่ง เป็นรางวัล

5. เกมฝึกการรู้จักอักษรจะช่วยให้เด็กจำได้ว่าชื่อใดใช้อักษรใดเช่นครูเรียกชื่อ "ปรีชา" ให้เด็กบอกเสียงอักษรหน้าและหาว่า สิ่งของในห้องมีอะไรที่ขึ้นต้นด้วยอักษรตัวนี้ ครูจะเรียกชื่อ สิ่งของนั้นให้ฟัง หรือทำอักษรขนาดโตเท่าตัวเด็ก วางไว้รอบห้อง เมื่อครูออกเสียงประจำตัวนักเรียนคนใดนักเรียนคนนั้น ก็วิ่งไปในช่องตัวอักษรนั้น

6. เกมฝึกสมองและร่างกาย ซึ่งมีขอบเขตกว้างมาก เกมที่ใดกล่าวมาแล้วก็ต้องใช้สมอง และร่างกายร่วมด้วยทั้งนั้น เกมที่ฝึกจินตนาการและสมองโดยตรง เช่นเกมที่ทำให้เด็กคุ้นกับคำ แรก- กลาง-สุดท้าย อาจให้เด็กเข้าแถวตามความสูง ไปหาตัว แล้วให้นักเรียนคนหนึ่งหาคนว่าอยู่ที่ใด

ชัยพร รูปน้อย (2540 : 37) กล่าวว่า เกมมีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

1. เกมทั่วไป (General Games) หมายถึงเกมทั่วไปที่เล่นเป็นรายบุคคลหรือเล่นจำนวนมาก
2. เกมแบบผลัด (Relay Games) แข่งขันกันระหว่างกลุ่ม มีอุปกรณ์ช่วย
3. เกมทดสอบ (Test Games) เกี่ยวกับบทเรียนในหลักสูตรใช้เล่นนำเข้าสู่บทเรียน ประกอบบทเรียน หรือสรุปบทเรียนก็ได้
4. เกมทดสอบประสาท (Sense Games) ใช้ฝึกประสาททำให้เกิดความว่องไว ปฏิกริยา โต้ตอบที่รวดเร็ว ผู้นำเกมจะต้องมีเทคนิคในการสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน
5. เกมเล่นเป็นทีม (Team Games) อาจแบ่งเป็น 2 ทีม หรือมากกว่าก็ได้
6. เกมเงียบ (Quiet Games) อาจใช้แข่งขันคนเดียวหรือเป็นหมู่ ห้ามใช้เสียง
7. เกมการเคลื่อนไหวประกอบเพลง (Motion Song and Singing Games)

จากชนิดและประเภทของเกมดังกล่าวผู้วิจัยนำเกมประเภทเสริมทักษะการเรียนรู้ เน้นการคิดแก้ปัญหา พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และฝึกปฏิภาณไหวพริบของผู้เรียนซึ่งอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเป็นเกมที่รู้จักกันดี ทางโทรทัศน์ ซึ่งมีลักษณะของการเสี่ยงโชคผสมอยู่ด้วย

หลักในการเลือกเกม

การใช้เกมประกอบการสอนจะส่งผลต่อการเรียนรู้และความสามารถของนักเรียนหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการเลือกเกมของครู ว่าตรงกับความสนใจของนักเรียน ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่หากครูเลือกเกมโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ และความสามารถของครูแล้วการใช้เกมก็จะไม่ส่งผลต่อการเรียนรู้เลย กลับจะทำให้เสียเวลาในการเรียนมากยิ่งขึ้น ทูบลัด และ ซาโบ (Trueblood and Szabo. 1977 : 35 - 40) เสนอหลักการคัดเลือกเกมประกอบการสอนดังนี้

1. เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
2. เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และวุฒิภาวะของนักเรียน
3. นักเรียนส่วนมากหรือทั้งหมดมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมนั้น
4. เป็นเกมที่มีกฎ กติกาการเล่นง่าย ๆ แต่ซับซ้อนในตัวเอง
5. อุปกรณ์การเล่นหาง่าย ทำง่ายหรือมีราคาไม่แพง
6. เป็นเกมที่มีลักษณะของการเสี่ยงโชคผสมอยู่บ้าง เพราะจะทำให้นักเรียนทุกระดับความสามารถมีโอกาส แพ้ - ชนะ พอ ๆ กัน อันจะทำให้เกมสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

คำแนะนำในการเล่นเกมน

การที่ครูจะให้นักเรียนเล่นเกมอย่างได้ผลคุ้มค่านั้นครูต้องมีหลักเกณฑ์ในการจัดเกม ซึ่งกรมพลศึกษาให้คำแนะนำสำหรับครูไว้ดังนี้ (กรมพลศึกษา. 2519 : 9)

1. เกมที่นำมาสอนกับนักเรียนควรมี อุปกรณ์การเล่นน้อย ไม่ต้องยุ่งยากในการเตรียม และเป็นเกมที่เล่นง่าย ๆ มีกติกา ควรเป็นเกมที่เหมาะสมกับจุดประสงค์การสอน เหมาะสม กับวัยและความสามารถ อีกทั้งส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสได้เล่น และครูต้องสนุกสนานกับการเล่นเกมนั้นด้วย

2. การเล่นเกมแต่ละครั้งควรทบทวนเรื่องการปฏิบัติตามกฎ กติกา ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ความมีมารยาทและความยุติธรรม

3. ใช้เวลาในการอธิบาย กติกา และวิธีการเล่นที่น้อยที่สุด เข้าใจง่ายที่สุด
4. ควรเลือกนักเรียนคนใด คนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งออกมาสาธิตการเล่นก่อน
5. ใช้เวลาในการเล่นประมาณ 15-20 นาที
6. ครูต้องพยายามควบคุมการเล่นให้อยู่ในกฎ ระเบียบให้ได้ อย่าให้นักเรียนส่งเสียงรบกวน

ห้องข้างเคียง

ขั้นตอนในการใช้เกมประกอบการสอน

เพื่อให้การใช้เกมประกอบการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนต้องรู้จักเลือกเกมให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ โดยอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ และทักษะในการเลือกเกม ที่สำคัญคือครูต้องรู้จักใช้เกมให้เหมาะสมกับ เวลา โอกาส ความต้องการ ความสนใจและความสามารถของนักเรียน ซึ่ง วัลลภศิริ ร่วมสุข (2522 : 68 - 69) เสนอขั้นตอนในการใช้เกมดังนี้

1. ขั้นเลือกเกม
2. ขั้นกำหนดตัวผู้เล่น
3. ขั้นดำเนินกิจกรรม
4. ขั้นวิเคราะห์และนำผลไปใช้
5. ขั้นสรุป

ผกา บุญเรือง (2521 : 153 - 157) สรุปขั้นตอนการใช้เกมประกอบการสอนไว้ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 การเลือกเกมควรพิจารณาว่า สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้และเนื้อหาที่เรียนและควรใช้เวลาในการเล่นประมาณ 15-20 นาที เกมที่เลือกต้องเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถ และวุฒิภาวะ ของนักเรียนและสุดท้ายอุปกรณ์ต้องหาง่าย ราคาไม่แพง

1.2 เตรียมตัวครู โดยทดลองเล่นเกมเพื่อหาข้อบกพร่องก่อนแล้วกำหนดโปรแกรมการใช้เกมไว้ล่วงหน้า พร้อมทั้งเตรียมการใช้สื่อการสอนอย่างอื่นประกอบการใช้เกมและเตรียมศึกษา ประเด็นที่จะสรุป รวมถึงประโยชน์ และแง่คิดที่ได้จากการเล่นเกม

1.3 จัดเตรียมห้องเรียนและอุปกรณ์การเล่นเกมไว้ให้พร้อม

1.4 เตรียมตัวนักเรียน

2. ขั้นการใช้เกม โดยเริ่มจากบอกชื่อเกมให้นักเรียนทราบแล้วจัดนักเรียนให้อยู่ในสภาพที่ต้องการต่อจากนั้นจึงอธิบายวิธีการเล่น และสาธิตให้นักเรียนดู ควรดำเนินการเล่นให้รวดเร็วเพื่อมิให้เกิดความเบื่อหน่ายครูพยายามให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเล่น และต้องมีความยุติธรรมในการเล่น เมื่อการเล่นจบลง ต้องมีการสรุปประเด็นจากการเล่นเกมทันที

3. การประเมิน

3.1 ประเมินผลการเตรียมการจากการเลือกเกมว่าเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหา และชนิดของการเรียนรู้นักเรียนน้อยเพียงใด ใช้เวลาเหมาะสมหรือไม่ ตลอดเวลานักเรียนสนุกสนานและมีส่วนร่วมในกิจกรรม

เพียงใดครูยุติธรรมหรือไม่ การเตรียมอุปกรณ์ประกอบเหมาะสมกับวัยความสนใจ และวุฒิภาวะของนักเรียนหรือไม่ ส่วนการประเมินผลการจัดเตรียมห้องเรียนการเตรียมครูนั้น ว่าได้มีการเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ และครูได้วางโปรแกรมการใช้เกมก่อนหรือได้ทดลองดูก่อนหรือไม่ ครูมีความรู้ความเข้าใจในเกม ตลอดจนครูสามารถควบคุมการเล่นเกมได้เพียงใด และครูได้วางแผนสรุปประเด็นและแง่คิดจากเกมหรือไม่

3.2 ประเมินการใช้เกมว่า มีการจัดเตรียมนักเรียนให้พร้อมที่จะเล่นเกมหรือไม่และครูได้อธิบาย กติกา วิธีเล่น หรือสาธิต การเล่นเกมให้นักเรียนเข้าใจก่อนหรือไม่ นักเรียนส่วนมากมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือไม่ ครูสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าได้เพียงใดและ มีการใช้สื่ออื่นๆ เสริมในการเล่นหรือไม่ รวมทั้งครูได้สรุปประเด็นจากเกมหรือไม่ เพียงใด

3.3 ประเมินผลการใช้เกมประกอบการสอนว่า เกมก่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ครูคาดหวังหรือไม่ เกมให้ประสบการณ์ใหม่ๆ แก่ผู้เรียน และเกมสร้างความพึงพอใจแก่ผู้เรียนหรือไม่ เพียงใด

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมประกอบการสอน

6.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ดิกเคอร์สัน (Dickerson. 1976 : 6456-A) ทดลองสอนการจำคำศัพท์ของนักเรียนโดยใช้เกม การเคลื่อนไหว เกมเฉื่อย และการสอนตามปกติ เปรียบเทียบกันโดยให้นักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ศึกษาคำศัพท์ใหม่ วันละ 2 คำ ทุก ๆ กลุ่ม มีการทดสอบก่อนเรียน ทดสอบระหว่างเรียน ผลการทดลองปรากฏว่า

1. กลุ่มที่ใช้เกมเคลื่อนไหว มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าทุก ๆ กลุ่ม
2. กลุ่มที่ใช้เกมเฉื่อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ทำการสอนตามปกติ
3. นักเรียนหญิงและชายในกลุ่มเกมเคลื่อนไหว มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนหญิงและชายในกลุ่มเกมเฉื่อย และกลุ่มที่สอนตามปกติ
4. นักเรียนหญิงและชายในกลุ่มเกมเฉื่อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนหญิงและชายในกลุ่มเกมเฉื่อยและกลุ่มที่สอนตามปกติ
5. ในกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มที่ใช้เกม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชาย ไม่แตกต่างกัน

พินเตอร์ (Pinter.1977 : 710-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนในระดับ 3 ที่เรียนโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนตามปกติ โดยทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลองจากนั้นเมื่อวันระหว่างออกไปอีก 3 สัปดาห์ มีการทดสอบความคงทนอีกครั้งหนึ่ง ผลการทดลองปรากฏว่า คะแนนความสามารถในการสะกดคำ ของกลุ่มที่ใช้เกมประกอบการสอน สูงกว่า กลุ่มที่สอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งเพศหญิงและเพศชาย ส่วนกลุ่มที่ใช้เกมมีความคงทนในการจำคำศัพท์ มากกว่ากลุ่มที่สอนตามปกติ ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำคำศัพท์ ของนักเรียนที่มีสติปัญญา ปานกลาง และสติปัญญาดำ ของกลุ่มที่ใช้เกมประกอบการสอนสูงกว่านักเรียนที่มีสติปัญญานานกลาง และสติปัญญาดำ ของกลุ่มที่สอนตามปกติ ส่วนนักเรียนหญิงในกลุ่มที่ใช้เกมประกอบการสอนให้ความร่วมมือในการเรียนมากกว่านักเรียนชายในกลุ่มเดียวกัน

6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้เกมประกอบการสอนในวิชาอื่นพบว่าการใช้เกมและเพลงประกอบการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ส่วนงานวิจัยทางด้านภาษานั้นมีผู้วิจัยไว้ดังนี้

สมพล ฐปฐา (2524 : 80) ทดลองใช้เกมและเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง ไตรยางศ์ อักษรควบกล้ำ วรรณยุกต์และคำเป็น-คำตาย ผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการใช้เกมและเพลงประกอบการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสนใจ และความคงทนในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มานพ ศรีเทียม (2527 : 39) ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาหลักภาษาไทย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เรื่อง คำราชาศัพท์ ผลปรากฏว่า เกมประกอบการสอนหลักภาษาไทย ส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัญชลี สุกนธา (2527 : 43) ทดลองสอนหลักภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เช่นเดียวกัน ส่วนในระดับประถมศึกษาได้มีผู้วิจัยไว้ 2 คน คือ นันทนา ดาวดวงเด่น (2528 : 46) และผจญ สุวรรณวงษ์ (2528 : 76) โดยนันทนา ดาวดวงเด่น ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนผจญ สุวรรณวงษ์ ทดลองใช้เกม ประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยทั้ง 2 ฉบับรายงานตรงกันว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคงทนในการจำของนักเรียนที่สอนด้วยเกมประกอบการสอนสูงกว่าการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยต่างๆที่ได้กล่าวมานี้ พบว่า การใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนตามปกติ นั่นคือมีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี แต่เป็นการใช้ประกอบในวิชาหลักภาษาไทยเป็นส่วนใหญ่ การสอนวิชาภาษาไทยที่มีการนำเกมและเพลงมาใช้ประกอบการสอนทักษะสัมพันธ์ควบคู่กันไปซึ่งทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกัน คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ผู้เรียนส่วนมากชอบเกมประเภทที่ท้าทาย และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ฝึกการคิด เกมประกอบการสอน จึงเป็นวิธีหนึ่งที่น่ามาใช้สำหรับการเตรียมความพร้อมทางการเรียนภาษาไทยแล้วได้ผลดี และเป็นแนวทางสำหรับครูที่จะได้มีวิธีการที่หลากหลายไปใช้สอนภาษาไทยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ฝึกความสามารถในการใช้ภาษา พร้อมทั้งได้รับความสนใจ เพราะทำให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินไปในขณะเดียวกัน

7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

7.1 ความหมายของการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธี บรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียน ทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละคาบใช้วิธีการหลายๆ อย่าง ควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหา (กองวิจัยทางการศึกษา. 2536 : 22)

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 1) ให้ความหมายของคำว่าคู่มือครูว่า หมายถึงเอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจนตลอดจนให้ทราบถึงแนววิธีสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย สำหรับคู่มือครูภาษาไทยนั้นผู้จัดทำขึ้น คือ ผู้ทำหนังสือแบบเรียนซึ่งได้แก่กรมวิชาการ

7.2 ลักษณะของคู่มือครู

นพคุณ คุณาชีวะ (2524 : 87) สรุปลักษณะของคู่มือครู วิชาภาษาไทยของกรมวิชาการว่าประกอบด้วย 2 ส่วนต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. คำแนะนำการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งแบ่งออกได้เป็น จุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายของการสอน ข้อคิดที่ได้จากเรื่องที่สอน ข้อเสนอแนะในการสอน ความรู้ประกอบ และหนังสืออ่านประกอบ

7.3 ส่วนประกอบของคู่มือครู

สุจิต เพียรชอบ (2525 : 58-63) อธิบายรายละเอียดของส่วนประกอบในคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอนได้โดยสะดวก โดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไป ให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงในการใช้เครื่องมือในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออุเทศ
4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ครูใช้ประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

7.4 กิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : ก-ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรอ่านทำความเข้าใจพอสังเขป เนื้อความในตอนต้นของคู่มือครู ก่อนที่จะทำความเข้าใจรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขป ของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความในหนังสือเรียนมีการแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียดแต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2-3 ข้อเป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

2. คู่มือครูแต่ละบทก็มีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียน ในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมจากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทก็เห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติคู่มือครูจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้นเมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง หรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียนหรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. คู่มือครูบางบทมีความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียนหรือนักเรียนบางกลุ่มหรือบางคน ที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้ยังไม่ยอมไม่ถือว่าต้องใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใด หรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่ นักเรียนที่มีศักยภาพสูง ให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

จะเห็นได้จากการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจในการใช้คู่มืออย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วรู้จักยืดหยุ่น นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม กับสภาพนักเรียน โรงเรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ครูเองต้องอาศัยหลักการศึกษาทุกด้าน มาประกอบการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อนหลัง

7.5 การสอนและการวางแผนการสอน

สุจิต เพียรชอบ และสายใจอินทร์พรมย์ (2536 : 265) กล่าวว่า การวางแผนการสอนเป็นหน้าที่ของครูโดยตรง การวางแผนงานล่วงหน้าย่อมก่อให้เกิดผลดี ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจ มีบุคลิกภาพที่ดีสามารถควบคุมสถานการณ์ในห้องเรียนได้

สมพร มั่นตสูตร (2536 : 52) กล่าวว่า แผนการสอน คือการเตรียมตัวล่วงหน้าของครูในการสอน ภายในคาบเรียนหนึ่งๆ ว่านักเรียนควรจะเรียนรู้เรื่องใด มีจุดมุ่งหมายในการเรียนเฉพาะคาบอย่างไร จะสอนโดยวิธีใด มีเนื้อหารายละเอียดอย่างไร จะจัดกิจกรรมประกอบการเรียนอย่างไร จะประเมินวัดผลการเรียนด้วยวิธีใด การวางแผนการสอนล่วงหน้า นอกจากจะมีประโยชน์ในการกำหนดทิศทางที่แน่นอนของครูแล้วยังมีผลต่อการเรียนการสอนโดยทั่วไปด้วย

กรมสามัญศึกษา (2534 : 36) กล่าวว่า แผนการสอนเป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบ เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู ประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละขั้นตอนคือ

1. กิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ประสาท อิศรปริดา (2538 : 112) กล่าวว่า กิจกรรมขั้นนำเข้าสู่บทเรียนมีความสำคัญมาก เพราะถือว่าการเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียน เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะเรียนก็นำมาซึ่งความพอใจ ขาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 104) กล่าวถึงวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนว่ามีหลายวิธีได้แก่ การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน การสร้างสถานการณ์ต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการ การร้องเพลง การเล่าประสบการณ์ การสนทนาซักถาม การแสดงละคร การใช้บทหรือกรอง หรือสุภาษิตต่างๆ เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนดังกล่าวมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนดังนี้

1. เป็นการเร้าให้นักเรียนสนใจบทเรียนใหม่
2. ช่วยให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเรียน
3. เป็นการทบทวนบทเรียนเก่าให้แก่นักเรียน
4. ช่วยให้นักเรียนและครูมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
5. ช่วยบรรยากาศของการเรียนในห้องเรียนเป็นกันเองไม่อึดอัด
6. ช่วยให้ครูได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระยะต้นๆ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมในชั้นสอน
7. เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์และความรู้เดิมให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ที่นักเรียนได้รับ

2. กิจกรรมในชั้นสอน สิริวรรณ สุวรรณภา (2523 : 16) กล่าวว่ากิจกรรมชั้นการสอนเป็นขั้นตอนที่ต่อจากการนำเข้าสู่บทเรียน วิธีกำหนดกิจกรรมการเรียนในชั้นสอนนั้นควรเป็นกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนได้ลงมือฝึกฝนปฏิบัติอย่างจริงจังและสอดคล้องกับ วัลลภ กันทรพย (2533 : 8) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการ ครูต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันจนเป็นนิสัย เกี่ยวกับการสอนที่เน้นกระบวนการนี้ก็คือ สอนให้ผู้เรียนสามารถทำตามขั้นตอนได้ และรับรู้ขั้นตอนทั้งหมดจนสามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานการณ์ใหม่ และสอนให้ผู้เรียนฝึกฝนจนเกิดทักษะ สามารถนำไปใช้ได้อย่างอัตโนมัติ

ในชั้นสอนนี้ครูผู้สอนต้องยึดจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนในขณะเดียวกันครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนไปด้วย ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เรียกว่า “ทักษะกระบวนการ” หรือกระบวนการอื่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติของวิชา ในการพิจารณาว่าจุดประสงค์ใดสามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดทักษะได้ครบทั้ง 9 ขั้น ควรยึดหลักในการพิจารณาดังนี้ (กรมสามัญศึกษา.2534 : 27)

1. การปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนให้บรรลุผล ต้องมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน และขั้นการประเมินผล

2. ผลการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน ต้องปรากฏออกมาเป็นชิ้นงาน
3. ในการวางแผนปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียนจะต้องมีทางเลือกหลายๆทาง

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมในชั้นสอน มีดังนี้คือ

1. เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียน ต่อจากขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติ
3. เพื่อเป็นวิถีทางที่จะนำนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

กิจกรรมในชั้นสรุป การสรุปบทเรียนเป็นตอนสำคัญขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน การสรุปบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักเรียนสามารถรวบรวมความคิด ความเข้าใจของตนในสิ่งที่เรียนมาแล้วได้ถูกต้อง วิชัย ดิสสระ (2538 : 82-83) ให้ความหมายการสรุปบทเรียนว่าหมายถึงการรวบรวมใจความสำคัญหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญๆ ที่ครูต้องการจะให้นักเรียนเรียนรู้เข้าด้วยกันเพื่อให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องสมบูรณ์ โดยทั่วไป การสรุปบทเรียนจะทำหลังจากที่ครูสอนจบบทเรียนแล้ว นอกจากจะให้นักเรียนได้เชื่อมความรู้เก่า กับความรู้ใหม่แล้ว การสรุปบทเรียนยังช่วยให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนที่ตนประสบด้วย สิ่งสำคัญในการสรุปบทเรียนที่ครูจะต้องระลึกถึงคือครูจะต้องรู้ว่าบทเรียนจะจบลงในลักษณะใด บทเรียนนั้นมีใจความสำคัญ หรือมีแนวคิดสำคัญอย่างไร

และควรจะใช้วิธีใดในการสรุปบทเรียนที่น่าสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นสรุปนั้น เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้หรือจดจำการกระทำที่ผ่านมาได้ดี ตามหลักการเรียนรู้ของนักจิตวิทยา กัทธรี (Guthrey) ดังนั้นในการเรียนการสอนแต่ละครั้งควรจะมีการสรุปบทเรียนโดยใช้กิจกรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ การสรุปบทเรียนจะได้ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่จัดขึ้น ซึ่งมีรูปแบบของ กิจกรรมที่ควรจัด ดังนี้

1. การรายงานหน้าชั้นของตัวแทนกลุ่มต่างๆ
2. การทำรายงานกลุ่มหรือรายงานเป็นรายบุคคล
3. การเขียนเรียงความ
4. การใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ เช่น การดูวีดิทัศน์ สไลด์
5. การสนทนาซักถามระหว่างครูกับนักเรียน การใช้คำถาม
6. การใช้เกม และการใช้บทเพลง
7. การมอบหมายงานให้ปฏิบัติ
8. การแสดงต่างๆ เช่น บทบาทสมมติ ละครสั้น
9. การจัดนิทรรศการ หรือการศึกษานอกสถานที่

การจัดกิจกรรมชั้นสรุปบทเรียนมีประโยชน์ต่อนักเรียน และครูในการเรียนการสอนดังนี้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนของนักเรียนได้
3. ครูรวบรวมความสนใจของนักเรียนก่อนที่จะจบบทเรียน
4. สร้างให้มีความเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
5. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับนักเรียน

กิจกรรมในชั้นประเมินผลการวัดผลและประเมินเป็นขั้นสอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งเช่นกัน การเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จตามความมุ่งหวังหรือไม่ การวัดและประเมินผลเป็นระยะจะทำให้ทราบได้ว่าผู้เรียนเกิดการเรียน หรือเข้าใจในบทเรียนหรือไม่อย่างไร ครูอาจจะประเมินโดยการสังเกต ใช้การตอบคำถามปากเปล่า พูดแสดงความคิดเห็น ทำรายงานกลุ่ม จัดนิทรรศการ การตอบคำถามเป็นข้อเขียนซึ่งครูเตรียมแบบทดสอบนั้นมา การทดสอบนี้อาจจะใช้เวลา 3-5 นาที ก็ถือว่าเป็นการประเมินผลแล้วเช่นกัน

7.6 การวัดและการประเมินผลการสอนตามคู่มือครู

กรมสามัญศึกษา (2534 : 30) ได้กล่าวถึงระเบียบของการวัดและการประเมินผลไว้ว่า หลักสูตรฉบับปรับปรุงเน้นการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนสมบูรณ์ทั้งในด้านความรู้พื้นฐานสำหรับการพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และพัฒนาอาชีพ นอกจากนี้ยังมีจุดเน้นตามความต้องการของชาติในด้านการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงต้องการให้มีการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ กระบวนการปฏิบัติงาน กระบวนการกลุ่ม กระบวนการพัฒนาจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยม ฯลฯ ระเบียบการประเมินจึงได้กำหนดไว้ว่า จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย จิตพิสัยและด้านกระบวนการ การวัดและการประเมินผลระดับการเรียนการสอน เป็นการวัดและประเมินผลโดยครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน

คือวัดและประเมินว่าหลังจากผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนรับรู้และใช้กระบวนการได้หรือไม่ การวัดในระดับนี้ควรให้ผสมผสานไปกับการวัดตามจุดประสงค์อื่น ๆ ซึ่งจะไม่มีการแยกสอบเพื่อวัดกระบวนการ

วิธีวัดและเครื่องมือวัดและประเมินผลนั้น มีจุดมุ่งหมายของการวัดอยู่ที่การกระทำ หรือแผนการกระทำ ไม่ใช่ผลผลิต ดังนั้นจึงสามารถใช้เครื่องมือวัดได้หลายลักษณะ เช่น แบบสังเกตการปฏิบัติงานกลุ่ม แบบประเมินการพูด แบบประเมินการอ่านออกเสียง แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบทั้งปรนัย และอัตนัย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 15)

7.7 กลวิธีการสอนตามคู่มือครู

กรมวิชาการ (2536 : 1-12) ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกลวิธีการสอนตามคู่มือครู ดังนี้

1. ควรมีการทดสอบผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มสอน เพราะครูควรทราบความสามารถทางการเรียนของผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มสอน โดยแยกออกเป็นกิจกรรมการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
2. เนื้อหาบางบทมีการตัดตอนมาจากหนังสือเรื่องยาวที่เป็นวรรณกรรมที่ได้รับยกย่อง ครูควรทำความเข้าใจและชี้ให้เห็นคุณค่าในด้านความรู้ ข้อคิดและด้านศิลปะการใช้ถ้อยคำ
3. การอ่านเรื่องที่ตัดตัดตอนจากหนังสือเรื่องยาว เช่น นิทาน นิยาย และบทความ ควรใช้เกณฑ์ในการอ่านให้เหมาะสมแก่บทที่อ่าน ครูควรทราบว่าเรื่องที่อ่านใช้โวหารอะไร สำหรับนักเรียนอาจรู้เพียงผิวเผินไม่จำเป็นต้องให้จดจำมาก ยกเว้นโวหารเด่นๆ ควรจะนำมายกตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็น
4. เลือกฝึกทักษะที่ฝึกยาก เช่น ทักษะการอ่านในใจ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน ให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านต้องใช้เวลานาน นักเรียนไม่สามารถฝึกได้ด้วยตนเอง ต้องฝึกจากครู
5. ครูควรเลือกใช้แบบฝึกหัด ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หรือตามความต้องการ
6. การสอนจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ในระยะแรกๆ การสอนดำเนินไปอย่างช้าๆ ครูไม่ต้องกังวลว่าสอนช้าไม่ทันเวลา เมื่อนักเรียนเกิดความชำนาญก็จะปรับตัวได้คล่องแคล่วขึ้น
7. ต้องคำนึงถึง ศักยภาพคือความสามารถของนักเรียน ซึ่งอยู่ในตัวนักเรียน เมื่อถูกยั่วยุจึงจะนำมาใช้ ส่วนสมรรถภาพคือความสามารถเฉพาะด้านที่ปรากฏให้เห็น วิธีการพัฒนาสมรรถภาพคือต้องให้นักเรียนประกอบกิจกรรม และพยายามให้นักเรียนที่มีสมรรถภาพสูงช่วยนักเรียนที่มีสมรรถภาพต่ำ
8. ควรมีการปรับปรุงกลุ่มนักเรียนเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานร่วมกัน และเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
9. การฝึกทักษะควรมีการให้ฝึกทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน โดยเฉพาะการฝึกที่บ้าน ควรให้การบ้าน เพราะช่วยให้นักเรียนเกิดความแม่นยำ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสร้างความสัมพันธ์อันดีของนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองอาจมีส่วนช่วยเหลือในเรื่องการทำการบ้านด้วย
10. งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ เช่น ให้คัดลอกกลอน ให้หาความหมายของคำศัพท์ ในเรื่องที่สอน แบบฝึกหัดท้ายบท เป็นต้น
11. รวบรวมคำศัพท์ไว้อย่างเป็นระบบตามตัวอักษร โดยการให้ค้นคำศัพท์ที่เรียงตามตัวอักษร จะเป็นการฝึกความชำนาญที่ละน้อย และคุณค่าและความสำคัญของตัวอักษรไทย
12. ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านประวัติผู้แต่ง เพราะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียน แต่ไม่ต้องท่องจำ
13. ครูควรทำแผนการสอนและควรประชุมปรึกษากัน ส่วนวิธีสอนก็แล้วแต่กลุ่มโรงเรียนจะใช้

14. ควรมีการทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียนรู้
15. สื่อการสอนควรพิจารณาเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้
16. ครูควรพานักเรียนไปศึกษานอกโรงเรียน บ้าง ซึ่งสัมพันธ์กับบทเรียน และให้มีประโยชน์กับนักเรียนให้มากที่สุด

7.8 ทฤษฎีสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดประชุมสัมมนาเพื่อหาวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ 3 ประการ คือ คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาได้ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวเป็นไปตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หน่วยศึกษานิเทศก์ จึงจัดทำคู่มือการสอนเพื่อให้โรงเรียนได้ยึดเป็นแนวทางการสอนที่เรียกว่าคู่มือแนวการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์โดยกรมสามัญศึกษาได้ยึดหลักการและรูปแบบการเรียนรู้อย่างกาเย่ (Robert M.Gagne) และบริกส์ (Leslie J. Briggs) เป็นหลัก (มัลลิการ์ พงษ์ปริตร. 2527: บทนำ)

1. การเรียนรู้ตามแนวของกาเย่

กาเย่แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ประเภท ตั้งแต่การเรียนรู้แบบพื้นฐานง่าย ๆ ไปจนถึงการเรียนรู้แบบยากและซับซ้อน ดังนี้

1.1 การเรียนรู้เครื่องหมายและสัญญาณ เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียน ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่ให้แสดงออกมาได้ การเรียนรู้ประเภทนี้ได้แก่ การเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไขตามแบบของ พาฟลอฟ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึก

1.2 การเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง เป็นการเรียนรู้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ต่างจากชนิดแรกที่ผู้เรียนสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้เรียนมีความตั้งใจและรู้ตัวในการที่จะเชื่อมโยงการตอบสนองที่เหมาะสมต่อสิ่งเร้าต่างๆ กัน เมื่อทำได้ถูกต้อง และเหมาะสมจะได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง การเรียนรู้ประเภทนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกของ ธอร์นไดค์ และการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์

1.3 การเรียนรู้แบบลูกโซ่ เป็นการเรียนรู้กิจกรรมต่อเนื่องตามลำดับ ประกอบด้วยความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า กับการตอบสนองตั้งแต่ 2 คู่ขึ้นไป เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และทักษะต่างๆ ในการเคลื่อนไหว การเรียนรู้ประเภทนี้ กาเย่ นำมาจากทฤษฎีต่างๆ หลายทฤษฎี ซึ่งรวมแนวความคิดของ สกินเนอร์และกัทธรีด้วย

1.4 การเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงภาษาถ้อยคำ การใช้ภาษา เน้นความสำคัญของภาษาถ้อยคำ

1.5 การเรียนรู้แบบการจำแนกความแตกต่าง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถมองเห็นและแยกความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าเพื่อที่จะตอบสนองสิ่งเร้านั้นให้ถูกต้อง

1.6 การเรียนรู้มโนคติ เป็นการเรียนการสอนร่วมกันต่อกลุ่มของสิ่งเร้า ที่มีความแตกต่างกัน ผู้เรียนต้องเรียนรู้สิ่งที่คล้ายกัน สามารถสรุปความเหมือนและแยกความแตกต่างของสิ่งเร้าได้

1.7 การเรียนรู้กฎหรือหลักการ เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการรวม หรือเชื่อมโยงมโนคติ ตั้งแต่ 2 มโนคติขึ้นไปเข้าด้วยกัน และที่สามารถตั้งเป็นเกณฑ์ขึ้นได้ นำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วยวิธีคล้ายคลึงกัน

1.8 การเรียนรู้การแก้ปัญหา เป็นการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการคิดโดยการรวมกฎเกณฑ์ต่างๆ ของการเรียนรู้ประเภทที่ 7 เข้าด้วยกัน และนำไปใช้แก้ปัญหา

2. หลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอน

อาคม จันทรสุนทร (2527 : 6-7) อธิบายถึงหลักการและเหตุผลการจัดรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวของกาเย่ ดังนี้

1. เริ่มต้นด้วยการหาความต้องการที่จำเป็นของการเรียนการสอนนั้น โดยกลุ่มผู้รับผิดชอบกำหนดเป้าหมายใหม่ๆ ของการเรียนการสอน พร้อมกับศึกษาดูว่ามีทรัพยากร สิ่งสนับสนุนที่จะใช้ในการเรียนการสอนอะไรบ้าง มากน้อยเพียงใด มีข้อจำกัดอย่างไร

2. นำเป้าหมายใหญ่ๆ ในการเรียนการสอนมากำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยยึดเป้าหมายใหญ่ข้อ 1 มาจัดทำเป็นเป้าหมายของแต่ละรายวิชา

3. จุดประสงค์แต่ละรายวิชา ระบุสมรรถภาพการเรียนรู้ นั่นคือสามารถบอกผลการเรียนการสอน หรือการเรียนรู้ออกมาในรูปของพฤติกรรมที่สังเกตได้

4. ระบุสมรรถภาพต่างๆ ของมนุษย์ให้ชัดเจนทั้งสภาพภายนอก และสภาพภายในโดยใช้หลักการเรียนรู้ทั่วไป

5. เมื่อรู้สภาพหรือเงื่อนไขของการเรียนรู้ แต่ละสมรรถภาพจะช่วยให้มีการวางแผน กำหนดลำดับขั้นตอนการเรียนการสอนได้ดีขึ้น

6. ขั้นตอนต่อมาของการวางแผนการเรียนการสอนก็คือต้องทำเป็นหน่วยย่อยๆ ที่มีขอบเขตแคบลง แต่มีรายละเอียดมากขึ้น แล้วจัดทำเป็นรายละเอียดจากจุดประสงค์รายวิชา เป็นเป้าหมายที่เห็นได้ในเชิงการกระทำหรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

7. เมื่อแต่ละรายวิชาทำเป็นหน่วยย่อย หรือทำเป็นบทเรียน ซึ่งมีจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจนแล้ว ก็ต้องจัดสถานการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับจุดประสงค์นั้นๆ ทั้งนี้รวมทั้งการปฏิบัติของผู้สอนและการจัดสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ต้องหาทางเลือกที่ดี ให้ได้ตามจุดประสงค์นั้น ๆ

8. ขั้นตอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ก็คือ การประเมินผลต้องประเมินตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ในแต่ละบทเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ควรใช้การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หรือการทดสอบโดยยึดจุดประสงค์เป็นหลัก

9. เพื่อให้เห็นภาพการวางแผนการเรียนการสอนทั้งระบบ ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จัดระบบการเรียนการสอน ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเน้นความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้ระบบการเรียนการสอนสมบูรณ์ก็ต้องพิจารณาการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดงาน เพื่อดูประสิทธิภาพการจัดรูปแบบการสอนด้วย

3. การจัดลำดับเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์

การจัดการเรียนการสอนต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ของมนุษย์ การสอนต้องยึดตามจุดประสงค์และคำนึงถึงสมรรถภาพของผู้เรียน โดยจัดเหตุการณ์สอนตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความสนใจ เป็นวิธีการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้การพูดคุยซักถาม หรือใช้วัสดุอุปกรณ์ เชื่อมประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียนรู้ใหม่

2. แจ้งจุดประสงค์คือ บอกให้ผู้เรียนทราบว่าเรื่องที่เรียนต่อไปนี้ เมื่อเรียนจบแล้วผู้เรียนจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางทิศใด และเป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่

3. ทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนที่จะเรียนต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม กับประสบการณ์ใหม่ได้เป็นอย่างดี

4. เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้อุปกรณ์มาช่วย เพื่อให้บทเรียนใหม่น่าสนใจและน่าติดตาม เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดประสบการณ์ใหม่ให้ผู้เรียน และเป็นประสบการณ์ที่มีความสำคัญต่อตัวผู้เรียน

5. ให้ความรู้ เพื่อเป็นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะฝึกปฏิบัติต่อไป ผู้สอนจะหาแนวทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนโดยวิธีการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของจุดประสงค์ปลายทาง

6. ผู้เรียนปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม ให้แสดงความคิดเห็น แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้

7. ให้อ้อมย้อนกลับ คือให้ผู้เรียนทราบผลการปฏิบัติ การที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมใดๆ ไปแล้ว และสามารถทราบผลทันที ย่อมเป็นผลที่ดีต่อตัวผู้เรียนเอง ถ้าหากพบข้อบกพร่องจะได้แก้ไขได้ทันที ในขั้นตอนนี้ผู้สอนอาจจะติชมด้วยตนเอง หรือให้กลุ่มเพื่อน หรือตัวผู้เรียนเองเป็นผู้ประเมินผลก็ได้

8. ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ ขั้นตอนนี้จะสามารถทราบได้ทันทีว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการในแต่ละคาบหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการสอนของผู้สอนก็ได้ หรือเกิดจากตัวผู้เรียนเอง วิธีการปฏิบัติก็คือ ผู้สอนอาจจะประเมินจากการทดสอบย่อย หรือสังเกตพฤติกรรมอื่นๆ ของผู้เรียน

9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ได้โดยผู้สอนสรุปเน้น และย้ำให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเรียน เช่น ให้ทำการบ้าน ทำรายงาน หรือศึกษาเพิ่มเติม นอกเหนือไปจากความรู้ที่ได้รับ

จากลำดับขั้นของเหตุการณ์การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ เมื่อนำมาจัดแผนการสอนสามารถจัดลำดับขั้นตอน ได้ดังนี้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2534 : 45)

- ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ
- ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์
- ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่
- ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วย
- ขั้นที่ 5 ใ้แนวการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 ปฏิบัติกิจกรรม
- ขั้นที่ 7 การให้อ้อมย้อนกลับ
- ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียนการสอนตามจุดประสงค์
- ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

จากเอกสารเกี่ยวกับคู่มือครู จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องศึกษาถึงหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเรียนรู้ของมนุษย์ ทฤษฎีทางจิตวิทยาเพื่อเป็นแนวทางในการลำดับขั้นตอนการสอนที่ถูกต้อง เหมาะสม ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามธรรมชาติของการเรียนรู้ และจะต้องมีการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล คู่มือครูจะเป็นเครื่องช่วยชี้ทางในการจัดการเรียนการสอนเป็นแนวทางให้ครูได้ปฏิบัติตาม และปรับปรุงแก้ไขให้เกิดผลดีทั้งต่อผู้เรียนและต่อผู้สอนด้วย

8. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษา

8.1 ความหมายของการใช้ภาษาไทย

สนม ครุฑเมือง (2523 : 14) ให้ความหมายการใช้ภาษาไว้ว่า หมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นการติดต่อสื่อความหมายในสังคมประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายส่งและผู้พูดกับผู้เขียน ฝ่ายรับมีผู้อ่านกับผู้ฟัง การใช้ภาษาจึงเป็นการร่วมมือกันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ฝ่ายที่พูดต้องพยายามใช้ภาษาให้อีกฝ่ายหนึ่งเข้าใจได้ดี ส่วนฝ่ายที่มีหน้าที่รับหรือฟัง ก็ต้องพยายามตีความให้เข้าใจ การใช้ภาษาจึงเป็นเสมือนสะพานเชื่อมโยงความคิดให้เข้าใจซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้มีประสิทธิภาพในการใช้ภาษา ย่อมประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าผู้ขาดประสิทธิภาพในด้านนี้ ในการสอนภาษาไทยไม่ว่าจะเป็นด้านหลักภาษา วรรณคดี และการใช้ภาษาก็ตาม จะต้องให้ผู้เรียนฝึกทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และคิดด้วยอีกประการหนึ่ง

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61) กล่าวว่าการใช้ภาษาประกอบด้วยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนรู้ได้ผลดี เพราะคำว่าทักษะ นั้นหมายถึง ความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ และวิธีสอนทักษะทั้ง 4 นั้นจะต้องสัมพันธ์กันตลอดเวลา การเรียนการสอน การใช้ภาษาจึงเป็นการเรียนรู้หลักการภาษา และได้มีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการใช้ภาษาได้ดี

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย (2536 : 107) กล่าวว่าการใช้ภาษาประกอบไปด้วยทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน วิธีสอนทักษะทั้ง 4 นั้นจะต้องสัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา

วิมลศิริ ร่วมสุข (2522 : 82) กล่าวว่าการใช้ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวิชาภาษาไทยหมายถึง การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทั้ง 4 ประการนี้เป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนจึงจะเรียนรู้ได้ผลดี เพราะคำว่าทักษะหมายถึง ความชำนาญซึ่งเกิดจากการฝึกฝนอยู่เสมอ

วิภา วิสเพ็ญ (2525 : 131) กล่าวว่าการใช้ภาษาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนำความรู้ด้านภาษาไทยมาใช้ในการสื่อสาร ผู้ที่สื่อสารได้คล่องแคล่วและสำเร็จประโยชน์ที่ต้องการนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้ภาษา ถ้าเราแบ่งส่วนการใช้ภาษาของคนเราในแต่ละวัน พบว่าชีวิตประจำวันของบุคคลโดยทั่วไปจะใช้ภาษาเป็น 2 ทางคือ

1. ใช้ภาษาในการแสดงออก ได้แก่การพูด และการเขียน บางตำราเรียกว่า กระบวนการภายนอก
2. ใช้ในทางรับ ได้แก่การฟัง และการอ่าน บางตำราเรียกว่า กระบวนการภายใน

ครูผู้สอนจำเป็นต้องสอนการใช้ภาษาไทยทั้งทางการแสดงออก และทางรับควบคู่กันไป การสอนที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น จะต้องเริ่มสอนให้พูดได้ ฟังได้ เสียก่อน แล้วจึงขยายออกไปสู่ความสามารถในการอ่านหรือการเขียน ดังนั้น ถ้าจะสอนทักษะการใช้ภาษาไม่ว่าระดับชั้นใดก็ตามจะต้องมีการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเสมอ

สนิท ตั้งทวี (2531 : 1) กล่าวว่า การสื่อสารในชีวิตประจำวันของมนุษย์ จะต้องใช้ภาษาในการรับความคิด ความเข้าใจของผู้อื่น ได้แก่ การอ่าน และการฟัง อีกประการหนึ่งจะต้องใช้ภาษาในการส่ง หรือถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเองไปสู่ผู้อื่นให้เข้าใจตรงกัน ได้แก่ การพูด และการเขียน ความสามารถในการใช้ภาษาทั้งการรับและการส่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราเรียกว่า “ ทักษะทั้ง 4 “

อรุณี วิริยะจิตรา (2533 : บทนำ) กล่าวว่าภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่สำคัญยิ่งผู้ใช้ภาษาต้องเข้าใจกลไกต่างๆของภาษาพร้อมกับกลไกต่างๆของการสื่อสาร ที่ประกอบด้วยการรับสาร และการส่งสาร

สรุปความหมายของการใช้ภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบไปด้วยการรับสาร คือ การฟัง และการอ่าน การส่งสาร คือการพูด และการเขียน ดังนั้นการสอนการใช้ภาษาจะต้องสอนให้สัมพันธ์ทักษะเสมอไป ผู้เรียนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดีจะต้องฝึกฝนเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญ สามารถนำไปใช้ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.2 ความหมายของความสามารถในการใช้ภาษา

ความสามารถในการใช้ภาษา หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล ที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรม หรือการสอน

ความสามารถในการใช้ภาษา เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอนเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนที่พัฒนางานมาจากการฝึกฝนอบรมสั่งสอนโดยตรง เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลจากการเรียนของนักเรียนซึ่งได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ความสามารถนี้ไม่ใช่มีเฉพาะในบทเรียนเท่านั้นแต่ยังสามารถนำความรู้ความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนนี้ ไปใช้ในชีวิตประจำวันในการแก้ปัญหาต่างๆ หรือในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษา คือการที่นักเรียนเกิดความรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ซึ่งวัดได้จากคะแนนการตอบแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ในวิชาภาษาไทย (ท401) ตอนที่ 2 เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8.3 กลวิธีการสอนที่ส่งผลให้เกิดความสามารถในการใช้ภาษา

การสอนภาษาไทยในทุกระดับชั้นจะเกิดผลดีได้นั้น ผู้สอนจะต้องฝึกทักษะทั้ง 4 ด้าน คือทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กัน โดยเน้นการปลูกฝังทักษะที่จำเป็น แยกทักษะออกเป็นส่วนย่อยๆ เร่งให้ผู้เรียนเห็นความจำเป็นในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ควรฝึกและจัดการให้ผู้เรียนเกิดทักษะดีขึ้นจากประสบการณ์เพื่อเพิ่มพูนความชำนาญในทักษะที่กำลังฝึก หลังจากการฝึกและการจัดประสบการณ์สัมพันธ์ทักษะจนผู้เรียนเห็นความสำคัญของการฝึกแต่ละลักษณะแล้วจึงจัดสภาพในห้องเรียนให้เหมือนการใช้ภาษาจริงในชีวิตประจำวันให้มีทักษะสัมพันธ์กันไปในขณะเดียวกันอย่างถูกต้องเหมาะสม

การสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในทักษะแต่ละด้าน แล้วสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สนม ครุฑเมือง (2523 : 146-180) และสมถวิล วิเศษสมบัติ (2525 : 61-79) ได้ประมวลข้อเสนอแนะกลวิธีการสอนการใช้ภาษาไทย ไว้ดังนี้

การสอนทักษะการฟัง

การฟังเป็นทักษะที่สำคัญทักษะหนึ่ง เพราะปัจจุบันสิ่งต่างๆที่แวดล้อมอยู่มีส่วนสนับสนุนให้ต้องใช้ทักษะการฟังมาก ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ข่าวสาร สื่อมวลชน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้เรียนควรได้รับการฝึกทักษะการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฟังมากทำให้เป็นคนรอบรู้ การฝึกมารยาทในการฟัง ทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี

การสอนทักษะการฟัง มีจุดประสงค์เพื่อจับใจความสำคัญ บอกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ตีความ หรือ ตัดสินเรื่องราว วิเคราะห์ข่าวสาร สามารถถ่ายทอดเรื่องราวที่ฟังให้ผู้อื่นฟังได้ และให้เป็นผู้มีมารยาทในการฟัง

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนทักษะการฟัง กิจกรรมต่างๆที่จะนำไปใช้ฝึกทักษะการฟังให้เกิดผลดี ย่อมต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้ให้เหมาะสม เช่น

1. การฟังเพื่อจับใจความ เช่น ฟังเรื่องราว นิทาน บทความ แล้วให้ตั้งชื่อเรื่องพร้อมให้เหตุผล การเล่นเกมต่างๆ ที่ฝึกทักษะการฟัง การให้ย่อความจากเรื่องที่ฟัง การให้จับใจความสำคัญจากเพลง หรือจาก บทประพันธ์ การฟังวิทยากรบรรยายแล้วสรุปย่อ การตั้งคำถามจากการอ่านของเพื่อน การฟังข่าวจากวิทยุ แล้วย่อสั้นๆส่งครู

2. การฝึกวิจารณ์งานในการฟัง การคิดอย่างมีเหตุผล หากได้รับการฝึกฝนให้คิดเป็นก็จะเกิด ความเจริญงอกงามด้านความคิด และเป็นผู้มีวิจรรย์ญาณที่ดี ขจัดความเชื่อที่ผิด เช่น การให้ผู้เรียนฝึก การวิเคราะห์ข่าวสาร วิจรรย์นิสัยตัวละคร การเปรียบเทียบคุณค่าของสิ่งที่ฟัง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่อง ที่ฟัง เป็นต้น

3. การฝึกมารยาทในการฟังการฟังอย่างตั้งใจจะทำให้เข้าใจบทเรียนมากขึ้น การมีสมาธิในการฟัง จะทำให้เป็นคนรอบรู้ การฟังในที่สาธารณะถ้าขาดมารยาทในการฟังแล้วจะทำให้เสียชื่อเสียง ครูควรได้อธิบาย หลักเกณฑ์ การปฏิบัติตนในการฟัง และฝึกเกี่ยวกับมารยาทในการฟัง การเชิญวิทยากรบรรยายให้ฟัง เป็นต้น

4. การฟังแบบตีความ แล้วถ่ายทอดข้อความที่ได้ฟังอย่างถูกต้อง เช่น ฟังเพลง ฟังทำนองเสนาะ แล้วเขียนเรียงความแสดงจินตนาการ การแสดงบทบาทตามเรื่องในวรรณคดี การวาดภาพประกอบนิทาน การเขียนความเรียงจากคำฟังเพรสสุภาษิต และครูควรตั้งเกณฑ์ที่จะให้นักเรียนได้จากการฝึกทักษะ

การสอนทักษะการพูด

ผู้มีทักษะการพูดดีย่อมประสบผลสำเร็จ สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ครูควร สอนทักษะการพูดโดยสัมพันธ์กับทักษะอื่นๆ หรือวิชาอื่น ด้วยการสนับสนุนให้ใช้ทักษะการพูดเป็นสื่อในการเรียน การสอน และการประกอบกิจกรรมเสริมอื่น คือ

1. การอภิปราย โดยมอบหมายงานให้ไปค้นคว้า แล้วนำเสนอผลงาน ให้แสดงความคิดเห็น ฝึกการพูดให้คล่องแคล่ว รอบคอบและต้องคิดก่อนพูด รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้อย่างน่าสนใจ

2. การเล่าเรื่อง จากประสบการณ์ จากการอ่านหรือฟังมา เป็นการฝึกพูดที่ดี ครูอาจเสริมให้ผู้เรียนอ่าน เรื่องมาแล้วถ่ายทอดให้ผู้อื่นฟัง ครูควรแนะวิธี และหลักการพูดที่ดี แล้วให้ผู้เรียนฝึกพูด บ่อยๆ

3. การรายงาน โดยครูมอบหมายงานให้ไปศึกษาคนคว่ำแล้วออกมารายงานหน้าชั้น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ สำคัญเช่น การเลือกเรื่องที่จะรายงาน การแบ่งเวลาในการพูดให้เหมาะสม และครูควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการ รายงานของผู้เรียน ด้วยการวิจารณ์หรือติชมในทางสร้างสรรค์ จะทำให้ผู้เรียนมีกำลังแก้ไขปรับปรุง การพูดให้ดีขึ้น

4. การแสดงละคร บทบาทสมมุติ หรือละครทางวิทยุ เป็นการฝึกพูดที่ผู้เรียนได้แสดงความรู้สึกนึกคิด ออกมาด้วย การจัดรายการทางวิทยุที่ให้อารมณ์ เกร็ดความรู้ รวมทั้งการแข่งขันการตอบปัญหา

5. การโต้วาที จะช่วยให้เด็กกล้าพูด คล่องแคล่วมีไหวพริบและปฏิภาณในการโต้ตอบ ทำให้มีความรู้ กว้างขวางขึ้น

การที่จะทราบว่าผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการพูดเพียงใด ครูควรมีวิธีวัดผล เช่น การสังเกต การ สัมภาษณ์การให้ทำกิจกรรมบางอย่าง การมอบปัญหาให้ไปแก้ไข แล้วฝึกฝนการพูดให้เกิดความชำนาญมากขึ้น

การสอนทักษะการอ่าน

การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่สำคัญที่สุด การฝึกฝนการอ่านทำให้เป็นผู้รอบรู้ สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การอ่านที่ครูควรฝึกฝนให้ผู้เรียน คือ การอ่านในใจ การอ่านออกเสียง และการอ่านทำนองเสนาะ การขับร้องเพลงไทยเดิม ไทยสากล เพลงปฏิพากย์

การอ่านในใจ จะต้องเข้าใจในบทอ่าน คือการอ่านรู้เรื่อง และต้องรู้ค่าให้มากพอความเข้าใจในการอ่าน ก็นำไปสู่ความสามารถในการตัดสินใจได้ว่าผู้เขียนต้องการให้รู้อะไร สามารถนำเอาความคิดของผู้แต่งมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ได้ ครูต้องชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความเร็วในการอ่าน ประโยชน์ของการอ่านเร็ว และแนะวิธีการอ่านที่ถูกต้องให้ฝึกการอ่านโดยมีครูควบคุมการมีวิจารณญาณในการอ่านเป็นเรื่องสำคัญที่ควรฝึกฝนอย่างมากเพื่อการพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนจะเชื่อใคร ครูควรฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน มีความตั้งใจในการอ่านที่ถูกต้อง จดบันทึกจากสิ่งที่อ่านเสมอ และฝึกให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการอ่านอยู่เสมอจะทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้น

การอ่านออกเสียง จะแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกของผู้อ่าน ส่วนมาจะฝึกเป็นรายบุคคล ในการฝึกครูควรมุ่งการอ่านที่เสียงดัง พังชัด ถูกต้อง ชัดเจน คล่องแคล่ว เป็นสำคัญ กิจกรรมที่มอบหมายให้ทำเช่น รวบรวมคำศัพท์ คำยาก จากแผ่นพับ หรือบัตรคำ แล้วให้อ่านออกเสียงให้ถูกต้อง หรือสร้างสถานการณ์ ให้ผู้เรียนเป็นผู้อ่านข่าว แล้วให้เพื่อนวิจารณ์ หรือการบันทึกเสียงการอ่านแล้วเปิดให้ผู้เรียนฟัง เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

การสอนทักษะการเขียน

การเขียนจะต้องอาศัยความรู้ การเรียบเรียงความคิด ตลอดจนศิลปะการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาและการเขียนเป็นการแสดงออกถึงความสามารถ อุปนิสัย รสนิยม เจตคติ และอุดมคติ การสอนการเขียนประกอบด้วย

1. การคัดลอกข้อความและการสะกดคำ ครูอาจนำบทความ หรือหนังสือให้อ่านแล้วให้คัดลอกข้อความ และมีข้อคิดที่ตีสรุป โดยเน้นเรื่องความถูกต้อง รวมทั้งความประณีตบรรจง หรือให้อ่านบทความจากวารสารแล้วให้คัดลอกข้อความที่น่าสนใจ ให้เขียนป้ายประกาศ โฆษณา บัตรเชิญ ให้ทำบัญชีคำยากแล้วช่วยกันตรวจ

2. การเขียนเรียบเรียงข้อความ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกต่าง ๆ ออกมาเป็นภาษาเขียนที่กะทัดรัด ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความต้องการ การสอนเขียนเรียงความนั้นครูผู้สอนควรให้เลือกรื่องที่น่าสนใจเหมาะกับวัยและระดับความรู้ของผู้เรียน ความคิดเห็นในการเขียนเรียงความเป็นสิ่งสำคัญ ครูควรหาวิธีเร้าใจให้ผู้เรียนคิดว่าเขียนอย่างไรจึงน่าสนใจ และฝึกให้วางโครงเรื่องหรือสังเขปเรื่องก่อน

3. การเขียนย่อความ คือการสรุปความหรือสาระสำคัญของข้อความ การย่อความจะใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่เสมอ ทั้งในการฟัง การอ่าน การศึกษาหาความรู้ในทุกสาขาวิชา ครูควรให้การแนะนำในการเขียนย่อความที่ถูกต้องชี้ให้เห็นคุณค่าของการย่อความ แยกใจความกับพลความให้ได้ การลำดับความคิดสำคัญในการย่อความ และสอนหลักการย่อความให้ผู้เรียนได้ทราบมาก่อนลงมือย่อความนั้นควรทำอย่างไร

4. การสอนเขียนจดหมาย ควรบอกถึงวัตถุประสงค์สำคัญในการเขียน ชี้แจงให้เห็นประโยชน์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เขียนจดหมายจริง ๆ แนะนำวิธีการเขียนจดหมายที่ถูกต้องประณีต สุภาพ โดยคำนึงถึงผู้รับเป็นสำคัญ เพราะการเขียนเป็นการแสดงถึงพื้นฐานทางจิตใจ ครูอาจให้ผู้เรียนแสดงแผนภูมิแบบฟอร์มที่ถูกต้องแล้วอภิปราย แบ่งกลุ่มให้เขียนจดหมายติดต่อบรรดาข้าราชการเพื่อขอเอกสารต่าง ๆ มาประกอบการเรียน

การสอนภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาได้ดีขึ้น คือการสอนให้ผู้เรียน ฟัง พูด อ่าน เขียนรู้เรื่อง และสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถฟังได้เข้าใจ มีวิจารณญาณ หรือความคิดนึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังได้พอสมควรแก่วัย สามารถอ่านเพื่อหาความรู้และรู้จักคิดเกี่ยวกับ

ข้อความที่อ่านเช่นเดียวกับการฟัง สามารถเขียนสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ตรงตามความประสงค์ของตน การสอนให้ผู้เรียนสามารถฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพดังกล่าวนี้นี้ควรให้ความสำคัญแล้วถูกต้อง สื่อความหมายได้ดีในทุกโอกาสที่ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงถือว่าเป็นการสอนภาษาไทยเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอย่างแท้จริง

8.4 การวัดความสามารถในการใช้ภาษา แบ่งเป็น 4 ด้านคือ

1. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถในการจับใจความสำคัญ สรุปความและวิเคราะห์ความจากเรื่องที่ฟังได้ ทั้งงานเขียนที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง
2. ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถในการพูดลำดับเรื่อง อธิบายความ อภิปราย และใช้ถ้อยคำในการพูดได้เหมาะสม ตามกาลเทศะและสถานการณ์
3. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านเพื่อสรุปความ ตีความ จับใจความสำคัญ วิเคราะห์ข้อความที่อ่านได้ ทั้งการรับสารด้วยการอ่าน และส่งสารด้วยการอ่าน คือการอ่านให้ผู้อื่นฟังได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ
4. ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนความเรียง เขียนแสดงความคิดเห็น และใช้ภาษาสำหรับการเขียนได้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งการเขียนร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น การเขียนจดหมาย การเขียนเรียงความ การเขียนย่อความ และการเขียนกลอนสุภาพ

สรุปได้ว่าการวัดความสามารถในการใช้ภาษานั้นจะต้องวัดทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกันอย่างบูรณาการ เพราะทั้ง 4 ด้านนี้มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน ความสามารถในการด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน อาจเรียกรวมได้ว่าเป็นความสามารถในการสื่อสารของมนุษย์ การเรียนรู้และการฝึกฝนในการใช้ภาษานั้นก็เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารนั่นเอง

8.5 งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการใช้ภาษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา มีผู้วิจัยไว้ดังนี้

ขวัญดา จริยสถิตกุล (2533 :100) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปราโมทย์ ชูเดช (2535 : 66) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรเชษฐ์ โชคชัย (2536 : 97) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 โดยใช้วิธีสอนแบบนาฏการกับวิธีสอนตามคู่มือครูพบว่าความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุนันท์ วิทวัสภพ (2537 : 75) เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดการสอนมินิคอร์สกับวิธีสอนตามคู่มือครู พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบของนักเรียน ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์

9.1 เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

9.1.1 ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ พบว่า มีนักการศึกษาหลายคนได้ให้ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ไว้ ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำมาเสนอดังนี้

✓ กิลฟอร์ด (Guilford.1959 : 389) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่วไปในการทำงานของสมอง เป็นความคิดได้หลายทิศทาง ซึ่งประกอบด้วยความยืดหยุ่น ความคล่องในการคิด ความคิดริเริ่ม และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

กู๊ด (Good.1959 : 570) ให้ความหมายว่า เป็นความช่างคิดในการตรวจสอบสถานการณ์ที่แปลกใหม่ หรือใช้วิธีการใหม่แก้ปัญหาเก่าๆ หรือเป็นผลผลิตที่ริเริ่มขึ้นมาใหม่จากนักคิด

มิลล์ (Miel.1961 : 1) อธิบายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์จะปรากฏออกมาให้เห็นได้จากกระบวนการในการทำสิ่งใหม่ๆจะโดยการรวบรวมขึ้นมาหรือจัดรูปแบบของวัสดุอุปกรณ์การเคลื่อนไหวใหม่ๆ ผลิตราย และสัญลักษณ์ใหม่ หรือเป็นแนวความคิดที่จะทำให้ผลผลิตใช้การได้ดีกว่าเดิม

เกตเซลและแจคสัน (Getzels and Jackson. 1962 : 455 -456) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นลักษณะของการหาคำตอบหลายทาง เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลที่อยู่ในสิ่งเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง

ฟรอยด์ (Freud. 1938 : 193) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากการขัดแย้งซึ่งถูกขบขันออกมาโดยพลังจิตใต้สำนึก ขณะที่มีความคิดขัดแย้งเกิดขึ้นนั้นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความคิดอิสระเกิดขึ้นอย่างมาก แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีความคิดอิสระเกิดขึ้น

✓ ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1964 : 47) อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์ คือความสามารถของบุคคลในการคิดแก้ปัญหาด้วยการคิดอย่างลึกซึ้งซึ่งที่นอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติธรรมดาเป็นลักษณะเฉพาะภายในตัวบุคคล ที่สามารถจะคิดได้หลายแง่มุม ผลผสมผสานจนได้ผลใหม่ซึ่งถูกต้องสมบูรณ์ กว่าความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกระบวนการคิด 4 ขั้นตอนคือ

1. กระบวนการของความรู้สึกว่ามีปัญหา มีความยุ่งยากเกิดขึ้น (Senting Problem)
2. กระบวนการคาดคะเนหรือตั้งสมมุติฐานที่เกี่ยวกับปัญหานี้ (Formulating Hypothesis)
3. กระบวนการทดสอบสมมุติฐาน (Testing Quests)
4. การสื่อสารผลลัพธ์ที่ได้จากการทดสอบสมมุติฐาน (Communicating the Results)

✓ วอลเลซ และโคแกน (Wallach and Kogan. 1965 : 13-20) เชื่อว่าความคิดสร้างสรรค์ หมายถึงความคิดโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์คือคนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์เป็นลูกโซ่ เช่นเมื่อเห็นคำว่า ปากกา ก็นึกถึง กระดาษ ดินสอ ขวดหมึก โต๊ะ แก้ว สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไร ยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

โรเมย์ (Romey. 1970 : 4) อธิบายคำว่าความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถที่จะรวบรวมความคิด สิ่งของ เทคนิค หรือวิธีการต่างๆ ในทางใหม่

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1970 : 90-93) ให้ความหมายไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสติปัญญา ความคิด ซึ่งแตกต่างจากการคิดอย่างมีเหตุผล (Critical Thinking)

ฮัทชินสัน (Hutchinson. 1949 : 42-44) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการเชื่อมโยงความรู้ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาใหม่ที่อาจใช้ระยะเวลาคิดรวดเร็วหรือยาวนานทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัญหานั้น หรือความคิดสร้างสรรค์ก็คือการหยั่งรู้นั่นเอง ซึ่งมีลำดับความคิดดังนี้

1. ขั้นเตรียม (The Stage of Preparation) เป็นขั้นการรวบรวมประสบการณ์เก่า ๆ รู้จักลองผิดลองถูก และตั้งสมมุติฐานเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ
2. ขั้นครุ่นคิด (The Stage of Frustration) เป็นระยะที่มีอารมณ์ต่าง ๆ เช่น กระวนกระวาย รู้สึกตึงเครียด อันเนื่องมาจากการครุ่นคิดที่จะแก้ปัญหานั้น แต่ยังไม่คิดไม่ออก
3. ขั้นของการเกิดความคิด (The Period or Moment of Insight) เป็นระยะที่เกิดความคิดแวบขึ้นมาในสมองทันทีทันใด มองเห็นวิธีแก้ปัญหานั้น ๆ หรือเดาคำตอบออก
4. ขั้นพิสูจน์ (The Stage of Verification) เป็นระยะตรวจสอบประเมินผลโดยใช้เกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อดูว่าคำตอบที่คิดออกนั้นเป็นจริงหรือไม่

แมคแคนเลส และ อีแวนส์ (McCandless and Evans. 1978 : 299-301) ให้ความหมายว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งกระบวนการและผลผลิต เป็นความคิดที่ซับซ้อนมีความสามารถที่จะเห็นความสัมพันธ์ใหม่ๆ ระหว่างวัตถุหรือเหตุการณ์ การตั้งและการทดสอบสมมุติฐาน ทักษะในการสื่อความหมาย ความคิดของตนเองต่อผู้อื่น การค้นพบปัญหาและการแก้ปัญหาในด้านผลผลิตจะพิจารณาการสร้างสรรคในรูปของผลผลิตที่แปลกใหม่ และมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และขอให้ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ 5 ประการคือ

1. ความคิดสร้างสรรค์เป็นรูปการณ์ของพฤติกรรมทางสติปัญญา สามารถแสดงออกได้หลาย ๆ ทางที่ระดับต่างๆ
2. เด็กทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัว แต่จะต่างกันที่ระดับความคิดและโอกาสที่ได้แสดงออก
3. ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ
4. ควรสนับสนุนทฤษฎีของเพียเจท์ที่ว่า การพัฒนาความสามารถทางการสร้างสรรค์เป็นเป้าหมายแรกของการศึกษา ควรสนับสนุนให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

5. ความคิดอเนกนัย (Divergent Thinking) เป็นองค์ประกอบใหญ่ของความคิดสร้างสรรค์ และการวัดทางสติปัญญา ที่เป็ความคิดแบบอเนกนัยนั้นไม่ใช่สิ่งเดียวกันและไม่เหมือนกัน

ซัยยงค์ พรหมวงศ์ (2520 : 121) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการรับรู้ปัญหาหรือดักดวงข้อมูลสร้างสมมุติฐาน ทดสอบสมมุติฐาน และสื่อความหมายให้ทราบผลลัพธ์

ยุพา นันทไชย (2526 : 1-5) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์หาใช่เป็นพรสวรรค์พิเศษ ที่คนส่วนน้อยเป็นเจ้าของได้ในระดับต่างกัน แต่การสร้างสรรคเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของมนุษย์ การพัฒนาความสามารถของการสร้างสรรค์นั้น ควรจัดเป็นเป้าหมายประการแรกของการศึกษา เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523 : 4) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์คือความสามารถของบุคคลในการแก้ปัญหาอย่างลึกซึ้งซึ่งนอกเหนือไปจากลำดับขั้นของการคิดอย่างปกติ เป็นลักษณะภายในของบุคคลที่จะคิดหลายแง่หลายมุม ประสานกันจนได้ผลผลิตใหม่ที่ถูกต้องสมบูรณ์ ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในมิติหนึ่งของโครงสร้างสติปัญญา (Structure of Intellect) คือความสามารถทางสมองประกอบด้วยด้านเนื้อหา (Contents) ด้านวิธีการคิด (Operation) และด้านผลผลิต (Products)

ความคิดสร้างสรรค์ เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ใต้มิติของการคิดซึ่งประกอบด้วย 5 ประการคือ

1. รู้และเข้าใจ (Cognition) หมายถึงความสามารถทางสมอง ที่จะสามารถเข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว
2. การจำ (Memory) คือความสามารถของสมองในการสะสมข้อมูลต่างๆ ที่ได้เรียนรู้และสามารถระลึกได้เมื่อต้องการ
3. การคิดแบบเอนกนัย (Divergent Thinking) คือความสามารถทางสมองในการตอบสนองได้หลายทางจากสิ่งเร้าโดยไม่จำกัดจำนวนคำตอบ หรือคิดได้หลายๆทาง
4. การคิดเอกนัย (Convergent Thinking) คือความสามารถทางสมองที่จะสรุป หรือดึงข้อมูลได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
5. การคิดแบบประเมินค่า (Evaluation) คือความสามารถของสมองที่จะประเมินคุณค่าของข้อมูลหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าดี หรือไม่สามารถปฏิบัติได้หรือไม่ได้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการคิดที่หลอมรวมความรู้จากประสบการณ์เพื่อเสนอแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาหรือการคิดหาวิธีการใหม่ในการทำงาน ดิวโต (Divo. 1971 : 208) ได้กำหนดขั้นตอนการเกิดความคิดสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ขั้นวิเคราะห์ (Analysis) คือขั้นสัมผัส หรือขั้นเผชิญกับสถานการณ์ซึ่งส่วนมากจะเป็นปัญหาต่างๆ อันถูกนำมาวิเคราะห์กำหนดนิยาม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจถึงตัวปัญหาและส่วนประกอบ
 2. ขั้นผสมผสาน (Manipulate) คือขั้นวิเคราะห์ปัญหา ความคิดที่จะแก้ปัญหาจะถูกนำมาผสมผสานกัน ซึ่งต้องอาศัยความขบขันและความเข้าใจในปัญหา
 3. ขั้นพบอุปสรรค (Impasse) คือขั้นที่เกิดขึ้นบ่อย และเป็นขั้นสูงสุดของการแก้ปัญหา ในขั้นนี้จะมีความรู้สึกว่า วิธีการบางประการในการแก้ปัญหานั้นใช้ไม่ได้ คิดไม่ออก รู้สึกล้มเหลวในการแก้ปัญหา
 4. ขั้นคิดออก (Enreka) คือขั้นคิดแก้ปัญหาได้ทันทีทันใดหลังจากพบอุปสรรคซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในการแก้ปัญหานั้นๆ
 5. ขั้นพิสูจน์ (Verification) คือขั้นพิสูจน์ความคิดเพื่อรองรับยืนยันความคิดดังกล่าว
- จากความคิดของนักการศึกษาหลายๆท่าน ที่กล่าวถึงความหมายของความคิดสร้างสรรค์ พอสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลในการคิดดัดแปลงสิ่งเดิมให้ดีขึ้น และแปลกใหม่ หรือผลิตสิ่งใหม่ขึ้น และเมื่อมีปัญหาก็สามารถคิดแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็ว ด้วยวิธีที่แปลก ใหม่ และเป็นวิธีเฉพาะของตนเอง ความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วยความยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม และความคล่องในการคิด และความคิดสร้างสรรค์นั้น มีลำดับขั้นการเกิดที่ชี้ให้เห็นเด่นชัดเป็นขั้นตอนแน่นอน

9.1.2 ลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์

ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ จะมีบุคลิกลักษณะที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่น โดยมีนักการศึกษาที่ให้แนวความคิดไว้ ดังนี้

อนาสตาซี (Anastasi. 1958) กล่าวว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีความรู้ไวต่อปัญหามองเห็นการณ์ไกล มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถในการคิดหลายทิศทางและมีความคิดยืดหยุ่น

ฮอลแลนด์ (Holland. 1961) พบว่านักเรียนมัธยมที่มีความคิดสร้างสรรค์มักชอบอิสระ มีความเก็บกด ไม่ชอบสมาคม มีความคิดริเริ่ม และเป็นผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในอนาคต

ทอร์เรนซ์ (Torrance. 1963) พบว่าวิธีการริเริ่มของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบการริเริ่มโดยการตั้งคำถามซักถามและแสวงหาทดลอง เพื่อพยายามที่จะพบความจริง หรือพบคำตอบด้วยตนเอง

กิลฟอร์ด (Guilford, 1967) กล่าวว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะต้องมีความฉับไวที่จะมองเห็นปัญหา มีความว่องไว สามารถเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ๆ ได้ง่าย สามารถสร้างหรือแสดงความคิดใหม่ และปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

อาร์ ริ่งลินท์ (2532 : 16) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. มีความสามารถในการคิดพลิกแพลงแก้ปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงด้วยดี
2. ไม่ชอบทำงานตามอย่างผู้อื่นอย่างไม่มีเหตุผล
3. มีจิตใจจดจ่อ ผูกพันกับงานและมีความอดทนอย่างทรหด
4. เป็นผู้ไม่ยอมแพ้ล้มเลิกอะไรง่าย ๆ หรือเป็นนักสู้ที่ดี
5. มีความคิดคำนึงถึงจินตนาการสูง
6. มีลักษณะความเป็นผู้นำ
7. มีความขี้เล่น รื่นเริง
8. ชอบรับประสบการณ์ใหม่ ๆ
9. นับถือตนเอง และเชื่อมั่นในตนเองสูง
10. มีความคิดอิสระและยืดหยุ่น
11. ยอมรับและสนใจในสิ่งที่แปลก ๆ
12. มีความซับซ้อนในการรับรู้
13. กล้าหาญ กล้าเผชิญความจริง
14. ไม่เคร่งครัดกับระเบียบแบบแผน
15. ไม่ยึดมั่น (Dogmatism) ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกินไป ชอบทำงานเพื่อความสุข และ

ความพอใจของตนเอง

จากคุณลักษณะที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้ที่จัดว่ามีความคิดสร้างสรรค์นั้น มักเป็นผู้ที่ชอบการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ชอบทดลองทำสิ่งใหม่ๆ กล้าคิด กล้าตัดสินใจด้วยตัวเอง ไม่คล้อยตามผู้อื่นง่าย ๆ

9.1.3 การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ นับว่าเป็นสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ การส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งดังที่ อาร์ สัททหวิ (2510 : 305) กล่าวว่าการศึกษาเพื่อความคิดสร้างสรรค์จำเป็นมากในปัจจุบัน เพราะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป มีปัญหาใหม่เกิดขึ้นในสังคมตลอดเวลาเยาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เติบโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วยเด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมสมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ให้พัฒนาอย่างเต็มที่ซึ่งเป็นที่เราสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้ อาจด้วยการฝึกหัดให้เขาเป็นคนช่างสังเกตช่างคิดช่างสงสัย คิดหาเหตุผลในการทำงานโดยอาศัยหลักตรรกวิทยาเข้าร่วมนอกจากนี้ยังจะต้องพยายามฝึกหัดผู้ปฏิบัติงานให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง (Self Confident) แก่ปัญหาในการทำงานที่เกิดขึ้นรวมทั้งส่งเสริมให้มีมโนคติ (Will Power) ในการทำงานสูง

บรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนมีผลอย่างมากต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ห้องเรียนที่เด็กสามารถแสดงความคิดใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเองโดยเฉพาะ (Own Orignility) ได้เต็มทีนั้นย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้มากกว่า สมิท (Smith.1961 : 611) กล่าวว่าเด็กที่ไม่เรียนอยู่ในแบบแผนที่เคร่งครัด ได้รับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มากกว่าการสอนที่เคร่งครัดระเบียบ เวบเบอร์ (Webber.1968 : 159) กล่าวว่า ภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคล กล้าคิด กล้าสร้างสรรค์ได้แก่ ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัย ซึ่งเกิดจากความรู้สึกว่าเขาเองมีค่าและได้รับการยอมรับรวมทั้งภาวะที่มีเสรีภาพในการ

แสดงออกโดยไม่ถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือประเมินค่า โรเจอร์ (Rogers.1970 : 146-149) นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความคิดเห็นของตนเอง และบุคลิกภาพของครู มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก บาร์เรย์ (Barry. 1974 : 7577 - A) นักเรียนที่เรียนในห้องเรียนอิสระ มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ครูยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล จะทำให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเรียนในห้องเรียนที่ต้องเชื่อฟังครูโดยไม่มีข้อโต้แย้ง (พินิจ นิวาจะบุตร. 2519 : 43) การศึกษามีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมการปฏิบัติตนในการสร้างสรรค์ เกทเซล (Getzel. 1962 : 293) และไฮเดรธ (Hidreth. 1966 : 572) เห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนในห้องเรียนที่จะส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดเป็นอิสระไม่เคร่งเครียดจนเกินไปนอกจากนั้นครูยังอาจจะแนะแนวทาง ให้แก่เด็กแต่ละคนให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับความคิดของทอแรนซ์ (Torrance. 1969 : 416) ที่ว่าเด็กที่เรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ต้องเป็นเด็กที่ชอบถามปัญหา การค้นหาความหมายการได้ลงมือกระทำ ทดลองหรือแม้แต่การเล่นที่ปราศจากจุดหมายก็ตามอาจกล่าวได้ว่าสิ่งดังกล่าวเป็นการกระทำที่พยายามค้นหาความจริงอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ เกทเซล (Getzel. 1962 : 25) ที่กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการคิดหาคำตอบหลายทางเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า จึงมักเกิดกับบุคคลที่อยู่ในสิ่งเร้าที่มีอิสระในการตอบสนอง ซึ่งทุกคนมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ แต่อาจมีปริมาณต่าง ๆ กัน ถ้าศักยภาพได้รับการส่งเสริมก็จะช่วยให้เด็กเกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ (Strom. 1969 : 416)

ความคิดสร้างสรรค์สามารถสร้างให้เกิดในตัวบุคคลได้ อารี ริงสินันท์ (2529 : 50) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะบางประการในด้านความคิดสร้างสรรค์ ที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้น คือ มีความอยากรู้อยากเห็น มีความประหลาดใจ มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำดีที่สุด ชอบเดา ชอบตั้งสมมุติฐานตัดสินใจได้เด็ดขาด ชอบเสี่ยง ชอบผจญภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง ช่างคิด ช่างฝัน มีความมานะบากบั่น อารมณ์ขัน ไม่ชอบคล้อยตามผู้อื่นอย่างง่าย ๆ ทำงานเพื่อความสุขของตนเอง โดยมีได้หวังผลตอบแทนหรือการยกย่องจากคนอื่น มีความยืดหยุ่นทั้งความคิดและการกระทำ สามารถแก้ไขตัดแปลงวิธีการ และทำงานได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถในการคิดอย่างกว้างขวาง (Divergent Thinking) และมีความคิดริเริ่ม

ทอแรนซ์ (Torrance. 1964 : 47) กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามที่แปลกๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดาโดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลกๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่าทำให้การเสริมแรงภายใน (Intrinsic Reward) เกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาส เพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้ โดยไม่ต้องประเมินผล (Period of Nonevaluated Practice or Learning) เด็กอาจจะต้องการเวลา ซึ่งสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

9.1.4 ลักษณะของครูที่ช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์

ครู เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์สำคัญยิ่งในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็ก ดังที่ อารี ริงสินันท์ (2532 : 93) กล่าวว่าไว้ว่าครูมีหน้าที่สำคัญหลายประการในสังคม แต่หน้าที่ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ ครูเป็นผู้นำในวงการศึกษา ซึ่งเป็นทั้งผู้สอน และผู้ทดลองปฏิบัติจริง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่สังคมสำหรับงานด้านการสอนนั้นต้องเน้นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ยั่วยุ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

ตลอดจนการคำนึงถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้คนกล้าคิด กล้าแสดงออก ครูเป็นบุคคลที่จะทำให้เกิดกิจกรรม การเรียนการสอนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ (2522 : 52-53) อธิบายลักษณะของครูที่ช่วยส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์ไว้ ดังนี้

1. ครูมีความตระหนักอยู่เสมอว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นแก่นักเรียนและเกิดขึ้นได้เสมอ
2. ยอมรับฟังความคิดเห็นแปลกๆ ใหม่ๆ และที่แตกต่างจากคนอื่น จะต้องไม่ตำหนิติเตียนหรือ กล่าวหาว่าเด็กคิดนอกกลุ่มนอกทาง
3. รู้คุณค่าของตัวเองจะต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ถือตัวพร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับผู้อื่นอยู่เสมอ
4. รู้จักเสียสละ มีอิสรภาพในการทำงานเพื่อส่วนรวม
5. มีความกระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉงคล่องแคล่วว่องไวในการทำงาน
6. มีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอในด้านการสอน การสมาคมกับผู้อื่น พร้อมทั้งมีความสนใจ

ต่อเหตุการณ์รอบตัว

7. มีความอดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้เมื่อประสบปัญหาที่ยาก และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จนสำเร็จ
8. มีทัศนคติทางบวกแก่ตนเอง โดยแสวงหาและเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ และพยายาม คิดค้นหาความสำเร็จแปลกๆ ใหม่ ๆ
9. มีอิสระในการสร้างบรรยากาศ ที่อำนวยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ทุกโอกาส
10. คำนึงถึงปัญหาที่จะตามมา พร้อมทั้งสามารถรวบรวมปัญหาที่จะเกิดขึ้น มาสร้างประโยชน์ ให้เด็กรู้จักคิดในด้านสร้างสรรค์

แนวความคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ นักเรียนให้คิดหลายๆทาง คิดสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่จะพัฒนาต่อไป ครูควรส่งเสริมให้กำลังใจในการที่ นักเรียนพยายามคิดหรือแสดงความคิดที่เป็นอิสระของตนเอง และครูต้องสามารถสร้างสรรควิธีการที่จะช่วย ส่งเสริมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เหมาะสมแก่นักเรียนด้วย

9.1.5 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ นั้น ครูควรที่จะนำเทคนิควิธีการ ต่างๆมากระตุ้นให้เกิดนิสัยและเจตคติในการสร้างสรรค์แก่ผู้เรียน ด้วยการหาแนวทางที่จะส่งเสริมความคิดให้ แก่ผู้เรียน ดังแนวคิดต่อไปนี้

เกทเซล (Getzels.1964 : 240 -242) กล่าวว่า การที่จะจัดการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้นักเรียน เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นจะต้องให้นักเรียนแก้ปัญหาในลักษณะดังนี้

1. กำหนดปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาตามลำดับขั้น ซึ่งทุกคนเคยพบมาแล้ว
2. กำหนดปัญหา แต่ไม่ให่วิธีแก้ปัญหา ซึ่งทุกคนเคยพบมาแล้ว
3. ผู้แก้ปัญหาค้นพบปัญหาเอง ซึ่งคนอื่นเคยพบมาแล้ว
4. เป็นปัญหาที่ยังไม่มีใครพบ

เดอร์ ซิลโก (De Cecco. 1968 : 459) อธิบายว่า ครูสามารถจัดสถานการณ์ที่จะส่งเสริม ความคิดยืดหยุ่น ความคล่องในการคิด และความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาต่างๆ ของนักเรียนได้ ความคิด สร้างสรรค์เป็นการแก้ปัญหาในระดับสูง ซึ่งสามารถจัดการเรียนการสอนให้พัฒนาความสามารถ ในการคิด สร้างสรรค์ และเสนอแนวทางในการจัดการเรียนการสอนไว้ 3 วิธีคือ

1. การจำแนกชนิดของปัญหาที่จะให้นักเรียนแก้ ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่ครูควรเตรียมปัญหาไว้ แต่ไม่บอกวิธีการแก้ปัญหาแก่นักเรียน และจากสถานการณ์ดังกล่าว จะนำไปสู่สถานการณ์ที่ไม่บอกทั้งปัญหา และวิธีการแก้ปัญหา ถ้านักเรียนรู้สถานการณ์ของปัญหาน้อยเท่าไร นักเรียนจะสามารถคิดสร้างสรรค์ได้มากขึ้นเท่านั้น

2. ให้นักเรียนพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาโดยวิธีการระดมพลังสมอง การตั้งสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐาน และการอ่าน

3. การให้รางวัลเมื่อนักเรียนสามารถทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์

ทอแรนซ์ (Torrance.1971 : 35) เสนอแนะกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ดังนี้

1.ให้อ่านหนังสือประเภทไม่สมบูรณ์ (Open-Endness and Incomplete)

2. การนำเรื่องราวตั้งแต่สองเรื่องขึ้นไป ที่ไม่เกี่ยวข้องกันมาประกอบกันเป็นเรื่องเดียวกัน

(Combining Apparenty Irrelevant Element)

3. การเอาข้อมูลต่างๆ มาประติดประต่อกันให้เป็นสิ่งใหม่ (Producing Element and

Combining)

4. การให้คำถามประเภทเราให้คิด (Provocative Question)

5. การเราให้ระลึกถึงประสบการณ์ (Warm-up Experiences)

6. การชี้ให้เห็นว่าความรู้ย่อมมีการเพิ่มพูนอยู่เสมอ (Identifying Gaps in Knowledge)

7. การเล่นเรื่องสมมุติ (Playing with Improbilities) แล้วตั้งคำถามให้คิด

การ์ริน และซันด์ (Carin and Sund. 1975 : 307-308) กล่าวว่า การสอนที่สนับสนุน

การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน มีดังนี้

1. ให้ความไว้วางใจ และลดความหวาดระแวงในตัวนักเรียนในการประดิษฐ์หรือคิดค้นสิ่งใหม่ๆ

รวมทั้งการกระตุ้นให้มีการคิด ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นๆ

2. ให้นักเรียนเป็นผู้ประเมิน และตัดสินใจด้วยตัวเอง เพื่อผู้เรียนจะได้มีความเป็นอิสระในการคิด โดยมีครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ

3. ไม่ควบคุมกวดขันนักเรียนจนเกินไป

4. สนับสนุนนักเรียนให้มีการคิดติดต่อกันอย่างมีอิสระ

เดวิส (กรมการฝึกหัดครู. 2522 : 99-100 อ้างอิงจาก Davis. 1972) ได้เสนอแนวการสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. สอนให้เกิดจินตนาการ เป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้เด็กคิดแปลกใหม่ และคิดในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น และดูประหนึ่งว่าไม่มีทางเป็นไปได้ หรือเป็นไปได้ยาก

2. สอนให้เด็กเรียนรู้การสร้างสรรค์ ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุนแนวคิดของ ดิวอี้

3. ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล

4. ส่งเสริมให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ

5. ควรสนใจผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นหลัก

6. ควรนำเอาแนวคิดกรรมทางการศึกษามาใช้

7. เนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนควรมุ่งการเรียนรู้หลักการที่เป็นแก่นของวิชาอย่างแท้จริง

จำลอง ภูบารุง (2530 : 22) ได้เสนอวิธีสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ไว้ดังนี้

1. ใช้วิธีการระดมพลังสมอง คือการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน เท่าที่คิดออก ในประเด็นปัญหาหนึ่งๆ เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ปัญหานั้นๆ

2. ใช้วิธีการให้นักเรียนต่อเติมรูปภาพ ข้อความ ประโยค ฯลฯ ให้สมบูรณ์

3. ใช้วิธีการให้นักเรียนจดบันทึก

อาวี รังสินธ์ (2532 : 95) เสนอแนะวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียน
ในลักษณะดังต่อไปนี้

1. การแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก สามารถแสดงออกทางกิจกรรมต่างๆ ได้แก่
การประดิษฐ์ ศิลปะ การวาดภาพ ดนตรี เต้นรำ การเล่น ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ

2. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน จะได้รับการส่งเสริมให้มีขึ้นได้โดยการ
สร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้นักเรียนรู้สึกอิสระ ไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยที่เคร่งครัดจนเกินไปและ
ควรส่งเสริมให้แต่ละคนรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

3. การสอนความคิดสร้างสรรค์ จะต้องสอนต่อเนื่องกันไป เป็นส่วนสำคัญในทางตรงได้แก่การจัด
กิจกรรมต่างๆ ในทางอ้อม ได้แก่การปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ตลอดจนความเข้าใจเรื่องพัฒนาการความ
คิดสร้างสรรค์ของเด็ก

4. สนับสนุนและกระตุ้นการแสดงความคิดหลายๆด้าน ตลอดจนการแสดงออกทางอารมณ์

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2532 : 227-229) กล่าวถึงการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาใน
วิชาภาษาไทยว่าเป็นวิชาที่จะส่งเสริมเด็กให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้มาก ถ้ารู้จักวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมโดย
เฉพาะงานสร้างสรรค์ทางภาษาซึ่งได้แก่ กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ หรือการเขียนเรื่องสั้น เป็นต้น

การที่จะส่งเสริมความคิดริเริ่มทางภาษานั้น ต้องอาศัยจิตวิทยาการเรียนรู้เป็นพื้นฐาน ให้อุจจกเด็ก
เป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมทักษะที่เขาสนใจและถนัดได้สม่ำเสมอ โดยในขั้นแรก “แบบฉบับ” เป็นสิ่งจำเป็น
ที่จะต้องสอนก่อน เมื่อแนะนำให้สังเกตและทำตามไประยะหนึ่งแล้วก็ควรจะได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดต่างๆ และ
คิดแปลกออกไปจากแบบ มิใช่ยึดแบบอยู่ตลอดไปจนกลายเป็นเครื่องสกัดกั้นความคิดอิสระที่จะสร้างสรรค์
งานประพันธ์ต่างๆขึ้นมา รวมถึงการแต่งเพลง สร้างสรรค์บทเพลงที่มีคุณค่าด้วย

สรุปได้ว่าการจัดเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง
คือวิธีการเรียนการสอน บรรยากาศในห้องเรียน ตลอดจนหลักการและบุคลิกภาพของครู คือต้องยอมรับ
และเอาใจใส่ต่อความคิดเห็นของนักเรียนให้โอกาสนักเรียน เพื่อการมองเห็นปัญหาและวิธีการที่เป็นไปได้ใน
การค้นหาคำตอบ ส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดี ให้โอกาสนักเรียนเพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในการเรียน ส่วน
ในการสอนของครูต้องปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ ในด้านการสอนให้ความสนใจต่อเหตุการณ์รอบตัว พร้อมทั้ง
สร้างบรรยากาศให้เป็นอิสระ ไม่เคร่งเครียดจนเกินไป เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ จัด
กระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนร่วมกันคิด และจินตนาการ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหานั้น นอกจากนั้น
การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง จะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วย

9.1.6 อุปสรรคที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์

ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละบุคคล อาจจะมีอุปสรรคที่มาสกัดกั้น ทำให้ไม่พัฒนา
เท่าที่ควรซึ่ง รอรีนสัน (Rawlinson, 1971 : 81-82) ได้ศึกษารวบรวมอุปสรรคเหล่านี้ไว้มี 6 ประการคือ

1. การต้องการคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว (The One Right Answer) บุคคลทั่วไป หรือ
แม้แต่ผู้ที่ชอบวิเคราะห์ จะพยายามหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว และจะมีความพอใจเมื่อได้
พบคำตอบนั้นแล้ว แต่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เมื่อพบคำตอบแล้วเขาจะหาคำตอบหรือผลเพิ่มเติม นอกเหนือ
จากคำตอบที่ถูกต้องนั้น

2. การจำกัดความคิดของตนเอง (The Self Imposed Barrier) บุคคลทั่วไป จะคิดในขอบเขตที่จำกัด ซึ่งในบางปัญหาก็จะไม่สามารถหาคำตอบได้ แต่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดเกินขอบเขต ไม่อยู่ในวงจำกัด และเขาจะพบวิธีแก้ปัญหาในที่สุด

3. ความเคยชิน (Conformity) บุคคลทั่วไปจะคิดเท่าที่เห็นปรากฏตามความเคยชิน หรือประสบการณ์ที่ตนมีมา แต่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะคิดในแง่มุมต่างๆ นอกเหนือจากที่เป็นอยู่ เช่นอาจจะมองสิ่งต่างๆ หนึ่งในหลายมิติ ในขณะที่คนทั่วไป มองเห็นเพียงมิติเดียว เป็นต้น

4. การไม่สนใจในสิ่งที่ท้าทายความคิด (Falling to Challenge the Obvious) มีการกระทำบางอย่างที่ท้าทายความสนใจและความคิด ซึ่งก็ไม่น่าจะเป็นไปได้แต่ก็อาจเป็นไปได้คนทั่วไปจะไม่สนใจทำสิ่งเหล่านี้ แต่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะพยายามทำสิ่งนั้นให้เป็นจริงขึ้นมาให้ได้

5. การประเมินความคิดเร็วเกินไป (Evaluating Ideas too Quickly) นักวิเคราะห์หรือคนทั่วไปมักจะประเมินผลความคิดของเขาเกือบจะทันทีเมื่อเริ่มใช้ความคิดเกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ การประเมินผลยังไม่ควรมีบทบาทในขณะที่คนเรากำลังใช้ความคิดสร้างสรรค์ ควรจะรื้อรื้อพิจารณาความคิดที่เกิดขึ้นไว้ก่อน เพราะความคิดนั้นอาจจะเป็นก้าวหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์

6. ความกลัวจะถูกมองว่าโง่ (The Fear to Looking a Fool) บุคคลทั่วไปจะไม่พยายามแสดงความคิดเห็นของตนออกมาเพราะกลัวจะถูกมองว่าโง่ แต่ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่คิดเช่นนั้น เขาจะกล้าแสดงความคิดเห็นออกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพของความคิดเหล่านั้น เพราะอาจจะมีความคิดใดความคิดหนึ่งที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ที่ดีมากก็ได้

นาคยา ภักธแสงไทย (กรมวิชาการ. 2534 : 15 ; อ้างอิงจาก นาคยา ภักธแสงไทย. 2523 : 55) กล่าวถึงสิ่งที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ ความรู้มีส่วนสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการมีจินตนาการ แต่มีได้หมายความว่าผู้ที่ขาดความรู้จะไม่สามารถมีความคิดสร้างสรรค์ได้

2. อุปนิสัย (Habit) การได้หาความรู้และประสบการณ์ ทำให้บุคคลมีอุปนิสัยในการที่จะใช้ความสามารถในการสร้างจินตนาการ เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ อุปนิสัยของคนเราเกี่ยวข้องกับค่านิยมที่ยึดถืออยู่ด้วย

3. เจตคติ การแก้ปัญหาใดๆ อาจทำได้ยาก ถ้าบุคคลมีความคิดในทางลบต่อสิ่งเหล่านั้น โดยสรุปแล้วสิ่งที่สกัดกั้นความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ความไม่รู้ ความกลัว อคติ การขาดความกระตือรือร้น บรรยากาศเร่งรีบและเคร่งเครียดจนเกินไป สิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่จะทำให้นักเรียน ขาดความคิดสร้างสรรค์ ครูจะต้องยอมรับและเข้าใจอุปสรรคเหล่านั้นเสียก่อน เพื่อว่าจะได้เอาชนะและแนะนำนักเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้นต่อไป

9.1.7 พัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ระดับมัธยมศึกษา

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาคือผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี แม้ว่าการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ระดับนี้จะได้รับความสนใจน้อย แต่การศึกษาพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ก็เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมศักยภาพของเยาวชนได้ในด้านการเรียนการสอน The Union College Character Research (อาร์วี ริงสินันท์. 2536 : 54 ; อ้างอิงจาก The Union College Character Research. n.d.) ได้ศึกษาพัฒนาการ ความคิดสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

เด็กอายุ 12-16 ปี เป็นระยะที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อให้รู้จักคิดและรู้จักนำความสามารถของเขาไปใช้ให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพในอนาคต และเป็นช่วงเวลาที่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความสามารถตามความจริง และทักษะในการแก้ปัญหา

เด็กอายุ 14-16 ปี เป็นระยะที่มีการจินตนาการเกี่ยวกับอาชีพที่เด็กมุ่งหวังในอนาคต ความสนใจและทัศนคติพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ยังไม่รู้ว่าตนจะนำหลักการต่างๆไปประยุกต์อย่างสร้างสรรค์ได้อย่างไร แต่จะเรียนรู้ว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดผิด

เด็กอายุ 16-18 ปี เป็นระยะที่ต้องการจะใช้จินตนาการของตนอย่างเต็มที่ เด็กมักจินตนาการ ความคิดของตนไว้น่าตื่นตัว มีความทะเยอทะยาน ความสนใจของเด็กมีแนบแน่นพอที่จะกำหนดเกี่ยวกับทัศนคติที่สำคัญของเขา ช่วงอายุนี้ของเด็กเหมาะสำหรับที่จะได้รับคำแนะนำและทดสอบต่อการเลือกอาชีพ เพราะสามารถถ่ายทอดความคิดไปสู่ประสบการณ์เฉพาะได้ เด็กสามารถเรียนรู้การใช้อารมณ์อย่างสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาและทำงานร่วมกับกลุ่มอย่างแข็งขัน

ช่วงวัยของเด็กในระดับมัธยมศึกษา ครูควรจัดหากิจกรรมที่ส่งเสริมความคิด ด้วยการจัดกิจกรรม ส่งเสริมทักษะ และความสนใจเกี่ยวกับสุนทรียภาพ และความร่วมมือในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ วัยนี้สามารถแก้ปัญหาซึ่งต้องใช้การประยุกต์ในสิ่งที่ได้เรียนไปแล้วมาแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เด็กต้องการความช่วยเหลือให้ค้นพบแนวทางที่ยินยอมอยู่บนความเชื่อ ครูควรช่วยเหลือให้เด็กได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์

9.1.8 ความคิดสร้างสรรค์กับทักษะทางภาษา

อัจฉรา ชีวพันธ์ (2532 : 1-2) ให้ทัศนะว่าการพัฒนาทางภาษา คือความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งประกอบด้วยการแสดงออกทางความคิด การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน ซึ่งการพัฒนาทักษะทางภาษาควรได้รับการฝึกฝน ครูจึงควรพยายามหาวิธีการในการจูงใจนักเรียน เกิดความสนใจ อยากที่จะเรียน สร้างบรรยากาศในการเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ความคิดเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ภาษา เพราะภาษาจัดเป็นสื่อกลางในการแสดงความคิด ภาษาช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการได้ระบายความรู้สึกออกมาทางการพูดและการเขียน ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อความคิดของบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ครูจึงควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดในการพิจารณาเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักใช้ความคิดจากการฟัง การอ่านและการถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ด้วยการพูดและเขียนอย่างสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะทางภาษาจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาด้านความคิด เพื่อถ่ายทอดออกมา การเรียนภาษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะทั้ง 4 อย่างครบวงจร โดยเริ่มให้นักเรียนรู้จักคิด และใช้ความคิดนั้นสื่อสารเป็นทักษะอย่างครบถ้วนจึงจะนับได้ว่านักเรียนใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบูรณาการทักษะทั้ง 4 สามารถทำได้โดยพิจารณากระบวนการเริ่ม ให้ปัจจัยที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เรียนในระยะแรกเสียก่อน โดยจะเน้นทักษะนำทักษะใดทักษะหนึ่งให้ชัดเจน เพื่อให้รูปแบบภาษาที่ถูกต้องและเกิดความคิดแล้วนำความคิดนั้นสื่อสารเป็นภาษาพูดของตนเอง สื่อสารเป็นเสียง และตัวอักษรให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. 2534 : 22-23)

9.1.9 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

ทอร์แรนซ์ (Torrance. 1962 : 213 - 238) ได้ปรับปรุงแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ด และสร้างแบบทดสอบชนิดหนึ่งชื่อว่า Torrance Tests of Creative Thinking (TTCT) ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบทดสอบทางภาษาที่ใช้สิ่งเร้าที่ไม่ใช่ภาษา

ต่อมามีผู้นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกความคิดสร้างสรรค์ในโปรแกรมการขยาย ซึ่งจะทำให้ได้เรียนรู้ถึงธรรมชาติของความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อผลิตความคิดใหม่ๆ การหลีกเลี่ยงค่านิยมเก่าเพื่อแสวงหาความคิดใหม่ ๆ และองค์ประกอบอื่นๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับการเป็นพนักงานขายที่สร้างสรรค์ ดังนั้น เมื่อครูต้องการให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์จึงจะนำแบบทดสอบของทอร์แรนซ์มาใช้กับนักเรียน (Steinmetz. 1965 : citing Davis and Scott. 1971 : 162 - 171)

ในการฝึกดังกล่าว ผู้เข้ารับการฝึกจะต้องตอบสนอง ต่อแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ใน

4 ลักษณะด้วยกันคือ

1. ความคล่องของความคิด (Fluency of Idea)
2. ความยืดหยุ่นของความคิด (Flexibility of Idea)
3. ความคิดริเริ่ม (Originality)
4. ความละเอียดละออรอบคอบ (Elaboration) เป็นการนำความคิดของตนเองหรือผู้อื่นมาปรับปรุง
แบบทดสอบของทอแรนซ์ประกอบด้วย 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1

ให้ผู้เข้ารับการฝึกถามคำถาม (Asking of Question)

ตอนที่ 2

ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาเหตุ (Guessing Causes)

ตอนที่ 3

ให้ผู้เข้ารับการฝึกเดาผล (Guessing Consequences)

ตอนที่ 4

ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง (Suggesting Improvements)

ตอนที่ 5

ให้ผู้เข้ารับการฝึกให้ข้อเสนอแนะ การนา

Unusualuse)

วิธีการให้คะแนน

สำหรับตอนที่ 1, 2 และ 3 ให้คะแนนความคล่องของการคิด โดยการนับจำนวนที่ผู้เข้ารับการ
ทดสอบตอบสนองในแต่ละตอน

สำหรับตอนที่ 4 และ 5 มีการให้คะแนน 3 ประเภทดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องของการคิด โดยการนับจำนวนการตอบสนองของผู้เข้ารับการทดสอบ
โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ

2. การให้คะแนนความยืดหยุ่นของการคิด โดยการนับจำนวนของวิธีการ ที่จะนำไปสู่การปรับปรุง
ผลผลิต

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม เท่าที่ผ่านมายังไม่มีวิธีใดดีที่สุดในการให้คะแนนความคิดริเริ่มวิธี
ที่ใช้กันได้แก่ การให้คะแนนความคิดที่ต่างจากความคิดที่ธรรมดามากที่สุด ผู้ให้คำตอบธรรมดาจะได้คะแนน
0 และ 1 คะแนนสำหรับผู้ตอบอื่นๆ ที่แสดงถึงความคิดที่ต่างออกไป

การสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นต้องให้สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีความคิด
สร้างสรรค์คือ ให้ผู้ตอบสามารถคิดได้หลาย ๆ ทาง หลายๆ แบบ และหลายๆ แนว ดังตัวอย่างต่อไปนี้
(กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 29 - 36)

1. แบบความเหมือน (Similarities) ตามแนวทฤษฎีของ วอลเลซและโคแกน เช่น
 - กำหนดภาพของสองสิ่งให้ แล้วให้นักเรียนบอกว่ามีอะไรที่คล้ายกัน หรือเหมือนกันบ้างบอก
ให้มากที่สุดในเวลาที่กำหนด เช่น เสื้อ-และกางเกง, บ้าน-โรงเรียน, พ่อ-แม่, นก-ไก่ เป็นต้น
2. แบบประโยชน์ของสิ่งของ (Alternate Use) ตามแนวทฤษฎีของวอลเลซและโคแกน เช่น
 - ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้มา ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลา
ที่กำหนด เช่น กระดาษหนังสือพิมพ์ที่อ่านแล้ว, ถุงเท้า, ขวดน้ำพลาสติก
3. แบบพวกเดียวกัน ตามแนวทฤษฎีของวอลเลซและโคแกน เช่น
 - ให้หาคำตอบจากสิ่งที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด เช่น ให้บอกสิ่งที่มี
ลักษณะ “แบน” สิ่งที่มีลักษณะ “วงรี” สิ่ง “ทำให้เกิดเสียง” ได้

4. แบบความคล่องแคล่วในการใช้คำ

- กำหนดพยัญชนะให้ 1 ตัว หรือคำ 1 คำ ให้นักเรียนเขียนคำที่ขึ้นต้นหรือลงท้ายด้วยพยัญชนะหรือคำที่กำหนดให้นั้น และต้องมีความหมายด้วยให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลาที่กำหนด เช่น พยัญชนะ “ก” (คำตอบ ก่อน กิน กระดาษ...)

5. แบบผลที่จะเกิดตามมา ตามแนวทฤษฎีของทอร์แรนซ์ เช่น

- กำหนดคำถามให้นักเรียนคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมา โดยบอกให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถบอกได้ ภายในเวลาที่กำหนด ตัวอย่างเช่น

คำถาม ถ้าคนเราไม่จำเป็นต้องนอน อะไรจะเกิดตามมบ้าง บอกให้มากที่สุด

คำตอบ 1. จะต้องทำงานมากขึ้น 2. ไม่ต้องใช้ยาพิกาปลุก 3. ไม่มีเพลงกล่อมเด็ก

บ้านที่สร้างไม่ต้องมีห้องนอน ฯลฯ

6. แบบการสร้างคำจากอักษรในคำที่กำหนดให้ เช่น

- กำหนดคำให้ 1 คำ ให้นักเรียนใช้อักษรจากคำที่กำหนดให้มาสลับกันใหม่ คำที่สลับขึ้นใหม่นี้จะต้องเป็นคำที่มีความหมายให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง คำว่า “มะละกอ”

คำตอบ กลม อม มอ ลอก กอ

7. แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน เช่น

- กำหนดคำให้ ให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกัน กับคำที่กำหนดให้ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง คำว่า “หนัก”

คำตอบ ใหญ่ อ้วน แน่น จุหนา

8. แบบการตั้งชื่อเรื่อง เช่น

- กำหนด ข้อความ หรือเรื่องมาให้อ่าน ให้นักเรียนพิจารณา และให้ตั้งชื่อเรื่อง จากเรื่องที่กำหนดให้ ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง “ในช่วงโมงเรียนภาษาอังกฤษ บุญหลยรู้สึกง่วงนอนเหลือเกิน จึงเผลอหลับไป มาสะดุ้งตื่นตกใจเมื่อได้ยินเสียงครูเรียกให้ตอบคำถามว่า หมาตัวเดียวเราใช้ ๕ ถ้าหมาตัวเราใช้อะไร ด้วยความตกใจบุญหลยลุกขึ้นตอบทันที ถ้าหมาตัวเดียวใช้อัฐ ถ้าหมาหลายตัวต้องใช้ไม้ครับ

คำตอบ ไม้แล้วยังอวดฉลาด เรียนอ่อนยังนอนอีก คำตอบมหาภัย ง่ายนิดเดียวตามอยู่ได้ถึงหลับก็ยังแน่น

9. แบบความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น

- ให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามว่า บุคคลในภาพนั้นจะพูดว่าอย่างไรบ้าง เป็นการสนทนากันของบุคคลที่อยู่ในภาพ บอกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ภายในเวลาที่กำหนด

10. แบบการตั้งคำถามแปลก ตามแนวทฤษฎีของทอร์แรนซ์ เช่น

- กำหนดเรื่องให้อ่าน หรือนำภาพให้ดูแล้วให้ตั้งคำถามจากเรื่องนั้น ให้ได้ข้อในแง่มุมต่างๆ อย่างพิสดารมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ ถ้าได้คำตอบที่คนอื่นคาดไม่ถึงจึงจะได้คะแนนมาก

11. แบบการแต่งเรื่องสั้น เช่น

- ให้เขียนเรียงความจากภาพภายในเวลาที่กำหนด ในแต่ละภาพให้นักเรียนพิจารณาปริยายท่าทาง อารมณ์ หรือความรู้สึกของบุคคลในภาพ แล้วเขียนเรียงความสั้นๆ ให้ได้ความว่าแต่ละคนรู้สึกอย่างไร ทำอย่างไร และเพราะเหตุใดจึงรู้สึกคิดอย่างนั้น ให้ได้เรื่องมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

12. แบบการระลึกถึง หรือคิดถึง เช่น

- กำหนดข้อความให้พร้อมกับคำขีดเส้นใต้ เมื่อเห็นคำที่ขีดเส้นใต้นั้น ทำให้คิดถึง หรือนึกถึงเรื่องใดบ้าง บอกมาให้มากที่สุด ยิ่งคิดได้แปลกใหม่กว่าคนอื่น ก็ยิ่งจะได้คะแนนมาก

ตัวอย่าง คุณพ่อชอบสะสม หนังสือ ทุกชนิด

คำตอบ เป็นเล่ม น่าสนใจ อ่านง่าย ให้ความรู้

9.2 งานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจในวงการศึกษามานาน จึงมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่จำนวนมาก ผู้วิจัยได้นำเสนอในเรื่องเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในแต่ละระดับชั้นหรือแต่ละช่วงอายุทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีผู้ทำการวิจัยไว้ดังนี้

9.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ทอร์แรนซ์ (Torrance.1962 : 59) ทำการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายเกรด1-เกรด12โดยใช้แบบทดสอบชุดการถามและการเดาคำตอบผลการศึกษพบว่านักเรียนตั้งแต่เกรด7 ขึ้นไปจะมีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มจนกระทั่งใกล้จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (เกรด 11-เกรด 12)

แคนดี้เรียน (ขวัญดา จริยสถิตกุล. 2534 ; อ้างอิงจาก Canderian.1970 : 664 - A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความคิดสร้างสรรค์ เชาว์ปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับนักเรียนอัครระดับ 6 ผลการวิจัยพบว่าคะแนนที่ได้จากผลรวมของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยกเว้นคะแนนความคล่องในการคิด มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเพศไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์และเชาว์ปัญญา

✓แอนเดอร์สัน (ขวัญดา จริยสถิตกุล. 2534 ; อ้างอิงจาก Anderson.1973 : 185 - A) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิริยาร่วมในห้องเรียนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนระดับ 6 ผลการวิจัย พบว่าการแก้ปัญหาความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถทางการสร้างสรรค์พิจารณาผลผลิตและกระบวนการในการแก้ปัญหาได้ ความสามารถนี้อาจส่งเสริมโดยคุณภาพของกิริยาร่วมทางวาจาและการส่งเสริมความสามารถทางการสร้างสรรค์นี้จะไม่ทำให้เกิดผลเสียทางการเรียน

มาเรีย (พรพรรณ อินทสงค์. 2532 ; อ้างอิงจาก Maria. 1981 : 624-A) ได้ประเมินประสิทธิภาพการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ในกลุ่มนักเรียนเกรด 4-6 พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่สอนแบบสืบสวนสอบสวนแตกต่างและสูงกว่ากลุ่มควบคุม

9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

โสภา ช่างวูญ (2527 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชาภาษาไทยที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการสอนปกติกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2527 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการเรียนเพื่อรอบรู้กับนักเรียนที่ได้รับการสอนปกติมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัลลี เรืองเกษตรกรณ์ (2527 : 77) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิดประกอบการสอนวิชาภาษาไทย ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองฉางวิทยา อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นในด้านความคิดยืดหยุ่นความคิดริเริ่มและความคล่องในการคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

✓ วิไลลักษณ์ วุฒิสักดิ์ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการเรียนด้วยวิธีสืบสวนสอบสวนและวิธีสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ประทีป ศิริบังข (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ กับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ผลการวิจัยพบว่านักเรียนใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มที่สอนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

พรพรรณ อินทสงค์ (2531 : 82) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคิดสร้างสรรค์ ทักษะคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนจากการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนตามแผนการสอนของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิทยาราชวัชรินทร์ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2531 ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนด้วยวิธีสืบสวนสอบสวนและวิธีสอน ตามแนวคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคิดสร้างสรรค์และทักษะคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ขวัญตา จริยสถิตกุล (2533 : 105) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ปีการศึกษา 2533 ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีความสามารถในการใช้ภาษา และมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันในด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

วาสนา คมสัน (2534 : 71) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อย กับวิธีสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมสาธิตวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2533 ผลการทดลองพบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นว่า ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการใช้ภาษา เป็นพฤติกรรมที่ได้จากการเรียนรู้ บุคคลจะมีความคิดสร้างสรรค์ และมีความสามารถในการใช้ภาษามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่เขาได้รับ โดยเฉพาะการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาให้ได้ดี ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนได้มีอิสระในการแสดงออกทางการเรียนตามความรู้ ความคิดและจินตนาการของนักเรียน รวมไปถึงบทบาทของครูที่ให้ความเป็นกันเอง กระตุ้นยั่วยุให้นักเรียนแสดงออกและยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ถูกต้องและเหมาะสมกับวัย ความสนใจ ของนักเรียน เพราะความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ต้องมีพื้นฐานมาจากความสนใจเอาใจใส่ต่อสิ่งนั้นๆ เสียก่อน เมื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์แล้วความสามารถด้านการใช้ภาษา ก็จะเกิดขึ้นตามลำดับ

10. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

10.1 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ

10.1.1 ความหมายของความสนใจ

ความสนใจเป็นอำนาจอันเกิดจากแรงจูงใจทำให้เรามีจิตใจที่จดจ่อต่อบุคคล สิ่งของหรือกิจกรรมต่าง ๆ หรือเป็นความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น ที่เกิดจากการเรียนรู้ ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตามความสนใจนั้น ๆ ความสนใจจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องทำให้เกิดเป็นอันดับแรกของการเรียนรู้ มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ให้ความหมายของความสนใจไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 311) ให้ความหมายของความสนใจว่าหมายถึง สภาพจิตใจ ความเกี่ยวข้องหรือสภาวะที่จะรับรู้ความคิดความตั้งใจ ที่มีรากฐานมาจากความอยากรู้อยากเห็น อันเกิดมาจากกำเนิดหรือประสบการณ์ที่เป็นเครื่องทำให้ความสนใจของแต่ละบุคคลอาจมีช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรืออาจมียาวนาน มากน้อยแล้วแต่ความอยากรู้อยากเห็นจึงมีสภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธอนไดร์ (Thorndike. 1961 : 317) ที่ว่าความสนใจเป็นลักษณะของบุคลิกภาพที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของแต่ละบุคคล

ดิวอี้ (Dewey. 1965 : 66) กล่าวว่าความสนใจ คือความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่มีต่อสิ่งหนึ่ง แนวคิดใดแนวคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

โพเวลล์ (Powell. 1963 : 330) กล่าวว่าความสนใจ หมายถึง แรงผลักดันที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วนิช บรรจง และคนอื่นๆ (2515 : 32) ให้ความหมายว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอันมีผลให้เอาใจใส่และกระทำกิจนั้น ๆ อยู่เสมอ ความสนใจเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องทำให้เกิดเป็นอันดับแรกของการเรียนรู้

น้อมฤดี จงพยุงะ (ไตรเทพ โทโก. 2533 : 37 ; อ้างอิงจาก น้อมฤดี จงพยุงะ. 2519 : 258) ให้ความหมายว่า ความสนใจเป็นอาการซาบซึ้ง ในคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้น ๆ

วัชร ทรัพย์มี (2520 : 58) ได้อธิบายว่าความสนใจคือ ความรู้สึกที่จดจ่ออยากรู้อยากเห็น อยากกระทำในสิ่งที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน

เปลื้อง ณ นคร (2523 : 235) ให้ความหมายว่า คืออาการของจิตที่เพ่งเล็งต่อวัตถุ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือความใส่ใจ หรือภาวะซึ่งประกอบด้วยอาการอยากรู้อยากเห็นอย่างรู้สึกตัวและใช้ปัญญา

เสียง ชูสกุล (ไตรเทพ โทโก. 2533 : 38 ; อ้างอิงจาก เสียง ชูสกุล. 2525 : 26) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจคือความอยากรู้ ความรู้สึกชอบ อยากแสวงหา และเข้าร่วมกิจกรรมหนึ่ง ๆ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 233) กล่าวว่าความสนใจ เป็นความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความสนใจของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันเนื่องจากองค์ประกอบสำคัญ คือความถนัดและความต้องการ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสังคมที่แตกต่างกัน

ประสาธ อิศรปรีดา (2538 : 135-136) กล่าวถึงความสนใจตามแนวคิดของกาเย่ (Gagne) ว่ามีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เพราะความสนใจเป็นลักษณะทางจิตใจที่มีความสืบเนื่องกันเป็นชุด โดยเริ่มจากการที่มีสิ่งเร้าให้เกิดความสนใจและตอบสนองต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ คราวใดที่มีความสนใจอยู่การตอบสนองดังกล่าวจะทำให้เกิดความรู้สึกหรือความคิดอันนำไปสู่ความสงสัย ความอยากรู้อยากเห็น และความต้องการเรียนรู้เพิ่มขึ้น นั่นคือความสนใจ ซึ่งให้ถึงถึงความปรารถนาที่ใครจะได้รับการสอน หรือพยายามที่จะสอนตนเอง ความสนใจจึงเป็น

องค์ประกอบประการหนึ่งที่ทำให้เกิดความพร้อมที่จะเรียน ซึ่งเมื่อมีความพร้อมในสิ่งใดแม้จะมีอุปสรรคบ้างก็ไม่ลดความสนใจจากสิ่งนั้นง่ายๆ

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่าความสนใจหมายถึง ความรู้สึกที่ชอบและเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้พบเห็นในการทำงาน ความอยากรู้อยากเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแสดงออกโดยการขวนขวายที่จะเข้าร่วมหรือติดตามกิจกรรมต่าง ๆ เป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสวงหาสิ่งที่สนใจด้วยความตั้งใจ และยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ

10.1.2 ลักษณะของความสนใจ

วนิช บรรจง และคนอื่นๆ (2516 : 32-33) อ้างถึงลักษณะของความสนใจ ว่ามีดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกหรือเจตคติที่เข้มข้นอยู่ในวงแคบ คือคนเราจะต้องมีความสนใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นอย่างๆ ไป
2. ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล คนหนึ่งอาจจะมีความสนใจ ต่อสิ่งหนึ่ง แต่คนอื่น อาจจะไม่มีสนใจต่อสิ่งนั้นเลยก็ได้
3. เมื่อมีความสนใจ บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายต่อสิ่งนั้น และเอาใจใส่จดจ่อต่อสิ่งที่ตนสนใจ
4. เมื่อเกิดความสนใจต่อสิ่งใดแล้ว บุคคลย่อมมีความมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งนั้น เช่น ต้องการอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น ต้องการที่จะทำเป็น เป็นต้น
5. บุคคลย่อมมีความมุ่งมั่น ที่จะทำให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ถ้ามีความสนใจ ต่อสิ่งนั้นๆ อย่างแท้จริง

ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 39 ; อ้างอิงจาก ทวี ท่อแก้ว และอบรม สนิทบาล. 2517 : 61) กล่าวถึงลักษณะของความสนใจไว้ดังนี้

1. ความสนใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในบุคคล เนื่องจากถูกชักนำโดยสิ่งแวดล้อมต่างๆ
2. ความสนใจของแต่ละบุคคลมีความเข้มข้นแตกต่างกัน
3. ความสนใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ย่อมเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์
4. บุคคลย่อมมีความสนใจต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป
5. ความสนใจอาจเป็นความรู้สึกชั่วคราว หรือตลอดไปได้

จันทมาศ ชื่นบุญ และศิริพันธ์ เพชรทองคำ (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 39 ; อ้างอิงจาก จันทมาศ ชื่นบุญ และ ศิริพันธ์ เพชรทองคำ. 2520 : 45) กล่าวว่าความสนใจเป็นลักษณะที่จิตใจจดจ่ออยู่ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งเมื่อได้เกิดขึ้นนาน ๆ แล้วจะทำให้เกิดความตั้งใจได้ ชนิด และระดับของความสนใจ เป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้รับมาไม่เหมือนกัน

10.1.3 ความสนใจกับความสามารถทางการเรียน

จากความหมายและลักษณะของความสนใจที่กล่าวมา สรุปได้ว่าความสนใจมีความสัมพันธ์ต่อความสามารถทางการเรียนไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ตาม เพราะความสนใจคืออาการของจิตที่จดจ่อ อยากรู้อยากเห็นและอยากเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มใจและตั้งใจ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญประการแรกที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในวิชาที่ตนสอน ถ้าทำได้นั้นคือผลสัมฤทธิ์หรือความสามารถที่จะตามมา ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูทุกคนต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ดังที่ เขียวศรี วิวิสิริ (2527 : 21) กล่าวว่าเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

แล้วว่า การที่คนเรามีแรงจูงใจในการทำงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ย่อมเกิดจากความสนใจเป็นพื้นฐาน นักเรียนมีความสนใจในวิชาใด มักจะเรียนวิชานั้นได้ดีกว่าวิชาที่ปราศจากความสนใจ

ตามทัศนะในด้านความสนใจของ โพลเวลล์ (ไทรเทพ โทโก. 2533 : 38 ; อ้างอิงจาก Powell.1963 : 330) กล่าวว่าเด็กที่มีความสนใจในการเรียน จะทำให้เกิดการตั้งใจเรียนด้วยและจากการเรียนด้วยความสนใจนี้ ผู้เรียนจะมีสมาธิในการเรียน เมื่อมีสมาธิแล้ว ก็สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดและส่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานั้นด้วยรวมถึงความสามารถทางการเรียน การจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ นั้นสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 7) กล่าวว่านอกจากจะมีจุดมุ่งหมายให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถในการวิชาที่เรียนแล้ว ก็ยังจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาเหล่านี้ด้วย เพราะความสนใจมีความสำคัญ เป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน หมกมุ่นในการเรียน และแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดี ถ้าหากว่านักเรียนมีความสนใจต่อครู ผู้สอน ต่อกิจกรรมการเรียนการสอน ต่อวิธีการสอนของครู และต่อวิชาที่เรียน ก็จะมีผลทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์และความสามารถ ทางการเรียนของนักเรียนสูงอีกด้วย

10.1.4 การสร้างความสนใจในบทเรียน

ความสนใจเกิดขึ้นได้หลายทาง เช่นเกิดขึ้นเองโดยไม่ทราบสาเหตุเกิดจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม เกิดจากการเอาอย่างการเลียนแบบ การสังสรรค์ หรือเกิดจากสัญชาตญาณ (ปิยะศักดิ์ สิมทรัพย์. 2530 : 27 ; อ้างอิงจาก จันทร ชุ่มเมืองปักษ์. ม.ป.ป. : 318) ความสนใจมีประโยชน์ในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก เพราะหากนักเรียนมีความสนใจ จะมีความตั้งใจจดจ่อที่จะเรียนหรือแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาด้วยความสนใจและตั้งใจ โดยปราศจากการบังคับ การเรียนก็จะประสบผลสำเร็จได้โดยง่าย (เปลื้อง ณ นคร. 2523 : 243)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรคำนึงถึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยการเรียนจึงจะประสบความสำเร็จ ครูอาจตั้งคำถามกับตนเองว่า ได้สอนวิชาต่าง ๆ สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนหรือไม่ ให้งานให้กิจกรรมตามความสามารถ ความสนใจของนักเรียนหรือไม่ คำถามเหล่านี้จะเป็นเครื่องช่วยให้ครูทราบว่าตนจัดการเรียนการสอนอย่างไร สุโท เจริญสุข (2522 : 72) ให้แนวการจัดการเรียนตามความสนใจของผู้เรียนไว้เป็นดังนี้

1. คำนึงถึงสัญชาตญาณความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนโดยนำเอาเรื่องราวหรือสิ่งแปลกใหม่มาเล่าหรือแสดงให้นักเรียนดู
2. ทำบทเรียนให้สนุกโดยใช้อุปกรณ์การสอนหรือเทคนิคการสอนหลาย ๆ รูปแบบ
3. ทำบทเรียนให้กระจำ โดยใช้ถ้อยคำที่ง่าย ๆ หรือ เน้นรูปธรรม มากกว่า นามธรรม
4. ให้นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็น หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรมการเรียนอยู่เสมอ ด้วยการซักถาม ใช้กิจกรรม หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยสอน
5. จัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวให้ผู้เรียนน่าสนใจ เช่น จัดนิทรรศการ การอภิปราย จัดชุมนุม จัดการแสดง หนังสือ ฯลฯ

วนิช บรรจง และคนอื่น ๆ (2516 : 33 - 34) เสนอแนะวิธีการสร้างความสนใจไว้ดังนี้

1. ก่อนจะสอนเรื่องใดก็ตาม ต้องสร้างความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ ให้แก่นักเรียนเสียก่อน
2. จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนของนักเรียน
3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำงานได้สำเร็จเป็นขั้นเป็นอัน

4. ชี้แจงให้นักเรียนเห็นความก้าวหน้าของตน ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้นักเรียนอยากเรียน และมีความสนใจในงานนั้นมากขึ้น

5. ในการสอนครูควรชี้ให้นักเรียนได้เห็นความน่าสนใจของเรื่องที่เรียน

6. จัดสภาพในการเรียนให้เป็นที่น่ารื่นรมย์

7. ในการสอนแต่ละครั้งครูควรจัดหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมมาใช้

8. ในการสอนแต่ละครั้ง ครูต้องมุ่งสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชานั้นควบคู่ไปด้วย

9. ควรจัดให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด

10. จัดบทเรียนให้มีความหมายต่อชีวิตของนักเรียน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 234) กล่าวถึงวิธีการสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ดังนี้คือ

1. ศึกษาความต้องการของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ เพื่อจะได้จัดบทเรียน สภาพห้องเรียนและสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้ตรงกับความต้องการของเขา

2. สำรวจพื้นฐานทางด้านความถนัดของผู้เรียน เพื่อจัดสภาพการเรียนการสอนให้ตรงกับความถนัดนั้น

3. จัดสภาพห้องเรียนให้น่าสนใจมีการตั้งคำถามที่ยั่วและท้าทายความสามารถ ของผู้เรียน พยายามให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากที่สุด เช่น การแสดงออกในความคิดเห็น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ตลอดจนการพยายามสร้างให้เกิดสิ่งตื่นตาตื่นใจสิ่งแปลกๆ ใหม่ ๆ บ้าง โดยเลือกให้ตรงกับความถนัด และความสามารถของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ ที่จะทำงานนั้นๆ ต่อไป

4. ให้การเสริมแรงโดยพยายามให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในการเรียนรู้หรือในการทำงานนั้นๆ โดยเลือกให้ตรงกับความถนัด ความสามารถและทำให้ผู้เรียนสนใจในสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้ทำ

5. ชี้ทางหรือให้ทราบความก้าวหน้า ในการทำงานทุกระยะของผู้เรียน ทำให้เขามีความสนใจในการทำงานนั้นๆ ต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างความสนใจในบทเรียนนั้นเป็นหน้าที่ที่สำคัญที่สุดที่ครูผู้สอนจะต้องทำให้เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน จะด้วยวิธีสอนใดก็ตาม จะต้องเร้าความสนใจ ดึงดูดความสนใจให้มีใจจดจ่อต่อเรื่องที่เรียน โดยใช้หลักจิตวิทยาต่างๆ ดังที่มีผู้กล่าวไว้แล้วนั้นเพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ และ ประสบความสำเร็จต่อไป

10.1.5 การวัดความสนใจ

การที่จะวัดความสนใจ ให้ได้ผลถูกต้องที่สุด นั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป และขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม พัฒนาการทางร่างกาย สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม การศึกษา อาชีพ ฯลฯ ตามที่มีผู้เสนอแนะว่าเราจะวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้หลายวิธีด้วยกัน ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ และจรรยา สุวรรณทัต (ไครเทพ โทโก. 2533 : 41 ; อ้างอิงจาก ละม้ายมาศ ศรีทัตต์ และจรรยา สุวรรณทัต. 2510 : 137) อธิบายถึงวิธีเก็บข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความสนใจ ไว้ 4 ประการดังนี้

1. สังเกตความเป็นไปของแต่ละบุคคล
2. จับความสนใจต่าง ๆ ที่บุคคลแต่ละคนแสดงออก
3. ศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นกระทำ
4. ใช้แบบสอบถามความสนใจวัดโดยตรง

โพเวลล์ (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 41 ; อ้างอิงจาก Powell. 1963 : 238) ได้เสนอวิธีวัดความสนใจซึ่งสามารถวัดได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบวัดความสนใจ (Interest Inventories) โดยให้แสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อความต้องการต่าง ๆ ของแบบวัดความสนใจ
2. การใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open Endend Questionnaires) โดยให้อิสระในการตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกของตน
3. การสัมภาษณ์ (Interviews) จะทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

เซอร์ลอค (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 41 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1965 : 260-161) กล่าวว่า เราสามารถวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้ 3 วิธีคือ

1. ใช้การสังเกต
2. ใช้การสัมภาษณ์
3. ใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ

ซูเปอร์ (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 42 ; อ้างอิงจาก Super. 1957 : 218 - 219) ได้กล่าวว่า ความสนใจของบุคคล สามารถศึกษาได้จากวิธีการดังนี้

1. Expressed Interests เป็นวิธีการศึกษาจากคำพูดหรือถ้อยคำของบุคคลเกี่ยวกับความสนใจ ความสนใจที่ได้จากการศึกษานี้เป็นพื้นฐานของการศึกษาความสนใจวิธีอื่นซึ่งให้คุณค่าที่จำกัดและยังเชื่อถือได้ไม่เต็มที่นัก
2. Manifest Interests เป็นวิธีการศึกษาจากพฤติกรรมการแสดงออก ที่สังเกตได้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่บุคคลนั้นทำเป็นงานอดิเรกหรืองานประจำ
3. Tested Interests เป็นวิธีการศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากวิชาที่บุคคลนั้นสนใจ โดยยึดพื้นฐานของทฤษฎีที่ว่า บุคคลจะเลือกเรียนในสิ่งที่เขาสนใจ
4. Inventoried Interests เป็นวิธีการศึกษาโดยใช้แบบสำรวจ ด้วยการให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกชอบและไม่ชอบนำผลแบบสำรวจไปวิเคราะห์ทางสถิติได้ผลออกมาเป็นคะแนนความสนใจ

นอกจากนี้ เดวิส (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 42 ; อ้างอิงจาก Davis. 1964 : 105) ได้เสนอแนะเทคนิคการวัดความสนใจเอาไว้ โดยให้ค้นหาสิ่งที่แต่ละบุคคลชอบทำในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา ถ้าเขายอมสละเวลาว่าง ที่มีอยู่เพื่อทำในสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ ก็แสดงว่า เขาสนใจสิ่งนั้นและถ้าเขามีความรู้ในเรื่องนั้นมากก็แสดงว่า เขาสนใจในเรื่องนั้นมาก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักความจริงที่ว่า คนเราย่อมจำสิ่งที่ตนสนใจได้ดีกว่าสิ่งที่ไม่สนใจ หรืออาจจะให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความที่กำหนดให้

วิธีวัดความสนใจที่กล่าวมา สามารถวัดความสนใจของบุคคลได้ทั้งสิ้น แต่การจะนำไปใช้กับใคร ในสถานการณ์แบบใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของบุคคลนำไปใช้เอง และจากการวัดความสนใจในวิธีต่าง ๆ ได้มีการพิสูจน์แล้วว่าวิธีการวัดความสนใจ โดยวิธีใช้แบบสำรวจ ความสนใจเป็นวิธีที่ได้ผลดีที่สุด เราความสนใจที่สุด และเป็นวิธีการที่เชื่อมั่นได้ (ไตรเทพ โห้โก๋. 2533 : 42 ; อ้างอิงจาก Mehrens and Lehmann. 1969 : 218)

จะเห็นได้ว่าการวัดความสนใจสามารถทำได้หลายแบบหลายวิธีการ การที่จะเลือกใช้วิธีการใดนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและดุลยพินิจของผู้ที่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุดสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในวิชาภาษาไทย

10.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาผลการเรียนที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจในต่างประเทศ มีผู้วิจัยไว้ดังนี้ สมาคมครูแห่งชาติของอังกฤษ (National Council of English. 1956 : 488) กล่าวว่า ความสนใจของเด็กในระหว่างอายุ 12-15 ปี ไว้ว่า

1. เด็กในวัยนี้ชอบเรื่องตลก เรื่องจริง เรื่องกีฬา และจะมีวุฒิภาวะในเรื่องความสนใจเกี่ยวกับสโมสรการทำงานเป็นหมู่คณะ สนใจเรื่องที่เขียนเกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัยลึกลับ การสะสม และการทดลองสำหรับเด็กผู้หญิงสนใจเรื่องรักๆใคร่

2. ความสนใจนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กระทำ ส่วนในด้านมนุษยสัมพันธ์ เด็กจะสนใจภาษาของแต่ละบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. ประารณานี้จะแสดงความคิด จินตนาการ และต้องการเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านภาษาซึ่งจะช่วยให้เขารู้จักภาษามากขึ้น

4. ต้องการที่จะรู้เรื่องราวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์

5. ต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล สนใจทำงานอดิเรกที่ต้องการใช้ความรู้ทางเทคนิคและทักษะ รู้จักการแก้ปัญหา เริ่มปลูกฝังนิสัยในการอ่านหนังสือต่างๆ ตามความสนใจของตนเอง

ไวเฮด (Whitehead. 1968 : 234) ได้ศึกษาความสนใจของเด็กหญิงชายอายุ 12-14 ปีไว้ว่า เรื่องที่เด็กหญิงและเด็กชายชอบ คือเรื่องการผจญภัยและเรื่องลึกลับ เรื่องชีวประวัติ เรื่องเพื่อน เรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เรื่องตลกขบขัน เรื่องเทพนิยาย เรื่องนิทาน เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ เรื่องที่เด็กชายชอบมากกว่าเด็กหญิงคือ เรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และนิยายอิงประวัติศาสตร์ เรื่องกีฬา เรื่องที่เด็กหญิงชอบมากกว่าเด็กชายคือเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ และเรื่องรักๆใคร่

คาน (บุญชม ศรีสะอาด. 2524 : 39 ; อ้างอิงจาก Khan. 1967 : 2393-A) ได้ศึกษาองค์ประกอบด้านอารมณ์ จิตใจ ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ ทักษะคิดที่มีต่อครู มีความสนใจในวิชาการ นิสัย การเรียน ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจทางวิชาการ และเมื่อรวมกับองค์ประกอบอื่นๆ ที่กำหนดไม่ได้ (Unidentified Factors) ได้หาค่าสหสัมพันธ์ พบคุณกับเกณฑ์ต่างๆ อันได้แก่ การอ่านภาษา การคำนวณ การแก้ปัญหา สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ อยู่ระหว่าง .48 ถึง .69

แมคเคลแลนด์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2534 : 39 ; อ้างอิงจาก McClelland. 1969 : 2339-A) ได้ศึกษาตัวแปรที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญาที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ ในระดับวิทยาลัย พบว่าความสนใจเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บล็อก (Block. 1970 : 104-106) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลปรากฏว่า ความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก

สรุปได้ว่า การสร้างให้เด็กมีความสนใจนั้น มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะ การสอนจะประสบความสำเร็จได้ด้วยดี ก็ด้วยการทำให้เด็กมีความสนใจในวิชาที่จะเรียนเสียก่อน เพื่อเป็นการ ส่งเสริม หรือเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียน เกิดความอยากรู้ อยากเรียน เป็นการช่วยจัด อคติและความเบื่อหน่ายในการเรียนโดยปราศจากความสนใจ นอกจากนี้ยังสามารถทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น ที่จะศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่ผู้สอนให้ทำ อันจะส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการเรียน การสอน

10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

จันทร์หา จันทรกระจ่าง (2528 : 59-60) เปรียบเทียบความสนใจในการอ่านภาษาไทย และ ความสนใจที่มีต่อแบบฝึกอ่าน อย่างมีระบบกับแบบฝึกอ่านความเรียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลปรากฏว่า ความสนใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน และความสนใจของ นักเรียนที่มีต่อแบบฝึกอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม นักเรียนที่ได้รับการฝึกอ่านอย่างมีระบบ มีความสนใจ สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกอ่านความเรียง

โสภา ธรรมมรณูย์ (2528 : 70-71) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความ สนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้ กับการสอนแบบปกติ ผลการทดลองพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่ แตกต่างกัน สำหรับความสนใจในวิชาภาษาไทยระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับกลุ่มที่สอน โดยใช้วิธีสอนแบบปกตินั้น ผลการวิจัยพบว่า ความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้หลักการ เรียนเพื่อรอบรู้กับกลุ่มที่สอนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ฉันทนา กุลธวัชชัย (2530 : 43) เปรียบเทียบความสนใจทางการเรียน วิชาภาษาไทยของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้วิธีสอนแบบนาฏการและสอนตามแนวคู่มือครูพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอน แบบนาฏการมีความสนใจทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแนวคู่มือครู

ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์ (2530 : 55) ศึกษาความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนด้วยการ ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน และนักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนของหน่วย ศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10 พบว่า ความสนใจของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจในวิชาภาษาไทยสูงขึ้น

สมเดช อารีสวัสดิ์ (2530 : 74) เปรียบเทียบความสนใจของนักเรียนที่มีต่อวิชา ภาษาไทย วรรณคดีมรดก ที่เรียนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ และที่เรียนโดยการสอนตามคู่มือครูระหว่างหลังการทดลอง กับก่อนการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสนใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ซึ่งแสดงว่า ความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยวรรณคดีมรดก หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บุญปลุก สิทธิไทย (2532 : 74-77) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชา ภาษาไทยของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดูกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษา- นิเทศก์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านดุงวิทยา จังหวัดอุดรธานี ปีการศึกษา 2532 ผลการทดลองพบว่าความสนใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการดู กับเรียนตามแผน การสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไกรเทพ ไทโก้ (2532 : 74-77) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการฟังภาษา ไทยของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจากการอ่านของครู กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประจันตราษฎ์บำรุง อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2532 ผลการทดลองพบว่าความสนใจของนักเรียน ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียง และจากการอ่านของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปริญธร พรหมศรี (2535 : 108) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามรูปแบบเอริกา(Erica Model)และจากการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำเขื่อนแก้ว หนองบัวลำภู อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2535 ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนตามรูปแบบเอริกา และจากการสอนตามคู่มือครูมีความสนใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรวัตร กัญญา (2537 : 80) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และวิธีสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนอัสสัมชัญสำโรง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2537 ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน และวิธีสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรทิพา พานิชชีวะกุล (2538 : 64) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคำเขื่อนแก้วหนองบัวลำภู อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ปีการศึกษา 2538 ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัชดา ชำครุฑ (2540 : 58) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์1 เขตพระนคร กรุงเทพฯ ปีการศึกษา 2539 ผลการทดลองพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิชาหลักภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสนใจในวิชาหลักภาษาไทยก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากรายงานการวิจัยที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลจะมีความสนใจในวิชาภาษาไทย ได้ดีเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับสื่อหรือวิธีการสอนที่น่าสนใจ ตลอดจนการนำเอานวัตกรรมทางการสอนเข้ามาใช้ จึงจะสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการที่จะเรียนวิชานั้นๆ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะค้นคว้าและติดตาม คิดหาวิธีการสอน และพัฒนาสื่อการสอนที่น่าสนใจ และเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาในรายวิชา รวมถึงวัยของผู้เรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เด็กจะได้รับประสบการณ์ที่ดีทางการศึกษา แล้วนำทักษะและประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ออกไปใช้ในอนาคตได้มากขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน รวมประมาณ 270 คน (เฉพาะแผนการเรียนศิลป์-ภาษา)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) มีลำดับขั้นตอนการสุ่ม ดังนี้ คือ

- สุ่มตัวอย่าง 2 ห้องเรียน จากประชากร 6 ห้องเรียน ด้วยวิธีการจับสลาก มีนักเรียน 80 คน นักเรียนที่เกินจำนวนสุ่มซื้อคัตตอกโดยไม่นำผลการทดลองมาหาค่าแต่ให้เรียนรวมกันในห้องเรียนปกติ

- จาก 2 ห้องเรียน นำมาสุ่มอีกครั้งหนึ่ง โดยการจับสลากห้องเรียน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังนี้คือ

กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน จำนวน 40 คน

กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามคู่มือครู จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

2.1 แผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 401

2.1.1 แผนการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน

2.1.2 แผนการสอนตามคู่มือครู

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

2.3 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

2.4 แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

แผนการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน

ผู้วิจัยสร้างแผนการสอนวิชาภาษาไทย ท 401 ขึ้นเพื่อสำหรับใช้ในการสอนกลุ่มทดลอง โดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้วิชาภาษาไทย ท 401 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ได้พิจารณาขอบข่ายเนื้อหา จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอน
2. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแผนการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยต่างๆ
3. ศึกษาหลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเพลง เทคนิคและวิธีการแต่งเพลงประกอบการสอน ตามที่ ยุพิน พิพิธกุล ได้เสนอแนะไว้ คือ แต่งเนื้อร้องโดยเทียบกับทำนองเดิมที่มีอยู่แล้ว เลือกทำนองเพลงที่มีจังหวะเร้าใจ และกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน เพราะทำให้ครูและนักเรียนร้องได้ง่ายขึ้น ในการแต่งเพลงควรเทียบเสียงให้ใกล้เคียงกันและจำนวนพยางค์เท่ากัน ก่อนลงมือ ผู้แต่งเพลงต้องฝึกซ้อมร้องเพลงต้นแบบให้คล่องเสียก่อน
4. ศึกษาหลักการทฤษฎีเกี่ยวกับเกม การเลือกเกมและการสร้างเกมที่เหมาะสมโดยยึดหลักการสร้างและเลือกเกมของ ทรูบลัด และ ซาโบ (Trueblood and Szabo. 1977 : 35-40) ดังนี้
 1. ต้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้
 2. เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจและวุฒิภาวะของนักเรียน
 3. นักเรียนทุกคนหรือส่วนมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรม
 4. มีกฎ กติกา ง่าย ๆ แต่ซับซ้อนในตัว
 5. ต้องมีลักษณะการเสี่ยงโชคผสมอยู่ด้วย
 6. อุปกรณ์การเล่น เกม หาง่าย ทำง่าย หรือมีราคาไม่แพง
5. เลือกเนื้อหาวิชา ท 401 จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักชลเล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อจะนำมาใช้ในการทดลอง โดยเลือกตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร ใช้เวลาในการสอน 16 คาบ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 8 สัปดาห์
6. เลือกและสร้างเพลงประกอบการสอน ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้
 - 6.1 สำนวความสนใจ ความนิยมเพลงในปัจจุบัน จากประชาชนทั่วไปซึ่งได้ติดตามจากรายการวิทยุที่มีการจัดอันดับเพลงยอดนิยมในแต่ละสัปดาห์ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ แล้วสำรวจจากกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ในจังหวัดเพชรบุรีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โรงเรียนละ 100 คน โดยใช้แบบสำรวจความสนใจเพลงที่ชอบที่สุด 1 เพลง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แน่นอนจากกลุ่มประชากร แล้วนำข้อมูลมาจัดอันดับเพลงที่นักเรียนส่วนมากชื่นชอบและให้ความสนใจ
 - 6.2 เลือกเพลงที่นักเรียนชอบมากที่สุด นำมาพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหา สารใน แต่ละเพลง ทั้งจังหวะและทำนอง แล้วเลือกเพลงไว้โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนหนึ่งเพื่อใช้ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน จากเพลง อีกส่วนหนึ่งเพื่อนำมาแต่งคำร้องใหม่โดยใช้ทำนองเดิม ฝึกร้องเพลงที่เลือกไว้ ให้คล่อง
 - 6.3 ศึกษาเนื้อหาจาก ท 401 ตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร ให้เข้าใจเป็นอย่างดี เพื่อนำข้อมูลจากเนื้อหามาแต่งคำร้องใหม่ โดยใส่ไปในทำนองเพลงที่เลือกไว้

6.4 นำเพลงต้นแบบที่เลือกไว้มานำแต่งคำร้องใหม่เพื่อเป็นการสรุปเนื้อหาสาระในบทเรียนแต่ละเรื่อง เช่น เพลงการสื่อสาร เพลงหลักการพูดที่ดี เพลงอ่านดีมีคุณค่า เพลงรูปแบบการเขียน เพลงการอ่านออกเสียง และเพลงหลักการเขียนกลอน ซึ่งทำนองเพลงที่เลือกมานอกจากจะเลือกจากทำนองที่นักเรียนรู้จักดีแล้วยังเลือกจากทำนองที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ไทยได้ด้วย เช่น ทำนองจากเพลงลูกทุ่ง และเพลงไทยเดิม

6.5 เพลงที่เลือกไว้เพื่อฝึกทักษะหรือฝึกความสามารถในการใช้ภาษา โดยนำมาตั้งคำถามจากเพลงนั้นๆ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ แสดงความรู้สึกต่อเพลง และแสดงความคิดเห็นจากเพลง

6.6 ฝึกร้องเพลงที่แต่งคำร้องใหม่นั้นให้คล่อง

7. สร้างและเลือกเกมโดยใช้หลักการของ ทูบิลด์ และ ซาโบ เพื่อเป็นแนวทาง มีขั้นตอนดังนี้

7.1 ติดตามรายการเกมโชว์ทางโทรทัศน์ และสำรวจความสนใจทั่วไป

7.2 เลือกรายการเกมโชว์ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ เช่น เกมโซน เกมลีลาดาว เกมใบคำ ที่ฝึกเกี่ยวกับ ทักษะการสื่อสาร

7.3 ศึกษาเกมจากหนังสือและเอกสารต่างๆ และหลักการเลือกและสร้างเกมที่เหมาะสม

7.4 ศึกษาเนื้อหาสาระจาก ท 401 ในตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร แล้วแบ่งออกเป็น 6 เรื่องย่อย คือ การสื่อสารของมนุษย์ การรับสารด้วยการฟัง การรับสารด้วยการอ่าน การส่งสารด้วยการพูด การส่งสารด้วยการอ่าน และการส่งสารด้วยการเขียน

7.5 เลือกนำเกมที่สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาแล้วสร้างเกม โดยกำหนดข้อความที่ใช้กติกาการเล่น คำอธิบายประกอบ การตัดสินแพ้-ชนะ โดยกำหนดเวลาเป็นเกณฑ์สำคัญ กำหนดหน้าที่ของผู้เล่นในแต่ละกลุ่ม และจำนวนผู้เล่นที่แน่นอน

7.6 จัดทำอุปกรณ์การเล่นเกม แล้วฝึกซ้อมและทดลองใช้ เพื่อศึกษาความเหมาะสมกับเวลา ความยาก-ง่าย เหมาะสมกับระดับชั้น

8. สร้างแผนการสอน จำนวน 6 แผน เวลา 16 คาบ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ คือ

1. แผนการสอนที่ 1 เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์ จำนวน 2 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้
2. แผนการสอนที่ 2 เรื่อง การรับสารด้วยการฟัง จำนวน 2 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถวิเคราะห์เรื่องที่ฟังในชั้นพื้นฐานได้
3. แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน จำนวน 2 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถวิเคราะห์เรื่องที่อ่านชั้นพื้นฐานได้
4. แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การส่งสารด้วยการพูด จำนวน 4 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถพูดในโอกาสต่างๆ ในชั้นพื้นฐานได้
5. แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การส่งสารด้วยการอ่าน จำนวน 2 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถอ่านออกเสียงในชั้นพื้นฐานได้
6. แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การส่งสารด้วยการเขียน จำนวน 4 คาบ
จุดประสงค์การเรียนรู้ คือ สามารถเขียนติดต่อสื่อสารในชั้นพื้นฐานได้

9. นำเพลงและเกมที่สร้างไว้จากข้อ 6 และ 7 มาจัดลำดับลงในแผนการสอน ที่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และขั้นตอนการสอน โดยให้เหมาะสมกับเนื้อหา ช่วงเวลา และกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีความต่อเนื่องกันในแผนการสอนแต่ละแผน ดังตาราง 1

ตาราง 1 เพลงและเกมที่ใช้ในแผนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คาบที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	ชื่อเพลง	ชื่อเกม
1-2	การสื่อสารของมนุษย์	ติดต่อสื่อสารขั้นพื้นฐานได้	การสื่อสาร	- โชน - ลีลาดาว
3-4	การรับสารด้วยการฟัง	วิเคราะห์เรื่องที่ฟังขั้นพื้นฐานได้	ทักษะการฟัง	- คำตอบนี้มีรางวัล
5-6	การรับสารด้วยการอ่าน	วิเคราะห์เรื่องที่อ่านขั้นพื้นฐานได้	อ่านดีมีคุณค่า	- หัวใจนาโชด
7-10	การส่งสารด้วยการพูด	พูดในโอกาสต่างๆ ในขั้นพื้นฐานได้	หลักการพูดที่ดี	- ใบคำ - เรียงถ้อยร้อยคำ - ปาเป้าเล่าเรื่อง
11-12	การส่งสารด้วยการอ่าน	อ่านออกเสียงขั้นพื้นฐานได้	- การอ่านออกเสียง - ฝึกการ ออกเสียงควบกล้ำ	- อ่านดีมีรางวัล
13-16	การส่งสารด้วยการเขียน	เขียนติดต่อสื่อสารในขั้นพื้นฐานได้	- รูปแบบการเขียน - หลักการเขียนกลอน	- โยงสัมพันธ์ - ต่อภาพสร้างเรื่อง - โชทองคล้องใจ - แข่งขัน - ประพันธ์กลอน

10. นำเพลง และเกมที่สร้างไว้แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการแต่งเพลง คือนายกสมคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านเกม คือ อาจารย์จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี และผู้อำนวยการศูนย์กีฬาจังหวัดเพชรบุรี อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย คือ อาจารย์ประจำวิชาภาคหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์ประจำหมวดวิชาภาษาไทยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และอาจารย์หัวหน้าหมวดภาษาไทยโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ได้ตรวจสอบความสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษา การใช้ถ้อยคำ และฉันทลักษณ์ นำบทเพลงที่ได้แก้ไขแล้วไปบันทึกลงในแถบบันทึกเสียง และเตรียมจัดทำอุปกรณ์ในการเล่นเกม

11. นำแผนการสอนที่ใช้เพลงและเกมประกอบ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 คน คือ ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ขจรศรี ซาคิกานนท์ และอาจารย์สุมพร เจียวเลียน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา จุดมุ่งหมาย กิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

12. นำแผนการสอนที่ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้นไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงในเรื่องกิจกรรมการสอน ความเหมาะสมกับเวลา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้ได้แผนการสอนที่สมบูรณ์ สำหรับนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

แผนการสอนตามคู่มือครู

คู่มือครูวิชาภาษาไทย ของกรมวิชาการ ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. คำแนะนำการใช้หลักสูตรและบทเรียน
2. คำแนะนำในการใช้คู่มือการสอนเฉพาะบท ซึ่งประกอบด้วย จุดประสงค์ในการสอน ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง ข้อเสนอแนะในการสอน ความรู้ประกอบ และหนังสืออ่านประกอบ

ส่วนรายละเอียดต่าง ๆ ในคู่มือครูวิชาภาษาไทย ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตร และหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์ในการใช้คู่มือครูที่เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ครูได้ใช้หนังสือประกอบการเรียนการสอน ได้โดยสะดวกโดย อธิบาย และชี้แจงความหมายของทุกตอน ที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัดขึ้น
3. เนื้อหาสาระของคู่มือครูประกอบด้วยคำนำ คำชี้แจงการใช้คู่มือครูแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกันคือประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระ โดยสรุปเนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีสอนและการจัดกิจกรรม สื่อการสอนการวัดและการประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ
4. วิธีใช้คู่มือครู มีไว้สำหรับให้ครูใช้ประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำโดยตลอดจะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

การสร้างแผนการสอนตามคู่มือครู โดยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 401 จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์เล่ม 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แล้ววิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการสอน
2. สร้างแผนการสอน 6 แผน ให้สอดคล้องกับวิธีดำเนินการทดลองและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยยึดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและการประเมินผล แล้วนำแผนการสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 3 คน คือ ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ขจรศรี ซาคิกานนท์ และอาจารย์สุมพร เจียวเลียน เพื่อปรับปรุงแก้ไขด้าน ความสอดคล้องของกิจกรรม เนื้อหา การประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. นำแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 40 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ต่อไป

4. นำแผนการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิจัยต่อไป

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา

แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ในวิชาภาษาไทย สร้างขึ้นตาม วัตถุประสงค์การเรียนรู้ วิชาภาษาไทย (ท 401) มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรวิชาภาษาไทย รายวิชา ท 401 (วรรณสารวิจิตร เล่ม 1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) โดยพิจารณาจุดประสงค์การเรียนรู้ และหลักการของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการทำแบบทดสอบ

2. ศึกษาวิธีวิเคราะห์ข้อสอบจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2520 : 1-407) และหนังสือการเขียนข้อสอบภาษาไทยของ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 1-65) เพื่อสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาในวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา ท 401 ตอนที่ 2 เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร

3. นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จำนวน 80 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาไทย คือ ผศ.จันทิมา พรหมโชติกุล อาจารย์ขจรศรี ขาดิกานนท์ และอาจารย์สุยมพร เจียวเลียน ตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยคำนวณหาค่าตรงความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบ เลือกข้อสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ไว้จำนวน 50 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 100 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือต่อไป

5. นำผลการสอบของนักเรียนจำนวน 100 คน มาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามให้ 0 แล้วหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และตารางสำเร็จรูปของ จุง เดห์ ฟาน (Fan, 1952 : 1-32) ได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.26-0.79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.21-0.84 จำนวน 40 ข้อ

6. นำแบบทดสอบที่เลือกไว้ จำนวน 40 ข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่น กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัด เพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 150 คน โดยใช้สูตร KR-20 (ลวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197-198) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.76

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ผู้วิจัยสร้างให้สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดซึ่งดัดแปลงจากแบบทดสอบของ กิลฟอร์ด และทอแรนซ์ (อาร์ี ริงสันท์. 2532: 179 - 180) เพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คือ ให้ผู้ตอบสามารถ

คิดได้หลายๆ ทาง หลายๆแบบ และหลายๆ แนว โดยมุ่งวัดเพียงความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม เท่านั้น ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการใช้แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ
2. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ลักษณะข้อสอบเป็นแบบอัตนัยให้เขียนตอบให้มากที่สุดและแปลกแตกต่างจากผู้อื่น ภายในเวลาที่กำหนด
3. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นจำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ 5 คน คือ ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน รองศาสตราจารย์ ดร. สุรินทร์ ศลโกสุม และผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม ของแบบทดสอบ แล้วปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ที่ได้รับการตรวจแก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ดูความเหมาะสมของภาษาและแนวการตอบแบบทดสอบ แล้วตรวจให้คะแนน
5. นำผลการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบที่ได้ ไปหาคุณภาพเป็นรายข้อเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อโดยวิธีการแจกแจงที (t-distribution) ใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ ค่า t ที่ได้จะเป็นเกณฑ์ในการเลือก ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนก t ระหว่าง 2.91-10.48
6. นำแบบทดสอบ ที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วไปทดสอบอีกครั้งกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช่กลุ่มเดิม อีกครั้งหนึ่ง แล้วนำผลมาตรวจให้คะแนน
7. นำผลการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) (ลัวัน สายยศและอังคณา สายยศ. 2538 : 200-202) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

การสร้างแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษานี้ สร้างขึ้นเพื่อวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้เวลารวมทั้งสิ้น 45 นาที โดยมีแบบทดสอบ 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ ข้อละ 3 นาที ดังนี้

1. แบบผลที่เกิดตามมา โดยกำหนดคำถามให้นักเรียนคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมา บอกมาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถบอกได้ ภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง อะไรจะเกิดตามมาบ้าง ถ้าคนเราไม่จำเป็นต้องนอน

คำตอบ จะต้องทำงานมากขึ้น ไม่ต้องใช้นาฬิกาปลุก ไม่มีเพลงกล่อมเด็ก

2. แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน โดยกำหนดคำมาให้ แล้วให้หาคำที่มีความหมายเหมือนกัน หรือคล้ายกัน หรือใกล้เคียงกัน กับคำที่กำหนด ให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง คำว่า “ฟ้า”

คำตอบ เวหน เวหา นภา โผม อัมพร

3. ตั้งชื่อเรื่องจากการอ่านเรื่องที่กำหนดให้ มาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง “หากเรามองให้ลึกลงไปใต้น้ำตกละก็ จะเห็นฝูงปลาแหวกว่ายทวนกระแส น้ำ หากปลาฝูงใดไม่ว่ายทวนน้ำคือปลาที่ตาย เปรียบได้กับคนที่เผชิญโลกอย่างมีจุดหมาย ดังนั้นคนเราจึงอย่าปล่อยใจให้ตามกระแสน้ำเล็ดลอดรอบำ และอย่าท้อแท้หมดสิ้นความหวังเหมือนดังปลาตาย เพราะชีวิตของคนนั้นต้องทวนกระแสของโลกต่อไป จงอย่าอ่อนแอ จะไม่พ่ายแพ้ คือผู้ถึงธรรม”

คำตอบ 1. ชีวิตคือการต่อสู้ 2. ผู้ชนะ ผู้แพ้ 3. ชีวิตต้องทวนกระแส

4. ปลาเป็น ปลาตาย 5. สู้เพื่อความอยู่รอด 6. ผู้ไม่แพ้คือผู้ถึงธรรม

4. ความสัมพันธ์ทางสังคม โดยให้นักเรียนดูภาพ แล้วตอบคำถามว่าบุคคลในภาพนั้นควรจะพูดว่าอย่างไร แล้วเขียนคำตอบในแ่งมุมต่างๆกันมาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง จากรูปภาพ เด็กหญิงควรจะพูดว่าอย่างไร

คำตอบ 1. แก่งแรงจัง 2. ฉันอยากเล่นมั่ง 3. ที่โรงเรียนฉันก็มี

4. เมื่อวานนี้ฉันลองเล่นแล้วสนุกดี 5. น่าสนุกนะเธอ

5. แบบการระลึกถึง หรือคิดถึง โดยกำหนดข้อความให้พร้อมกับคำขีดเส้นใต้ เมื่อเห็นคำที่ขีดเส้นใต้นั้นแล้ว ทำให้คิดถึง หรือนึกถึงเรื่องใดบ้าง บอกมาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง การอ่านช่วยเสริมปัญญา หนังสือ มีคำมาเกิดอ่านกัน

คำตอบ เป็นเล่ม น่าสนใจ อ่านง่าย ให้ความรู้ มีสีสัน ดึงดูดหนังสือ

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา เป็นแบบทดสอบที่ให้อิสระแก่ผู้ตอบ ให้ตอบให้ได้มากที่สุดเท่าที่คำตอบจะเป็นไปได้ ดังนั้นเพื่อให้การตรวจมีลักษณะเป็นปรนัย จึงกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวของทอแรนซ์ (Torrance, 1978 : 244 - 253) โดยในแต่ละกิจกรรมจะตรวจให้คะแนน 3 ด้าน คือ ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ดังนี้

1. การให้คะแนนความคล่องในการคิด พิจารณาจากจำนวนคำตอบที่ตอบถูกและเป็นไปได้ตามเงื่อนไขของคำถามแต่ละข้อ โดยให้คะแนนคำตอบละ 1 คะแนน ตามปริมาณของคำตอบที่ไม่ซ้ำกัน แต่ถ้าตอบซ้ำหรือเหมือนเดิมจะไม่ให้คะแนนอีก

2. การให้คะแนนความยืดหยุ่น พิจารณาจากคำตอบที่เป็นไปได้ของจำนวนกลุ่มหรือทิศทางของคำตอบ ซึ่งจะจัดกลุ่มหรือประเภทของคำตอบของนักเรียนแต่ละคน ตามวิธีการคิดที่แตกต่างกันต่อสิ่งเร้าหรือเงื่อนไขที่กำหนดให้ โดยให้คะแนนคำตอบเป็นกลุ่มหรือประเภทละ 1 คะแนน กล่าวคือ นำคำตอบทั้งหมดที่ให้คะแนนความคล่องไปแล้ว มาจัดเป็นกลุ่มหรือคำตอบที่เป็นทิศทางเดียวกัน เมื่อจัดกลุ่มเรียบร้อยแล้ว ให้นับจำนวนกลุ่ม โดยให้คะแนนกลุ่มละ 1 คะแนน

3. การให้คะแนนความคิดริเริ่ม พิจารณาจากความถี่ของคำตอบของนักเรียนทั้งหมด ที่เป็นการคิดแปลกแตกต่างไปจากธรรมดา ในการตอบของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้คำตอบที่มีความถี่จากกลุ่มตั้งแต่ 2 - 4.99 เปอร์เซนต์ จะได้ 1 คะแนน ถ้าเป็นคำตอบที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มเลยจะได้ 2 คะแนน ถ้าความถี่เกินกว่า 5 เปอร์เซนต์ จะไม่ถือเป็นความคิดริเริ่ม หรือให้คะแนนตามสัดส่วนของความถี่ของคำตอบ ตามวิธีการของ ครอปเพลย์ (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างอิงจาก Cropley, 1966) คำตอบใดที่กลุ่มตัวอย่างตอบซ้ำกันมากๆ ก็ให้คะแนนน้อยหรือไม่ได้เลย ถ้าคำตอบยังซ้ำกับคนอื่นน้อยหรือไม่ซ้ำกับคนอื่นเลยก็จะได้คะแนนมากขึ้น เกณฑ์การให้คะแนนโดยยึดหลักดังนี้

คำตอบซ้ำ 12	%	ขึ้นไป	ให้	0	คะแนน
คำตอบซ้ำ 6 - 11	%	ขึ้นไป	ให้	1	คะแนน
คำตอบซ้ำ 3 - 5	%	ขึ้นไป	ให้	2	คะแนน
คำตอบซ้ำ 2	%	ขึ้นไป	ให้	3	คะแนน
คำตอบซ้ำกันไม่เกิน 1	%	ขึ้นไป	ให้	4	คะแนน

คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนหาได้จากผลบวกของคะแนน ความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม ในแต่ละกิจกรรมมารวมกันเป็นผลบวกของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนแต่ละคน

แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างตามขั้นตอนของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยมีลำดับการสร้างดังนี้

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอน ตามวิธีของลิเคิร์ต จากหนังสือวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ของพวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2531 : 114-115)

2. สร้างข้อความที่แสดงลักษณะของความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยที่ใช้เพลงและเกมประกอบการสอน จำนวน 45 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ซึ่งได้ปรับปรุงข้อความจากแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนของ เรวัตร์ กัญญาวิทยา และ ปรียฉัตร พรหมศรี ที่มีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้ คือ

กรณีที่ 1 ในข้อความที่มีความหมายทางบวก (Positive) ให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน

น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน
กรณีที่ 2 ในข้อความที่มีความหมายทางลบ (Negative) ให้คะแนนดังนี้	
มากที่สุด	ให้ 1 คะแนน
มาก	ให้ 2 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 4 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน คือ รองศาสตราจารย์ชูศรี วงศ์ธนะ อาจารย์ ดร. พรณี บุญประกอบ และอาจารย์ทัศนาทองภักดี พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถาม ความถูกต้อง และตรวจแก้ไขสำนวนภาษาให้ชัดเจนขึ้น แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปไว้ จำนวน 35 ข้อ

4. นำแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ที่ได้ตรวจสอบและปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

5. นำแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย มาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยวิธีแจกแจงแบบที่ (t-distribution) โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำได้ค่า t อำนาจจำแนก ระหว่าง 1.66-14.07 แล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 4.26-14.07 ไว้จำนวน 20 ข้อ

6. นำแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ที่คัดเลือกไว้ 20 ข้อมาหาความเชื่อมั่นกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัด เพชรบุรี จำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง และไม่ใช่กลุ่มเดิม ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronback) (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 171-172) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

3. การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ล่วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 216-217) ซึ่งมีแบบแผนการวิจัยดังตาราง

3.1 แบบแผนการทดลอง

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	ทดสอบก่อน	ทดลอง	ทดสอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ¹	~	T ²

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

- X แทน การจัดกระทำ (Treatment) คือการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบ
- ~ แทน ไม่มีการจัดกระทำ คือ สอนตามแนวคู่มือครู
- E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)
- C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
- T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)
- T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

3.2 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

3.2.1 สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มจากประชากร 6 ห้องเรียน จำนวน 270 คน (เฉพาะแผนการเรียนศิลป์-ภาษา) สุ่มมา 2 ห้อง ห้องละ 40 คน ได้จำนวน 80 คน ส่วนนักเรียนที่เกินจำนวนในแต่ละห้อง สุ่มคัดชื่อออก โดยไม่นำผลการทดลองมาหาค่า แต่ให้เรียนรวมกันในห้องเรียนปกติ แล้วจับสลากเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

3.2.2 จัดปฐมนิเทศ เพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน และวิธีประเมินผลการเรียนรู้ ในการทดลองครั้งนี้

3.2.3 ทดสอบก่อนการเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา ในวิชาภาษาไทย ท 401 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว

3.2.4 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยทำการสอนทั้งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองด้วยตนเอง ใช้เนื้อหาเดียวกัน คือ เรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร จำนวน 16 คาบเท่ากัน และระยะเวลาเท่ากัน เป็นเวลา 8 สัปดาห์ แต่วิธีสอนแตกต่างกัน คือ

- กลุ่มทดลอง ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน
- กลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามคู่มือครู

3.2.5 เมื่อสอนครบ 16 คาบแล้ว ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในวิชาภาษาไทย ท 401 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ฉบับเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบก่อนการทดลอง

3.2.6 ตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในวิชาภาษาไทย ท 401 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมุติฐาน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ระหว่างกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ตามสมมุติฐานในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3

2. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ภายในกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Sample ตามสมมุติฐานในข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ ด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

5.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคำนวณจากสูตร ดังนี้

5.1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

5.1.2 ค่าความแปรปรวน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 63)

$$S^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่ม

5.2 สถิติในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

5.2.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย โดยคำนวณจากสูตรของ ไวลีเนลลี และแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2539 : 249) ดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบ
กับจุดประสงค์การเรียนรู้
 $\frac{\sum R}{N}$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.2 หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในวิชาภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 27 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ จากตารางสำเร็จของ จุง เตห์ ฟาน (Chung The Fan. 1952 : 1-32)

5.2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร คำนวณจากสูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ดังต่อไปนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 197 - 198)

$$r_n = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right]$$

r_n แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 p แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
 q แทน สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ คือ $1 - p$
 S_r^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือวัดฉบับนั้น

5.2.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) คำนวณจากสูตรครอนบัท (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2539 : 171 - 172)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนของเครื่องมือวัด
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

5.2.5 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยวิธีของการแจกแจงที (t - distribution) คำนวณจากสูตร T ของเอ็ดเวิร์ด (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 215-217)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

$$df = n(n-1)$$

t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของเครื่องมือ
$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

5.3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบสมมติฐาน

5.3.1 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t - test for Independent Sample ตามสมมติฐานในข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 100-102) จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

5.3.2 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ที่ได้จากการสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน ภายในกลุ่มเดียวกัน คำนวณจากสูตร t - test for Dependent Sample (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 87) ตามสมมุติฐานในข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 6

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

$$df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณาของการแจกแจงแบบที
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับทดสอบหลังการเรียน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n_1	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n_2	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t-distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
4. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for Independent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
กลุ่มทดลอง	40	20.28	11.39	26.53	12.31	2.69**
กลุ่มควบคุม	40	20.88	16.06	24.43	11.99	

$$t_{(.01 ; df 78)} = 2.66$$

จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

2. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test for Independent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทย	N	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		t
		$\bar{X}_1$	S_1^2	$\bar{X}_2$	S_2^2	
ความคิดสร้างสรรค์ทาง ภาษาไทยทั้ง 3 ด้าน	40	273.63	2791.83	232.00	2644.14	3.57**
- ความคล่องในการคิด	40	85.95	490.10	73.55	290.25	2.81**
- ความคิดยืดหยุ่น	40	89.13	333.14	77.90	293.02	2.83**
- ความคิดริเริ่ม	40	98.55	876.97	80.18	397.69	3.25**

$$t_{(.01 ; df 78)} = 2.66$$

จากตาราง 4 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

3. เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกม ประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t- test for Independent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2	
กลุ่มทดลอง	40	60.25	62.40	86.55	40.36	3.47**
กลุ่มควบคุม	40	68.85	53.21	81.85	33.11	

$$t_{(.01 ; df 78)} = 2.66$$

จากตาราง 5 พบว่า ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลง และเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3

4. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่าง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และ หลังการทดลอง

ความสามารถในการใช้ภาษา กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2	$\sum d$	$\sum d^2$	t
ก่อนการทดลอง	40	20.28	11.38			
				250	1942	12.67**
หลังการทดลอง	40	26.53	12.31			

$$t_{(.01 ; df 39)} = 2.70$$

จากตาราง 6 พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4

5. เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทย กลุ่มทดลอง	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		$\sum D$	$\sum D^2$	t
		$\bar{X}$	S^2	$\bar{X}$	S^2			
ความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษาไทย ทั้ง 3 ด้าน	40	229.20	2554.30	273.60	3027.12	1778	89318	17.31**
-ความคิดคล่อง ในการคิด	40	70.45	330.92	85.95	490.10	620	12144	12.16**
-ความคิดยืดหยุ่น	40	70.60	295.23	89.10	370.04	743	18127	11.15**
-ความคิดริเริ่ม	40	88.20	709.23	98.55	876.97	415	5517	11.77**

$$t_{(.01 ; df 39)} = 2.70$$

จากตาราง 7 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 5

6. เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Sample ได้ผล ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

ความสนใจในวิธีสอน						
ภาษาไทย กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	S^2	ΣD	ΣD^2	t
ก่อนการทดลอง	40	60.25	62.40			
				1052	31210	17.45**
หลังการทดลอง	40	86.55	40.36			

$$t_{(.01 ; df 39)} = 2.70$$

จากตาราง 8 พบว่า ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลอง กับหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 6

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับการสอนตามคู่มือครู เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีรายละเอียดสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
4. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกัน
3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน
4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน
5. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน
6. ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 401 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 6 ห้องเรียน (เฉพาะแผนการเรียนศิลป์-ภาษา) รวมทั้งสิ้น 270 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ที่เรียนวิชาภาษาไทย ท 401 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 40 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 80 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่มมา 2 ห้องเรียน แล้วจับสลาก ได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 40 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ส่วนกลุ่มควบคุม ได้รับการสอนตามคู่มือครู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

3.1 แผนการสอนของกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลา 8 สัปดาห์

3.2 แผนการสอนของกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกระบวนการสอนตามคู่มือครู ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขแล้ว ใช้เวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที รวมเวลา 8 สัปดาห์

3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร ทั้งด้านการรับสารและการส่งสาร ซึ่งแบบทดสอบนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพแต่ละข้อ ได้ค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.26-0.79 และค่าอำนาจจำแนก(r) ระหว่าง 0.25-0.85 และหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียน 150 คน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.76

3.4 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย เป็นแบบทดสอบแบบอัตนัยชนิดเขียนตอบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 3 ข้อ ใช้วัดความสามารถจากองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน คือความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่นและความคิดริเริ่ม ซึ่งแบบทดสอบนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจากแนวทฤษฎีของกิลฟอร์ด วอลเลซ และโคแกน โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อ ได้ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 2.91-10.48 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ กับนักเรียน 100 คน ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

3.5 แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนของ ลิเคิร์ต (Likert) โดยดัดแปลง ปรับปรุงข้อคำถามจากแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนของ ปรียฉัตร พรหมศรี (2535) และ เรวดีร ถิฏวิทยา (2537) ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน แล้วตรวจสอบหาคุณภาพ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกของแต่ละข้อซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 4.26-14.07 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม กับนักเรียน 100 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92

4. วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองเอง กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2541 เป็นเวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมคาบสอนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 32 คาบ ในเวลา 2 เดือน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสอน ดังนี้

4.1 จัดปฐมนิเทศเพื่อทำความเข้าใจกับนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ถึงวิธีการเรียน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายของการเรียน จุดประสงค์ของการเรียน และวิธีการประเมินผลการเรียน

4.2 ทำการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ก่อนการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.3 ดำเนินการทดลอง โดยการสอนตามแผนการสอนของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม ใช้เวลาในการสอน กลุ่มละ 16 คาบเท่ากัน

4.4 หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ทำการทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย หลังการทดลอง ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับการทดสอบก่อนการทดลอง

4.5 ตรวจให้คะแนน แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

4.6 เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample

2. เปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษา ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test for Dependent Sample

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาไทย ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา และความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

ด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทย

จากสมมุติฐานข้อที่ 1 ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิกเคอร์สัน (Dickerson. 1976 : 5456-A) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกม การเคลื่อนไหว หรือเกมเฉื่อย มีความสามารถสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามแผนการสอนตามปกติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานพ ศรีเทียม (2527 : 39) และอัญชลี สุนธธา (2527 : 42) ที่ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ความสามารถในการเรียนของนักเรียนแตกต่างจากการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในเรื่องของการใช้เพลงประกอบการสอนนั้น โสภา ท่าเรือพลี (2526 : 36) ได้ศึกษาผลการใช้เพลงประกอบการสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่านักเรียนมีความสามารถในการเรียนภาษาไทยแตกต่างจากการสอนตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปราโมทย์ ไวยกุล (2540 : 60) ที่ทดลองใช้เพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนวิชาเลือกภาษาไทย พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเช่นเดียวกับ ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์ (2530 : 59) ที่ทดลองใช้ทั้งเกมและเพลงประกอบการสอนภาษาไทยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความสามารถทางการเรียนวิชาภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบนั้น ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษา สูงกว่านักเรียนที่เรียนตามแผนการสอนตามปกติ ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากการนำเพลงและเกมที่นักเรียนรู้จักคุ้นเคย มาใช้ในการเรียนการสอนภาษานั้น ทำให้นักเรียน ตื่นเต้น เกิดความ เพลิดเพลิน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายต่อการเรียน เพราะ เกม มีกติกาการเล่น มีการตัดสินใจ ช่น ๆ ทำให้เกิดการแข่งขันขึ้นมาในระหว่างผู้เล่น มีลักษณะการเรียนรู้แบบเล่นปนเรียน ทำให้เกิดความสนุกสนาน สนใจ และกระตือรือร้น ในการเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งเสียงเพลงที่นักเรียนชื่นชอบอยู่แล้ว กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจเรียนตลอดเวลา ด้วยความสนใจโดยครูไม่ต้องบังคับ นักเรียนรู้สึกสบายใจ ไม่เครียด มีบรรยากาศที่ดีในการเรียนการสอน ดังนั้นการเรียนจากการที่นักเรียนได้มีส่วนร่วม อย่างเต็มใจในการเล่นและร้องเพลง ได้ฝึกปฏิบัติโดยมีเสียงเพลง ได้เล่นเกมที่สนุกสนาน ฝึกความคิดอยู่เสมอ จึงทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูดมากยิ่งขึ้น ดังนั้นความสามารถในการใช้ภาษาจึงเกิดขึ้นได้ง่ายโดยไม่รู้ตัว เนื่องจาก

เกมที่เล่นนั้น ทำท่ายให้แสดงความสามารถ ซึ่งเหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ที่ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบและสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน แปลกใหม่ และท้าทาย เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช. 2524 : 73)

สาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันเพราะ เพลงที่เลือกมาประกอบการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของนักเรียน รวมทั้งเพลงที่ครูแต่งคำร้องที่เป็นการสรุปบทเรียนนั้น ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ พร้อมทั้งเกิดความสนุกสนาน เข้าใจเรื่อง และสรุปเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี ดังที่ สังเวียน สฤณีกุล (2525 : 384) กล่าวว่า การนำเอาดนตรีและเพลงมาประกอบการสอน หากครูคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา และความต้องการของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ความสนุกสนานไปพร้อมๆ กัน โดยไม่เบื่อ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพล ฐปฐา (2524 : 80) และ กาญจนา นุ่นพันธ์ (2537 : 59) ที่ทดลองใช้เพลงประกอบการสอน วิชาภาษาไทย เปรียบเทียบกับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสามารถทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากสมมุติฐานข้อที่ 4 ความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ผจัญ สุวรรณวงษ์ (2528 : 76) ที่ทดลองใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า กลุ่มทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และเช่นเดียวกับงานวิจัยของ รัตนา นุชบุญเลิศ (2525 : 28) ที่พบว่า การใช้เกมประกอบการสอน ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสามารถทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจาก การสอนวิชาภาษาไทย ในระดับชั้นต่างๆ สามารถนำทั้งเพลงและเกมมาใช้ในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะพิจารณานำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมและสอดคล้องตามความต้องการของผู้เรียน และเช่นเดียวกันกับผลการศึกษาค้นคว้า ที่นำเพลงและเกมมาทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นวัยที่เข้าสู่วัยรุ่น ที่ชอบความแปลกใหม่ ความตื่นเต้น สนุกสนาน ชอบกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ เมื่อผู้สอนนำเพลงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และเกมที่ท้าทาย มาใช้ประกอบการสอน เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน จึงช่วยพัฒนาทักษะทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไปพร้อมๆ กัน ได้เป็นอย่างดี และประการสำคัญ การใช้เพลงและเกมประกอบการสอนนี้ก็จะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้โอกาสผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ซึ่งนักเรียนในวัยนี้มีความพร้อมทางด้านสติปัญญาอยู่แล้ว เมื่อได้รับการกระตุ้นในสิ่งที่ชอบ และพอใจ ก็สามารถตอบสนองได้เป็นอย่างดี เพราะในขณะที่เล่นเกมที่สนุกสนาน นักเรียนมีใจจดจ่อในการเล่น และจะต้องทำกิจกรรมด้วยตนเอง ต้องคิดและตัดสินใจ ปัญหาต่างๆ อย่างรวดเร็ว เพื่อสื่อสารความคิดของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ เพื่อให้ได้ผลออกมาและกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มก็มีส่วนช่วยเหลือ ส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้เกิดมากขึ้น นอกจากนี้เพลงยังช่วยให้นักเรียนสนุกสนาน พอใจที่จะเรียนรู้ ได้ฝึกกิจกรรมต่างๆ ด้วยบทเพลงที่หลากหลาย จึงทำให้พัฒนาการทางด้านความสามารถในการใช้ภาษาไทยสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองมาก

อีกประการหนึ่งวิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่นักเรียนต้องฝึกหัดอยู่เสมอ การเรียนจึงประสบผลสำเร็จ ซึ่งเพลงและเกมก็สามารถใช้ฝึกทักษะให้นักเรียนได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เป็นการฝึกทักษะที่เป็นไปอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน ไม่น่าเบื่อ และยังชวนให้ติดตามอีกด้วย

ด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

จากสมมุติฐานข้อที่ 2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกัน

จากผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ทั้งเพลงและเกม ช่วยทำให้นักเรียนกลุ่มทดลอง เกิดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เสียงดนตรีที่นักเรียนรู้จักและชื่นชอบ ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้เกิดขึ้น จิตใจผ่อนคลายอยู่ในบรรยากาศที่น่าเรียน เสียงดนตรีที่พอใจจะช่วยโน้มน้าวให้ติดตามเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น การที่นักเรียนมีจิตใจคลายตามแล้วเมื่อครูนำกิจกรรมจากบทเพลงต่างๆ มาให้ฝึกทำ จึงทำให้นักเรียนแสดงออกได้อย่างเต็มที่ สามารถถ่ายทอดออกมาทางการพูด การเขียน ได้อย่างเต็มความสามารถ และเมื่อได้ออกมาเล่นเกม ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติไหวพริบจากการเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมสืลาคาว เป็นการแสดงท่าทางโดยใช้วัจนภาษาภายในเวลาที่กำหนด การฝึกความคล่องในการคิดแบบนี้ได้ทั้งทักษะ และความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้นักเรียนส่วนมากชอบแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ โดยมีเสียงเพลงเป็นสื่อในการสอน และเกิดความรู้สึกละสบายใจ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เลิศ อานันท์นะ (2518 : 129) ที่พบว่า เสียงดนตรีและเสียงเพลง สามารถส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ของนักเรียน เสริมสร้างความคิดจินตนาการ ช่วยให้มีการแสดงออกในทางสร้างสรรค์และคลายความตึงเครียด ส่วน ผลทาน ศรีณรงค์ (2528 : 53) พบว่า ดนตรีเป็นสื่อเร้า และขณะเดียวกัน ก็กระตุ้นนักเรียนให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกนึกคิด เกิดจินตนาการ และสอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2534 : 15) ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ง่าย เมื่อผู้เรียนรู้สึกสบายใจ และอยู่ในบรรยากาศที่น่าเรียน เสียงเพลง นอกจากจะทำให้ นักเรียนรู้สึกเพลิดเพลินแล้ว การให้นักเรียนสรรหาเพลงที่ตนชอบมา แล้วให้แสดงออกทางความคิด โดยให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลง ความรู้สึกและบอกคุณค่าและข้อคิดจากเพลง เหล่านี้ เป็นการนำสื่อที่หาง่าย นักเรียนรู้จัก และชอบมาช่วยให้ได้ฝึกสมอง ซึ่งแนวทางในการตอบ นักเรียนสามารถตอบได้หลายทิศทาง หลายแนว โดยไม่ผิด มีครูเป็นผู้คอยแนะนำและชี้แนะแนวทางเพิ่มเติมให้ การฝึกความคิดเช่นนี้ ทำให้นักเรียนกล้าคิด กล้าตอบและ กล้าตัดสินใจ บทเพลงที่นำมาฝึกนั้นมีหลากหลายที่มีผลต่อจิตใจ เช่น บท เพลงเพื่อชีวิต เพลงที่ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรมเพลงที่เกี่ยวกับความรักและกำลังใจ เพลงที่เกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้ได้คุณค่าทางด้านภาษาและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ มอร์แกน เฮเซล (Hazel. 1955 : 1-5) ที่กล่าวว่าดนตรีและเสียงเพลงให้โอกาสในการพัฒนา คุณค่าทางสังคม และวิญญาณ ช่วยให้เด็กได้แสดงออกซึ่งการสร้างสรรค์หรือว่าเร้าเมื่อได้ร้องเพลงหรือเล่นดนตรี ดังที่ สายสุรี จุติกุล (2518 : 25) ได้สรุปว่า ดนตรีเป็นสื่ออย่างหนึ่งในการแสดงออกทางความคิด ประเภทต่างๆ และจินตนาการของคน และสอดคล้องกับ ที่ เบอ์นาร์ด (Bernard. 1970 : 249) กล่าวว่า ดนตรี เป็นสื่อที่ทำให้นักเรียนได้แสดงออกถึงความสนใจ และความคิดสร้างสรรค์ ของตน เช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาในครั้งนี้ อาจกล่าวโดยภาพรวมของความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาว่า เพลงและเกม มีผลทำให้ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เกมทำให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มที่ และสนุกสนาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูจัดขึ้น โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนเพลงมีผลทางด้านจิตใจ ที่ทำให้นักเรียนเกิดการผ่อนคลายทางอารมณ์ ลดความตึงเครียด จึงเป็นการเสริมสร้างจินตนาการที่กว้างไกลให้กับนักเรียนไม่ว่าจะเป็นการเล่นดนตรีประเภทใดก็ตาม เพราะนักเรียนในวัยนี้เป็นวัยที่มีความพร้อมอยู่แล้วทางด้านความคิด เมื่อครูกระตุ้นให้แสดงความคิดออกมาโดยมีเสียงเพลงที่ชอบคอยเร้าความสนใจ ให้เกิดจินตนาการ และนักเรียนสามารถแสดงความคิดออกมาได้หลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม อย่างเต็มที่โดยครูไม่สกัดกั้นในความคิดนั้น การที่ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ก็นับว่าเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและประเมินค่าในสิ่งนั้นๆ อย่างมีเหตุผล ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกัน

ผลการทดลองดังกล่าว เมื่อได้ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ โดยแยกแต่ละด้าน จะเห็นได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลอง มีคะแนนด้านความคิดริเริ่มสูง เป็นอันดับแรก รองลงมา ก็คือ ความคิดยืดหยุ่น และอันดับสุดท้ายคือ ความคล่องในการคิด สาเหตุที่ทำให้คะแนนความคิดริเริ่มสูงนั้น อาจเป็นเพราะว่า กิจกรรม หรือแบบฝึกหัดที่ครูนำมาให้ฝึกนั้นโดยการที่ครูเลือกเพลงที่เหมาะสมมา และยังให้โอกาสนักเรียนได้เลือกเพลงที่คิดว่า เหมาะสมมาเช่นกัน เพราะเนื้อหาในบทเพลงสะท้อนความเป็นอยู่ของสังคม และปัญหาต่างๆ การที่ครูให้อิสระทางความคิดอยู่เสมอ ไม่ถูกควบคุมและจำกัดด้านความคิด และการที่ครูนำบทเพลงที่แต่งขึ้นมาให้นำเข้าสู่บทเรียนบ้าง สรุปบทเรียนบ้าง ทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ สนใจกับวิธีการแต่งเพลงแบบนี้ และต้องการจะแต่งเพลงเองโดยครูมีแบบอย่างให้ดู เมื่อนักเรียนได้ฝึกนำถ้อยคำภาษามาเรียงร้อยให้เกิดเป็นเพลงใหม่ขึ้นมาได้สำเร็จ โดยใช้ภาษาอย่างง่าย ๆ นักเรียนบางคนที่มีพรสวรรค์ทางด้านกาแต่งคำประพันธ์อยู่แล้ว ก็สามารถแต่งเพลงได้ จึงเกิดความพอใจ ภูมิใจในผลงานของตน ซึ่งครูเป็นผู้คอยชี้แนะบ้าง การที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดที่ สามารถหาคำตอบได้หลายทิศทางไม่ได้มีแค่คำตอบเดียว และ การคิดในแง่มุมมองต่าง ๆ นอกเหนือจากที่เป็นอยู่ ฝึกให้มองสิ่งต่าง ๆ อย่างหลายมิติ ให้โอกาสแสดงความคิดในหลายรูปแบบ และเน้นให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตัวเองเสมอ เช่น บทเพลงที่สะท้อนปัญหาสังคมในปัจจุบัน ก็ให้นักเรียนคิดหาวิธีการแก้ปัญหา นั้น เมื่อพบคำตอบแล้วก็ยังหาคำตอบได้อีก จากการที่นักเรียนได้ฝึกคิดอยู่เรื่อย ๆ และไม่อยู่ในวงจำกัด ทำให้พัฒนาการทางด้านความคิดริเริ่ม และความคิดยืดหยุ่นสูงกว่าความคล่องในการคิด ประกอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาการทางด้านความคิดอยู่แล้ว ดังที่ อารี รังสินันท์ (2532 : 90) สรุปไว้ว่า เด็กอายุ 14-16 ปี เป็นระยะที่มีการจินตนาการเกี่ยวกับอาชีพที่มุ่งหวังในอนาคต ความสนใจและทัศนคติจึงพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วแต่ยังไม่รู้ว่าตนจะนำหลักการต่าง ๆ ไปประยุกต์อย่างสร้างสรรค์อย่างไร เมื่อนักเรียนได้หาความรู้และประสบการณ์โดยการทดลองแต่งเพลงเองสิ่งเหล่านี้จะสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่มทางภาษามากขึ้น ส่วนในด้านความคล่องในการคิดที่มีคะแนนเฉลี่ยรองจากความคิดยืดหยุ่นนั้นอาจเป็นเพราะว่าการที่ครูให้ฝึกความคิดและทำกิจกรรมแต่ละอย่างทั้งจากบทเพลง และการเล่นเกม โดยให้เวลาน้อยเกินไปนั้น เป็นการประเมินความคิดที่เร็วเกินไป เพราะในขณะที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ควรจะให้เวลา มากกว่านี้ ถ้ามีการเร่งรัดจนเกินไป อยู่ในบรรยากาศที่เร่งรีบ อาจทำให้ความคล่องในการคิดเกิดได้น้อยกว่าด้านอื่น ผลดังกล่าว สอดคล้องกับข้อเสนอแนะวิธีการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของ อารี รังสินันท์ (2532 : 95) ที่ว่า การที่นักเรียนรู้สึกมีอิสระทางความคิด ไม่ถูกจำกัดและเคร่งครัดจนเกินไป และได้รับการกระตุ้นให้แสดงความคิดหลายๆ ด้าน จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น และเช่นเดียวกับ รอว์ลินสัน (Rawlinson. 1971 : 81-82)

ที่ศึกษาอุปสรรคของความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ เมื่อพบคำตอบแล้วจะหาคำตอบเพิ่มเติมเสมอ และชอบมองสิ่งต่างๆ ในหลายมิติ ชอบคิดในแง่มุมต่างๆ นอกเหนือที่เป็นอยู่ ส่วนการประเมินความคิดที่เร็วเกินไปนั้น ก็มีผลทำให้ คนที่กำลังเกิดความคิดสร้างสรรค์ชะงักได้ ในขณะที่คนเรากำลังใช้ความคิดนั้นควรจะรื้อรื้อพิจารณาความคิดที่เกิดขึ้นไว้ก่อน เพราะความคิดนั้นอาจเป็นก้าวหนึ่งของความคิดสร้างสรรค์ และ สอดคล้องกับที่ นาคยา ภัทรแสงไทย (กรมวิชาการ, 2534 : 15 ; อ้างอิงจาก นาคยา ภัทรแสงไทย, 2523 : 55) กล่าวไว้ว่า การได้หาความรู้ และฝึกประสบการณ์ ทำให้บุคคลมีอุปนิสัยที่จะใช้ความสามารถในการสร้างจินตนาการ เพื่อแสวงหาแนวทางที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่ตนยึดถืออยู่ด้วย

จากสมมุติฐานข้อที่ 5 ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นแสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของความคิดสร้างสรรค์รวมทั้ง 3 ด้าน แล้วสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาในรายละเอียดในส่วนขององค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่มแล้ว จะเห็นได้ว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน มีคะแนนเฉลี่ยของความคิดริเริ่มสูงกว่าความคิดยืดหยุ่น และความคล่องในการคิด แต่อย่างไรก็ตาม ความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีพัฒนาการที่แตกต่างกันจริงทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เมื่อนำวิธีการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน มาใช้กับนักเรียนแล้ว ทั้งเสียงเพลงและเกมการแข่งขัน ที่เร้าใจ และสร้างความสนใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนก่อนเป็นอันดับแรก ต่อจากนั้นเมื่อได้ฝึกร้องเพลง ได้ออกมาแสดงลีลา ท่าทางในการแข่งขันเกมแล้ว ยิ่งทำให้เกิดความตื่นเต้น น่าติดตาม กล้าแสดงออก มีไหวพริบ เพราะเกมท้าทายความสามารถ และในขณะเดียวกัน การได้ฝึกแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ฝึกการฟังจากเสียงเพลง ฝึกการพูด ฝึกการอ่าน และการเขียน ในบรรยากาศที่น่าเรียนแล้ว นักเรียนได้แสดงออกอย่างพึงพอใจ เกิดความสนุกสนาน สอดคล้องกับคำกล่าวของ อารี รังสินันท์ (2532 : 93) ที่ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนร่วมกันคิด เสริมจินตนาการ และเรียนรู้โดยปฏิบัติจริง จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

การจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่นเกมทางภาษา โดยแบ่งกลุ่มให้ช่วยกันคิด ระดมพลังสมองและให้ตอบอย่างรวดเร็ว แสดงความคิดเห็นโดยการพูด การเขียน เท่าที่คิดออกในประเด็นที่ครูกำหนด ช่วยกันต่อเติมอย่างอิสระ จึงทำให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ จำลอง ภูบัวรุ่ง (2530 : 22) ที่ว่า การใช้วิธีระดมพลังสมอง จากการฝึกทักษะ นักเรียน ได้แสดงออกทางด้านความคิด จะช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลีย์ เริงเกชตรกรณ (2527 : 77) ที่นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกทักษะ มีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ทั้ง 3 ด้าน คือด้านความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดริเริ่ม

ด้านความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

จากสมมุติฐานข้อที่ 3 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน

จากผลการทดลอง พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ เพราะว่าเสียงเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน กระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้เกิดขึ้นก่อนเป็นการสร้างความสนใจ ด้วยเสียงเพลง แล้วความสนใจนี้ทำให้นักเรียนมีใจจดจ่อในเรื่องที่เรียน นักเรียนมีความสุขกับการที่ได้ร้องเพลงที่ชอบ การได้ฝึกทักษะโดยมีกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ทั้งเสียงเพลง และการได้เล่นเกมในหลายรูปแบบ การสรุปบทเรียนด้วยทำนองเพลงที่นักเรียนรู้จักแล้วครูเปลี่ยนเนื้อหา มาเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบทเรียน เช่น เพลงหลักการพูดที่ดี เพลงทักษะการฟัง เพลงอ่านดีมีคุณค่า เพลงรูปแบบการเขียน และเพลงหลักการเขียนกลอน เป็นต้น ซึ่งนำทำนองเพลงที่นักเรียนรู้จักมาใช้ จึงสร้างความตื่นเต้น น่าสนใจให้กับผู้เรียนเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนเห็นความแปลกใหม่ ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น และอยากเลียนแบบบ้าง โดยการลองแต่งเพลงเอง เพราะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นวัยที่สร้างผลงานด้วยตัวเองได้แล้ว ถ้ามีสิ่งกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะทำในสิ่งนั้น สอดคล้องกับคำกล่าวของสมาคมครูแห่งชาติของอังกฤษ (National Council of English. 1956 : 488) ที่กล่าวถึง ความสนใจของเด็กในวัย 12-15 ปีว่า เด็กในวัยนี้จะมีวุฒิภาวะในเรื่องความสนใจเกี่ยวกับการทำงานเป็นหมู่คณะ สนใจที่จะเขียนหรือทดลองทำ ปรารถนาที่จะแสดงความคิด จินตนาการ และต้องการเข้าใจถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านภาษาซึ่งจะช่วยให้รู้จักภาษาดีขึ้น นอกจากนี้วิธีการเรียนที่ให้นักเรียนเล่นเกมประกอบนั้น ทำให้มีรสชาติในการเรียนมากขึ้น เสริมบรรยากาศที่ดีในการเรียน จึงทำให้แสดงความสามารถออกมาอย่างเต็มที่ด้วยความพอใจ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ โพลเวลล์ (ไทรเทพ โทโก, 2533 : 38 ; อ้างอิงจาก Powell. 1963 : 330) ที่ว่า เด็กที่มีความสนใจในการเรียน จะทำให้เกิดการตั้งใจเรียนยิ่งขึ้น มีสมาธิในการเรียน สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดและส่งผลให้เกิดความสามารถเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเรียน และความสามารถทางการเรียนของนักเรียน ที่ศึกษาโดย บล็อก (Block.1970 : 104-106) ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถทางการเรียน และความสนใจมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะศักดิ์ สินทรัพย์ (2530 : 55) ที่ทดลองใช้เกมและเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เปรียบเทียบกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 10 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สาเหตุอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจในวิธีสอนมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด คือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนเลือก เพลงที่นักเรียนส่วนใหญ่ชื่นชอบมาเป็นแบบฝึกหัด ให้ฝึกแสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึก ได้คิดวิเคราะห์วิจารณ์ ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยมีเสียงเพลงให้ฟัง แล้วสนทนาซักถามครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความคิดเห็นโดยมีเหตุผลประกอบทำให้นักเรียน กระตือรือร้น กับคำตอบของตนว่าถูกต้องหรือไม่ เพราะเหตุใด เป็นการเรียนจากสิ่งที่ใกล้ตัว ที่นักเรียนทุกคนชื่นชอบ ความเอาใจใส่ และจดจ่อในการเรียน จึงเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่มีบทเพลงประกอบ เสียงเพลงจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้สอนจัดขึ้นอยู่เสมอ เช่นการให้ตอบคำถามจากเพลง การให้สร้างคำถามเอง ใช้กิจกรรมการเล่นจากเกมการแข่งขัน ที่ฝึกให้แสดงออก

มีส่วนร่วมในการคิดเกมและกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนในขณะที่เรียนเป็นอย่างดี นักเรียนมีความสุขขณะที่เรียน บรรยายภาคไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้ชวนติดตามว่า ในคาบต่อไปครูจะมีเพลงอะไรให้ร้องอีก และจะมีเกมสนุกๆ อะไรให้เล่นอีก ทำให้วิชาภาษาไทยน่าสนใจขึ้นมาก สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุโท เจริญสุข (2522 : 72) ที่ว่า แนวการเรียนการสอนที่น่าเอามาสิ่งแปลกใหม่มาแสดงให้ดู และการสอนที่ให้ผู้เรียน มีโอกาสแสดงความคิดเห็น จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนมากขึ้น

การที่นักเรียนได้เรียนโดยมีเพลง ทั้งนำเข้าสู่บทเรียน ฝึกกิจกรรมด้วยเพลงที่หลากหลาย และสรุปบทเรียน แล้วตามด้วยการได้ออกมาแสดงลีลาท่าทาง ฝึกสมองลงปัญญาด้วยเกมการเล่น นอกจากจะเป็นการสร้างความสนใจให้กับนักเรียนแล้ว ยังทำให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่สนุก ไม่จำเจ ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ได้ช่วยเหลือกัน และยังช่วยดึงดูดนักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจเรียน ให้กลับมาสนใจเรียนมากขึ้น เพราะนักเรียนสมัยนี้ชอบฟังเพลงกันมาก และการสอดแทรกเนื้อหาลงไปเพลง จึงทำให้ผู้เรียนสนใจในวิธีการสอนภาษาไทยมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

จากสมมุติฐานข้อที่ 6 ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลง และเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกัน

จากผลการวิจัย พบว่า ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลง และเกมประกอบการสอน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่าความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน หลังการทดลอง มีพัฒนาการด้านความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา ดาวดวงเด่น (2528 : 46) ที่พบว่า การใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยในระดับประถมศึกษาทำให้เด็กมีความสนใจในวิชาภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจาก เพลงและเกมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนเห็นประโยชน์ที่จะได้รับคือ ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียด จึงทำให้ความสนใจของนักเรียนมีมากขึ้น กว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามคำกล่าวของ แคทซ์ (Katz) ที่กล่าวว่า บุคคลจะเปลี่ยนแปลงความสนใจและเจตคติ เมื่อเขาเห็นประโยชน์ที่จะได้รับเพิ่มขึ้น (ประสาธน์ อิศรปริดา. 2538 : 183) ดังนั้นเมื่อนักเรียนเห็นว่าเพลงและเกมทำให้สนุก คลายเครียด จึงทำให้สนใจในวิธีการสอนนี้มากขึ้น

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้หลังจากการทดลองใช้เพลงและเกมประกอบการสอนแล้ว ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีพัฒนาการด้านความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยมากขึ้นนั้น เพราะเกมเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน การเล่นเกมเป็นผลรวมของกิจกรรมที่ทำให้เกิดการปรับตัวสำหรับนักเรียน ส่วนเพลงก็เป็นสิ่งที่ นักเรียนชอบฟังอยู่แล้ว เมื่อครูนำเอาเพลงและเกมมาประกอบการสอน จึงทำให้ความสนใจมีมากขึ้น เกิดความสนุกสนาน และพอใจที่จะเรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 240) ที่กล่าวว่า ความสนใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ หากกิจกรรมหรือประสบการณ์นั้นมีความเข้มข้นพอ และวิธีการสอนแบบนี้ เป็นวิธีการแปลกใหม่สำหรับนักเรียน กล่าวคือ เสียงเพลงหรือทำนองเพลงทันสมัย ทันเหตุการณ์ แต่เป็นเนื้อหาวิชาภาษาไทย ซึ่งไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน ประกอบกับเกมที่ใช้ก็ได้ดัดแปลงจากเกมโชว์ทางโทรทัศน์ ที่นักเรียนรู้จักดี เป็นการดึงดูดสิ่งใกล้ตัว ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน มาประยุกต์ให้เข้ากับเนื้อหาวิชา จึงสร้างความตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น เพิ่มขึ้น นักเรียนอยากแสดงกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เมื่อได้ทำกิจกรรมดังกล่าวประสบผลสำเร็จ ก็มีความพอใจและมั่นใจในตัวเอง ความสนใจในวิธีสอนภาษาไทยแบบนี้ จึงเกิดมากขึ้น เป็นการเรียนรู้ตามกฎแห่งผลของ ธอร์นไดค์ ที่ว่า “การเรียนรู้ด้วยความสนใจ จะเกิดขึ้นได้ หากอินทรีย์ได้รับการตอบสนองด้วยความพอใจ”

ถ้าเปรียบเทียบจากค่าเฉลี่ยของคะแนนความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลอง จะเห็นได้ว่า มีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นมากอย่างชัดเจน นั้นแสดงว่า วิธีการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีผลอย่างมากต่อการเรียนวิชาภาษาไทย เพราะเมื่อนักเรียนสนใจ ก็จะตั้งใจ ทำกิจกรรมทุกอย่างอย่างพอใจ และมีความสุข วิธีสอนภาษาไทยที่เราความสนใจด้วยวิธีการใช้เพลง และเกมประกอบการสอนนี้ มีผลอย่างมากทางจิตใจ และย่อมส่งผลต่อวิชาภาษาไทยให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และการทำวิจัย ครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 การใช้เพลงและเกมประกอบการสอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนได้ทุกระดับ แม้กระทั่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ก็ยังให้ความสนใจในวิธีการสอนโดยใช้เพลงและเกมอยู่มาก ซึ่งขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่จะเลือกนำไปใช้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนในแต่ละระดับ และควรคำนึงถึงเวลา สถานที่ และอุปกรณ์ที่ใช้ ต้องสะดวกและเพียงพอ ครูต้องคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด เพราะอาจส่งเสียงดังรบกวนห้องอื่น

1.2 การฝึกให้นักเรียนแต่งเพลง จากทำนองเพลงที่ชอบ ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูควรมีแบบอย่างให้นักเรียนดู และควรคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคล

1.3 ถ้าครูผู้สอนมีความสามารถในการแต่งเพลง สั้นๆ ง่ายๆ ประกอบการสอนในบทเรียน นั้นๆ ยังจะสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน และสร้างความศรัทธาในตัวครูผู้สอนมากขึ้น

1.4 ควรจัดให้มีการอบรมเผยแพร่วิธีการใช้เพลงและเกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทยทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพราะคุณค่าของเพลงและเกม มีอยู่หลายประการเช่น สร้างความสนใจในการเรียน ฝึกทักษะการคิด การทำงานกลุ่ม ฝึกให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักเคารพกฎระเบียบ กติกาของสังคมได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน ไปทำวิจัยกับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ และในรายวิชาอื่น ที่มีลักษณะเนื้อหาวิชาคล้ายกัน เพราะจากการทดลองพบว่า เพลงและเกมมีผลทำให้นักเรียนมีความสนใจ และมีความสามารถสูงขึ้น

2.2 ควรศึกษาตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรับผิดชอบ เจตคติ ความกล้าแสดงออก การปรับตัวในการทำงานกลุ่ม และค่านิยม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษาภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร .
- กาญจนา นุ่นพันธ์. (2537). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่องราชาธิราชโดยใช้เพลงไทยเป็นสื่อกับการสอนตามปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์. (2539). “สอนภาษาไทยอย่างไรให้สนุก,” ใน วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 หน้า 8-13. (พฤศจิกายน-เมษายน 2539-2540).
- เกศินี โชติกเสถียร. (2523). การใช้เทคโนโลยีในการสอนในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ขวัญดา จริยสถิตกุล. (2533). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาและวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ ธานีรัตน์. (2524). เกม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จันทร์ จันทรกระจ่าง. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการอ่านและความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกการอ่านอย่างมีระบบและฝึกอ่าน แบบความเรียง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิมา พรหมโชติกุล. (2529). การเขียนข้อสอบวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉวีวรรณ ไพรีดา. (2530). การศึกษาผลการสอนโดยใช้บทเพลงทำนองพื้นเมืองของไทยประกอบการสอนกับกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเพลงทำนองเพลงไทยสากลประกอบการสอนเรื่องความสามัคคีในระดับชั้นปีที่ 5 โรงเรียนวัดชัยพฤกษ์มาลา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา กุลธวัชชัย. (2530). การทดลองสอนแบบนวัตกรรมการในวิชาภาษาไทย ชุดทักษะสัมพันธ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาญชัย ศรีไสยเพชร. (2525). ทักษะและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : พัทธอักษร.
- ชัยพร รูปน้อย. (2540). การจัดนันทนาการสำหรับกิจกรรมยุวกาชาด. เพชรบุรี : เอกสารประกอบการอบรมศูนย์พลศึกษาและกีฬาจังหวัดเพชรบุรี. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2521). นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษากับการสอน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2537). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2519). เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤกษศาสตร์การเรียนการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทรเทพ โทโก. (2533). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการฟังภาษาไทยและความสนใจในวิธีสอนฟังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการ ใช้แบบฝึกการฟังจากแถบบันทึกเสียงและจาก การอ่านของครู. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีป อภิสิทธิ์. (2526). “การปลูกฝังคุณความดีโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ,” ใน ประชาศึกษา. 7: 24-27 ; 33 มกราคม.
- ทศนา ขัมมณี และคนอื่นๆ. (2522). กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรพาการพิมพ์.
- ธัญ การวัฒนาศิริกุล. (2528). “ แตรวงกับชาวเชียงใหม่,” ใน มติชน ฉบับพิเศษ (วงโยธวาทิตมงฟอร์ต แชมป์โลก 85). กรุงเทพฯ.
- ธีรพงศ์ เกิดสุคนธ์. (2538). “คุณภาพของวิชาภาษาไทยในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา,” ใน สถาบันภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- นพคุณ คุณาชีวะและวรรณ บัวเกิด. (2524). ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิพนธ์ จิตต์ภักดี. (2523). “การสอนแบบสร้างสรรค์,” ใน ประชาศึกษา. 37 : 19-21, มิถุนายน.
- นันทนา ดาวดวงเด่น. (2528). การทดลองสอนการเขียนการสะกดคำโดยใช้เกมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในเขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การสอนประถม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บงกช ศุภธาดา. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำวิชาหลักภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้และไม่ใช้เกมประกอบการสอน. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2524). รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน. ปรินญาณินท์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญปลุก สิทธิไทย. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการคูณกับการสอนตามแผนการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์. ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง สุทธาร. (2525). “การใช้เพลงประกอบการสอนจริยธรรม,” ใน กลวิธีสอนจริยธรรมและการสอดแทรกคุณธรรม ในการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- ปิยะศักดิ์ สันทรัพย์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการใช้เกม และเพลงประกอบการสอน . ปรินญาณินท์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปิ่น มาลากุล. (2513). ปกิณกะ ของ ป.ม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เปลื้อง ณ นคร. (2523). จิตวิทยาสำหรับชีวิต. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ปราโมทย์ ไวยกุล. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเพลงพื้นบ้านภาคกลางประกอบการสอนกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ปริยฉัตร พรหมศรี. (2535). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียน และความเข้าใจในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการตามรูปแบบของเอริกา(Erica Model)และวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป ศิริบงกช. (2528). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความตามแบบปกติกับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธ อิศรปริดา. (2538). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กราฟฟิคอาร์ต.
- ผกา บุญเรือง. (2521). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.
- ผจญ สุวรรณวงษ์. (2528). การทดลองสอนโดยใช้เกมประกอบการสอน ในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ผลทาน ศรีณรงค์. (2528). การเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์โดยใช้ดนตรีเป็นสื่อกับวิธีการสอนแบบธรรมดา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- แผนงาน, กอง. กรมสามัญศึกษา. (2539). แนวทางการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ปีงบประมาณ 2539-2540 ตามแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เอกสารประกอบคำบรรยาย.
- พลศึกษา, กรม. (2534). เกม 108. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- พรทิพย์ กอสุวรรณ. (2522). “ทักษะการสอนภาษาไทย,” ใน เอกสารประกอบการศึกษาการนิเทศการสอนวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพา พานิชชีวะกุล. (2538). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรพรรณ อินทสงค์. (2531). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ ทักษะคิดต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนแบบสืบสวนสอบสวนกับการสอนตามแผนการสอนของ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีทการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- พินิจ นิ่ววาคะบุตร. (2519). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มัลลิการ์ พงษ์ปริตร. (2527). การสอนเพื่อตอบสนองสภาพมนุษย์ (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ : หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. (2515). เวนิชาวนิช. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- มานพ ศรีเทียม. (2527). การใช้เกมประกอบการสอนวิชาภาษาไทย กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนนวมวิชรปราการวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยุพา นันทไชย. (2526). “การสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์,” ใน วารสารคหเศรษฐศาสตร์. ฉบับที่ 1
หน้า 1-5 (มกราคม).
- ยุพิน พิพิธกุล. (2522). การใช้เพลงประกอบการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาควิชามัธยมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุพดี นาคพิระยุทธ. (2522). การศึกษาผลการสอนแบบสืบสวนสอบสวนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
ภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนมัธยม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชดา ขำครุฑ. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่าน การเขียนและความสนใจในการ
เรียนวิชาหลักภาษาไทยของนักเรียนระดับนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลป์เขตพระนคร ที่ได้รับ
รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ศุภจตุรัส. (2534). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการเขียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้โครงสร้างระดับยอด(TLE) กับการสอนอ่านตาม
คู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เรวัตร ภิภูวิทยา. (2537). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถทางการเขียนและความสนใจ
ในวิธีสอนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์
ช่วยสอนและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ลพ บุรีรัตน์. (2540). “เทคนิคในการแต่งเพลง,” ใน ภูมิปัญญาชาวบ้านลพบุรี. สภาวัฒนธรรมจังหวัดลพบุรี
กรุงเทพมหานครการพิมพ์.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2539). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก ภาควิชา
วัดผลและวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
วิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ละออง จันทรเจริญ. (ม.ป.ป). วิธีสอนภาษาไทยในชั้นประถม. นครราชสีมา : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
วิทยาลัยครูนครราชสีมา.
- วันิช บรรจงและคนอื่นๆ. (2516). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์.

- วาสนา คมสัน. (2534). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยชุดการสอนรายวิชาย่อยกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. (2536). นวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วัชร ทรัพย์มี. (2520). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2534). ข้อคิดเบื้องต้นในการสอนและการสอบที่เน้นกระบวนการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภา. เอกสารกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วัลลีย์ เริงเกษตรกรรม. (2527). การศึกษาผลการใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิดประกอบการสอนวิชาภาษาไทยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิจัยทางการศึกษา, กอง. (2536). การวิเคราะห์รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎีการเรียนการสอน การวัด ประเมินผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2535). หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- (2540). เอกสารชุดนวัตกรรมช่วยการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2539). สรุปสภาพการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยและการประเมินคุณภาพการเรียนการสอน ภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2538). ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา. สำนักทดสอบทางการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). หนังสือเรียนภาษาไทย ท 401 ชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2523). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- วิไลพร คำสะอาด. (2540). เพลงประกอบการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย. เอกสารประกอบการอบรมตามโครงการส่งเสริมและเผยแพร่การใช้ภาษาไทย ณ ศูนย์พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทย โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ในวันที่ 2 กันยายน 2540.
- (2540). บทเพลงสื่อความหมายธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. เอกสารประกอบการอบรมโครงการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างวันที่ 21-25 เมษายน 2540 ณ เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี.

- วิไลลักษณ์ วุฒิศักดิ์. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จากการเรียนด้วยวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนและวิธีสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลศิริ ร่วมสุข. (2522). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- วีณา วิสเพ็ญ. (2525). กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาไทยของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วณิชษฐ์ โชคชัย. (2536). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการสอนแบบนฏการกับการสอนตามแนวคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิรินพรัตน์ พิธานสมบัติ และคนอื่นๆ. (2526). “เพลงประกอบบทเรียน,” ใน หลักสูตรและแนวปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย, กรมการฝึกหัดครู. (2523). การวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศึกษานิเทศก์, หน่วย, กรมสามัญศึกษา. (2534). คู่มือครูภาษาไทย. เอกสารนิเทศการศึกษา.
- สงบ ลักษณะ. (2534). “แนวคิดนานาประการในการจัดการเรียนการสอนเชิงกระบวนการ,” ใน สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 10 ฉบับที่ 104 (มกราคม- มีนาคม).
- . (2535). จากหลักสูตรสู่แผนการสอน กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สนิท ตั้งทวี. (2531). ศิลปะการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. (2525). วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- สมเดช อารีย์สวัสดิ์. (2530). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสนใจที่มีต่อวิชาภาษาไทยและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์. กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพร มั่นตสุตร. (2536). การสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- สมพล ฐปบุชา. (2525). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยที่สอนด้วยการบรรยายโดยการใช้และไม่ใช้เกมและเพลงประกอบการสอน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ ชำนาญกิจ. (2523). การใช้เพลงประกอบการสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สมโภช รอดบุญ. (2518). สังคตินิยมเบื้องต้นว่าด้วยเพลงคลาสสิก. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- สายสุรี จุติกุล. (2518). “การสอนดนตรีนาฏศิลป์และการละครในโรงเรียน,” ใน จุดยืนและทิศทางการศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- สังเวียน สฤชจุฑ. (2521). วิธีสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สิริวรรณ สุวรรณอาภา. (2523). “การวางแผนกิจกรรมการเรียนการสอน,” ใน เอกสารประกอบชุดวิชาการระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : บริษัทมวลชนจำกัด.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิทย์. (2536). การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เล่ม 3. กรุงเทพฯ : บริษัทประยูรวงศ์พรินต์ติ้งจำกัด.
- สุโขทัยธรรมธราช,มหาวิทยาลัย. (2526). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย เล่ม 3. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สุจิต เพียรชอบ. (2539). การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ : โครงการพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกับโครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. (2525). “กิจกรรมร่วมหลักสูตรวิชาภาษาไทย,” ใน คู่มือครูวิชาภาษาไทย. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์.
- สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. (2536). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุดใจ ทศพร และโชคก เก่งเชตรกิจ. (2539). หนังสือเรียนศิลปศึกษา ศ. 101, ศิลปะกับชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเทพ โชคสกุล. (2523). “อิทธิพลของเสียงเพลง,” ใน มิตรครู ปีที่ 15 ฉบับที่ 21 หน้า 14-15.
- สุโท เจริญสุข. (2522). หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- สุนันท์ วิศวสมภพ. (2537). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ท่าเรือพลี. (2525). การใช้บทเพลงประกอบการสอนวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพนัสพิทยาคาร จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ธรรมรุ่งฤทธิ์. (2527). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและไม่ใช้เกม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2524). “แนวการสร้างเครื่องมือความสนใจ,” ใน วารสารวัดผลการศึกษา หน้า 7-13 (15 กันยายน).
- อดุลย์ศักดิ์ ดวงคำน้อย. (2538). “ครูเรา : อย่าเอาแต่สอน,” ใน สารพัฒนาหลักสูตร. ปีที่ 14 ฉบับที่ 123 หน้า 28-29 (ตุลาคม-ธันวาคม).
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2533). การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- อาคม จันทรสุนทร. (2527). การสอนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพมนุษย์. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา.
- อรสา กุมาริ ปุกหุด. (2521). “ครูช่วยคิด : การสอนเพลงแก่เด็ก,” ใน วิทยาสาร. ปีที่ 29 หน้า 34-35 (เมษายน).
- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2532). กิจกรรมการเรียนสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- อัจฉรา ชีวพันธ์. (2533). *คู่มือการสอนภาษาไทย กิจกรรมการเล่นประกอบการสอน*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- อัญชลี สุคนธา. (2527). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักภาษาไทยโดยใช้เกมประกอบการสอนกับการสอนแบบธรรมดาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดธาตุทองกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนมัธยม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (2537). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ 1412.
- อารี รังสินนท์. (2532). *ความคิดสร้างสรรค์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- Anderson, Randal D. and others. (1970). *Devenloping Children's thinking through cience*. (Engle wood Cliffs) N.J : Prentices Hal, Inc.,
- Anatasi, A. (1958). *Differential Psychology*. Newyork : The Macmillan Company,
- Croplay, A.J. (1966). "Creative and Intelligence," *The British Journal of Educational Psychology*. 36 : 261 – 262 ; November.
- Darane, Boocock. S. and Schild, E.O. (1981). *Simulation Games in Leaening California*, Sage Puplication. Inc.
- Davis, Gary A. and Scott, Joseph A. (1971). *Training Greateive Thinking*. New York : Holf.
- Dewey, John. (1959). *Dictionary of Education*. New York : Philosophical Libraly.
- Fan, Chung Teh. (1952). *Item Analysis Table*. New Jersey : Education Testing Service, Princeton.
- "Games," (1969). in *New Standard Encyclopedia*. Chicago : Education.
- Getzels, J. W. and Jackson. (1962). *P. W. Creativity and Intellegence* New York : John Willey ; Son Inc.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3 rd ed. New York : Mc Graw-Hill Book co..
- Guilford, Joy Paul. (1959). *Personality*. New York. Mcgraw – Hill.
- . (1969). " Traits of Creativity," *Creativity and lys Cultivation*. New York : Harper & Row.
- Hurlock, Elizabeth B. (1976). *Adolecent Develpopment*. 3 rd ed. New York : Mc Graw – Hill Book Company.
- Irene S. Corromina. (1995). " An Original Approch to the Teaching of Song in the classroom," in *English Teaching Forum* 12 : 28 .
- McClelland David C. (1953). *The Achivement Motive*. New York : Applation. century Croffs Inc..
- Miel , Alice , (1961). *Creativity in teaching*. California, Wedsworth publishing Company
- Orcutt, Larry Emmment. (1977, August). " Child Management of Instructional Games, Effects upon Cognitive Abilities, Behavioral Maturity and Self Concept of Disad vantaged Preschool," in *Dissertation Abstracts International*. 2:710 –A
- Pinter , Donna Dac Krewedl. (1977, August). " The Effects of an Academic Games on the Spelling Achienement of third Graders," in *Dissertation Abstracts International*. 2:710

- Powell , Marvin. (1963). *The Psychology of Adolescence*. New York : The Bobless Merrill Company.
- Roger, C.R. (1970). Towards a Theory of Creative in P.E. Vernon, ed. *Creativity*. Hasmonds Worth,Penguin Book Ltd.,
- Scott, William A. and Michal Werthemer. (1964). *Introduction to Psychological Research* University of Cororado. U.S.A.
- Torrance E.P. and Mayers, R.E. (1972). *Creative Learning and Teaching*. New York : Dood, Mead and Company.
- , Paul E. (1965). *Guiding Creative Talent*. New York : Prentice - Hall Inc., Englewood Cliff, N. J.
- Wallach, Michel A. and Nathan Kogan. (1965). *Modes of thinking in Yong Children 1*. Holt Rinehart and Winston, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- แผนการสอนกลุ่มทดลอง
- แผนการสอนกลุ่มควบคุม
- เพลงประกอบการสอน
- เกมประกอบการสอน
- เอกสารประกอบแผนการสอน

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 1	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์	เวลา 2 คาบ	คาบที่ 1-2

สาระสำคัญ

ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน มุ่งการสื่อความหมายเป็นสำคัญ ภาษาที่จะสื่อสารได้สำเร็จ จะต้องเป็นภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และเกิดการตอบสนองต่อกัน เพื่อให้เข้าใจความหมายร่วมกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติการสื่อสารของมนุษย์สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อประโยชน์ในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง สมรรถภาพในการสื่อสารให้พัฒนายิ่งขึ้น

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสารได้
2. บอกลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารได้
3. ใช้ภาษาในการสื่อสารและวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสารได้
4. สรุปสาระสำคัญในการสื่อสารนั้นๆได้

เนื้อหา เรื่องการสื่อสารของมนุษย์ ประกอบด้วย องค์ประกอบของการสื่อสาร ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์ - เพลง “จากฉันถึงเธอ” และเพลง “การสื่อสาร”
 - ความหมายและคำขวัญเกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์
 - ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร
 - บทกลอน ความสำคัญของภาษาไทยกับการสื่อสาร
2. ใบความรู้
 - ที่ 1 เรื่อง องค์ประกอบของการสื่อสาร
 - ที่ 2 เรื่อง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
3. ใบงาน
 - ที่ 1 - ตอบคำถามจากภาพการสื่อสาร
 - ที่ 2 - ตอบคำถามจากเพลง
 - ที่ 3 - วิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 1
5. ภาพสถานการณ์การสื่อสาร
6. แถบบันทึกเสียงเพลง “จากฉันถึงเธอ” และเพลง “การสื่อสาร”

7. หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ เล่ม 1

8. เอกสารเกม - หมายเลข 1 เกมโซน

- หมายเลข 2 เกมลีลาดาว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใสเพลง “จากฉันถึงเธอ” (เอกสารหมายเลข 1)ให้นักเรียนดูแล้วเปิดแถบบันทึกเสียงเพลงนี้ให้ฟัง นักเรียนร้องตาม

2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาของเพลง ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร มีใจความสำคัญอย่างไร เพลงนี้สื่อความหมายอะไรให้กับผู้ฟังบ้าง นักเรียนฟังแล้วมีความรู้สึกอย่างไร เพื่อโยงเข้าสู่เรื่องการสื่อสารของมนุษย์

ขั้นสอน

1. ครูนำแผ่นโปร่งใส “ความหมายของการสื่อสาร และคำขวัญเกี่ยวกับการสื่อสาร” (เอกสารหมายเลข 2) ให้นักเรียนดู แล้วแจกใบความรู้ที่ 1 เรื่ององค์ประกอบของการสื่อสารของมนุษย์ (เอกสารหมายเลข 3)ให้นักเรียนศึกษาเป็นรายบุคคล

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้ดูรูปภาพสถานการณ์ของการสื่อสาร แล้วแต่ละกลุ่มช่วยกันคิด เติมคำตอบลงในใบงานที่ 1 (เอกสารหมายเลข 5) ที่ครูแจกให้ใช้เวลา 5 นาที แล้วนำเสนอ

3. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 2 เรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 6) ให้แต่ละกลุ่มศึกษา แล้วครูยกตัวอย่างบทเพลงสั้น ๆ ประกอบข้อความโฆษณาสินค้า ข้อความบางตอนจากบทเพลงหรือบทกลอน แล้วซักถามเกี่ยวกับการใช้ภาษาที่สื่อถึงผู้ฟัง และสาระสำคัญที่ได้รับพร้อมกับให้นักเรียนยกตัวอย่างการสื่อสารที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เป็นรายกลุ่ม

4. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 2 (เอกสารหมายเลข 7 8 9 10 11) โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลาก รับใบงานไปให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันสรุปใจความสำคัญ ภาษาที่ใช้ และตอบคำถามจากเรื่อง แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที ใบงานที่ 2 ประกอบด้วยกลุ่มละ 1 เพลง ดังนี้

4.1 สรุปสาระสำคัญและตอบคำถามจากเพลง “สิบแปดฝน” (เอกสารหมายเลข 7)

4.2 สรุปสาระสำคัญและตอบคำถามจากเพลง “ดวงตะวัน” (เอกสารหมายเลข 8)

4.3 สรุปสาระสำคัญและตอบคำถามจากเพลง “ขอ” (เอกสารหมายเลข 9)

4.4 สรุปสาระสำคัญและตอบคำถามจากเพลง “จากเพื่อนถึงเพื่อน”(เอกสารหมายเลข 10)

4.5 ให้สรุปสาระสำคัญและตอบคำถามจากเพลง “ต้นไม้อย่างฉัน”(เอกสารหมายเลข 11)

5. ให้แข่งขันเกมที่ 1 “เกมโซน” และเกมที่ 2 “เกมลีลาดาว” (เอกสารเกมหมายเลข 12 และ 13) ซึ่งเป็นการฝึกทักษะเกี่ยวกับการสื่อสารที่ใช้ทั้งภาษาพูดคือใช้เสียงพูดต่อ ๆ กันจากข้อความที่กำหนดให้ และภาษาท่าทางเพื่อให้เพื่อนในกลุ่มทายภายในเวลาที่กำหนด ให้ทายให้ได้มากที่สุด(เกมนี้เป็นที่รู้จักกันดีเพราะดัดแปลงมาจากเกมทางโทรทัศน์)และมีการสะสมคะแนนของแต่ละกลุ่มจากเกมนี้ โดยเขียนลงในแผ่นสะสมคะแนนติดไว้ที่บอร์ดทั้ง 2 เกมนี้ใช้เวลา 20 นาที

6. ครูนำแผ่นโปร่งใสตัวอย่างสถานการณ์การสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 14) พร้อมกับการวิเคราะห์สถานการณ์นั้นๆให้ดู แล้วแจกใบงานที่ 3 (เอกสารหมายเลข 15) ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันแล้วช่วยกันปฏิบัติตามใบงานที่ 3 แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอ

ภายในเวลา 2-3 นาที ครูนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาสรุปอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปติดไว้ที่บอร์ดหลังจากหมดชั่วโมงเพื่อให้นักเรียนดูผลงานของตน

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์ ที่ได้จากเพลงและเกม ปัญหาและอุปสรรคของการสื่อสาร ครูอธิบายเพิ่มเติม พร้อมกับฉายแผ่นโปร่งใสบทกลอนสรุป เรื่อง ความสำคัญของภาษาไทย ที่เกี่ยวกับการสื่อสารของมนุษย์ (เอกสารหมายเลข 16)

2. ครูนำแผ่นโปร่งใส เพลง“การสื่อสาร”(เอกสารหมายเลข 17) ฉายให้นักเรียนดูซึ่งเพลงนี้ใช้ทำนองเพลง “จากฉันถึงเธอ” ที่เคยร้องไปแล้ว แต่เปลี่ยนเนื้อหาใหม่เป็นการสรุปสาระสำคัญของการสื่อสารด้วยบทเพลง อีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนร้องตามพร้อมกัน เพื่อเป็นการทบทวนความรู้

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก
 - 1.1 การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
 - 1.2 การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - 1.3 ความกระตือรือร้น ความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งเพลงและเกม
 - 1.4 ความกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. โดยการตรวจผลงานจาก
 - 2.1 ใบงานที่ 1 2 และ 3
 - 2.2 ใบกิจกรรมเสริมที่ 1
 - 2.3 แบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 1 หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ (เอกสารหมายเลข 18) แล้วให้นำส่งท้ายชั่วโมง

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนเตรียมสิ่งที่ชอบฟังมากที่สุดมา 1 อย่าง ถ้าเป็นสิ่งที่นำมาได้ไม่ลำบากนักให้นำสิ่งนั้นมาด้วยและเตรียมบอกเหตุผลที่ชอบฟัง เพราะอะไร

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 2	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การรับสารด้วยการฟัง	เวลา 2 คาบ	คาบที่ 3-4

สาระสำคัญ

การฟังเป็นกระบวนการทางสมอง ที่เกิดจากการได้ยิน รับรู้และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ จนสามารถจับใจความสำคัญ และแยกแยะเรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้อง ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนเห็นความสำคัญของการรับสารด้วยการฟังในชีวิตประจำวัน รู้จักเลือกฟังสารให้เหมาะสมแก่ความมุ่งหมายที่ต่างกันและวิเคราะห์เรื่องที่ฟังในชั้นพื้นฐานได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกจุดมุ่งหมายของการฟังได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้
3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังได้
4. แสดงความคิดเห็นเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา การรับสารด้วยการฟัง ประกอบด้วย ความหมายของการฟัง ความสำคัญของการฟัง จุดมุ่งหมายของการฟัง หลักการฟังที่ดี และประสิทธิภาพในการฟัง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - เพลง “ทักษะการฟัง”
 - ความหมายของการฟัง และจุดมุ่งหมายของการฟัง
 - บทกลอนเรื่อง “ ทักษะการฟัง ”
2. ใบความรู้ ที่ 3 เรื่อง หลักการฟังที่ดี
3. ใบความรู้ ที่ 4 เรื่อง ประสิทธิภาพในการฟัง
3. ใบงาน ที่ 4 สรุปสาระสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาจากบทเพลง
4. ใบงาน ที่ 5 ตั้งชื่อเรื่องจากบทเพลง
5. ใบกิจกรรมเสริมที่ 2
6. เอกสารเกม หมายเลข 3 “คำตอบนี้มีรางวัล”
7. แถบบันทึกเสียงเพลง ประกอบใบงานที่ 4 และ 5
8. หนังสือพิมพ์รายวัน 5 ฉบับ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำแผ่นโปสเตอร์เพลง “ทักษะการฟัง” (เอกสารหมายเลข 29) ฉายให้นักเรียนดู ก่อนอื่นให้นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาของเพลงนี้เสียก่อน แล้วจึงบอกให้ทราบถึงทำนองของเพลง ซึ่งเป็นทำนองที่คุ้นหูและรู้จักกันดี ให้นักเรียนทุกคนร้องพร้อมกัน

2. สนทนาซักถามถึงสิ่งที่นักเรียนชอบฟังมากที่สุด พร้อมเหตุผลประกอบ และมีตัวอย่างที่นักเรียนเตรียมมาประกอบการสนทนาด้วย

ขั้นสอน

1. ครูฉายแผ่นโปสเตอร์ “ความหมายของการฟัง และจุดมุ่งหมายของการฟัง”(เอกสารหมายเลข 30,31) ให้นักเรียนดู สนทนาซักถามพร้อมกับให้ยกตัวอย่างประกอบ

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้จับสลากว่าจะได้นำเสนอเรื่องประเภทใด (ให้เลือกเรื่องสั้น ๆ) เช่น รายงานข่าว บทความ โฆษณาสินค้า ประกาศ บทร้อยกรองหรือที่วิบัติแห่งให้ตัวแทนกลุ่มมารับหนังสือพิมพ์จากที่ครูเตรียมมา แล้วช่วยกันศึกษาค้นคว้า เลือกเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย ออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง ครูกำหนดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่จะสรุปสาระสำคัญ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ได้ฟัง โดยกำหนดกลุ่มไว้วงหน้า กลุ่มต่อไปก่อนจะอ่านเรื่องของตนเอง ให้สรุปเรื่องของกลุ่มที่ได้รับมอบหมายเสียก่อน ใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที

3. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการฟังที่ดี (เอกสารหมายเลข 32) ให้นักเรียนศึกษาครูสนทนาซักถามจากประสบการณ์เดิมของนักเรียน

4. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 4 สรุปสาระสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาจากเพลง (เอกสารหมายเลข 33) โดยให้ทำเป็นรายบุคคล เป็นการสรุปสาระสำคัญ แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ได้ฟังและวิเคราะห์เนื้อหาจากเพลง โดยครูเปิดแถบบันทึกเสียงให้ฟังเป็นบทเพลง 2 เพลง คือเพลงน้ำเพื่อชีวิต และเพลงเยาวชนกับสิ่งแวดล้อม ให้นักเรียนบันทึกลงในใบงาน เสร็จแล้วให้นำส่งครู

4. ครูแจกใบความรู้ที่ 4 เรื่อง “ประสิทธิภาพในการฟัง” (เอกสารหมายเลข 34) ให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจ เป็นรายบุคคล

5. ครูแจกใบงานที่ 5 ตั้งชื่อเรื่องจากการฟังเพลง (เอกสารหมายเลข 35) ให้นักเรียนทำเป็นรายบุคคล เป็นการตั้งชื่อจากเรื่องที่ฟัง โดยครูเปิดแถบบันทึกเสียงเพลงให้นักเรียนฟัง 3 เพลง ให้ฟังแล้วพิจารณาเนื้อหาของเพลงนั้นๆ แล้วตั้งชื่อให้เหมาะสม สอดคล้อง และกะทัดรัด ตั้งชื่อได้หลายๆ ชื่อให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด (3 เพลง ใช้เวลา 10 นาที)

6. ให้แข่งขันเกม “คำตอบนี้มีรางวัล” (เอกสารหมายเลข 36) ซึ่งเป็นเกมที่นำเนื้อหาในเรื่องการรับสารด้วยการฟังมาตั้งคำถามให้แก่กลุ่มแข่งขันกันตอบ ถ้าตอบถูกให้จับสลากหมายเลขที่จะได้คะแนน ซึ่งจะได้คะแนนแตกต่างกัน แล้วนำคะแนนเขียนไว้ที่บอร์ด คำถามจะเวียนไปเรื่อย ใช้เวลา 25 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการฟังโดยใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการฟัง ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

2. ครูฉายแผ่นโปสเตอร์ บทกลอน “ทักษะการฟัง” (เอกสารหมายเลข 37) เพื่อสรุปความรู้เกี่ยวกับการฟังโดยใช้บทกลอน ซึ่งทำให้เป็นบทเพลงได้ นักเรียนช่วยกันอ่านดังๆ พร้อมกัน แล้วช่วยกันร้องเป็นเพลงตามครู

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก
 - การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
 - การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - ความสนใจและความกระตือรือร้นในการร้องเพลง และเล่นเกม
 - ความกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. โดยการตรวจผลงานจาก
 - ใบงานที่ 4 และ 5
 - ใบกิจกรรมเสริมที่ 2
 - แบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 2 หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ (เอกสารหมายเลข 39) แล้วให้นำส่งท้ายชั่วโมง

เตรียมการล่วงหน้า

มอบหมายงานโดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (4 กลุ่ม) จับสลากเรื่องประกอบการอ่านแต่ละประเภท ให้ศึกษาจากหนังสือชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 หน้า 72-80 เพื่อเตรียมนำเสนอในเรื่องต่อไป ซึ่งประเภทของการอ่านมีดังนี้

1. การอ่านเก็บความรู้
2. การอ่านเอาเรื่อง
3. การอ่านวิเคราะห์
4. การอ่านตีความ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 3 วิชาภาษาไทย ท 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน เวลา 2 คาบ คาบที่ 5-6

สาระสำคัญ

การอ่าน เป็นพฤติกรรมการรับสารที่สำคัญเช่นเดียวกับการฟัง ทำให้รับรู้เรื่องราวต่างๆ การอ่านเก็บความรู้ เป็นความสามารถแยกแยะลำดับความสำคัญของใจความและบอกผู้อื่นให้รับรู้ได้ การอ่านเอาเรื่องเพื่อมุ่งให้เข้าใจเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การอ่านวิเคราะห์เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง และต้องหาความสัมพันธ์ของเรื่อง สรุปใจความทั้งหมดได้ และการอ่านตีความ เป็นการอ่านที่ต้องใช้วิจารณญาณในการวิเคราะห์ความรู้สึกหรือเจตนาของผู้เขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรับสารด้วยการอ่าน สามารถรับสารด้วยการอ่านประเภทต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
4. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
5. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญของการอ่าน และประเภทของการอ่าน (อ่านเก็บความรู้ อ่านเอาเรื่อง อ่านวิเคราะห์ และอ่านตีความ)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - เพลง "อ่านดีมีคุณค่า" (เอกสารหมายเลข 60)
 - เพลง "ท่องจำขึ้นใจ" (เอกสารหมายเลข 44)
 - บทประพันธ์ "การอ่านนั้นสำคัญไฉน" (เอกสารหมายเลข 63)
2. ใบความรู้ ที่ 5 เรื่อง ประเภทของการอ่าน (เอกสารหมายเลข 45)
 ที่ 6 เรื่อง หลักการอ่านจับใจความ (เอกสารหมายเลข 50)
 ที่ 7 เรื่อง หลักการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 52)
3. ใบงาน
 - ที่ 6 แบ่งกลุ่มอภิปรายการอ่านแต่ละประเภท (เอกสารหมายเลข 46, 47, 48, 49)
 - ที่ 7 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 51)
 - ที่ 8 แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 53, 54, 55, 56, 57)
 - ที่ 9 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 58)

4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 3 (เอกสารหมายเลข 61)
5. แถบบันทึกเสียงเพลง “ท่องจำขึ้นใจ” และเพลง “อ่านดีมีคุณค่า”
6. หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษณ์ เล่ม 1
7. เอกสารเกมหมายเลข 4 “เกมหัวใจนำโชค” (เอกสารหมายเลข 59)
8. แบบฝึกหัดท้ายบท (เอกสารหมายเลข 62)

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูนำแผ่นโปสเตอร์ เพลง “ท่องจำขึ้นใจ” (เอกสารหมายเลข 44)ให้นักเรียนดู สนทนาซักถามเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเพลงนี้ ครูและนักเรียนช่วยกันอธิบาย

2. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงเพลง “ท่องจำขึ้นใจ” ให้ฟัง นักเรียนร้องตาม

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับใบความรู้ที่ 5 เรื่องประเภทของการอ่าน (เอกสารหมายเลข 45)ไปศึกษาเป็นรายบุคคล ครูให้นักเรียนอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยวิธีให้นักเรียนนับ 1-4 ผู้ที่นับหมายเลขเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (หรืออาจแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจก็ได้) แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากว่าจะได้เรื่องอะไร จากเรื่องที่ได้รับมอบหมาย ให้ช่วยกันศึกษาจากใบความรู้ และหนังสือเรียนประกอบแล้วส่งตัวแทนออกมาอภิปรายว่าแต่ละเรื่องมีลักษณะอย่างไร สำคัญอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบมา 1 เรื่อง มอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มเขียนบันทึกลงในใบงานที่ 6 (เอกสารหมายเลข 46,47,48,49) ส่งครูหลังจากรายงานเสร็จแล้ว ใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที (20นาที) เรื่องที่ศึกษาคือ

2.1 การอ่านเก็บความรู้

2.2 การอ่านเอาเรื่อง

2.3 การอ่านวิเคราะห์

2.4 การอ่านตีความ

3. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 6 เรื่อง หลักการอ่านจับใจความ (เอกสารหมายเลข 50) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

4. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 7 (เอกสารหมายเลข 51) ให้ทำเป็นรายบุคคลโดยอ่านจากเรื่องที่กำหนดให้ แล้วเขียนตอบลงในใบงานที่ 7 ใช้เวลา 10 นาที แล้วเก็บรวบรวมส่งครู

5. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 7 เรื่อง หลักการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 52) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มออกมารับใบงานที่ 8 (เอกสารหมายเลข 53,54,55,56,57) โดยการจับสลาก แล้วให้ช่วยกันปฏิบัติตามคำชี้แจง ครูกำหนดบทเพลง/บทประพันธ์/หรือบทความ ที่มีเนื้อหาตามที่กำหนดให้ บอกสาระสำคัญจากเรื่องนั้น ส่งตัวแทนออกมานำเสนอโดยการอ่านให้เพื่อนฟัง แล้วสรุป ใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที

7. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 9 (เอกสารหมายเลข 58) ให้ทำเป็นรายบุคคล จากเรื่องที่ครูกำหนดให้ ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำชี้แจงในใบงาน ใช้เวลา 5 นาที แล้วนำเสนอ

ขั้นสรุป

1. ครูนำแผ่นโปร่งใสเพลง “อ่านดีมีคุณค่า” (เอกสารหมายเลข 60)ให้นักเรียนดูและให้อ่านออกเสียงเนื้อเพลงให้เข้าใจ เป็นการสรุปเนื้อหาอีกครั้งด้วยเพลง
2. ครูบอกทำนองของเพลงนี้ คือใช้ทำนองจากเพลง “ท่องจำขึ้นใจ” ที่เคยร้องมาแล้วในขั้นนำ แล้วให้นักเรียนร้องพร้อมกัน

ชั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก
 - 1.1 การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
 - 1.2 การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - 1.3 ความกระตือรือร้น ความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งเพลงและเกม
 - 1.4 ความกล้าแสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. โดยการตรวจจากผลงานจาก
 - 2.1 ใบงานที่ 6 7 8 และ 9
 - 2.2 ใบกิจกรรมเสริมที่ 3
 - 2.3 การทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 3 หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ผักหักชะ และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ (เอกสารหมายเลข 61)

ให้นักเรียนทุกคนเตรียมหาข้อความบางตอนจากเพลง ที่มีเนื้อเกี่ยวกับการสื่อความหมายโดยการพูด การบอก การอธิบาย เช่น “เพียงกระซิบบอก....บอกฉันสักคำ” หรือ “อยากบอกเธอ อยากบอกเธอ ว่าคิดถึงเธอรู้ไหม” เพื่อให้เพื่อนทายว่าข้อความตอนนีมาจากเพลงอะไร มีความหมายว่าอย่างไร เพื่อเตรียมทำกิจกรรมในคาบต่อไป

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 4 วิชาภาษาไทย ท 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การสื่อสารด้วยการพูด เวลา 4 คาบ คาบที่ 7-10

สาระสำคัญ

การพูดในโอกาสต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้พูดจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี รู้จุดประสงค์ในการพูด พูดได้ถูกต้องชัดเจน เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักทั่วไปของการพูดขั้นพื้นฐาน สามารถเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคลและชุมชน และมีมารยาทในการพูด ทั้งการพูดระหว่างบุคคล และการพูดในกลุ่ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกหลักเกณฑ์ทั่วไปของการพูดได้
2. วิเคราะห์คำพูดที่ใช้ในการสนทนาได้
3. ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับโอกาสและสถานการณ์ต่างๆ ได้

เนื้อหา เรื่องการสื่อสารด้วยการพูด ประกอบด้วย ความสำคัญของการพูด หลักการพูดที่มีประสิทธิภาพ และประเภทของการพูด (การพูดระหว่างบุคคล การทักทายปราศรัย การแนะนำตนเอง การสนทนา และการพูดในกลุ่ม)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - เพลง "หลักการพูดที่ดี" (เอกสารหมายเลข 65)
 - บทกลอน "ความสำคัญของการพูด" (เอกสารหมายเลข 73)
 - อธิบายขั้นตอนและวิธีการเล่นเกม "ปาเป้าเล่าเรื่อง" (เอกสารหมายเลข 79)
 - ความหมายของการพูด และคำขวัญเกี่ยวกับการพูด (เอกสารหมายเลข 76)
2. ใบความรู้
 - ที่ 8 เรื่อง หลักการพูดที่ดีและมารยาทในการพูด(เอกสารหมายเลข 67)
 - ที่ 9 เรื่อง การพูดระหว่างบุคคล (เอกสารหมายเลข 69)
 - ที่ 10 เรื่อง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (เอกสารหมายเลข 71)
 - ที่ 11 เรื่อง การพูดในกลุ่ม (เอกสารหมายเลข 74)
3. ใบงาน
 - ที่ 10 ทายข้อความบางตอนจากเพลง (เอกสารหมายเลข 68)
 - ที่ 11 ต่อคำประพันธ์เรื่องกล้วยหาย (เอกสารหมายเลข 72)
 - ที่ 12 บันทึกย่อการพูดประกอบภาพ (เอกสารหมายเลข 76)
 - ที่ 13 บันทึกย่อจากเรื่องเล่า (เอกสารหมายเลข 78)
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 4 (เอกสารหมายเลข 80)
5. แผ่นภาพของนักพูด การพูดในที่ชุมชน

6. เอกสารเกม หมายเลข 5 “เกมใบคำ”(เอกสารหมายเลข 70)

หมายเลข 6 “เกมเรียงถ้อยร้อยคำ” (เอกสารหมายเลข 75)

หมายเลข 7 “ปาเป้าเล่าเรื่อง” (เอกสารหมายเลข 74)

7. แดบบันทึกเสียงการพูด และเทปสำหรับการบันทึก

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

คาบที่ 7-8

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใสเพลง “หลักการพูดที่ดี” (เอกสารหมายเลข 65) ให้นักเรียนดู ก่อนอื่นให้ทุกคนอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาของเพลงนี้เสียก่อน

2. บอกให้ทราบถึงทำนองของเพลง ที่คุ้นหูและรู้จักกันดี แล้วให้นักเรียนทุกคนร้องพร้อมกัน

ขั้นสอน

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใส “ความหมายของการพูด และคำขวัญเกี่ยวกับการพูด” (เอกสารหมายเลข 66) สนทนาซักถามกับนักเรียน

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 8 เรื่องหลักการพูดที่ดีและมารยาทในการพูด (เอกสารหมายเลข 67) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล แล้วให้นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนช่วยกันหาข้อความบางตอนจากเพลง โดยครูอาจยกตัวอย่างให้ดูก่อน เป็นข้อความที่กล่าวถึงการสื่อสารด้วยการพูด การบอก การอธิบาย ให้ผู้อื่นทราบ สัก 1-2 ตัวอย่างแล้วให้ทายว่า มาจากเพลงอะไร สนทนาซักถามถึงความสำคัญของการพูด ตัวอย่าง เช่น “แค่เธอ...บอกฉันเร็วกว่านี้ บอกว่าเธอฉันมีใคร คงทำใจได้ง่ายดายไม่ทรมาณซักเท่าไร”

4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันค้นหาข้อความบางตอนจากเพลง ดังตัวอย่าง แล้วให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ทาย โดยแข่งขันกันยกมืออย่างรวดเร็ว แล้วทาย กลุ่มไหนตอบได้เร็วและถูกต้อง ครูให้แรงเสริม แล้วให้นักเรียนจดบันทึกลงในใบงานที่ 10 (เอกสารหมายเลข 68) ส่งครู

5. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 9 เรื่องการพูดระหว่างบุคคล (เอกสารหมายเลข 69) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล และให้นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

6. ครูให้นักเรียน กลุ่มเดิม 5 กลุ่ม แข่งขัน “เกมใบคำ” (เอกสารหมายเลข 70) โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา 1 คน ใบคำที่ครูกำหนดให้ ให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันทายให้เร็วที่สุดภายในเวลาละ 2 นาที กลุ่มไหนได้คำมากที่สุดและถูกต้องที่สุดเป็นฝ่ายชนะ คำละ 1 คะแนน แล้วให้จดบันทึกคะแนนไว้

7. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 10 เรื่อง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (เอกสารหมายเลข 71) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

8. ครูให้นักเรียนกลุ่มเดิม 5 กลุ่ม ส่งตัวแทนออกมาจับสลากการพูดประเภทต่างๆ โดยศึกษาจากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร หน้า 81-97 แล้วออกมาอภิปรายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการพูดแต่ละประเภท พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ใช้เวลา กลุ่มละ 3-5 นาที ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเพิ่มเติม การพูดประเภทต่างๆ ประกอบด้วย

8.1 การแนะนำตนเองในงานเลี้ยง

8.2 การทักทายปราศรัย

8.3 การสนทนา

8.4 การสัมภาษณ์

8.5 การเล่าเรื่อง

9. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 11 เรื่อง “กลัวย้าย” (เอกสารหมายเลข 72) จากสถานการณ์ในเรื่อง นักเรียนคิดว่าควรจะใช้คำพูดอย่างไรเติมในข้อความที่เว้นไว้ จึงจะเหมาะสม ให้ทำเป็นรายบุคคล แล้วส่งครู (ใช้เวลา 10 นาที) แล้วครูสุ่มตัวอย่างของนักเรียนบางคน และอ่านให้เพื่อนฟังเป็นบางตอน แล้วสรุปเรื่องหลักการใช้คำพูดให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และความเป็นจริงที่ควรจะเป็น

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการพูดโดยใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการพูด ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไข
2. ครูฉายแผ่นโปร่งใส บทกลอน “ความสำคัญของการพูด” (เอกสารหมายเลข 73) สรุปความรู้เกี่ยวกับทักษะการพูด ประโยชน์ของการพูด รวมทั้งการพิจารณาไตร่ตรองคำพูดให้ดี พูดเพื่อการสร้างสรรค์ เป็นต้น

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก
 - การสนทนาซักถาม การถาม และการตอบคำถาม
 - การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
 - ความกล้าแสดงออกในการเล่น และร้องเพลง
 - ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. โดยการตรวจผลงาน
 - จากใบงานที่ 10 และ 11
 - จากใบกิจกรรมเสริมที่ 4

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 4 เป็นรายบุคคล หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้นักเรียนมารับใบกิจกรรมเสริมไปทำเพื่อเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหารูปภาพสิ่งของเครื่องใช้อุปโภค บริโภค หรือแผ่นภาพการโฆษณาสินค้าอะไรก็ได้ ขนาดของภาพประมาณ 15 x 20 นิ้ว มากลุ่มละ 5 ภาพ
2. ให้นักเรียนแต่ละคนเตรียมเรื่องที่จะเล่าไว้ คนละ 1 เรื่อง อาจเป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์ หรือเป็นเรื่องเล่าจากการได้อ่านหรือฟังมา ใช้เวลาเรื่องละ 3 นาที

คาบที่ 9-10

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพเกี่ยวกับนักพูดที่มีชื่อเสียง ที่ได้รับความนิยม เช่น พระพยอม กัลยาโณ คุณอุดม แต้พานิช หรืออาจารย์จตุพล ชมนวนิช ให้นักเรียนดู สนทนาซักถามถึงผลงานการพูดที่ผ่านมา
2. ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงตัวอย่างการพูด ของนักพูดดังกล่าว

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 11 เรื่อง การพูดในกลุ่ม (เอกสารหมายเลข 74) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคลและให้อ่านในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 หน้า 94-97 ประกอบ แล้วให้นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูให้นักเรียนจับคู่โดยใช้วิธีจับ “หัวใจหาคู่” คือให้นักเรียนแต่ละคนจับแผ่นกระดาษรูปหัวใจครึ่งซีก แล้วให้หาคู่ที่ตรงกันจับคู่กันแล้วให้ช่วยกันเขียนบทสนทนาสั้น ๆ แล้วครูสุ่มคู่ที่ออกมานำเสนอให้เพื่อนๆ ได้ฟัง ประมาณ 2-3 คู่ ใช้เวลารวม 15 นาที
3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน เพื่อแข่งขันเกม “เรียงถ้อยร้อยคำ” (เอกสารหมายเลข 75) โดยนำรูปภาพที่นักเรียนเตรียมมากลุ่มละ 5 ภาพ สลับภาพ สลับกลุ่ม

เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้ภาพที่ตนนำมา แต่ละกลุ่มออกมาทีละคน ครูให้ดูภาพแล้วให้พูดเรื่องราวเกี่ยวกับรูปภาพนั้นอะไรก็ได้ที่เกี่ยวข้อง อาจบอกประโยชน์ ลักษณะ หรือวิธีใช้ก็ได้ สมาชิกในกลุ่มคนต่อไปให้พูดเรื่องราวเกี่ยวกับภาพที่ 2 โดยให้ต่อเนื่องสัมพันธ์กับภาพที่ 1 และต่อไปเรื่อยๆ จนครบ 5 คน ซึ่งจะต้องผูกเรื่องให้สัมพันธ์กันทั้ง 5 รูป ครูบันทึกเทปไว้ เพื่อพิจารณาให้คะแนน มอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มที่ไม่ได้พูดจดบันทึกย่อลงในใบงานที่ 12 (เอกสารหมายเลข 76) แล้วส่งครู (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที)

4. ครูอธิบายขั้นตอนและวิธีการเล่นเกม “ปาเป้าเล่าเรื่อง” โดยใช้แผ่นโปรงใส ประกอบ (เอกสารหมายเลข 79) ครูกำหนดให้นักเรียนเตรียมเรื่องที่จะเล่าไว้คนละ 1 เรื่อง อาจเป็นการเล่าเหตุการณ์ หรือเล่าเรื่องที่ได้ฟังหรือได้อ่านมาก็ได้

5. ให้แข่งขันเกม “ปาเป้าเล่าเรื่อง” (เอกสารหมายเลข 77) เป็นรายบุคคล จากเรื่องที่นักเรียนเตรียมไว้โดยให้นักเรียนออกมาปาเป้าทีละคนตามเลขที่ หรือตามความพร้อมและความสมัครใจก็ได้ ครูกำหนดเป้าหมายที่จะปา ถ้านักเรียนปาถูก ไม่ต้องเล่าเรื่อง แต่ถ้าปาไม่ถูกเป้า ให้เล่าเรื่อง 1 เรื่อง ใช้เวลาเล่าคนละไม่เกิน 3 นาที ส่วนนักเรียนคนอื่นให้จดบันทึกย่อเรื่องที่เพื่อนเล่า พร้อมการวิจารณ์ ตามหัวข้อในใบงานที่ 13 (เอกสารหมายเลข 78) โดยให้เลือกเรื่องที่เพื่อนเล่า มาเพียง 3 เรื่อง แล้วส่งครูเพื่อเก็บคะแนนต่อไป

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการพูดโดยการใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการพูด ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

2. ครูฉายแผ่นโปรงใส บทเพลง “หลักการพูดที่ดี” (เอกสารหมายเลข 65) เป็นการสรุปด้วยเสียงเพลงอีกครั้งหนึ่งเพื่อความเพลิดเพลิน พร้อมกับได้รับความรู้และหลักการเกี่ยวกับการพูด

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและแบบประเมิน

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ความกล้าแสดงออกในการเล่นเกมน และร้องเพลง

2. โดยการตรวจผลงาน

- จากใบงานที่ 12 และ 13
- จากแบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 4 หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับกิจกรรมเสริมไปทำเพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เป็นประโยชน์ เสร็จแล้วให้นำส่งครู

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนหาบทเพลง และเตรียมร้องเพลง หรือบทประพันธ์และเตรียมอ่าน ทำนองเสนาะ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. การปลูกใจให้รักชาติ
2. การชมความงามของธรรมชาติ
3. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คติธรรมคำสั่งสอน
4. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย
5. การแสดงออกของความรู้สึก รัก อาลัย ผิดหวัง สมหวัง ให้กำลังใจ

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 5	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การส่งสารด้วยการอ่าน	เวลา 2 คาบ	คาบที่ 11-12

สาระสำคัญ

การอ่านให้ผู้อื่นฟัง เป็นการสื่อสารที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ของคนทั่วไป การอ่านที่ดีจะทำให้ผู้ฟังได้รับเนื้อหาจากบทความอย่างครบถ้วน และการทำให้ผู้ฟังสนใจฟังตลอดเวลา เป็นคุณสมบัติของการอ่านที่มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้นักเรียนรู้ถึงความสำคัญของการอ่านให้ผู้อื่นฟังในชีวิตประจำวัน และฝึกฝนสมรรถภาพในการอ่านให้ผู้อื่นฟัง มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการของการสื่อสารด้วยวิธีการอ่านให้ผู้อื่นฟังอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะการอ่านได้อย่างน่าฟัง ตลอดจนพัฒนาสมรรถภาพการอ่านของตนเองให้ดียิ่งขึ้นได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดีได้
2. อ่านออกเสียงร้อยแก้วได้ถูกต้องเหมาะสมและบอกความคิดสำคัญความรู้สึกที่แฝงอยู่และเจตนาของผู้เขียนได้
3. อ่านบทร้อยกรองอย่างธรรมชาติ และอย่างทำนองเสนาะได้

เนื้อหา เรื่องการรับสารด้วยการอ่าน ปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดี ประกอบด้วย ความเข้าใจเนื้อหาของบทความ ความพร้อมทั้งกายและใจ การทรงตัวและการใช้กิริยาอาการ รวมทั้งการใช้น้ำเสียง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์ - เพลง “การอ่านออกเสียง” (เอกสารหมายเลข 85)
- บทประพันธ์เกี่ยวกับการฝึกออกเสียงคำยาก(เอกสารหมายเลข 97)
2. ใบความรู้ ที่ 12 เรื่อง ปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดี (เอกสารหมายเลข 86)
ที่ 13 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 89)
3. ใบงาน ที่ 14 วิจารณ์การอ่านข่าว (เอกสารหมายเลข 87)
ที่ 15 บอกความคิดสำคัญ ความรู้สึกจากเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 88)
ที่ 16 บอกความคิดสำคัญ ความรู้สึกจากเพลง (เอกสารหมายเลข 90)
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 5 (เอกสารหมายเลข 99)
5. แถบประโยคที่อ่านยากเพื่อฝึกการอ่านออกเสียง (เอกสารหมายเลข 98)
6. เอกสารเกม หมายเลข 8 “อ่านดีมีรางวัล” (เอกสารหมายเลข 95)
7. แถบบันทึกเสียงการอ่านข่าว

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูให้นักเรียนดูแผ่นโปสเตอร์เพลง “การอ่านออกเสียง” (เอกสารหมายเลข 85) ก่อนอื่นให้อ่านออกเสียงพร้อมกันและทำความเข้าใจเนื้อหาของเพลงนี้เสียก่อน แล้วค่อยสนทนาซักถาม
2. บอกให้ทราบถึงทำนองของเพลง ซึ่งเป็นทำนองที่คุ้นหูและรู้จักกันดี แล้วให้นักเรียนทุกคนร้องพร้อมกัน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 12 เรื่อง ปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดี (เอกสารหมายเลข 86) และให้ศึกษาในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 หน้า 100-106 ประกอบ แล้วครูและนักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม
2. ครูเปิดแถบบันทึกเสียง การรายงานข่าว การอ่านข่าวทางสถานีโทรทัศน์ของนักอ่าน 3 คนให้นักเรียนฟัง โดยแต่ละคนอ่านคนละเรื่อง และให้นักเรียนแต่ละคนสรุปสั้นๆ แล้ววิจารณ์การอ่านข่าวนั้นๆ ลงในใบงานที่ 14 (เอกสารหมายเลข 87) แล้วส่งครู
3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ตามความสมัครใจ ให้อ่านอย่างเร็วสั้น บทความ ข่าว บทร้อยกรอง บทสนทนา นิทาน โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาจับสลากเรื่องที่ได้รับมอบหมาย แล้วช่วยกันบอกความคิดสำคัญ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ และเจตนาของผู้เขียนลงในใบงานที่ 15 (เอกสารหมายเลข 88) แล้วส่งครู ครูยกตัวอย่างจากการสุ่มใบงานของนักเรียนแล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง
4. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 13 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 89) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ตามความสมัครใจ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันนำเพลง หรือบทประพันธ์ แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอ ถ้าเป็นเพลงก็ให้ช่วยกันร้อง ถ้าเป็นบทประพันธ์ก็ให้ช่วยกันอ่านเป็นทำนองเสนาะ แล้วบอกความคิดสำคัญ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ และเจตนาของผู้เขียนลงในใบงานที่ 16 (เอกสารหมายเลข 90) นำส่งครูหลังจากที่รายงานเสร็จแล้ว (ใช้เวลาประมาณ 30 นาที) โดยให้เนื้อหาสาระเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

5.1 การปลุกใจให้รักชาติ

5.2 การชมความงามของธรรมชาติ

5.3 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คติธรรมคำสั่งสอน

5.4 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย

5.5 การแสดงออกถึงความรู้สึกรัก อาลัย ผิดหวัง สมหวัง ให้กำลังใจ

6. ให้แข่งขันเกม “อ่านดีมีรางวัล” (เอกสารหมายเลข 95) โดยให้นักเรียน แบ่งกลุ่มกันออกเป็น 5 กลุ่ม (จะใช้กลุ่มเดิมหรือจะเปลี่ยนแปลงใหม่ก็ได้) ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาเลือก แถบประโยคที่มีคำที่อ่านยากเรียงกันอยู่ ที่ครูเตรียมไว้ แล้วอ่านออกเสียง ถ้าอ่านถูกต้องทุกคำทุกตัวไม่มีผิดเลย จะได้จับสลากคะแนน ซึ่งจะมีคะแนนไม่เท่ากัน แล้วแต่โชคของแต่ละคน ถ้าอ่านผิดแม้แต่คำเดียวก็หมดสิทธิ์จับสลากต้องให้กลุ่มอื่นต่อไปเวียนไปเรื่อยๆ กำหนดเวลาประมาณ 20 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการอ่านให้ผู้ฟังโดยการชี้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการอ่าน ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

2. ครูฉายแผ่นโปร่งใส บทเพลง “การอ่านออกเสียง” (เอกสารหมายเลข 85)สรุปความรู้เกี่ยวกับทักษะการอ่าน อีกครั้งหนึ่ง ให้นักเรียนช่วยกันบอกประโยชน์ที่ได้รับ ที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินผลจาก

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการเล่นเกม และร้องเพลง

2. โดยการตรวจผลงาน

- จากใบงานที่ 14 15 และ 16
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 5
- จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 5 (เอกสารหมายเลข 99)เป็นรายบุคคล หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาว่างที่เหลือให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องการเขียนจดหมาย จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 หน้า 125 แล้วให้เขียนจดหมาย โดยเลือกทำจากข้อ 1 2 หรือ 3 คนละ 1 ฉบับ เพื่อเตรียมทำกิจกรรมในเรื่องต่อไป

แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนที่ 6 วิชาภาษาไทย ท 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การสื่อสารด้วยการเขียน เวลา 4 คาบ คาบที่ 13-16

สาระสำคัญ

การติดต่อสื่อสารในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายรูปแบบซึ่งแต่ละแบบมีความแตกต่างกันการเขียนข้อความเพื่อการติดต่อสื่อสารเป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดความสามารถในการเขียนข้อความในรูปแบบของการเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น การเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และเขียนกลอนสุภาพ ส่งถึงกันเพื่อการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการของการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ และสามารถใช้ภาษาในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกรูปแบบและขั้นตอนการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพได้
2. ใช้ภาษาในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความและกลอนสุภาพได้ถูกต้อง
3. เขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพได้

เนื้อหา เรื่องการสื่อสารด้วยการเขียน คือการเขียน จดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์ คือ ความหมายของการเขียน การเขียนที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการเขียนที่ดี กระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ และรูปแบบของการเขียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - เพลง “คนแรก” (เอกสารหมายเลข 101)
 - เพลง “รูปแบบการเขียน” (เอกสารหมายเลข 110)
 - เพลง “หลักการเขียนกลอน”(เอกสารหมายเลข 122)
 - เพลง “จดหมายผิดซอง”(เอกสารหมายเลข 102)
 - เพลง “กล่อมพ่อ”(เอกสารหมายเลข 113)
 - ตัวอย่างจดหมาย(เอกสารหมายเลข 126)
 - ความหมายของการเขียน และคำขวัญเกี่ยวกับการเขียน (123)
2. ใบความรู้
 - ที่ 14 เรื่อง กระบวนการเขียนและกระบวนการคิด (103)
 - ที่ 15 เรื่อง รูปแบบการเขียน...การเขียนจดหมาย (104)
 - ที่ 16 เรื่อง รูปแบบการเขียน...การเขียนเรียงความ (108)
 - ที่ 17 เรื่อง รูปแบบการเขียน...การเขียนย่อความ (114)
 - ที่ 18 เรื่อง หลักการเขียนกลอนสุภาพ (122)

3. ใบงาน
 - ที่ 17 บันทึกจากเกมโยงสัมพันธ์ (106)
 - ที่ 18 วิจารณ์การเขียนจดหมาย (107)
 - ที่ 19 บันทึกจากเกมต่อภาพสร้างเรื่อง (115)
 - ที่ 20 สรุปย่อ บอกใจความสำคัญและแนวคิดสำคัญของเรื่อง (116)
 - ที่ 21 สรุปย่อ บอกใจความสำคัญและแนวคิดสำคัญจากเพลง (117)
 - ที่ 22 บันทึกจากเกมไขทองคล้องใจ (124)
 - ที่ 23 เดิมคำประพันธ์ (120)
 - ที่ 24 ต่อคำประพันธ์ (125)

4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 6.1 และ 6.2 (เอกสารหมายเลข 111 และ 112)

5. แผ่นภาพ สำหรับต่อภาพ

6. เอกสารเกม
 - หมายเลข 9 “เกมโยงสัมพันธ์”(เอกสารหมายเลข 105)
 - หมายเลข 10 “เกมไขทองคล้องใจ”(เอกสารหมายเลข 119)
 - หมายเลข 11 “เกมต่อภาพสร้างเรื่อง”(เอกสารหมายเลข 109)
 - หมายเลข 12 “เกมแข่งขันประพันธ์กลอน”(เอกสารหมายเลข 121)

7. แถบบันทึกเสียงเพลงประกอบ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

คาบที่ 13-14

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใสเพลง “คนแรก” (เอกสารหมายเลข 101) และ เพลง “จดหมายผิดซอง” (เอกสารหมายเลข 102) ให้นักเรียนดูแล้วสนทนาซักถามเนื้อหาในบทเพลง ว่าเป็นการเขียนเพื่ออะไร สื่ออะไรให้ผู้ฟังทราบ และมีจุดบกพร่องอย่างไร

2. ให้นักเรียนทุกคนร้องพร้อมกัน

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 14 เรื่อง กระบวนการเขียนและกระบวนการคิด ให้ (เอกสารหมายเลข 103) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล ประกอบกับในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษณ์ เล่ม 1 แล้วให้นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 15 เรื่องรูปแบบการเขียน...การเขียนจดหมาย (เอกสารหมายเลข 104) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล แล้วให้นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

3. ให้แข่งขันเกม “โยงสัมพันธ์” (เอกสารหมายเลข 105) เพื่อฝึกความคล่องในการคิดถึงสิ่งที่สัมพันธ์กันแล้วนำมาเขียน โดยครูให้นักเรียน แบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม ตามความสมัครใจแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเขียนบนกระดานให้เร็วที่สุด ถูกต้องที่สุดและให้มากที่สุด ครูกำหนดเวลาข้อละ 1 นาที มีทั้งหมด 5 คำ ให้เปลี่ยนผู้เล่นข้อละ 1 คน แล้วบันทึกลงในใบงานที่ 17 (เอกสารหมายเลข 106)

4. ครูนำแผ่นโปร่งใสตัวอย่างการเขียนจดหมายมาให้อ่าน 2-3 ฉบับ ให้นักเรียนแต่ละคนพิจารณาการใช้ถ้อยคำ รูปแบบ และกลวิธีในการเขียนว่าเหมาะสมหรือไม่ หากไม่เหมาะสม จะแก้ไขอย่างไร ให้เขียนลงในใบงานที่ 18 (เอกสารหมายเลข 107) ที่ครูแจกให้แล้วส่งครู ครูยกตัวอย่างผลงานของนักเรียนบางคนมาประกอบการอธิบายให้เข้าใจยิ่งขึ้น

5. ครูจัดประกวดการเขียนจดหมาย โดยมอบหมายให้นักเรียนไปเขียนจดหมาย โดยให้เลือกเขียนจาก ข้อ 2 3 หรือ 4 ใน หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษณ์ เล่ม 1 หน้า 125 แล้วนำเสนอครูในวันต่อไป ครูเลือกจดหมายที่เขียนดีในลำดับที่ 1 2 3 ให้รางวัลแล้วมาติดไว้ที่ป้ายประกาศ (กิจกรรมนี้กระทำนอกเวลาเพียงแต่เป็นการมอบหมายงานเท่านั้น)

6. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 16 เรื่อง รูปแบบการเขียน....การเขียนเรียงความ (เอกสารหมายเลข 108) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

7. ครูให้นักเรียนแข่งขันเกม “ต่อภาพสร้างเรื่อง” (เอกสารหมายเลข 109) โดยให้นักเรียน แบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ครูนำภาพที่เตรียมไว้ 5 ภาพตัดเป็นชิ้นส่วนให้แต่ละกลุ่มช่วยกันต่อภาพนั้นออกมาให้เสร็จภายในเวลาที่กำหนด กลุ่มไหนเสร็จก่อนชนะ ต่อจากนั้นให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนเรียงความจากภาพที่ต่อได้แล้วออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง พร้อมกับเขียนบันทึก ลงในใบงานที่ 19 (เอกสารหมายเลข 115) แล้วส่งครู ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการเขียนโดยใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการเขียน ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

2. ครูฉายแผ่นโปร่งใส บทเพลง “รูปแบบการเขียน” (เอกสารหมายเลข 110) ซึ่งใช้ทำนองเพลงที่ร้องไปแล้วในขั้นนำคือเพลง “คนแรก” เป็นการสรุปเนื้อหาโดยใช้เพลง แล้วให้นักเรียนร้องพร้อมกัน

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการเล่น และร้องเพลง
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. โดยการตรวจผลงาน

- จากใบงานที่ 17 18 และ 19
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 6.1

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 6.1 เป็นรายบุคคล หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนเตรียมเรื่องราวจากภาพยนตร์ ละครทีวี เรื่องสั้น หรือบทเพลง ที่สนใจ เพื่อนำมาสรุปย่อ

คาบที่ 15-16

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใสเพลง “รูปแบบการเขียน” (เอกสารหมายเลข 110) เพื่อเป็นการทบทวนจากคาบที่แล้ว ให้นักเรียนทุกคนร้องพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

2. ครูฉายแผ่นโปร่งใส ยกตัวอย่างเพลง “กล่อมพ่อ” (เอกสารหมายเลข 113) ให้นักเรียนดู เปิดแถบบันทึกเสียงให้ฟัง ให้อยู่ใจความสำคัญที่สุดของเพลงนี้ โดยใช้วิธีการซักถาม

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 17 เรื่อง รูปแบบการเขียน....การย่อความ (เอกสารหมายเลข 114) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล แล้วนักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้ช่วยกันคิดหาเนื้อเรื่องที่จะนำเสนอโดย อาจจะเป็นบทเพลง ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เรื่องสั้น ให้สรุปและย่อเรื่องให้สั้นที่สุด โดย บอกใจความสำคัญ

ผลความ แนวคิดสำคัญ ส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ ใช้เวลา 30 นาที แล้วเขียนบันทึกย่อๆ ลงในใบงานที่ 20 (เอกสารหมายเลข 116) เสร็จแล้วนำเสนอ

3. ครูแจกใบงานที่ 21 (เอกสารหมายเลข 117) ให้ทำเป็นรายบุคคลโดยครูกำหนดบทเพลงให้ 2 เพลงให้นักเรียนบอกใจความ ผลความ แนวคิด ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ข้อแสดงอารมณ์ของเพลง (ใช้เวลา 10 นาที) เสร็จแล้วส่งครู ถ้ามีเวลาเหลือครูนำผลงานของนักเรียนมายกตัวอย่างให้เพื่อนฟัง

4. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 18 เรื่องหลักการเขียนกลอน (เอกสารหมายเลข 118) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล นักเรียนช่วยกันอธิบายเพิ่มเติม

5. ให้นักเรียนแข่งขันเกม “ไข่ทองคล้องใจ” (เอกสารหมายเลข 119) จากนักเรียนกลุ่มเดิม 5 กลุ่ม เป็นคำคล้องจอง 2 พยางค์ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาคำที่คล้องจองกับคำที่ครูกำหนดให้ ตั้งคะแนนไว้ 10 คะแนน ครูเริ่มกำหนดคำแรกก่อน ตามด้วยกลุ่มที่ 1 2 3 ไปเรื่อยๆ ในช่วงต่อระหว่างกลุ่มให้ปรบมือเป็นจังหวะ 2 ครั้ง ถ้ากลุ่มใดต่อไม่ทันหรือตัดขาด ให้ลดคะแนนลงเรื่อยๆ (ใช้เวลา 10 นาที) กลุ่มที่เหลือคะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ แล้วเขียนบันทึกลงในใบงานที่ 22 (เอกสารหมายเลข 124) เสร็จแล้วส่งครู

6. ครูแจกใบงานที่ 23 (เอกสารหมายเลข 120) ให้ทำเป็นรายบุคคล โดยครูกำหนดคำประพันธ์มาให้แล้วเว้นช่วงให้นักเรียนเติมคำ จากกลอน 2 บท ใช้เวลา 10 นาที ครูสุ่มตัวอย่างของนักเรียน 2-3 คน มาอ่านให้เพื่อนฟัง ถึงความแตกต่างและแนวคิดของแต่ละคน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 5 กลุ่มให้แข่งขันเกม “แข่งขันประพันธ์กลอน” (เอกสารหมายเลข 121) โดยครูจัดเตรียมคำประพันธ์ไว้ 5 ชุด ชุดละ 1 บท ให้แต่ละกลุ่มนำคำประพันธ์แต่ละวรรคมาเรียงกันให้เร็วที่สุด บนกระดานครูเฉลย กลุ่มใดถูกต้องที่สุด และเร็วที่สุดเป็นฝ่ายชนะ

8. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 24 (เอกสารหมายเลข 125) ให้ต่อคำประพันธ์ จำนวน 1 บท โดยครูขึ้นต้นวรรคแรกให้แล้วให้นักเรียนช่วยกันต่อ อีก 3 วรรค ครูเตรียมไว้ 5 เรื่อง ให้ตัวแทนกลุ่มจับสลากเรื่อง แล้วช่วยกันแต่งคำประพันธ์ ใช้เวลา 10 นาที ครูนำผลงานกลุ่มมาอ่านให้เพื่อนฟัง

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนช่วยสรุปสาระ และประโยชน์ที่ได้จากการเขียนโดยใช้เพลงและเกมเป็นสื่อในการเรียนและการฝึกทักษะการเขียน ปัญหาและอุปสรรค พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขเพิ่มเติม

2. ครูฉายแผ่นโปสเตอร์เพลง “หลักการเขียนกลอน” (เอกสารหมายเลข 122) ซึ่งใช้ทำนองเพลงที่นักเรียนรู้จักเป็นอย่างดี เป็นการสรุปเนื้อหาโดยใช้เพลงแล้วให้นักเรียนร้องพร้อมกัน

ขั้นประเมินผล

1. โดยใช้แบบการสังเกตและประเมิน

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการเล่น และร้องเพลง
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. โดยการตรวจผลงาน

- จากใบงานที่ 20 21 22 23 และ 24
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 6.2
- จากการทำแบบฝึกหัดท้ายบท

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 6.2 เป็นรายบุคคลหลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เป็นประโยชน์

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 1	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การสื่อสารของมนุษย์	เวลา 2 คาบ	คาบที่ 1-2

สาระสำคัญ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร มุ่งการสื่อความหมายเป็นสำคัญ ภาษาจะสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นภาษาที่ก่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร และเกิดการตอบสนองต่อกัน เพื่อให้เข้าใจความหมายร่วมกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติการสื่อสารของมนุษย์ สามารถใช้ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร เพื่อประโยชน์ในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เห็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุง สมรรถภาพในการสื่อสารให้พัฒนายิ่งขึ้น

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. อธิบายความหมายและองค์ประกอบของการสื่อสารได้
2. บอกลักษณะของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารได้
3. ใช้ภาษาในการสื่อสาร และวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสารได้
4. สรุปสาระสำคัญในการสื่อสารนั้นๆได้

เนื้อหา เรื่องการสื่อสารของมนุษย์ ประกอบด้วย องค์ประกอบของการสื่อสาร ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และสถานการณ์ในการสื่อสาร

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - ความหมายและคำขวัญเกี่ยวกับการสื่อสาร
 - แผนผังองค์ประกอบของการสื่อสาร
 - ตัวอย่างการวิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร
 - บทกลอน "ความสำคัญของภาษาไทยกับการสื่อสาร"
2. ใบความรู้
 - ที่ 1 เรื่อง องค์ประกอบของการสื่อสาร
 - ที่ 2 เรื่อง ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร
3. ใบงาน
 - ที่ 1 - ตอบคำถามจากภาพการสื่อสาร
 - ที่ 2 - ตอบคำถามจากเรื่อง
 - ที่ 3 - วิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 1
5. ภาพสถานการณ์การสื่อสาร

6. แถบประโยคการสื่อสาร
7. หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1
8. หนังสือพิมพ์รายวัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ได้รับความสนใจ

ครูให้นักเรียนดูภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบว่า เป็นข่าวเกี่ยวกับอะไร เรื่องราวเป็นอย่างไรแล้วครูและนักเรียนช่วยกันสรุปข่าวนั้นและให้นักเรียนอภิปรายร่วมกัน

ขั้นที่ 2 แจงจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากเรียนเรื่อง การสื่อสารของมนุษย์แล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบตนเองหลังเรียนได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับความหมายของการสื่อสาร จากประสบการณ์เดิม และให้นักเรียน ยกตัวอย่างสถานการณ์การสื่อสาร ที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใส ความหมายและคำขวัญเกี่ยวกับการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 2) พร้อมกับแผนผังองค์ประกอบของการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 20) สนทนาซักถาม แล้วนำแถบประโยคการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 21) ให้นักเรียนบอกถึงลักษณะของภาษาที่ใช้ และการสื่อความหมายจากภาพ (เอกสารหมายเลข 4)

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 1 เรื่ององค์ประกอบของการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 3) ให้แต่ละคนศึกษา แล้วครูซักถามนักเรียนพร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ให้ดูรูปภาพสถานการณ์ของการสื่อสารแล้ว ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดคำตอบลงในใบงานที่ 1 (เอกสารหมายเลข 5) ที่ครูแจกให้กลุ่มละ 1 แผ่น

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูกำหนดหัวข้อเรื่องให้แต่ละกลุ่มโดยส่งตัวแทนมาจับสลากหัวข้อที่ศึกษา โดยให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดในเรื่องที่ได้รับโดยมีใบความรู้ที่ 2 เรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร (เอกสารหมายเลข 6) ที่ครูแจกให้เป็นแนวทางในการค้นคว้า และจากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอความรู้ให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนฟังในแต่ละข้อ โดยบอกถึงความหมายและลักษณะ โดยยกตัวอย่างการใช้ภาษาในการสื่อสารของแต่ละสถานการณ์

ใช้เวลาประมาณ 20 นาที หัวข้อในการรายงานมีดังนี้

- 1.1 องค์ประกอบของการสื่อสาร
- 1.2 ผู้ส่งสาร
- 1.3 ผู้รับสาร
- 1.4 สื่อ, สาร
- 1.5 ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

2. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 2 (เอกสารหมายเลข 22 23 24 25 และ 26) ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตอบคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้ (15 นาที) แล้วส่งครู ครูสุ่มให้บางกลุ่มส่งตัวแทน ออกมาอภิปรายให้เพื่อนนักเรียนฟัง

3. ครูแจกใบงานที่ 3 (เอกสารหมายเลข 15) ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์สถานการณ์ของการสื่อสาร แล้วส่งตัวแทนกลุ่มนำเสนอภายในเวลา 3 นาที ครูนำผลงานของแต่ละกลุ่มมาสรุปอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำไปติดไว้ที่ป้ายประกาศหลังจากหมดชั่วโมง เพื่อให้นักเรียนดูผลงาน

4. ครูนำบทประพันธ์ “ความสำคัญของภาษาไทยกับการสื่อสาร” (เอกสารหมายเลข 28) ให้ นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน สนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในคำประพันธ์นั้น

5. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องการสื่อสารของมนุษย์ และครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนจดบันทึกลงในสมุด แล้วนำเสนอต่อไปในชั่วโมงหน้า

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดิชม และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท แล้วตรวจคำตอบทันที (เอกสารหมายเลข 27)

2. การประเมินผลมีวิธีการประเมินดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
- ความกระตือรือร้น ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ความกล้าแสดงออกในกิจกรรมต่างๆ

2.2 โดยการตรวจผลงานจาก - ใบงานที่ 1 2 และ 3

- ใบกิจกรรมเสริมที่ 1
- แบบฝึกหัดท้ายบท

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 1 (เอกสารหมายเลข 19) หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ในตอนท้ายชั่วโมงให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เป็นประโยชน์ เสร็จแล้วนำเสนอ

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนเตรียมสิ่งที่นักเรียนชอบฟังมากที่สุดมาคนละ 1 อย่าง ถ้าเป็นสิ่งที่นำมาได้ไม่ลำบากนักให้นำสิ่งนั้นมาด้วย และเตรียมบอกเหตุผลที่ชอบฟังเพราะอะไร

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 2	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การรับสารด้วยการฟัง	เวลา 2 คาบ	คาบที่ 3-4

สาระสำคัญ

การฟังเป็นกระบวนการทางสมอง ที่เกิดจากการได้ยิน รับรู้และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ จนสามารถจับใจความสำคัญ และแยกแยะเรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้อง ซึ่งถือว่าเป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง นักเรียนเห็นความสำคัญของการรับสารด้วยการฟังในชีวิตประจำวัน รู้จักเลือกฟังสารให้เหมาะแก่ความมุ่งหมายต่างๆ กัน และวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกจุดมุ่งหมายของการฟังได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังๆ ได้
3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังๆ ได้
4. แสดงความคิดเห็นเรื่องที่ฟังได้

เนื้อหา การรับสารด้วยการฟัง ประกอบด้วย ความหมายของการฟัง ความสำคัญของการฟัง จุดมุ่งหมายของการฟัง หลักการฟังที่ดี และประสิทธิภาพในการฟัง

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์
 - ความหมายของการฟัง และจุดมุ่งหมายของการฟัง
 - บทกลอน “ทักษะการฟัง”
 - ตัวอย่าง ข้อความโฆษณาสินค้า
 - ตัวอย่างข้อความต่างๆ เพื่อให้แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น
2. ใบความรู้ ที่ 3 เรื่อง หลักการฟังที่ดี
3. ใบความรู้ ที่ 4 เรื่อง ประสิทธิภาพในการฟัง
4. ใบงาน ที่ 4 สรุปสาระสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องที่ฟัง
5. ใบงาน ที่ 5 ตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องที่ฟัง
6. ใบกิจกรรมเสริมที่ 2
7. แถบบันทึกเสียงบทอ่าน ข้อความโฆษณา

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เราความสนใจ

1. ครูเปิดแถบบันทึกเสียงการโฆษณาสินค้าให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนช่วยกันสรุปว่าข้อความนั้นมีลักษณะการใช้ภาษาอย่างไร
2. ให้นักเรียนฟังข่าวจากแถบบันทึกเสียงที่ครูอัดมาให้ฟัง ให้นักเรียนบอกใจความสำคัญจากเรื่องที่ฟังว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร ใช้ภาษาอย่างไร น่าเชื่อถือหรือไม่อย่างไร

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ว่า หลังจากเรียนเรื่องการรับสารด้วยการฟังแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด และทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน ได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการฟัง นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่าง ข้อความต่างๆ ที่เราได้ยินได้ฟังในชีวิตประจำวันแล้วสรุปว่ามีข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น อยู่ในข้อความนั้นๆ อย่างไร ครูยกตัวอย่างให้ฟังก่อน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

ครูฉายแผ่นโปร่งใส “ความหมายของการฟัง”(เอกสารหมายเลข 30)และ“จุดมุ่งหมายของการฟัง”(เอกสารหมายเลข 31) สนทนาซักถามเกี่ยวกับการฟังในชีวิตประจำวัน

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

1. ครูฉายแผ่นโปร่งใส ตัวอย่างข้อความโฆษณาสินค้า (เอกสารหมายเลข 40) และตัวอย่างข้อความต่างๆ จากสื่อมวลชน (เอกสารหมายเลข 41) เพื่อให้นักเรียนแยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น แล้วสนทนาซักถาม ให้นักเรียนตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นต่อข้อความนั้นๆ
2. ครูแจกใบความรู้ที่ 3 เรื่อง หลักการฟังที่ดี (เอกสารหมายเลข 32) ให้ศึกษาเป็นรายบุคคล และศึกษาจากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 เพิ่มเติม

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ให้แต่ละกลุ่มศึกษา เรื่องจุดมุ่งหมายของการฟังจากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 หน้า 54-63 แล้วให้ส่งตัวแทนจับสลากเรื่องที่จจะรายงาน ให้นักเรียนถึงลักษณะ ความสำคัญของการฟังแต่ละประเภท พร้อมยกตัวอย่างประกอบ อ่านให้เพื่อนฟัง (30 นาที) ประเภทของการฟังมีดังนี้

- 1.1 การฟังเพื่อติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน
- 1.2 การฟังเพื่อความเพลิดเพลิน
- 1.3 การฟังเพื่อรับความรู้
- 1.4 การฟังเพื่อได้คติชีวิตและความจริงใจ

2. ครูแจกใบงาน ที่ 4 สรุปสาระสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องที่ฟัง (เอกสารหมายเลข 42) ให้ทำเป็นรายบุคคล โดยให้ฟังบทอ่านที่ครูเตรียมมา 2 เรื่องแล้วตอบคำถามลงในใบงาน ส่งครู ครูสุ่มผลงานของนักเรียนบางคนมาให้นักเรียนตัวแทน อ่านให้เพื่อนฟังแล้วซักถาม ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปอีกครั้งหนึ่ง

3. ครูแจกใบความรู้ที่ 4 เรื่องประสิทธิภาพในการฟัง(เอกสารหมายเลข 34)ให้นักเรียนศึกษา ครูยกตัวอย่างและอธิบายเพิ่มเติม

4. ครูแจกใบงานที่ 5 ตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องที่ฟัง(เอกสารหมายเลข 43) ให้ทำเป็นรายบุคคล โดยฟังบทอ่าน 3 บทแล้วให้ตั้งชื่อเรื่องให้ได้มากที่สุด (ใช้เวลา 10 นาที) แล้วส่งครู

5. ให้นักเรียนอ่านบทกลอน เรื่อง “ทักษะการฟัง” (เอกสารหมายเลข 37) จากแผ่นโปสเตอร์ ครูและนักเรียน ช่วยกันสรุปเกี่ยวกับการฟังอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกับ ดิชมการปฏิบัติงานของนักเรียน และแก้ไขเพิ่มเติมในบางส่วนที่ต้องปรับปรุง

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดี-ชม และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท (เอกสารหมายเลข 38)

2. การประเมินผลมีวิธีการดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
- ความกระตือรือร้น ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ความกล้าแสดงออกในกิจกรรมต่างๆ

2.2 โดยการตรวจผลงานจาก - ใบงานที่ 4 และ 5

- ใบกิจกรรมเสริมที่ 2
- แบบฝึกหัดท้ายบท

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 2 (เอกสารหมายเลข 39) หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้ว ให้มารับกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เป็นประโยชน์ เสร็จแล้วนำเสนอ

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนนำหนังสือเล่มโปรด ที่รักและชอบอ่านมากที่สุดมา 1 เล่ม แล้วเตรียมบอกเหตุผลที่ชอบมาด้วย

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 3 วิชาภาษาไทย ท 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน เวลา 2 คาบ คาบที่ 5-6

สาระสำคัญ

การอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารที่สำคัญเช่นเดียวกับการฟัง ทำให้รับรู้เรื่องราวต่างๆ การอ่านเก็บความรู้ เป็นความสามารถแยกแยะลำดับความสำคัญของใจความ และบอกผู้อื่นให้รับรู้ได้ การอ่านเอาเรื่อง เพื่อมุ่งให้เข้าใจเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การอ่านวิเคราะห์ เป็นการอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งและต้องหาความสัมพันธ์ของเรื่อง สรุปใจความทั้งหมดได้ ส่วนการอ่านตีความ เป็นการอ่านที่ต้องใช้วิจารณ์พิจารณาในการวิเคราะห์ความรู้สึกหรือเจตนาของผู้เขียน

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เห็นความสำคัญของการรับสารด้วยการอ่าน สามารถรับสารด้วยการอ่านประเภทต่างๆได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และวิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกจุดมุ่งหมายของเรื่องที่อ่านได้
2. จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านได้
3. แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้
4. ตีความจากเรื่องที่อ่านได้
5. วิเคราะห์เรื่องที่อ่านได้

เนื้อหา เรื่องการรับสารด้วยการอ่าน ประกอบด้วย ความสำคัญของการอ่าน และประเภทของ การอ่าน (อ่านเก็บความรู้ อ่านเอาเรื่อง อ่านวิเคราะห์ อ่านตีความ)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์ “ การอ่านนั้นสำคัญไฉน ”
2. ใบความรู้ ที่ 5 เรื่อง ประเภทของการอ่าน
 ที่ 6 เรื่อง หลักการอ่านจับใจความ
 ที่ 7 เรื่อง หลักการอ่านตีความ
3. ใบงาน ที่ 6 เรื่อง แบ่งกลุ่มอภิปรายการอ่านแต่ละประเภท
 ที่ 7 เรื่อง จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 ที่ 8 เรื่อง แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน
 ที่ 9 เรื่อง แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 3

5. หนังสือพิมพ์รายวัน
6. หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1
7. หนังสือประเภทต่างๆ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เราความสนใจ

1. ครูนำหนังสือประเภทต่างๆ มาให้นักเรียนดู เช่น นิทาน นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี วารสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ครูสนทนาซักถามถึงความสนใจของนักเรียนที่มีต่อหนังสือประเภทต่างๆ พร้อมทั้งอธิบาย และชี้ให้เห็นคุณค่าของหนังสือดังกล่าว

2. ครูให้นักเรียนหยิบหนังสือเล่มโปรดที่นำมา สนทนาซักถามถึงเหตุผลที่ชอบ และประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน

ขั้นที่ 2 แจงจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบว่าหลังจากที่เรียนเรื่อง การรับสารด้วยการอ่านแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัดท้ายบทได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการอ่าน ลักษณะการอ่านประเภทต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 5 เรื่อง ประเภทของการอ่าน (เอกสารหมายเลข 45) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม โดยใช้แผ่นโปร่งใส ประกอบ

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยวิธีการให้นักเรียนนับ 1-4 ผู้ที่นับหมายเลขเดียวกันอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากเรื่องที่ครูเตรียมไว้ แล้วสมาชิกในกลุ่มศึกษาจากใบความรู้ และหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 ส่งตัวแทนออกมาอภิปราย ว่าแต่ละเรื่องมีลักษณะอย่างไร สำคัญอย่างไร พร้อมยกตัวอย่างประกอบ 1 เรื่อง มอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่ม เขียนบันทึกลงในใบงานที่ 6 (เอกสารหมายเลข 46,47,48,49) ส่งครูหลังจากรายงานเสร็จแล้ว ใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที เรื่องที่ศึกษาคือ

- 2.1 การอ่านเพื่อความรู้อยู่
- 2.2 การอ่านเอาเรื่อง
- 2.3 การอ่านวิเคราะห์
- 2.4 การอ่านตีความ

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 6 เรื่อง หลักการอ่านจับใจความ (เอกสารหมายเลข 50) ให้แต่ละกลุ่มศึกษา และศึกษาจากหนังสือเรียนวรรณสารวิจิตร เล่ม 1 ครูอธิบายเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 7 หลักการอ่านตีความ (เอกสารหมายเลข 52) ให้ทำเป็นรายบุคคลให้อ่านเรื่องที่กำหนดให้แล้วเขียนตอบลงในใบงานตามคำชี้แจง แล้วนำเสนอครู

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ส่งตัวแทนแต่ละกลุ่มมารับใบงานที่ 8 (เอกสารหมายเลข 53,54,55,56,57) ไปช่วยกันทำ โดยครูกำหนดคำประพันธ์ หรือบทความ และ ให้ออก

สาระสำคัญของเรื่อง แล้วส่งตัวแทนสรุปเนื้อเรื่องจากการอ่านงานนั้นๆ ให้เพื่อนฟังและตอบคำถามจากเรื่อง พร้อมเหตุผล แล้วครูอภิปรายการตอบคำถามของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 9 (เอกสารหมายเลข 58) ให้ทำเป็นรายบุคคล แล้วส่งครู

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การรับสารด้วยการอ่าน และครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนจดบันทึกลงสมุด แล้วนำส่งครูต่อไปในชั่วโมงหน้า

4. ครูนำแผ่นใสคำประพันธ์ “ประโยชน์ของการอ่าน” ให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกัน เพื่อเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 7 ให้อ่านย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดิชม และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบท (เอกสารหมายเลข 62)

2. การประเมินผลมีวิธีการประเมินดังนี้

1. โดยการสังเกตจาก

- การสนทนาซักถาม การถามและการตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่ม การนำเสนอผลงาน การให้ความร่วมมือในกลุ่ม
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. โดยการตรวจผลงานจาก

- ใบงานที่ 6 7 8 และ 9
- ใบกิจกรรมเสริมที่ 3
- การทำแบบฝึกหัดท้ายบท

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 3 (เอกสารหมายเลข 61) เป็นรายบุคคล หลังจากที่ทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาว่างที่เหลือให้เป็นประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนหาข้อความการโฆษณาสินค้า ที่นักเรียนชอบ จากสื่อทางโทรทัศน์ หรือทางสื่อสิ่งพิมพ์ มา 1 เรื่อง

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 4	วิชาภาษาไทย ท 401	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
เรื่อง การสื่อสารด้วยการพูด	เวลา 4 คาบ	คาบที่ 7-10

สาระสำคัญ

การพูดในโอกาสต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้พูดจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะพูดเป็นอย่างดี รู้จุดประสงค์ในการพูด พูดให้ถูกต้องชัดเจนเหมาะสม กับกาลเทศะและบุคคล

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักการทั่วไปของการพูดขั้นพื้นฐาน สามารถเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และชุมชน และมีมารยาทในการพูด ทั้งการพูดระหว่างบุคคล และการพูดในกลุ่ม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกหลักการทั่วไปของการพูดได้
2. วิเคราะห์คำพูดที่ใช้ในการสนทนาได้
3. ใช้คำพูดที่เหมาะสมในโอกาสและสถานการณ์ต่างๆ ได้

เนื้อหา เรื่องการสื่อสารด้วยการพูด ประกอบด้วยความสำคัญของการพูด หลักการพูดที่มีประสิทธิภาพ และประเภทของการพูด (การพูดระหว่างบุคคล การทักทายปราศรัย การแนะนำตนเอง การสนทนา และการพูดในกลุ่ม)

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์ทกลอน “ความสำคัญของการพูด”
2. ใบความรู้
 - ที่ 8 เรื่อง หลักการพูดที่ดีและมารยาทในการพูด
 - ที่ 9 เรื่อง การพูดระหว่างบุคคล
 - ที่ 10 เรื่อง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
 - ที่ 11 เรื่อง การพูดในกลุ่ม
3. ใบงาน
 - ที่ 10 สถานการณ์การสนทนา
 - ที่ 11 ต่อบันทึกความในเรื่อง กล้วยหาย
 - ที่ 12 สรุปใจความสำคัญจากเรื่องเล่า
 - ที่ 13 บันทึกย่อเรื่องราวจากรูปภาพ
4. ใบกิจกรรมเสริมที่ 4
5. เทปสำหรับการบันทึกการพูด
6. แผ่นภาพนักพูดที่มีชื่อเสียง
7. นิทานเรื่อง “ปากเป็นเอก”

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

คาบที่ 7-8

ขั้นที่ 1 เราความสนใจ

1. ครูให้นักเรียนดูแผ่นภาพของนักพูดที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีอย่างเช่น พระพยอม กัลยาโณ คุณอุดม แต่พานิช คุณจตุพล ชมภูนิช ให้นักเรียนดูและสนทนาซักถามถึงผลงานการพูดที่ผ่านมา ความสนใจของผู้ฟัง รวมทั้งสาระประโยชน์ที่ได้รับ

2. ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงตัวอย่างการพูด ของนักพูดดังกล่าวประกอบ ด้วย

ขั้นที่ 2 เจาะจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการส่งสารด้วยการพูดแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ทายบท และแบบฝึกกิจกรรมต่างๆได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการพูด การพูดที่มีประสิทธิภาพ การพูดประเภทต่างๆ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน ที่เคยไปแข่งขันการพูด หรือการไปฟังนักพูด พูดเรื่องต่างๆ สนทนากับ นักเรียนและให้นักเรียนยกตัวอย่างเรื่องเกี่ยวกับการพูด

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 8 เรื่อง หลักการพูดที่ดีและมารยาทในการพูด (เอกสารหมายเลข 67) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูแจกใบงานที่ 10 (เอกสารหมายเลข 82) ให้เป็นรายบุคคล โดยให้สถานการณ์ของการสนทนา 2 เรื่อง แล้วให้วิจารณ์การสนทนานั้น ตามหัวข้อวิจารณ์ที่กำหนดในใบงาน แล้วนำเสนอ

3. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 9 เรื่องการพูดระหว่างบุคคล (เอกสารหมายเลข 69) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่มให้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้ 5 ข้อ โดยให้ตัวแทนกลุ่มออกมาจับสลากเรื่องที่จะพูด ศึกษาเพิ่มเติมจากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษณ์ หน้า 81-97

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ให้นักเรียนส่งตัวแทนออกมาอภิปรายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการพูดแต่ละประเภท พร้อมยกตัวอย่างประกอบ ครูกำหนดกลุ่มที่จะวิจารณ์การพูดตามหัวข้อวิจารณ์ที่ครูกำหนด ใช้เวลากลุ่มละ 3-5 นาที ครูสรุปเพิ่มเติม หัวข้อของการพูดมีดังนี้

1.1 การแนะนำตนเองในงานเลี้ยง

1.2 การทักทายปราศรัย

1.3 การสนทนา

1.4 การสัมภาษณ์

1.5 การเล่าเรื่อง

2. ครูแจกใบงานที่ 11 เรื่อง “กล้วยหอย” (เอกสารหมายเลข 72) จากสถานการณ์ในเรื่องนักเรียนควรใช้คำพูดอย่างไรจึงจะเหมาะสม ให้ทำเป็นรายบุคคล แล้วส่งครู (ใช้เวลา 10 นาที) ครูสุ่มตัวอย่างของนักเรียนบางคนอ่านให้นักเรียนฟังแล้วสรุป

3. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมการแนะนำตนเองซึ่งเป็นการทดสอบความแม่นยำในขณะที่แนะนำตนเองและเพื่อให้เกิดความเพลิดเพลินโดยให้นักเรียนกลุ่มเดิม 5 กลุ่มแต่ละกลุ่มยื่นเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน แล้วให้คนแรกแนะนำตนเองโดยบอกชื่อ สกุล และสิ่งที่ชอบ คนที่สองให้บอกชื่อ สกุล สิ่งที่ชอบของคนที่ 1 แล้วค่อยแนะนำตนเอง ไปเรื่อยๆ คนสุดท้ายก็ต้องจำชื่อ สกุล และสิ่งที่เพื่อนชอบได้ทุกคน ครูสุ่มเป็นบางกลุ่มแนะนำให้เพื่อนฟัง

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการพูด ความสำคัญของการพูด ปัญหา และอุปสรรคของการพูดประเภทต่างๆ

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดี ชม และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท แล้วตรวจคำตอบทันที (เอกสารหมายเลข 81)

2. การประเมินผล มีวิธีการประเมินดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมที่ครูให้ทำ
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 โดยการตรวจจากผลงานจากใบงานที่ 10 11 และจากกิจกรรมเสริมที่ 4

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 4 (เอกสารหมายเลข 80) หลังจากทีกลุ่มใดทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

1. ให้แต่ละกลุ่มหารูปภาพสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องอุปโภค บริโภค อะไรก็ได้ที่มีขนาดประมาณ 12-15 นิ้ว มากลุ่มละ 5 ภาพ
2. เตรียมเรื่องที่จะเล่าไว้คนละ 1 เรื่อง จะเป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์ หรือเรื่องเล่าจากที่อ่านหรือฟังมา ใช้เวลาเรื่องละ 3 นาที

คาบที่ 9-10

ขั้นที่ 1 ได้รับความสนใจ

1. ครูเล่านิทานเรื่อง “ปากเป็นเอก” ให้นักเรียนฟัง ซึ่งเรื่องในนิทานนั้น จะต้องเว้นช่วงให้นักเรียนช่วยกันตอบ คือฟังแล้วคิดตามและตอบคำถามไปด้วย

2. สนทนาซักถามจากตัวอย่างในนิทานชี้ให้เห็นความสำคัญของการพูด ศิลปะในการพูด การพูดที่จูงใจคนฟังนั้นมีกลวิธีอย่างไร

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการส่งสารด้วยการพูดแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท และแบบฝึกกิจกรรมต่างๆได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการพูด การพูดที่มีประสิทธิภาพ การพูดประเภทต่างๆ จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน ที่เคยไปแข่งขันการพูด หรือการไปฟังนักพูด พูดเรื่องต่างๆ สนทนากับนักเรียนและให้นักเรียนยกตัวอย่างเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพูด

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูแจกใบความรู้ที่ 10 เรื่อง การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (เอกสารหมายเลข 71) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูแจกใบความรู้ที่ 11 เรื่องการพูดในกลุ่ม(เอกสารหมายเลข 74) ให้นักเรียนศึกษา

ขั้นที่ 5 ให้อาสาสมัครเรียนรู้

ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันเขียนบทสนทนา หรือเตรียมเรื่องที่จะสนทนากัน โดยกำหนดสถานการณ์เองตามความเหมาะสม แล้วออกมาสนทนาให้เพื่อนฟัง ครูกำหนดกลุ่มที่จะไปสังเกตการณ์ ขณะที่เพื่อนกำลังปรึกษางานกลุ่ม การแบ่งหน้าที่กันทำงานจนถึงการออกมาสนทนา แล้วให้วิจารณ์อีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วนำรูปภาพมา 5 รูป ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาพูดเรื่องราวเกี่ยวกับรูปภาพนั้นโดยให้ต่อเนื่องกันทั้ง 5 ภาพพูดกลุ่มละ 1 ภาพมอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มเขียนบันทึกลงในใบงานที่ 12 แล้วส่งครู ครูเตรียมบันทึกเทปไว้

2. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมการพูดเล่าเรื่องจากที่ครูให้นักเรียนไปเตรียมเรื่องที่จะพูดไว้คนละ 1 เรื่องนั้นครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบอย่างรวดเร็วครูจับสลากเลขที่ให้ตอบคำถามถ้าตอบถูกและรวดเร็วก็ไม่ต้องเล่าเรื่องแต่ถ้าตอบช้าหรือตอบไม่ได้ให้ออกมาเล่าเรื่อง 1 เรื่องใช้เวลาเรื่องละ 3 นาที ให้แต่ละคนเลือกเขียนย่อเรื่องเล่าของเพื่อน 3 คนลงในใบงานที่ 13

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการพูด ความสำคัญของการพูด ปัญหาและอุปสรรคของการพูดประเภทต่างๆ

4. ครูนำบทกลอนเกี่ยวกับการพูดมาให้นักเรียนอ่านพร้อมกันและสนทนากับบทกลอนนั้น

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดี ชม และให้ข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท แล้วตรวจคำตอบทันที (เอกสารหมายเลข 81)

2. การประเมินผล มีวิธีการประเมินดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมที่ครูให้ทำ
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 โดยการตรวจจากผลงาน

- จากใบงานที่ 12 13 และจากกิจกรรมเสริมที่ 4

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความมั่นใจและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 4 (เอกสารหมายเลข 80) หลังจากทีกลุ่มใดทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ผักตบชားและใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้แต่ละกลุ่มไปหาบทประพันธ์เตรียมไว้ ความยาว 2 บท มีเนื้อหาเกี่ยวกับ

1. การปลุกใจให้รักชาติ
2. การชมความงามของธรรมชาติ
3. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คติธรรมคำสอน
4. การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย
5. การแสดงออกของความรู้อัลล้า ย ผิดหวัง สมหวัง หรือให้กำลังใจ

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ความสนใจ

1. ครูให้นักเรียนฟังเทปการอ่านข่าวทางโทรทัศน์ที่ครูบันทึกเทปไว้ 3 ข่าว ของนักอ่านข่าว 3 คน จากช่อง 3 ช่อง 5 และช่อง 7

2. ครูสนทนาซักถาม แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์การอ่านข่าวนั้น ว่าเป็นอย่างไรแตกต่างกันอย่างไรเป็นการติชม เพื่อนำมาเป็นแบบอย่าง

ขั้นที่ 2 แจงจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการส่งสารด้วยการอ่านแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ทายบท และแบบฝึกกิจกรรมต่างๆได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการอ่าน การอ่านออกเสียงที่ดีเป็นอย่างไร การอ่านที่จำเป็นในชีวิตประจำวันมี จากประสบการณ์เดิมของนักเรียน การฝึกฝนการอ่านนักเรียน ทำอย่างไรมาบ้าง

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 12 เรื่อง ปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดี (เอกสารหมายเลข 86) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 13 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน (เอกสารหมายเลข 89) ให้นักเรียนศึกษาครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 14 (เอกสารหมายเลข 87)ให้เป็นรายบุคคล เป็นการเขียนวิจารณ์การอ่านข่าว โดยให้ตัวแทนแต่ละกลุ่ม หรือนักเรียนอาสาสมัคร เลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์ แล้วออกมาอ่านข่าวนั้นให้เพื่อนฟัง ข่าวละ 2 นาที นักเรียนทุกคนเขียนสรุปข่าว และวิจารณ์การอ่าน ลงในใบงาน แล้วส่งครู ต่อจากนั้นครูสุ่มผลงานของนักเรียนบางคนออกมาอ่านให้ฟัง

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 5 กลุ่ม ครูกำหนด บทความ/ข่าว/บทร้อยกรองให้ แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันอ่าน แล้วบอกความคิดสำคัญ ความรู้สึกที่แฝงอยู่ และเจตนาของผู้เขียน ลงในใบงานที่ 15 (เอกสารหมายเลข 88) แล้วนำเสนอ

2. จากกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม ให้นำบทกลอนที่ครูให้ไปหามาเกี่ยวกับเรื่องที่ครูกำหนดให้ ส่งตัวแทนออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง ให้เพื่อนวิจารณ์ลงในใบงานที่ 16 (เอกสารหมายเลข 90) แล้วนำเสนอเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

2.1 การปลูกใจให้รักชาติ

2.2 การชมความงามของธรรมชาติ

2.3 การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม คติธรรมคำสอน

2.4 การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย

2.5 การแสดงออกของความรู้สึกอาลัย ผิดหวัง สมหวัง หรือให้กำลังใจ

3. ครูให้นักเรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับการฝึกการอ่านออกเสียงโดยให้แต่ละกลุ่มแข่งกันอ่านแถบประโยคที่ครูเตรียมมา เวียนกันไปทุกกลุ่ม ฝึกความคล่องในการอ่าน และการอ่านออกเสียงที่ถูกต้อง และต่อจากนั้นให้อ่านบทประพันธ์ เป็นทำนองเสนาะพร้อมกันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 1 วรรคเวียนไปเรื่อยๆโดยไม่ให้ขาดช่วงทุกกลุ่มยืนขึ้นอ่าน ถ้าอ่านถูกต้องให้นั่งลงซึ่งเป็นการฝึกความสามัคคีในกลุ่มด้วย

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน ความสำคัญของการอ่าน ปัญหาและอุปสรรคของการอ่านให้ผู้อื่นฟัง

5. ครูนำบทกลอนเกี่ยวกับการอ่านมาให้นักเรียนอ่านออกเสียงและสรุปเกี่ยวกับบทกลอนนั้น

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ให้คำติชม และข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเกี่ยวกับความร่วมมือร่วมใจ ในการทำกิจกรรมภายในกลุ่มของแต่ละกลุ่ม

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท (เอกสารหมายเลข 100)

2. การประเมินผลมีวิธีการดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- จากการสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- จากการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมที่ครูให้ทำ
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 โดยการตรวจจากผลงาน

- จากใบงานที่ 14 15 และ 16
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 5

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 5 (เอกสารหมายเลข 99) หลังจากกลุ่มใดทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เกิดประโยชน์ แล้วนำเสนอ

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนไปอ่านและทำความเข้าใจเรื่อง การเขียนจดหมาย มาล่วงหน้า

จากหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์ เล่ม 1 หน้า 118-124 แล้วให้นักเรียนเขียนจดหมายคนละ 1 ฉบับ โดยเลือกจากข้อ 2 3 หรือ 4 ในหนังสือหน้า 125

แผนการสอนกลุ่มควบคุม

แผนการสอนที่ 6

วิชาภาษาไทย ท 401

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง การส่งสารด้วยการเขียน

เวลา 4 คาบ

คาบที่ 13-16

สาระสำคัญ

การติดต่อสื่อสารในปัจจุบันสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละแบบมีความแตกต่างกัน การเขียนข้อความเพื่อการติดต่อสื่อสาร เป็นรูปแบบหนึ่งที่ใช้กันอย่างกว้างขวางในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดความสามารถในการเขียนข้อความในรูปแบบของการเขียนทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่นการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพส่งถึงกันเพื่อการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์ปลายทาง เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจถึงหลักการของ การเขียนจดหมาย การเขียนเรียงความ การย่อความ และการเขียนบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ และสามารถใช้ภาษาในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

จุดประสงค์นำทาง นักเรียนสามารถ

1. บอกรูปแบบและขั้นตอนการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความและเขียนกลอนสุภาพได้
2. ใช้ภาษาที่ถูกต้องในการเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความและเขียนกลอนสุภาพได้อย่างถูกต้อง
3. เขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความและเขียนกลอนสุภาพได้

เนื้อหา เรื่องการส่งสารด้วยการเขียน การเขียนจดหมาย เรียงความ ย่อความ และกลอนสุภาพ ซึ่งประกอบด้วย ความหมายของการเขียน การเขียนที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการเขียนที่ดี กระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ ในรูปแบบของการเขียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นโปสเตอร์	- กลอนสุภาพเกี่ยวกับการเขียน
- ตัวอย่างจดหมาย
2. ใบความรู้	ที่ 14 กระบวนการเขียนและกระบวนการคิด
ที่ 15 รูปแบบการเขียน...การเขียนจดหมาย
ที่ 16 รูปแบบการเขียน...การเขียนเรียงความ
ที่ 17 รูปแบบการเขียน...การเขียนย่อความ
ที่ 18 รูปแบบการเขียน...หลักการเขียนกลอนสุภาพ
3. ใบงาน	ที่ 17 วิจารณ์การเขียนจดหมาย
ที่ 18 การวางโครงเรื่อง
ที่ 19 เขียนเรื่องจากภาพ
ที่ 20 บอกใจความ พलความและแนวคิดสำคัญจากเรื่อง
ที่ 21 ย่อใจความสำคัญจากเรื่อง

ที่ 22 เดิมคำประพันธ์

ที่ 23 ต่อคำประพันธ์ จากที่ครูกำหนดให้

5. หนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์ เล่ม 1

6. แผ่นภาพสำหรับฝึกการเขียน ใบโฆษณาภาพยนตร์

7. ใบกิจกรรมเสริมที่ 6

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน มีลำดับการสอนดังนี้

คาบที่ 13-14

ขั้นที่ 1 ได้รับความสนใจ

1. ครูนำแผ่นโปสเตอร์ตัวอย่างของจดหมายให้นักเรียนดู 3 แบบ

2. ครูสนทนาซักถาม แล้วให้นักเรียนช่วยกันวิจารณ์ จดหมายนั้นว่ากลวิธีการเขียนเป็นอย่างไร แตกต่างกันอย่างไร

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ ว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการส่งสารด้วยการเขียนแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ทายบท และแบบฝึกกิจกรรมต่างๆได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับ ความสำคัญของการเขียน การเขียนติดต่อสื่อสารด้วยวิธีต่างๆที่นักเรียนเคยปฏิบัติมา การเขียนที่จำเป็นในชีวิตประจำวันจากประสบการณ์เดิมของนักเรียน การเขียนที่ดีจะต้องทำอย่างไรบ้าง

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 14 เรื่อง กระบวนการคิดและกระบวนการเขียน (เอกสารหมายเลข 103) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูให้ศึกษาหลักเกณฑ์ ความรู้ รูปแบบ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเขียน ในหนังสือเรียน

3. ครูแจกใบความรู้ที่ 15 เรื่อง รูปแบบการเขียน...การเขียนจดหมาย (เอกสารหมายเลข 104) ให้นักเรียนศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม และศึกษาในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์ เล่ม 1 หน้า 114-150

ขั้นที่ 5 ใ้แนวการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม ส่งตัวแทนจับสลากประเภทจดหมายที่จะเขียน แล้วให้ช่วยกันบอกรายละเอียด ลักษณะของแต่ละประเภทพร้อมกับเขียนจดหมายประเภทนั้น ส่งตัวแทนกลุ่มออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง ให้เพื่อนช่วยวิจารณ์ เสนอแนะ โดยครูกำหนดกลุ่มวิจารณ์ เขียนลงในใบงานที่ 17 ซึ่งประเภทของจดหมายที่นักเรียนต้องเขียนคือ

1.1 จดหมายส่วนตัว

1.2 จดหมายกิจธุระ

1.3 จดหมายธุรกิจ

1.4 จดหมายราชการ

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 16 เรื่องรูปแบบการเขียน...การเขียนเรียงความ (เอกสารหมายเลข 108) ให้นักเรียนศึกษา และให้ศึกษาดูอย่างการเขียนเรียงความในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์ เล่ม 1 หน้า 132-134 แล้วสนทนาซักถาม ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม แล้วให้นักเรียนช่วยกันวางขอบเขตของเรื่อง จากตัวอย่างชื่อเรื่องทั้ง 15 เรื่อง ในหนังสือเรียนชุดวรรณสารวิจักษ์ณ์ เล่ม 1 หน้า 135 ให้เลือกเพียงเรื่องเดียวและไม่ให้ซ้ำกับกลุ่มอื่น เขียนลงในใบงานที่ 18 ส่งตัวแทนออกมารายงานให้เพื่อนฟัง กลุ่มละ 3-5 นาที ส่งใบงานครูหลังจากรายงานเสร็จแล้ว

2. จากกลุ่มเดิม 5 กลุ่ม ครูนำรูปภาพมา 5 ภาพ ให้ตัวแทนออกมาจับสลากว่าจะได้ภาพอะไร แล้วให้แต่ละกลุ่มนำภาพนั้นไปเขียนเรียงความ เขียนเป็นรายบุคคลโดยใช้ภาพเดียวกันในกลุ่ม เขียนลงในใบงานที่ 19 (ใช้เวลา 10 นาที) แล้วส่งครู ครูนำผลงานติดบอร์ด

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการเขียน ทั้งเขียนจดหมาย และเขียนเรียงความ ความสำคัญของการเขียน ปัญหาและอุปสรรคของการเขียน

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอธิบายงานเขียนประเภทต่างๆ ของนักเรียน และช่วยกันสรุปเรื่องการเขียนจดหมาย ดิชมผลงานของนักเรียนทั้งรายบุคคลและ กลุ่ม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท (เอกสารหมายเลข 112)

2. การประเมินผลมีวิธีการดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- จากการสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- จากการปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมที่ครูให้ทำ
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 โดยการตรวจจากผลงาน

- จากใบงานที่ 17 18 และ 19
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 6

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 6 (เอกสารหมายเลข 111) หลังจากที่กลุ่มใดทำกิจกรรมกลุ่มเสร็จแล้วให้มารับใบกิจกรรมเสริมไปทำ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ และใช้เวลาที่เหลือให้เกิดประโยชน์ แล้วนำเสนอ

กิจกรรมต่อเนื่อง

ให้นักเรียนเตรียมเรื่องราวจากภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เรื่องสั้น บทร้อยกรอง เพื่อให้สรุปย่อเรื่องนั้นๆ เป็นรายกลุ่ม

คาบที่ 15-16

ขั้นที่ 1 เราความสนใจ

1. ครูให้นักเรียนดูแผ่นโปสเตอร์ร้อยกรอง ที่มีความไพเราะ และกินใจ สนทนาซักถามถึงความไพเราะ เนื้อหาที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ทราบ

2. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพจากภาพยนตร์ หรือใบโปรแกรมหนึ่งเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วสนทนาซักถามถึงเรื่องราวของภาพยนตร์นั้นอย่างย่อๆ

ขั้นที่ 2 แจ้งจุดประสงค์

ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้เรื่องการส่งสารด้วยการเขียนแล้ว นักเรียนตอบคำถาม ทำแบบฝึกหัด ท้ายบท และแบบฝึกกิจกรรมต่างๆ ได้

ขั้นที่ 3 ทบทวนความรู้เดิม

ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับการเขียนติดต่อสื่อสารด้วยวิธีต่างๆ ที่นักเรียนเคยปฏิบัติในชีวิตประจำวัน จากประสบการณ์ ใจของนักเรียน ครูและนักเรียนสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการเขียน

ขั้นที่ 4 เสนอบทเรียนใหม่

1. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 17 เรื่อง รูปแบบการเขียน...การเขียนย่อความ ให้นักเรียนศึกษา
ครูอธิบายเพิ่มเติม

2. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม นำเรื่องราวที่ครูเตรียมมา 5 เรื่องนั้นมาให้นักเรียนจับสลาก
เรื่อง แล้วให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันบอกใจความสำคัญ พलความ และแนวคิดสำคัญของเรื่องนั้นๆ ลงในใบ
งานที่ 20 ครูสุ่มเป็นบางเรื่องนำมาพูดคุยกับนักเรียนถึง ใจความ พลความ แนวคิดของแต่ละเรื่อง

ขั้นที่ 5 ให้แนวการเรียนรู้

1. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 21 เป็นรายบุคคล ให้นักเรียนย่อใจความสำคัญจากเรื่องที่ครู
กำหนดให้ แล้วนำเสนอ

2. ครูให้นักเรียนมารับใบความรู้ที่ 18 เรื่อง หลักการเขียนกลอน ให้ศึกษา ครูอธิบายเพิ่มเติม

ขั้นที่ 6 นักเรียนปฏิบัติ

1. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 22 ให้เป็นรายบุคคล โดยครูกำหนดคำประพันธ์มาให้ เว้นช่วงให้
นักเรียนเติมคำ จากบทกลอน 2 บท ลงในใบงาน ใช้เวลา 10 นาที ครูสุ่มตัวอย่างของนักเรียน 2-3 คนให้
ออกมาอ่านให้เพื่อนฟัง ถึงความไพเราะ ความแตกต่าง และแนวคิดของแต่ละคน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป

2. ครูให้นักเรียนมารับใบงานที่ 23 แบ่งกลุ่มนักเรียน 5 กลุ่ม (อาจใช้กลุ่มเดิม) ให้นักเรียนแต่งคำ
ประพันธ์ต่อให้ครบ 2 บท โดยครูกำหนดวรรคแรกให้แล้วให้ช่วยกันคิดต่อ ใช้เวลา 25 นาที ส่งครู แล้วครูนำ
ผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่มติดไว้ที่บอร์ด

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปสาระและประโยชน์ที่ได้จากการเขียน ทั้งเขียนจดหมาย และเขียน
เรียงความ ความสำคัญของการเขียน ปัญหาและอุปสรรคของการเขียน

4. ครูนำบทกลอนเกี่ยวกับเสียงในคำประพันธ์ ให้นักเรียนอ่านออกเสียงพร้อมกันและสรุปเกี่ยวกับ
บทกลอนนั้น เพื่อเป็นการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 7 ให้ข้อมูลย้อนกลับ

ครูอภิปรายผลงานของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดิชม ให้ข้อเสนอแนะ และข้อคิดที่เป็นประโยชน์

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการเรียน

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท แล้วตรวจคำตอบทันที (เอกสารหมายเลข 112)

2. การประเมินผลมีวิธีการประเมินดังนี้

2.1 โดยใช้แบบการสังเกตและประเมินจาก

- การสนทนาซักถาม การตอบคำถาม
- การปฏิบัติงานกลุ่มของนักเรียน การนำเสนอผลงาน
- ความกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมที่ครูให้ทำ
- ความสนใจและความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม

2.2 โดยการตรวจจากผลงาน

- จากใบงานที่ 17 18 19 20 21 และ 22
- จากใบกิจกรรมเสริมที่ 6

ขั้นที่ 9 ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้

กิจกรรมเสริม

ให้นักเรียนทำกิจกรรมเสริมที่ 6 เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ ฝึกทักษะ ให้เกิดความสามารถยิ่งขึ้น

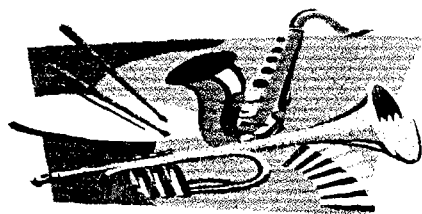
เพลงประกอบการสอน

เอกสารเพลง

ประกอบแผนการสอน

กลุ่มทดลอง

(วิธีสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน)

วิชาภาษาไทย ท 401
เรื่อง

การใช้ภาษาในการสื่อสาร

เรื่องที่	เนื้อหา	ชื่อเพลง	ใช้ทำนองจาก เพลง
1.	การสื่อสารของมนุษย์	การสื่อสาร	จากฉันถึงเธอ
2.	การรับสารด้วยการฟัง	ทักษะการฟัง	จดหมายผิดช่อง
3.	การรับสารด้วยการอ่าน	อ่านดีมีคุณค่า	ท่องจำขึ้นใจ
4.	การส่งสารด้วยการพูด	หลักการพูดที่ดี	หล่อดี
5.	การส่งสารด้วยการอ่าน	การอ่านออกเสียง ฝึกอ่านคำควบกล้ำ	ตรงต่อเวลา จะขอก็รับขอ
6.	การส่งสารด้วยการเขียน	รูปแบบการเขียน หลักการเขียนกลอน	คนแรก พุ่มนี้ไม่ว่าจะรักกัน

เพลงการสื่อสาร

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“จากฉันถึงเธอ” ของ ศิลปินค่าย อาร์เอส

(พูด) การสื่อสาร การสื่อสาร วิธีการใช้ติดต่อกันรู้ใหม่ ให้เข้าใจรับรู้ความหมายของกันและกัน
จะติดต่อสื่อสารทั้งที่ ต้องมีครบองค์ประกอบกัน คือผู้ส่งสารทั้งพูดและเขียนนั้น เพื่อส่งไปถึงผู้ฟัง

* ผู้รับสารนั้นเองก็คือ ผู้ฟังและผู้อ่าน ให้มีสื่อกลางนำไป เรื่องราวคือตัวสาร

** ถ้าหากสื่อสารเมื่อใด ภาษานั้นสำคัญ ที่ควรเลือกใช้ถ้อยคำให้ดี และอีกภาษาทำทาง ไม่ใช่คำพูดกัน
เช่น การเคลื่อนไหวและส่ง สายตาไปนั้น..... เป็นการสื่อสารได้เช่นกัน

(พูด) วัจนภาษา คำพูดจาและเขียนสื่อกัน อวัจนภาษานั้น สื่อสารกันด้วยท่าทาง
จะบอกให้เธอเข้าใจ จะสื่อสารให้สำเร็จผล ผู้รับต้องเข้าใจ ความมุ่งหมายในกมล และตอบสนองตามต้องการ
(ซ้ำ *, **, **)

เพลงทักษะการฟัง

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“จดหมายผิดซอง” ของมนต์สิทธิ์ คำสร้อย

รับรู้ความหมาย จากเสียงทั่วไปคือการได้ยิน จุดเริ่มการฟังทั้งสิ้น สิ่งได้ยินเพิ่มพูนปัญญา จุดหมาย
การฟัง ติดต่อสื่อสารใช้กันนานมา อีกเพื่อความสุขอุรา ฟังเสียงทุกครา เกิดความเพลิดเพลิน เพื่อรับความรู้
จากข่าวสาร คุณค่า และประเมิน คติ ชี้นำทางเดิน ให้จรรโลง สร้างสรรค์ชีวา

* การฟังเพื่อความรอบรู้ ๑ เพื่อเชิดชูสติปัญญา วิเคราะห์ ตีความนำมา ประเมินค่าว่าดีหรืออย่างไร
หลักของการฟังที่ดี ให้เรานั่งฟังอย่างตั้งใจ จดข้อความเอาไว้ เดือนให้มีความทรงจำ ไตร่ตรองหาเหตุผลนำ
แล้วการฟังจะเกิดผลดี.

เพลงฝีกออกเสียงคำควบกล้ำ

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“จะขอกี๋บขอ”

พรั่งพร้อม พลิกแพลง เคลือบแคลง คลี่คลาย พรายพร่าง เปรศพรั่ง ดรรจตรา พระปรางค์
คล่อง ครบ พลาญ พร้อมเพรียง เพลง

เคลิบเคลิ้ม กรัดกราย คลับคล้าย โปรดปราน ครั้นเครง เกลียวคลื่น เกลา กลิ้ง คร่ำเคร่ง
เปลี่ยนแปลง โคลงเคลง กล้าแกร่ง เกรียงไกร

* คว้าน แขว่น ควั่น ควัก พร้อมพริก ปริกปรีา โกรธกริ้ว ความกว้าง ขวาง กวาย ปลิดปลิว
พริ้วพราย เคว้ง ไชว่ เขว ขวัญ

กวาดกวาว แกว่งไกว กลางไพร กวัด ไกล กล้อง กลั่น กรัดกราด ครั้นคร้าม
ครามครัน ครวญไคร่ พลาดพลั้ง คลุ้มคลั่ง ไปรยปราย

เพลงการอ่านออกเสียง

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“ตรงต่อเวลา”

การอ่านออกเสียงให้ดี หลักเกณฑ์นั้นมี จดจำเอาไว้ ทำให้ผู้ฟังสนใจ สื่อสารได้ถูกต้อง
สมบูรณ์ดี

ความพร้อม ทั้งกายจิตใจ การทรงตัวใช้ อากาณูวิธี น้ำเสียงชัดเจน อ่านคล่องเสียงดี มีชัย
เกินใคร

เช่นการอ่าน ควบกล้ำมากมาย ฝึกฝนเอาไว้ แกว่งไกว พลับพลา พร้อมเพรียง ไคลคลา
อีกดรรจตรา ครอบครวั เกรียงไกร.

เพลงรูปแบบการเขียน

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“คนแรก” ของ เจมส์ เรืองศักดิ์ ลอยชูศักดิ์

รูปแบบการเขียน...จดหมายเราใช้กันอยู่ทั่วไป จะอยู่ไหน สื่อสารถึงกันได้...ดี แบ่งออกเป็นจดหมาย
เรื่องส่วนตัว ใช้มากมี จดหมายกิจธุระและธุรกิจ อีกจดหมายเป็นทางการ

*รูปแบบการเขียน...เรียงความ ให้เขียนตามโครงเรื่องนั้น ที่กำหนดไว้ โนม่นำใจผู้อ่านหรือ อาจส่งเสริม
ความคิดความบันเทิง ต้องจำไว้ ถ้อยคำสำนวน ให้ถูกต้องและเหมาะสม

**ย่อความมีใจความ ที่สำคัญยิ่งนัก และผลความที่เสริมให้ชัดเจน เนื้อหาเรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อ
แสดงอารมณ์ และข้อคิดเห็น

***การเขียนนั้นสำคัญ ที่เราควรฝึกไว้ เพราะเราต้องใช้ สื่อสารกับคนอื่น ถ่ายทอดความคิด
ประสบการณ์ และความรู้สึกให้เขาได้รู้ เขียนส่งสารไป...แทนคำพูดเรา

เพลงอ่านดีมีคุณค่า

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“ท่องจำขึ้นใจ” ของศิลปิน Gang Four

(คลอรัส) อ่านได้ไหมอ่านกัน.....ให้เข้าใจ อ่านได้ไหมอ่านกัน.....ให้มากไว้.....นั่นแหละดี

*ข้อมูลทางข่าวสารมีทั่วไป ทำให้เรานั้น มีความผูกพันเสมอมา อ่านเก็บความรู้ นั้น แยกแยะลำดับ
ความสำคัญ เข้าใจเรื่องนั้นนั้น เก็บบันทึกไว้ เรื่องที่ต้องการ

**ให้เธอ...อ่านวิเคราะห์ให้เป็น จับประเด็นของเรื่องให้แน่ใจ บอกความสัมพันธ์ได้ง่ายดาย บอกเหตุผล
ได้ว่าทำไม

และให้เธอ อ่านเอาเรื่องให้เข้าใจ ลำดับเหตุการณ์ให้ได้ อ่านตีความไตร่ตรองความคิด พินิจจาก
ประสบการณ์ให้เธอจำไว้ อ่านมากทำให้ ทันโลกเปลี่ยนแปลง

ท่องจำเอาไว้ อ่านเรื่องให้ดีนั้นมีคุณค่า ท่องจำขึ้นใจ อ่านวันนี้ให้มากมี ดีความให้ได้
คือการรับรู้ด้วยภาษาไทย

(คลอรัส) อ่านได้ไหมอ่านกัน.....ให้เข้าใจ อ่านได้ไหมอ่านกัน.....ให้มากไว้.....นั่นแหละดี

เพลงหลักการเขียนกลอน

ประพันธ์คำร้องโดย
อาจารย์วิไลพร คำสะอาด

ทำนองจากเพลง
“พรุ้งนี้ไม่สาย” ของอมิตา ทาทายัง

เพียงแค่เราต้องการ จะเขียนคำกลอนทั่วไป จะต้องเข้าใจแบบอย่างก่อนนั้น กลอนก็คือความเรียง ที่เน้นลีลาสัมผัส เป็นคำประพันธ์ที่นิยมแพร่หลาย

แม้ต้องการส่งสารถึงกัน ส่งเอาความในใจให้กันและกัน เขียนกลอนแทนได้ สื่อความหมายของเรา

* หนึ่งบทมีสองคำกลอน หรือมีสี่วรรคตามมา จำนวนคำนั้นหนา มีวรรคละเอียดถึงเก้าคำ กำหนด ชื่อวรรคเอาไว้ สลับ รับ รอง ส่ง รู้กัน เพื่อให้เรามีความมั่นใจ ว่าเขียนกลอนไพเราะถูกใจ ผิดฝนเอาไว้ ให้พัฒนา

ความไพเราะของกลอน ต้องมีสัมผัสที่ดี ทั้งภายในและภายนอกเสมอ คำสุดท้ายวรรคสลับ กับคำที่สามารถวรรคอง คำท้ายวรรคอง กับวรรคส่งคำสาม

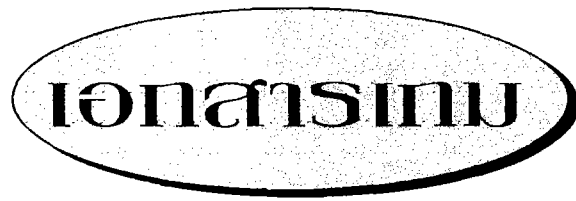
* ส่วนเสียงวรรณยุกต์ท้ายคำ นิยมใช้โดยทั่วกัน วรรคสลับห้ามเสียงสามัญ จัดวางวรรครับ คำท้าย วรรคองส่งนั้นสามัญ เพื่อให้เรามีความมั่นใจ ว่าเขียนได้ไพเราะถูกใจ สดชื่นแจ่มใสกับการเขียนกลอน

สรุปรายละเอียดของเพลงประกอบการสอน

เรื่อง การใช้ภาษาในการสื่อสาร

เพลงการสื่อสาร	ตามแผนการสอนที่	1	เรื่อง	การสื่อสารของมนุษย์
เพลงทักษะการฟัง	ตามแผนการสอนที่	2	เรื่อง	การรับสารด้วยการฟัง
เพลงอ่านดีมีคุณค่า	ตามแผนการสอนที่	3	เรื่อง	การรับสารด้วยการอ่าน
เพลงหลักการพูดที่ดี	ตามแผนการสอนที่	4	เรื่อง	การส่งสารด้วยการพูด
เพลงการอ่านออกเสียง	ตามแผนการสอนที่	5	เรื่อง	การส่งสารด้วยการอ่าน
เพลงฝึกออกเสียงคำควบกล้ำ	ตามแผนการสอนที่	5	เรื่อง	การส่งสารด้วยการอ่าน
เพลงรูปแบบการเขียน	ตามแผนการสอนที่	6	เรื่อง	การส่งสารด้วยการเขียน
เพลงหลักการเขียนกลอน	ตามแผนการสอนที่	6	เรื่อง	การส่งสารด้วยการเขียน

เกมประกอบการสอน

ประกอบแผนการสอน

กลุ่มทดลอง

(วิธีสอนโดยใช้เพลงและเกมประกอบการสอน)

วิชาภาษาไทย น 401
เรื่อง

การใช้ภาษาในการสื่อสาร

ประกอบด้วย

แผนการสอนที่ 1	การสื่อสารของมนุษย์	เอกสารหมายเลข 1	เกมโซน
		เอกสารหมายเลข 2	เกมลีลาดาว
แผนการสอนที่ 2	การรับสารด้วยการฟัง	เอกสารหมายเลข 3	เกมมคำตอบนี้มีรางวัล
แผนการสอนที่ 3	การรับสารด้วยการอ่าน	เอกสารหมายเลข 4	เกมหัวใจนำโชค
แผนการสอนที่ 4	การส่งสารด้วยการพูด	เอกสารหมายเลข 5	เกมใบ้คำ
		เอกสารหมายเลข 6	เกมเรียงถ้อยร้อยคำ
		เอกสารหมายเลข 7	เกมปาเป้าเล่าเรื่อง
แผนการสอนที่ 5	การส่งสารด้วยการอ่าน	เอกสารหมายเลข 8	เกมอ่านดีมีรางวัล
แผนการสอนที่ 6	การส่งสารด้วยการเขียน	เอกสารหมายเลข 9	เกมโยวสัมพันธ์
		เอกสารหมายเลข 10	เกมต่อภาพสร้างเรื่อง
		เอกสารหมายเลข 11	เกมใช้ทองคล้องใจ
		เอกสารหมายเลข 12	เกมแข่งขันประพันธ์กลอน

เอกสารเกมหมายเลข 1

(ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่องการสื่อสารของมนุษย์)

"...เกมโบน..."

(เวลา 10 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของประโยคและสื่อความหมายให้ผู้อื่นฟังโดยใช้วัจนภาษา
2. เพื่อฝึกทักษะการฟังและการมีสมาธิในการฟัง จับใจความสำคัญและส่งสารต่อให้ผู้อื่นฟังได้อย่างถูกต้องครบถ้วน
3. เพื่อฝึกความคล่องแคล่ว และความสามัคคีในหมู่คณะ

อุปกรณ์

1. แถบประโยค 10 ประโยค (กลุ่มละ 2 ประโยคซึ่งอยู่ในเอกสารประกอบเกม)
2. นกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
3. สลากเลขหมาย (สำหรับจับหมายเลขประโยค)
4. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 ผู้อ่านประโยคแล้วบอกต่อ 5 คน
(คนสุดท้ายเขียนประโยคบนกระดาน)
 - 1.2 ผู้ควบคุมเวลา 1 คน
 - 1.3 ผู้ให้คะแนน และตรวจสอบคะแนน 1 คน
 - 1.4 ผู้ที่ให้เพื่อนจับสลากหมายเลขประโยคและเฉลยประโยค 1 คน
(หมายเหตุ นักเรียนคนที่ 1.2, 1.3, 1.4 ให้ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
2. ให้ผู้เล่น 5 คนของแต่ละกลุ่มยืนเป็นแถวตอน ห่างกัน 1 ช่วงแขนและห่างจากกลุ่มอื่นพอสมควร
3. ให้ผู้เล่นคนที่ 1 ออกมาอ่านแถบประโยค และทำความเข้าใจประโยค
4. พอสัญญาณเริ่มให้คนที่ 1 บอกประโยคกับคนที่ 2 และคนที่ 2 บอกต่อคนที่ 3 ไปเรื่อยๆ จนถึงคนสุดท้ายให้ออกมาเขียนประโยคบนกระดาน

ประเมินผล

1. เทียบคะแนนจากแถบประโยค โดยสังเกตความถูกต้องของข้อความ
2. ประโยคละ 15 คนแนบ 4 ประโยค คะแนนเต็ม 60 คะแนน
กลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ (ดัดแปลงจากเกมดวงกับดาว)

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมนี้ 4 รอบ รอบละ 1 นาที ทุกกลุ่มเล่นพร้อมกัน
2. ใน 1 แถบประโยคมีจำนวน 15 คำ คะแนน 15 คะแนน
3. แถบประโยคของแต่ละกลุ่ม จะไม่เหมือนกันแล้วแต่จะจับสลากได้
4. ในแต่ละรอบ ผู้เล่น 5 คนสามารถสลับเปลี่ยนตำแหน่งกันได้

เอกสารประกอบ เมม...โบม..

ประโยคที่ใช้ในการสื่อสาร

1. กุ้งก้ามกรามเลยกัดแก้มของก้องและกระโดดกัดหูของโก้
2. เป้าพาเงาะเดินลัดเลาะผ่านเกาะไปหาเอ๊ะที่ป่าละเมาะ
3. ดอกแด็กดำหนิต่อมที่แดงตัวตุ้งตึงตามโคงที่เป็นตุ๊ด
4. อ้อยออดอ่อนบ้ำอ้วนอย่าตีเอื้อมกับเอื้อนที่แอบอมเงินอ้าย
5. หาญหาหอยใส่ไหไปให้ยายหอมเดินหาบขายที่ชายหาด
6. เก่งเกลือกกลิ้งอยู่บนกองกรวด เพราะกลัวกิ่งก่าเข้ามากล้ากราย
7. ฟลุ๊กลุกไปปลุกตุ๊กตักให้พาหนูนกน่องของบู้กไปปลดทุกข์
8. ทิมทอดถอนใจที่ทุยทอดทองไปให้ทินถอนที่ทุ่งนา
9. ขาวนอนข้างเขียวมันเขียวขบแขนเขียวเป็นรอยเขียวที่แขนขวา
10. ต้อยเห็นต่อรูมต้อยตุ้ยเลยวิ่งไปตามตุ้ยมารูมต้อยต่อ
11. สองสืบสวนเรื่องสรวงที่ซื่อสี่ไปสาดเลื้อสิ่งจันหมดสวย
12. หมิวมินสินค้านอกหันมาเมียงมองของใช้ที่ไทยผลิต
13. เฟื่องฝากฟักกับแฟงให้ฟางไปให้ฝายแฟนของฝ้ายที่ฟาร์ม
14. ต่อมไปบ้านอันเจอดันตัมแกงส้มเลยเตะกันจนหน้าย่น
15. โยเล่นเรือใบในป่าใหญ่เห็นไผ่ผาไผ่ก่อไฟกับใจ
16. ส้มเสี้ยวที่สรวงเอาเสียมมาเสียบแสนดอนแสนเดินสวนกับสรวง
17. ชันกับชาวถูกคาดคั้นเรื่องไข่วานไล่ขว้างเขียงจนคางเขียว
18. ต้อยตักเดือนติ้มที่ตบตีตุ้มกับแต่นจนหัวทิมลงตุ้ม
19. โน้ตนัดแนะโหนดน่าน้อยหน้าไปฝากหนองกับน้องที่ท้องนา
20. ร่วมแรงร่วมใจหันมาใช้สินค้าไทยเพื่อชาติไทยก้าวไกล

เอกสารเกมหมายเลข 2

(ประกอบแผนการสอนที่ 1 เรื่องการสื่อสารขอมบุนย)

"...เกมลิลาว..."

(เวลา 10 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้นักเรียนเข้าใจความหมายของข้อความและสื่อความหมายให้ผู้อื่นฟังโดยใช้วจินภาษา
2. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต การตีความหมายจากท่าทาง
3. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการสื่อสารด้วยลีลาท่าทาง ให้สมาชิกทาย

อุปกรณ์

1. ข้อความสั้น ๆ ที่มี 3-4 คำ จัดเตรียมไว้ 5 กลุ่ม กลุ่มละ 5 ข้อความ
2. นกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
3. สลากหมายเลข (สำหรับจับหมายเลขประโยค)
4. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ตดีตาราง)

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 ผู้แสดงลีลาท่าทางเพื่อให้เพื่อนทาย (ยืนหน้าชั้น) 3 คน
 - 1.2 ผู้ทายข้อความ 3 คน
 - 1.3 ผู้ควบคุมเวลา และให้คะแนน 1 คน
 - 1.4 ผู้ให้เพื่อนจับสลากชุดข้อความและยกข้อความให้ผู้แสดงลีลาดู 1 คน
(หมายเหตุ นักเรียนคนที่ 1.3, 1.4 ให้ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
2. ให้ผู้เล่น 3 คนของแต่ละกลุ่มยืนออกมาขึ้นหน้าชั้นเรียน แล้วจับสลากชุดข้อความที่จะแสดงลีลา
3. พอสัญญาณเริ่มให้คนที่ 1 2 3 ดูข้อความแล้วแสดงลีลาตามลำดับคำในข้อความนั้น ให้เพื่อนในกลุ่มอีก 3 คนทายว่าเป็นคำอะไร ถ้าถูกต้องก็ให้คะแนนและทายคำต่อไปให้เร็วที่สุดภายในเวลาที่กำหนด และถูกต้องที่สุดภายในเวลา ในเวลา 90 วินาที กลุ่มที่ได้จำนวนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ(ตัดแปลงจากเกมดวงกับดาว)

ประเมินผล

1. จากข้อความที่ทายได้ถูกต้องกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ
2. โดยสังเกตความมีวินัยในการเคารพกฎและกติกา ความร่วมมือในกลุ่ม

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมนี้ 1 รอบ รอบละ 90 วินาที ดำเนินการเล่นทีละกลุ่ม
2. ใน 1 ข้อความจะมีประมาณ 3-4 พยางค์ ข้อความละ 1 คะแนน
3. ชุดข้อความแต่ละชุดจะไม่เหมือน แล้วแต่จะจับสลากได้
4. ชุดข้อความอยู่ในเอกสารประกอบเกม

เอกสารประกอบ เกม...ลีลาดาว..

คำที่ใช้ในการสื่อสารด้วยท่าทาง

กลุ่มคำชุดที่ 1

1. วิ่งไล่จับ
2. จ้องจับผิด
3. ขับรถถอยหลัง
4. หมอบผ้าตัด
5. แบ่งผ้าหน้า

กลุ่มคำชุดที่ 2

1. จับปากกา
2. เปิดประตูบ้าน
3. ดมยาสลบ
4. น่องไก่ทอด
5. นั่งม้าหมุน

กลุ่มคำชุดที่ 3

1. นั่งเชียร์มวย
2. ไฟเลี้ยวแตก
3. เดินชนประตู
4. ขาหมูย่าง
5. กระโดดน้ำตาย

กลุ่มคำชุดที่ 4

1. นอนตีฟุง
2. หมวกลูกเสือ
3. ดำรวจจับโจร
4. เต็กตกน้ำ
5. ผูกหูกระต่าย

กลุ่มคำชุดที่ 5

1. วิ่งจับกบ
2. ไม้ตีเทนนิส
3. ทูบน้ำแข็ง
4. เรือทองแบน
5. งูหลังหัก

เอกสารเกมหมายเลข 3

(ประกอบแผนการสอนที่ 2 เรื่องการรับสารด้วยการฟัง)

"...เกมคำตอบนี้มีรางวัล..."

(เวลา 25 นาที)

- จุดมุ่งหมาย**
1. เพื่อเป็นการทบทวนความรู้จากเรื่องที่เรียนเกี่ยวกับการฟัง
 2. เพื่อสร้างความสนใจในการสรุปทบทเรียน
 3. เพื่อฝึกความคล่องแคล่วว่องไวในการตอบ และความสามัคคีในหมู่คณะ
- อุปกรณ์**
1. ข้อคำถามเกี่ยวกับเรื่องการรับสารด้วยการฟัง (อยู่ในเอกสารประกอบเกม)
 2. สลากเลขหมาย (สำหรับจับหมายเลขข้อคะแนน)
 3. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโป่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)
- วิธีเล่น**
1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน ทุกคนในกลุ่มเตรียมพร้อมที่จะตอบคำถาม
 2. เริ่มเล่นโดยให้ผู้เล่นแต่ละกลุ่ม ฟังคำถามที่ครูถามแล้วยกมือตอบอย่างรวดเร็ว (ให้ยกมือตอบกลุ่มละ 1 คนหลังจากจบคำถาม) ถ้าถูกต้องให้จับสลากคะแนน ถ้าตอบผิดให้กลุ่มอื่นตอบต่อไป
 3. เมื่อตอบถูกให้จับสลากในสลากนั้นจะมีคำถามแต่ละข้ออีกซึ่งเป็นคำถามทั่วไปที่ฝึกเข้าใจปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ บางกลุ่มอาจจะได้คะแนนมากหรือน้อย หรือไม่ได้เลย แล้วแต่โชคชะตา บางกลุ่มอยู่เฉยอาจจะได้คะแนน เป็นการสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้เล่น
 4. การถามคำถามจะดำเนินไปเรื่อยๆ ใช้เวลา 25 นาทีที่ตลอดเกม
- ประเมินผล**
1. จากคะแนนในตารางสะสมของแต่ละกลุ่มกลุ่มที่คะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ
 2. การสังเกตการตอบคำถามจากเรื่อง
 3. ความสนใจ ความกระตือรือร้นในการตอบ และความร่วมมือกันในกลุ่ม
- คำอธิบายเพิ่มเติม**
1. การตอบคำถามต้องกระทำอย่างรวดเร็ว ยกมือแล้วให้ตอบทันที ถ้าช้าให้กลุ่มอื่นตอบแทน
 2. ขออาสาสมัครนักเรียน 3 คน ทำหน้าที่ดังนี้
 - 2.1 ลงคะแนนให้กลุ่มที่ตอบถูกต้อง
 - 2.2 ให้ถือสลากส่งให้ตัวแทนของกลุ่มที่ตอบถูกจับ
 - 2.3 ให้เป็นผู้อ่านสลากคะแนน

เอกสารประกอบ เกม...คำตอบนี้มีรางวัล...

ข้อคำถามในเรื่องการรับสารด้วยการฟัง

1. จากคำตอบ การฟังดนตรี การฟังพระธรรมเทศนา และการฟังเพลงปลุกใจ ถ้ามองว่าการฟัง การฟังที่มีคุณค่าทางจิตใจมากที่สุดคือ (การฟังพระธรรมเทศนา)
2. จากคำตอบ นักเรียนนักศึกษา พนักงานรับโทรศัพท์และกรรมการตัดสิน การประกวดร้องเพลง ถ้ามองว่าทักษะการฟังมีความสำคัญกับบุคคลใดมากที่สุด (นักเรียนนักศึกษา)
3. เพราะเหตุใดการฟังจึงเป็นความสามารถในการใช้สติปัญญา (เป็นความสามารถรับรู้ ดีความ และจับใจความสิ่งที่ได้ยิน)
4. หัวใจข้อใดมีความสำคัญแก่การเป็นนักปราชญ์มากที่สุด (สุ)
5. การฟังเพลง "สุดแต่ใจจะไขว่คว้า" เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด
6. การฟังข่าวในรายการ "ข่าวสั้นทันโลก"เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด
7. การฟังเรื่อง "การรณรงค์หาโค กระบือเพื่อการเกษตร"เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด
8. การฟังคำปราศรัยหาเสียง เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด
9. การฟังคำบรรยายเรื่อง"ผลพลอยได้จากการออกพรรษา" เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด
10. การฟังคำโฆษณาขายเตป เป็นการฟังตามจุดมุ่งหมายใด

สละคะแนน

1. ตอบถูกต้อง คุณคือคนเก่ง แต่ลองบอกอีกชื่อว่า"อักษรกลาง"มีกี่ตัวอะไรบ้าง ถ้าตอบถูกเอาไปเลย 8 คะแนน ถ้าตอบผิดให้ 2 คะแนนเพื่อเป็นกำลังใจ
2. คุณตอบเก่งมาก คะแนนที่ได้คือ"เบญจะ" คือเท่าไรถ้าตอบได้เอาไปเลย ถ้าผิดก็เสียใจด้วย
3. โอโฮ! คุณเก่งจัง เราให้คะแนน 7 คะแนนแต่คุณใจดีนะ แบ่งให้กลุ่มที่ได้น้อยที่สุดไป 4 คะแนน คุณก็เหลือ 3 คะแนน
4. ตอบถูกต้อง คุณได้คะแนนเท่าไร เราไม่บอกแต่เราไปให้คุณว่าคะแนนที่คุณได้หมายถึง "การที่คุณได้คะแนนไม่ลดและไม่เพิ่ม" (0)
5. คุณตอบเก่งมากเอาไปเลย 20-14+3-2 (7)
6. คุณตอบถูก ยอมรับว่าคุณเก่ง แต่ 2 คะแนนที่คุณได้นี้ให้เอาไปหักออกจากคะแนนรวมของคุณ
7. เก่งมาก..ลองถามกลุ่มอื่นดูซิว่าคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "วาริ" มีอะไรบ้าง ตอบได้กี่คำ นั่นแหละคือคะแนนที่กลุ่มของคุณ และกลุ่มของเพื่อนคุณที่ตอบ จะได้รับ
8. คุณตอบถูกก็จริง แต่ข้อนี้ไม่มีคะแนนให้ จึงให้ขอแบ่งคะแนนกับกลุ่มที่ได้คะแนนมากที่สุดมา 3 คะแนน คงพอใจนะ
9. คุณตอบได้ถูกต้อง แต่รู้ไหมว่า จากเลข 1 ถึงเลข 4 ถ้านำมารวมกันจะได้เท่าไร ถ้าตอบถูกให้หารด้วย 2 นั่นแหละคือคะแนนที่กลุ่มคุณได้รับ

เอกสารเกมหมายเลข 4

(ประกอบแผนการสอนที่ 3 เรื่องการรับสารด้วยการอ่าน)

"...เกมหัวใจนำโชค..."

(เวลา 20 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเป็นการทบทวนเนื้อหาการรับสารด้วยการอ่าน อย่างน่าสนใจ
2. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ การใช้ไหวพริบ และความว่องไวในการตอบคำถาม
3. เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากเรื่องมาใช้ในการแข่งขัน

อุปกรณ์

1. แผนภูมิทำด้วยกระดาษแข็งขนาด 1.5x1.5 ฟุต แต่ละด้านแบ่งเป็น 3 ส่วนตัดตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสเล็กๆ ทั้งหมด 9 รูป เจาะทำที่เสียบบัตรรูปหัวใจไว้ในสี่เหลี่ยม
2. กระดาษแข็งรูปหัวใจ 2 ชุด ชุดละ 8 ใบ แบ่งเป็น 2 สี (ฝ่ายละสี)
3. สลากหมายเลข (สำหรับจับหมายเลขคำถาม)
4. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ตตัดตาราง)

วิธีเล่น

1. แบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่าย โดยให้นักเรียนนับ 1-2 ใครที่นับหมายเลขเดียวกันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน
2. ติดแผนภูมิบนกระดาน แจกบัตรรูปหัวใจให้ผู้เล่นแต่ละฝ่าย (ฝ่ายละสี)
3. ครูให้ตัวแทนแต่ละฝ่ายออกมาจับสลากว่าฝ่ายใดจะได้เริ่มเล่นก่อน ให้ฝ่ายที่ได้เล่นก่อนจับสลากคำถามจากเรื่องที่ครูกำหนดให้
4. ครูอ่านคำถามให้ฝ่ายที่ได้เล่นก่อนปรึกษากันแล้วตอบภายในเวลาที่กำหนด ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนนและมีสิทธิ์นำรูปหัวใจไปติดในช่องสี่เหลี่ยมจัตุรัสได้บัตร ถ้าตอบผิดอีกฝ่ายก็จะมีสิทธิ์ตอบ จากนั้นอีกฝ่ายก็มาจับสลากคำถามเช่นเดียวกัน ถ้าฝ่ายใดติดบัตรรูปหัวใจได้ 3 บัตรในแนวตั้ง แนวนอน หรือแนวทแยงมุมก็เป็นฝ่ายชนะ ดังนั้นแต่ละฝ่ายต้องพยายามดักไม่ให้อีกฝ่ายหนึ่งติดรูปหัวใจได้เรียงกันตามแนวดังกล่าว

ประเมินผล

1. จากคะแนนของคำตอบที่ตอบถูก
2. โดยสังเกตความมีวินัยในการเคารพกฎและกติกา ความร่วมมือในกลุ่ม
3. การติดรูปหัวใจ 3 ดวงติดกันในแนวนอน แนวตั้ง แนวทแยงมุม

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมนี้นี้ ประมาณ 10 คำถาม ภายในเวลา 20 นาที
2. พยายามให้ผู้เล่นได้มีส่วนร่วมให้มากที่สุด
3. ขอนักเรียนอาสาสมัครมาลงคะแนน จับสลาก
4. ชุดข้อคำถามอยู่ในเอกสารประกอบเกม

เอกสารประกอบ เกม...หัวใจนำโชค...

ข้อคำถามในเรื่องการรับสารด้วยการอ่าน

1. หนังสือประเภทใดที่ต้องใช้การอ่านตีความมากที่สุด
 2. การอ่านที่สำคัญแก่การเรียนรู้วิชาการ เรียนด้วยตนเองคือการอ่านประเภทใด
 3. การอ่านประเภทใดที่สำคัญกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษามากที่สุด
 4. ลักษณะที่สำคัญที่สุดของการอ่านวิเคราะห์คืออะไร
 5. การอ่านข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันจัดอยู่ในการอ่านประเภทใด
 6. การอ่านนิทานเรื่อง "วานรกับนักเดินทาง" จัดอยู่ในการอ่านประเภทใด
 7. การอ่านที่ต้องใช้ความคิดสูงเกินกว่าการวิเคราะห์คือการอ่านประเภทใด
 8. สาระสำคัญที่สุดของเพลง "ดาวกระดาษา" คืออะไร
 9. การอ่านสารคดี หรือทีวีบันเทิง จัดอยู่ในการอ่านประเภทใด
 10. จงอธิบายคำขวัญที่ว่า "อ่านชัดเจนถูกต้อง ฟังสารสื่อสดคล้อง โปร่งใจ"
- ข้อ 11-18 ให้นักเรียนตอบคำถาม จากร้อยคำสำนวนไทยนี้ว่า หมายถึง น้ำอะไร
11. ครามีโชคโฉลกดีในชีวาตม์	สบโอกาสอย่าช้าอย่าหวั่นไหว
หากทะเลยั้งหวั่นจะพลัดไป	งานที่ได้ดังประสงค์จงรีบทำ
12. ยามโกรธซึ่งเคืองแค้นแน่นห้าวอก	รู้ปิดปากความขมขึ้นรู้กลืนกล้ำ
นอกยิ้มแยมแจ่มใสให้จดจำ	ในเก็บงำเฉียวฉุนที่ซ่อนเคือง
13. จงตริตรอมองดูรูปบทบาท	อย่าบังอาจขวางใครให้เกิดเรื่อง
หากพบคนอารมณ์แรงเกลี้ยงยกเยื้อง	แรงก็เปลี่ยนเข้าเป็นทางสร้างศัตรู
14. มีความรู้อยู่กับตัวไม่กลัวยาก	ทนลำบากเพียรเถิดจะเกิดผล
ค่อยสะสมทรัพย์ไว้ไม่อับจน	จักช่วยตนตลอดไปไม่เดือดร้อน
15. เจ็บปวดใจหนักหนาคราผิดหวัง	น้ำตาหลังสิ้นใจเกินถ้ายถอน
เสียใจเกินกล่าวหมดทุกบทตอน	จิตร้าวรอนจำจดเป็นบทเรียน
16. เมื่อหมดสิ้นอำนาจขาดศรีศักดิ์	คนรู้จักหลักหลบไม่พบหน้า
กรรมชั่วผิดเร็วพลันเห็นทันตา	อนิจจาซีพรัตนตสลดจันต์
17. เป็นน้ำเหลวน้ำไหลอยู่ใกล้ชิด	เมื่อน้อยนิดใช้เป็นเห็นคุณค่า
ใช้ไม่เป็นพ่นฝอยถอยราคา	คนพูดมากเชื่อว่า "บ้า" น้ำนี้
18. มีเรือล่องทอมน้ำไซรไร้สวะ	มีเสื่อจะปกป้องภัยเกือไพรศรี
ต่างช่วยเหลือเกื้อหนุนอุ่นใจดี	ต่างถ้อยที่ฟังพาอาศัยกัน

เอกสารเกมหมายเลข 5

(ประกอบแผนการสอนที่ 4 เรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้)

"...เกมใบ้คำ..."

(เวลา 10 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการให้คำจำกัดความของคำต่างๆ
2. เพื่อฝึกให้ผู้เล่นเกิดความว่องไว และใช้สติปัญญาคิดแข่งกับเวลา
3. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ การประสานความคิดร่วมกัน

อุปกรณ์

1. บัตรคำที่ใช้ในการใบ้เพื่อให้เพื่อนทาย จำนวน 5 ชุด ชุดละ 10 คำ
2. นาฬิกาจับเวลา
3. นกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
4. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)
5. สลากเลขหมาย 1-5

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้

1.1	ผู้ใบ้คำ (เลือกผู้ที่ฉลาดและคล่องที่สุด)	1 คน
1.2	ผู้ทายคำ	4 คน
1.3	ผู้ให้คะแนน และตรวจสอบคะแนน	1 คน
1.4	ผู้ยกบัตรคำสำหรับให้เพื่อนทาย	1 คน
1.5	ผู้จับเวลา ให้สัญญาณบอกหมดเวลา	1 คน

(หมายเหตุ ผู้เล่นคนที่ 1.3, 1.4, 1.5 ให้ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
2. ให้จับสลากกลุ่มที่จะได้เล่นก่อน โดยครูเป็นผู้จับหมายเลขกลุ่มของผู้เล่น
3. เมื่อสัญญาณเริ่มให้ผู้ทายของกลุ่มที่ได้เล่นก่อนอ่านคำจากบัตรคำ แล้วให้ใช้คำพูด ประกอบท่าทาง แต่ห้ามนำคำที่เป็นการใบ้คำตอบ โดยอาจพูดถึงลักษณะ คุณสมบัติ หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับคำนั้น ให้เพื่อนอีก 4 คนช่วยกันทาย ถ้าทาย ถูกให้ลงคะแนนพร้อมกับใบ้คำอื่นต่อไปเรื่อยๆ ภายในเวลาที่กำหนดคือ 1 นาที
4. เมื่อหมดเวลาให้รวมคะแนน แล้วจับสลากกลุ่มที่จะเล่นต่อไปจนครบ 5 กลุ่ม

ประเมินผล

1. เปรียบเทียบคะแนนการทายคำของแต่ละกลุ่ม กลุ่มใดได้มากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ
2. จากการมีวินัยในการเคารพกฎกติกา การร่วมมือภายในกลุ่ม การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การเอาใจใส่และความกระตือรือร้นในการเล่น

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมที่ละกลุ่ม กลุ่มละ 1 นาที ให้ได้มากที่สุด
2. ถ้าคำใดไม่ได้สามารถบอกผ่านไปก่อนได้ แล้ววนกลับมาใหม่ภายในเวลา 1 นาที จำนวน 10 คำ
3. คำในแต่ละชุดจะไม่เหมือนกัน แล้วแต่จะจับสลากได้
4. ในแต่ละรอบ ผู้เล่น 5 คนสามารถสลับเปลี่ยนตำแหน่งกันได้

เอกสารประกอบ เกม...ใบคำ...

คำที่ใช้ในการใบ

คำชุดที่ 1

1. นาฬิกาปลุก	6. ดินสอ
2. รถยนต์โตโยต้า	7. ตู้เสื้อผ้า
3. หนังสือการ์ตูน	8. โทรศัพท์
4. พัดลม	9. หมวกแก๊ป
5. หมอนข้าง	10. ตะกร้า

คำชุดที่ 2

1. เต้าไมโครเวฟ	6. ปากกา
2. ลูกบิงปอง	7. ดัลลัสเทป
3. โต๊ะเขียนหนังสือ	8. วิทยุ
4. บาสเกตบอล	9. เตารีด
5. หม้อหุงข้าว	10. โทรโข่ง

คำชุดที่ 3

1. นักกีฬา	6. นมตราหมี
2. ร้านอาหาร	7. ต่างหู
3. นักร้อง	8. ไม้บรรทัด
4. โรงเรียน	9. ถูแก่นักเรียน
5. ไมโครโฟน	10. หนังสือพิมพ์

คำชุดที่ 4

1. รองเท้าแตะ	6. ประตู
2. เลื่อนนักเรียน	7. แก้วน้ำ
3. โรงพยาบาล	8. เข็มขัด
4. คาราโอเกะ	9. มะม่วง
5. เครื่องปรับอากาศ	10. ไก่ชน

คำชุดที่ 5

1. เครื่องคอมพิวเตอร์	6. นมตราหมี
2. ตู้ไปรษณีย์	7. รถล๊อบบี้
3. กล้วยน้ำว่า	8. พวงมาลัย
4. ยางลบดินสอ	9. จานข้าว
5. เครื่องซักผ้า	10. สมุดปกแข็ง

เอกสารเกมหมายเลข 6

(ประกอบแผนการสอนที่ 4 เรื่องการสื่อสารด้วยการพูด)

"...เกมเรียงท่อย่อยคำ..."

(เวลา 30 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการสรรหาคำอธิบายจากรูปภาพ
2. เพื่อฝึกให้ผู้เล่นเกิดความคิดที่ว่องไวและใช้สติปัญญาในการใช้คำพูด
3. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ ของการทำงานร่วมกันอย่างกลมกลืน

อุปกรณ์

1. รูปภาพอะไรก็ได้ที่ไม่เกี่ยวข้องกันอาจเป็นสิ่งของเครื่องใช้ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำมาเองแต่สลับกลุ่ม สลับภาพ กลุ่มละ 5 ภาพ รวม 25 ภาพ
2. นาฬิกาจับเวลา
3. นกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
4. เครื่องเทปสำหรับการบันทึกการพูด
5. สลากเลขหมาย 1-5

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้

1.1 ผู้ที่จะพูดเกี่ยวกับรูปภาพ คนละ 1 ภาพ	5 คน
1.2 ผู้บันทึกการวิจารณ์ลงในใบงาน	1 คน
1.3 ผู้หยิบรูปภาพให้เพื่อนดู	1 คน
1.4 ผู้จับเวลา ให้สัญญาณบอกหมดเวลา	1 คน

(หมายเหตุ ผู้เล่นคนที่ 1.3, 1.4, ให้ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
2. ให้จับสลากกลุ่มที่จะได้เล่นก่อน โดยครูเป็นผู้จับหมายเลขกลุ่มของผู้เล่น
3. เมื่อสัญญาณเริ่มให้ผู้มีหน้าที่ยกภาพนั้นยกให้ผู้เล่นคนที่ 1 ดูแล้วให้พูดเรื่องราวเกี่ยวกับรูปภาพนั้น ใช้เวลา 1 นาที แล้วผู้เล่นคนที่ 2 ก็ดูภาพที่ 2 แล้วพูดเกี่ยวกับภาพโดยให้สัมพันธ์เกี่ยวข้องกันกับภาพแรก จะต้องสรรหาคำพูดที่ให้เกี่ยวข้องกันให้ได้ และผู้เล่นคนที่ 3 4 และ 5 ไปเรื่อยๆ จนคนสุดท้ายก็จะต้องพูดให้สัมพันธ์กลมกลืนกัน
4. เมื่อหมดเวลาให้กลุ่มอื่นเล่นในลักษณะเดียวกัน จนครบ 5 กลุ่ม

ประเมินผล

เพิ่มเติม

1. โดยรวมจากการแสดงความคิดเห็นของเพื่อน กลุ่มอื่นที่มีหน้าที่วิจารณ์การพูด ตามที่ได้รับมอบหมาย ครูให้แรงเสริมโดยให้เพื่อนปรบมือให้
2. โดยครูให้เทปบันทึกการพูดนี้ไว้ เพื่อนำไปพิจารณาให้คะแนนอีกครั้งหนึ่ง

คำอธิบาย

1. ดำเนินการเล่นเกมที่ละกลุ่ม กลุ่มละ 5 นาที
2. ครูเป็นผู้ประเมินคะแนน
3. ภาพแต่ละกลุ่มจะไม่เหมือนกันถ้าซ้ำให้ตัดออก

เอกสารเกมหมายเลข 7

(ประกอบแผนการสอนที่ 4 เรื่องการส่งเสริมด้วยการพูด)

"...เกมปาเป้าเล่าเรื่อง..."

(เวลา 25 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ และฝึกความสามารถในการพูด
2. เพื่อฝึกให้ผู้เล่นเกมกล้าแสดงออก และมีการเตรียมตัวที่ดี
3. เพื่อให้เกิดความตื่นตัวในการปาเป้า เพราะเป็นความสามารถเฉพาะตัว
4. เพื่อสร้างความสนใจในการที่จะฝึกการพูด โดยไม่น่าเบื่อ

อุปกรณ์

1. เป้าโดยใช้โฟม หรือกระดาษอัด โดยกำหนดขอบเขตที่จะให้ปาไว้พร้อม
2. และลูกดอกโดยใช้ชนไก่ผูกติดกับตะปู
3. นาฬิกาจับเวลา
4. นกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
4. เครื่องเทปสำหรับการบันทึกการพูด
5. สลากเลขที่ของผู้เล่น หรือสลากชื่อผู้เล่นก็ได้

วิธีเล่น

1. ให้นักเรียนทุกคนเตรียมเรื่องที่จะเล่าไว้คนละ 1 เรื่องใช้เวลา 2-3 นาที(ซึ่งครูได้มอบหมายล่วงหน้าแล้วให้ไปเตรียมเรื่องที่เล่า จะเป็นเรื่องที่เล่าจากประสบการณ์ หรือเรื่องเล่าจากที่ได้อ่านหรือฟังมาก็ได้)
2. ครูจับสลากเลขที่หรือชื่อของผู้เล่นขึ้นมา แล้วให้ออกมาปาเป้าในขอบเขตที่ครูกำหนด ถ้าปาถูกต้อง ก็ไม่ต้องเล่าเรื่อง แต่ถ้าปาผิดก็ต้องเล่าเรื่อง 1 เรื่อง เวลา 2-3 นาที
3. เกมนี้ดำเนินไปเรื่อย ๆ จนครบเวลา 25 นาที (ประมาณ 8-9 คน)
4. ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ในขณะที่ฟังให้จดบันทึกการเล่าเรื่องของเพื่อน ให้เลือกมา 3 เรื่องจดลงในใบงาน และครูให้คะแนนจากใบงานนั้น

ประเมินผล

1. โดยภาพรวมจากการแสดงความคิดเห็นของเพื่อนๆ กลุ่มอื่นที่มีหน้าที่วิจารณ์การพูด ตามที่ได้รับมอบหมาย ครูให้แรงเสริมโดยให้เพื่อนปรบมือให้
2. โดยครูให้เทปบันทึกการพูดนี้ไว้ เพื่อนำไปพิจารณาให้คะแนนอีกครั้งหนึ่ง

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. เกมนี้เป็นการแสดงความสามารถเป็นรายบุคคล ที่แสดงออกในการพูด
2. เกมนี้เป็นการเสี่ยงโชคว่าจะได้พูดเล่าเรื่องหรือไม่ จากผลการปาเป้า จึงเป็นการสร้างความสนใจของผู้เล่นได้เป็นอย่างดี

เอกสารเกมหมายเลข 8

(ประกอบแผนการสอนที่ 5 เรื่องการส่งสารด้วยการอ่าน)

"...เกมอ่านดีมีรางวัล..."

(เวลา 20 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกการอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง ชัดเจน ทั้งการอ่านอย่างธรรมดาและอ่านอย่างทำนองเสนาะ
2. เพื่อฝึกให้ผู้เล่นนำประสบการณ์ของการอ่านมาใช้ในการแข่งขันเกม
3. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ ความพร้อมเพรียงในการอ่านออกเสียงทั้งกลุ่ม

อุปกรณ์

1. แถบประโยคอ่านยาก 20 ประโยคเขียนลงในกระดาษแข็งขนาด 6 x 36 นิ้ว
2. สลากคະແນ 20 ช่อ
3. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)
4. เลขหมายของแถบประโยค

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 ผู้อ่านออกเสียงพร้อมกัน 6 คน
 - 1.2 ผู้ให้คะแนน 1 คน
 - 1.3 ผู้ชูแถบประโยคให้เพื่อนอ่าน 1 คน
 (หมายเหตุ ผู้เล่นเกมหมายเลข 1.2, 1.3 ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
2. ให้จับสลากกลุ่มที่จะได้เล่นก่อน โดยครูเป็นผู้จับหมายเลขของกลุ่มของผู้เล่น
3. เมื่อสัญญาณเริ่ม ให้ตัวแทนกลุ่มจับหมายเลขของประโยคที่จะอ่านแล้วให้สมาชิกที่มีหน้าที่อ่านทั้ง 6 คนอ่านออกเสียงพร้อมกัน 2 แล้วแต่คำสั่งในแถบประโยคนั้นจะให้อ่านอย่างธรรมดา หรืออ่านอย่างทำนองเสนาะ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งโดยผู้ชูแถบประโยคจะเป็นผู้ออกเอง
4. เมื่ออ่านจบแล้วให้ตัวแทนจับสลากคะแนนว่าจะได้คะแนนเท่าไร อย่างไร ผู้ทำหน้าที่ลงคะแนนก็จะลงคะแนนไว้ที่ตารางรวมคะแนน
5. ดำเนินการเล่นเกมนี้ไปเรื่อย ๆ จนครบเวลา ผู้มีคะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ

ประเมินผล

1. จากการอ่านออกเสียงของสมาชิกทั้งกลุ่ม
2. จากความสนใจ ความกระตือรือร้นในการอ่าน การร่วมกิจกรรม
3. จากคะแนนรวมของทั้งกลุ่ม

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมทีละกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 1 นาที
2. อาจจะจับสลาก สลับกับการเวียนกลุ่มก็ได้

เอกสารประกอบ เมม...อ่านดีมีรางวัล...

แบบประโยคที่ใช้ในการอ่าน

1. สถาบันอันสง่าสมาธิ	สดางค์สติสมองเลื่อนเสมือนหมู
2. สนิทกันสนั่นก้องสนองกลอน	สถาพรสลอนชมสยมภู
3. สกุนีสกุนาพาสราย	สมุนไพรสมัยกาลส่วนเกลียว
4. เรไรรำรอรระร่ำ	หรีดหรีงระเริงรำไร
5. สบายสยายสยิสยบเสียว	สมีเกี้ยวเสมียนปิดสวิตซ์ไฟ
6. ขวับเขี้ยวขวัญแขวนแคว้นกว้าง	คว้นความเคว้งคว้างข้างขวาน
7. พลิกคว่ำขวากหนามความขาด	เก็บกวาดแคว้นกล้าคว่ำไขว่
8. รวนเรร้างร้ายรุงรัง	ระเรืองรองเรียงรายเริงริน
9. เพราะพริ้งกร้อมแพรวพราว	คราถึงคราวเขียนครบครัน
10. น้ำตกเผ็ดเพราะพริก	ลิ้นกระดิกกระริกใหญ่
11. กระดิ่งกริ่งโกร่ง	เกลือกกลั้วเสื่อโคร่ง
12. โรงเลื่อยเปิดเรื่อยไป	คว่ำขวานแกว่งไกว
13. ชวนกันมาขึ้นอุราเราร้องรำไร	สั่งผ้าไทยได้รวดเร็ว
14. เพลงเพราะพลิกเพลงกลางแคลงตรงกลาง	อย่าระกำร้องรำกันให้จำใจ
	ตริกตรองคลองกว้างควาย
	ขวางผลุงผลัง
15. สมัชชาสมาชิกสมานฉันท์	สมิงสมันสมาคมสมสถาน
16. สลักเสลาสละสลวยสลับไสล	สลัดใจสไบสตรีสรีระเสียว
17. สดลสบดสดลสลับน้ำกลิ้ง	สมุยคู่เสมอเพราะเสน่ห์กรรณ
18. กันบึงกมหน้าโก้งโค้ง	กระดิ่งกระดิ่งกล่อมกล่อม
19. ต่อต้านตอกตอยต่ำซ้ำ	ต้มชาตุ้งตึงแต่จิว
20. น้อยหน่าน้อยโหน่งน้ำเน่า	โน้มน้ำโนตเพลงนั่งห่าง

เอกสารประกอบ เกม...อ่านดีมีรางวัล...

กติกาเกม

1. คุณโชคดีมาก แต่คุณตอบเรามาก่อนว่าการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ครั้งที่ล่าสุดจัดขึ้นที่ไหน และเป็นครั้งที่เท่าไร ถ้าตอบได้เอาไปเลย 10 คะแนน
2. อ่านเก่งมาก ช่วยบอกอีกนิดว่า เวลา 2 ยาม คือเวลาใด (กี่ทุ่ม) ถ้าตอบได้คุณได้คะแนนเท่าที่คุณตอบนั้นแหละ
3. อ่านถูกต้องแล้ว แต่ลองสำรวจสมาชิกในกลุ่มของคุณดูซิว่า มีชื่อที่ขึ้นด้วยตัวอักษร "ว" หรือไม่ ถ้ามีเอาไปเลย แต่ถ้าไม่มี ก็เหว่นะจ๊ะ
4. เราจะให้คะแนนคุณ ถ้าคุณตอบได้ว่าวันที่เป็นลำดับที่ 3 ของสัปดาห์คือวันอะไร ตอบถูกได้เลย 3 คะแนน
5. เก่งมาก ช่วยบอกเราอีกทีว่า คำขวัญของจังหวัดของคุณว่าอย่างไร เราให้คุณ 6 คะแนน แต่นำส่งสารกลุ่มที่ได้คะแนนน้อยที่สุด แบ่งให้สัก 3 คะแนนดีไหมคะ
6. อ่านถูกต้องคุณได้คะแนนเท่าไรจาก 20+3-8-10 (5)
7. คุณรู้ไหมว่าวันที่ 1 สิงหาคมของทุกปี เป็นวันสำคัญวันหนึ่งของโรงเรียนของคุณ ถ้าตอบถูกเราให้คะแนนเท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่มของคุณ
8. อ่านเก่งจริงนะ จะให้คะแนนคุณ ลองสำรวจดูว่าในห้องเรียนนี้มีนักเรียนชายกี่คน คุณก็ได้คะแนนเท่ากับจำนวนนักเรียนชายนั้นแหละ
9. อ่านถูกต้องคะ ช่วยบอกเราซิว่าถ้าคุณเป็นนายกรัฐมนตรี คุณจะทำอะไรบ้าง ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น
10. ถ้าสมาชิกในกลุ่มของคุณทุกคนสามารถบิ๊นได้อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น
11. ช่วยกันตอบเราอีกนิดว่า กระดาษหนังสือพิมพ์ที่ใช้แล้ว ทำอะไรได้บ้าง ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น
12. บอกเราได้ไหมว่า "ผ้าขาวม้า" ใช้ทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น
13. ช่วยบอกเราด้วยว่า "อะไรบางอย่างทำให้เกิดเสียง" ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น
14. บอกเราได้ไหมว่า ถ้าพูดถึงคำว่า "หนังสือ" คุณนึกถึงอะไรบ้าง ตอบอย่างรวดเร็วภายในเวลา 10 วินาที ตอบได้เท่าไร เราให้คะแนนคุณเท่านั้น

เอกสารเกมหมายเลข 9

(ประกอบแผนการสอนที่ 6 เรื่องการสื่อสารด้วยการเขียน)

"...เกมโยงสัมพันธ์..."

(เวลา 15 นาที)

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการนึกถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกันได้อย่างคล่องแคล่ว
2. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ การประสานงานและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
3. เพื่อฝึกทักษะในการเขียน และเขียนอย่างรวดเร็ว

อุปกรณ์

1. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)
2. นาฬิกาจับเวลา และนกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
3. บัตรคำจำนวน 5 คำ

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มแบ่งหน้าที่ดังนี้

1.1 ผู้เขียนคำโยงสัมพันธ์ 5 รอบ	5 คน
1.2 ผู้จัดบันทึกลงในใบงาน	1 คน
1.3 ผู้ให้คะแนน	1 คน
1.4 ผู้จับเวลา และให้สัญญาณหมดเวลา	1 คน

(หมายเหตุ ผู้เล่นเกมหมายเลข 1.3, 1.4 ทำหน้าที่สลับกับกลุ่มอื่น)
3. เมื่อสัญญาณเริ่ม ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารอบละ 1 คนเพื่อเตรียมตัวเขียนคำโยงสัมพันธ์บนกระดาน (แบ่งช่องบนกระดานออกเป็น 5 ช่อง)
4. ครูอ่านคำที่จะให้หาคำที่เกี่ยวข้องกัน เช่น คำว่า ปากกา ที่ทำการไปรษณีย์ แสตมป์ กล้องพัสดุ หนังสือ เป็นต้น
5. ให้ผู้เล่นเขียนคำที่เกี่ยวข้องบนกระดานให้มากที่สุด ภายในเวลา 1 นาที
6. ครูเฉลยและบอกคะแนนว่าแต่ละกลุ่มได้คะแนนเท่าใด ลงคะแนนไว้
7. เกมนี้จะเล่นทั้งหมด 5 รอบ ผู้เล่นจะเปลี่ยนไปจนครบ 5 คน แล้วจึงรวมคะแนนทั้งหมดกลุ่มใด ได้คะแนนมากเป็นฝ่ายชนะ

ประเมินผล

1. จากการเขียนคำที่เกี่ยวข้องได้มากที่สุด在规定时间内
2. จากความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. จากความร่วมมือกันในกลุ่ม

คำอธิบาย

เพิ่มเติม

1. ดำเนินการเล่นเกมนักทุกกลุ่มพร้อมกัน
2. ผู้เล่นอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม

เอกสารเกมหมายเลข 10

(ประกอบแผนการสอนที่ 6 เรื่องการสื่อสารด้วยการเขียน)

"...เกมต่อภาพสร้างเรื่อง..."

(เวลา 30 นาที)

จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนเรียงความจากภาพ 2. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ การช่วยเหลือกันและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 3. เพื่อฝึกความว่องไวในการต่อภาพ
อุปกรณ์	1. รูปภาพที่ตัดไว้เป็นชิ้น ๆ เพื่อให้แต่ละกลุ่มต่อ จำนวน 5 ภาพ 2. แผ่นตารางการให้คะแนน (แผ่นโป่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต) 2. นาฬิกาจับเวลา และนกหวีดหรือเครื่องให้สัญญาณ
วิธีเล่น	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน 2. ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารับรูปภาพจากครู แล้วนำไปไว้ที่กลุ่มเตรียมพร้อม 3. เมื่อสัญญาณเริ่ม ให้ทุกกลุ่มนำภาพออกมาแล้วสมาชิกทุกคนช่วยกันต่อภาพให้เสร็จสมบูรณ์อย่างรวดเร็ว ภายในเวลา 5 นาที 4. เมื่อหมดเวลาให้แต่ละกลุ่มนำภาพนั้นมาแสดงให้เพื่อนๆ ทั้งชั้นดู และบอกด้วยว่าเป็นภาพอะไร 5. ให้แต่ละคนในกลุ่ม เขียนเรียงความจากภาพนั้น ๆ แล้วออกมานำเสนอเป็น (ให้เขียนเป็นรายบุคคล) ครูสุ่มตัวอย่างของนักเรียนบางคนมาอภิปราย
ประเมินผล	1. จากการต่อภาพได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง 2. จากการเขียนเรียงความจากภาพ แต่ละกลุ่มจะได้ภาพเดียวกัน แต่ความคิดแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นการฝึกความคิดสร้างสรรค์ 3. จากความร่วมมือกันในกลุ่ม
คำอธิบายเพิ่มเติม	1. เกมนี้นักเรียนจะมีส่วนร่วมกันทุกคน 2. ภาพที่นำมาควรมีขนาดใหญ่พอสมควร ประมาณ 20 x 20 นิ้ว

เอกสารเกมหมายเลข 11

(ประกอบแผนการสอนที่ 6 เรื่องการสื่อสารด้วยการเขียน)

"...เกมโธ่ของคล้องใจ..."

(เวลา 10 นาที)

จุดมุ่งหมาย	1. เพื่อฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการคิดคำที่มีความคล้องจอง 2. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ การช่วยเหลือกันและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ 3. เพื่อฝึกความว่องไวในการต่อคำที่คล้องจองและความพร้อมเพรียงกันในกลุ่ม
อุปกรณ์	1. แผ่นตารางคะแนน(แผ่นโปร่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)ที่กำหนดไว้ 10 นาที 2. บัตรคำเริ่มต้น ที่เตรียมไว้ประมาณ 10 คำ
วิธีเล่น	1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน 2. ครูกำหนดคะแนนให้กลุ่มละ 10 คะแนนไว้ล่วงหน้า ให้แต่ละกลุ่มพยายามรักษาคะแนนของตนให้เหลือมากที่สุด 3. ให้แต่ละกลุ่มให้นั่งล้อมวงเป็นวงกลมหันหน้าเข้าหากัน เตรียมพร้อม 4. เมื่อสัญญาณเริ่ม ครูกำหนดคำแรกให้ก่อนแล้วให้กลุ่มที่ 1 ต่อคำคล้องจอง ซึ่งจะต้องเป็นคำ 2-3 พยางค์ ก่อนช่วงต่อคำให้ปรบมือ 2 จังหวะแล้วตามด้วยคำนั้น โดยแต่ละกลุ่มอาจจะนัดแนะกันในกลุ่มตอบอย่างพร้อมเพรียงกัน หรือมอบหมายให้คนใดคนหนึ่งพูดเพียงคนเดียว แต่จะต้องได้พูดทุกคน เช่น ใจดี--มีสุข--ทุกซอรัน--นอนเล่น--เป็นใจ--ให้เงิน--เพลินตา เป็นต้น 5. ถ้ากลุ่มใดตอบติดขัด หรือตอบช้า หรือไม่ตอบ ให้หักคะแนนออกจากคะแนนที่ตั้งไว้ครั้งละ 1 คะแนน แล้วครูกำหนดคำเริ่มต้นใหม่ต่อไป 6. กลุ่มใดที่รักษาคะแนนไว้ได้มากที่สุดเป็นฝ่ายชนะ
ประเมินผล	1. จากความว่องไวในการต่อคำคล้องจองนั้น และถูกต้องตามกติกา 2. จากการนัดหมายให้ผู้รับผิดชอบ การแบ่งหน้าที่ในการตอบอย่างรวดเร็ว 3. จากความสนใจและความกระตือรือร้นในการเล่น 4. จากการรักษาคะแนนให้เหลือมากที่สุด
คำอธิบายเพิ่มเติม	1. เกมนี้นักเรียนจะมีส่วนร่วมกันทุกคน 2. คำที่นำมาต่อถ้ามีจำนวนพยางค์มากกว่า 2 ควรรวบคำให้เร็วจะได้ไม่ขาดจังหวะ

เอกสารเกมหมายเลข 12

(ประกอบแผนการสอนที่ 6 เรื่องการส่งสารด้วยการเขียน)

"...เกมแข่งขันประพันธ์กลอน..."

(เวลา 10 นาที)

- จุดมุ่งหมาย**
1. เพื่อเป็นการนำความรู้เดิมเกี่ยวกับกลอนสุภาพมาใช้ในการแข่งขันเกม
 2. เพื่อฝึกความสามัคคีในหมู่คณะ การช่วยเหลือกันและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
 3. เพื่อเป็นการฝึกทักษะความคล่องในการเรียงคำประพันธ์
 4. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น
- อุปกรณ์**
1. แผ่นตารางคะแนน (แผ่นโป่งใส หรือแผ่นกระดาษอาร์ต)
 2. กระดาษแข็งที่เขียนกลอนสุภาพลงไว้ แยกวรรคละ 1 แผ่น ใส่ซองไว้
 3. บทกลอนสุภาพกลุ่มละ 2 บท จำนวน 5 กลุ่ม
 4. กระดาษแข็งขนาด 25 x 25 นิ้ว สำหรับวางคำประพันธ์ที่เรียงแล้วไปติดไว้ที่กระดาน
 5. นาฬิกาจับเวลา นาฬิกาหรือสัญญาณบอกเวลา
- วิธีเล่น**
1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 8 คน
 2. ให้แต่ละกลุ่มออกมาจับซองบทประพันธ์ไปไว้ที่กลุ่ม
 3. เมื่อสัญญาณเริ่ม ครูทุกคนในกลุ่มช่วยกันเรียงคำประพันธ์แต่ละวรรค มารวมกันแล้ววางเรียงคำประพันธ์ ให้ถูกต้องครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนด กลุ่มใดที่เรียงเสร็จก่อนและถูกต้องที่สุดเป็นฝ่ายชนะ แล้วทุกคนในกลุ่มอ่านออกเสียงทำนองเสนาะให้เพื่อนฟัง
 5. ครูตรวจความถูกต้องของเนื้อหา เสียง และความว่องไวภายในเวลาที่กำหนด
- ประเมินผล**
1. จากความว่องไวในการเรียงคำประพันธ์และถูกต้อง
 2. จากผลงานการเรียงที่อยู่ในกระดาษแข็ง
 3. จากความสนใจและความกระตือรือร้นในการเล่น
- คำอธิบายเพิ่มเติม**
1. เกมนี้ นักเรียนจะมีส่วนร่วมกันทุกคน
 2. ทุกคนต้องช่วยกันอ่านออกเสียงทำนองเสนาะพร้อมกัน

เอกสารประกอบ เกม...แข่งขันประพันธ์กลอน...

บทกลอน

กลุ่มที่ 1

ความรักมีหลายอย่างต่างวิสัย	รักปู้ย่าห่วงใยในลูกหลาน
รักชายหญิงร่วมสุขทุกวันวาร	รักอาจารย์สั่งสอนศิษย์ให้วิชา
คุณค่ารักในโลกนี้มีหลายหลาก	มากต่อมากอยากรู้ต้องศึกษา
ผู้รักดีมีสุขทุกเวลา	ชีพก้าวหน้าอนาคตแสงงดงาม

(..?..)

กลุ่มที่ 2

แผ่นดินสยามนามประเทืองว่าเมืองทอง	ใครเข้าครองตั้งประเทศเขตแดนสง่า
สืบเผ่าไทยดึกดำบรรพ์โบราณมา	รวมรักษาสามัคคีทวีไทย
บางสมัยศัตรูจู่โจมตี	ไทยพลีชีพร่วมรวมลูกไ่
เข้าลุยเลือดหมายมุ่งผดุงไทย	สยามสมัยบุราณรอดตลอดมา

(ขุนวิจิตรมาตรา)

กลุ่มที่ 3

ทหารให้การปกป้องผองประเทศ	ทั่วแนวเขตพิทักษ์มุ่งรักษา
โรงเรียนให้ความรู้คู่ตำรา	ครูให้คำปัญญาคนผลงอกงาม
หนังสือพิมพ์ให้ข่าวแก่ชาวโลก	เป็นโลกความรู้คู่ร่วม
แพทย์ให้การเยียวยาอยู่ทุกยาม	ล้วนเป็นความหมายของ "ให้" ไม่มีจน

(อนันต์ คุณยศยิ่ง)

กลุ่มที่ 4

หวังวันหนึ่งหนึ่งวันหน้าสร้างฟ้าสวย	ร่วมกันช่วยช่วยกันร่างสร้างสายฝน
หวังฟูฟืนฟืนฟูชาติผดุงตน	ผันแยกคนคนแยกกันตามผันไป
ต้องลาแล้วลาจากฝากเพียงหวัง	เป็นกำลังหวังเธอสู้สุดหมาย
ผันของเธอเธอของฉันบุกบ้านไป	เพียงรู้ไว้ในวันนี้เคยมี "เรา"

(ยักษ์อ้วน)

กลุ่มที่ 5

ความห่วงใยหวังดีครูมีให้	ความจริงใจมอบศิษย์จิตบรรณา
หนุนกิจกรรมส่งเสริมเพิ่มปัญญา	ให้รู้ค่าการเรียนรู้คู่สังคม
ขอวิงวอนพรรคดีสิทธิ์ทุกแหล่งหล้า	โปรดจงมาคุ้มภัยให้สุขสม
มีอนาคตสดใสใจภริยา	ขอชื่นชมศิษย์กรมท่าชาวผู้ก้าวไกล

(วิไลพร ดำสะอาด)

เอกสาร

ประกอบแผนการสอน

วิชาภาษาไทย ท 401 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

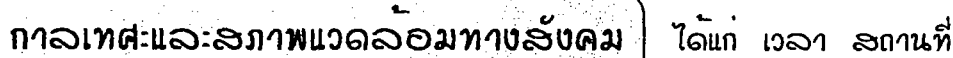
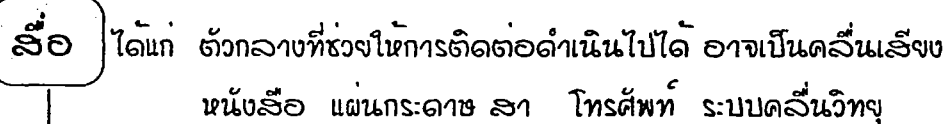
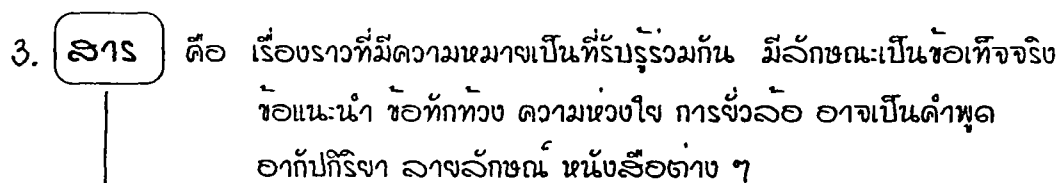
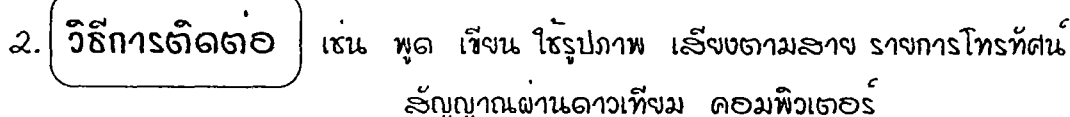
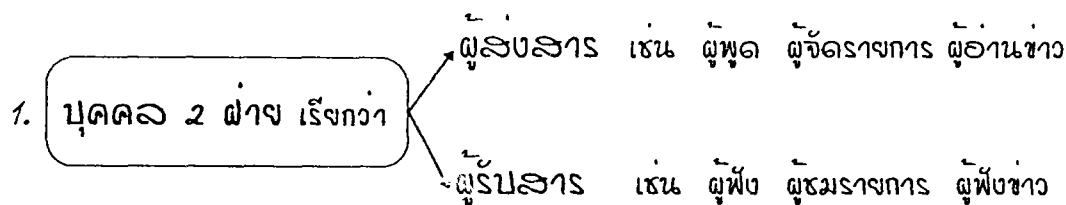

ใบความรู้ที่ 1

องค์ประกอบ....ของการสื่อสาร

การสื่อสารประกอบด้วยส่วนต่างๆ คือ

1. บุคคล 2 ฝ่าย
2. วิธีการติดต่อ
3. เรื่องราวให้รับรู้ความเข้าใจร่วมกัน

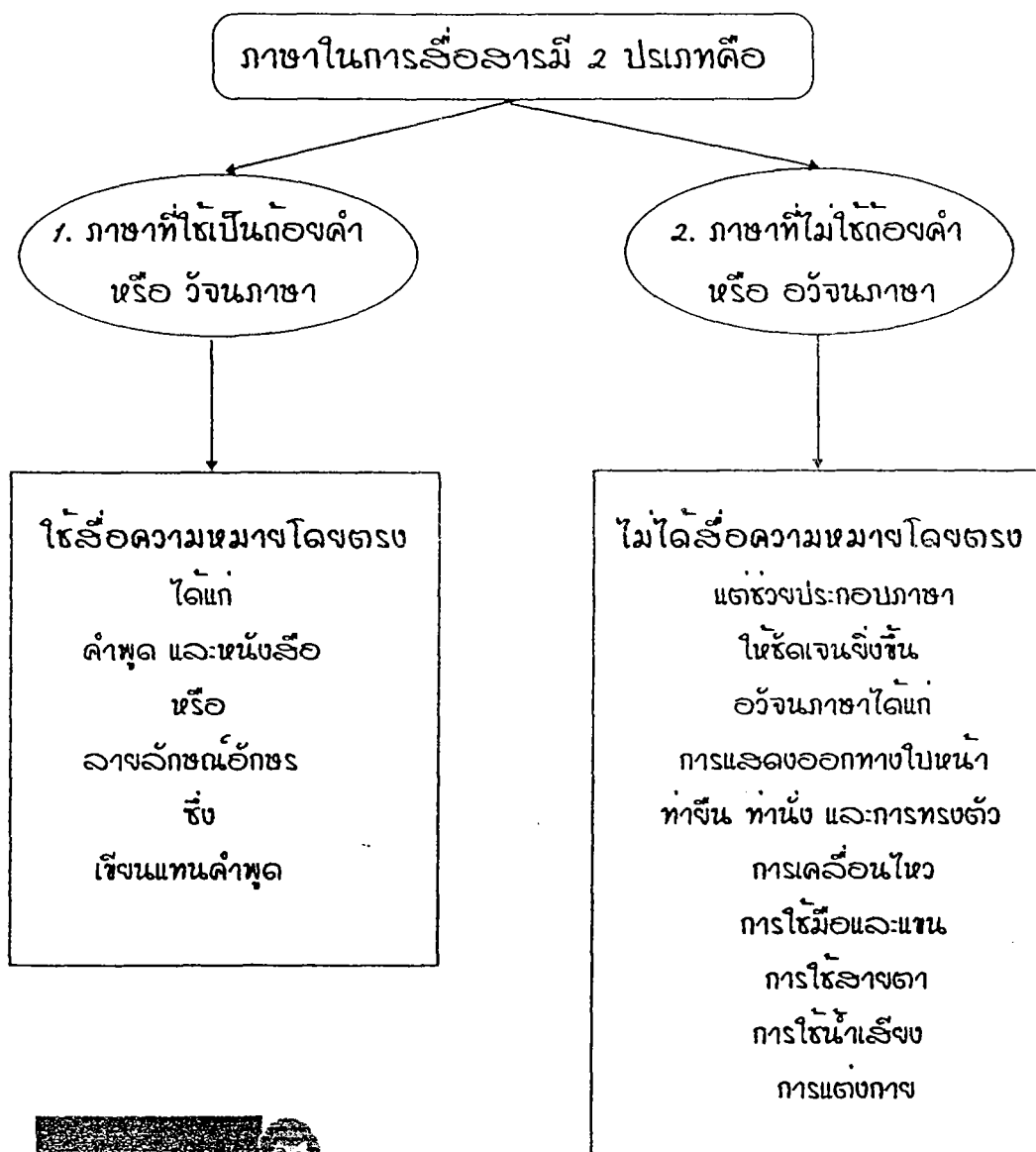

และ สภาพแวดล้อมในการส่ง และรับสาร

ใบความรู้ที่ 2

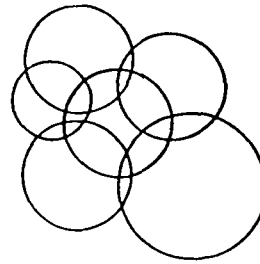
ภาษาที่ใช้...ในการสื่อสาร

ใบความรู้ที่ 3

หลักการฟัง.....ที่ดี

การฟัง มีหลักการทั่วไป และหลักการเฉพาะตามมุ่งหมายแต่ละอย่างดังนี้

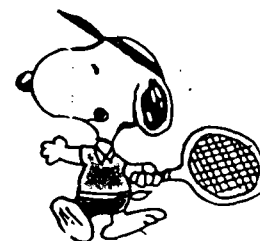
1. ไม่ว่าการฟังเพื่อจุดประสงค์ใดผู้ฟังจะต้องตั้งใจฟัง ไม่ปล่อยใจไปคิดถึงเรื่องอื่น หรือทำกิจอื่น บางที่ต้องจดข้อความไว้เพื่อเตือนความจำภายหลัง

2. ในการฟังเพื่อความเพลิดเพลิน จะต้องพิจารณาเนื้อเรื่อง บทสนทนา ปมของเรื่อง แง่คิดที่ได้จากเรื่อง ตลอดจน วิธึนำเสนอ เช่น การใช้เสียง อากัปกิริยา การทอดจังหวะ การใช้โวจนาษา

3. ในการฟังเพื่อความรุ้ จะต้องทำความเข้าใจเนื้อหา จดสาระสำคัญ วิเคราะห์ ถัดความ สังเคราะห์ และประเมินคุณค่าตามล้าดับ แง่ข้อเท็จจริงกับข้อคิดเห็น

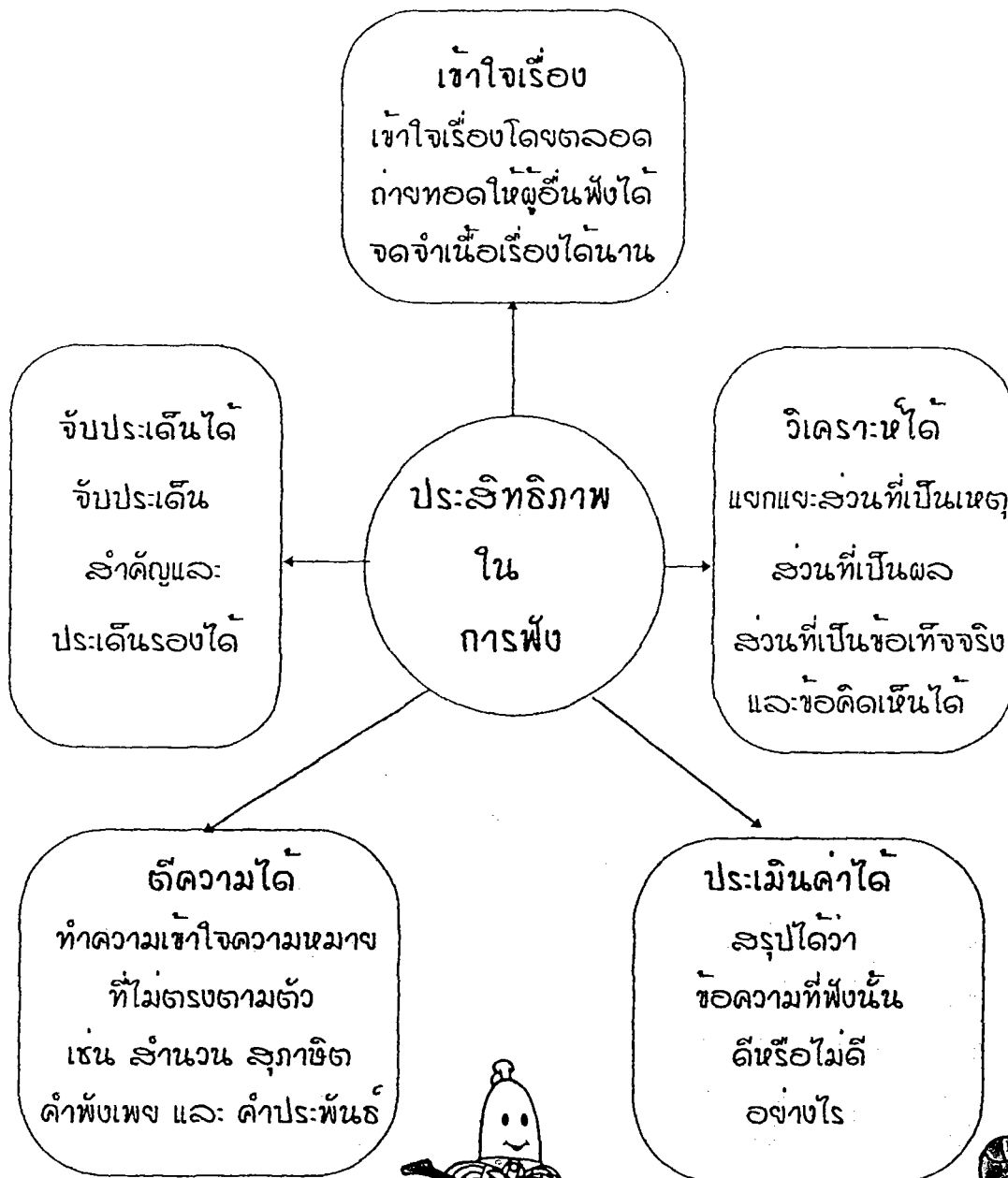
4. ในการฟังเพื่อคติชีวิต และความจรรโลงใจ จะต้องพิจารณาหาเหตุผลว่าสิ่งใดควรเชื่อ และไม่ควรรเชื่อ

ไปความรู้ที่ 4

ประสิทธิภาพ....ในการฟัง

ใบความรู้ที่ 5

ประเภท....ของการอ่าน

การอ่าน แบ่งออกเป็นประเภทโดยคำนึงถึงวิธีใช้ความคิด หรือพฤติกรรมการคิด
ของผู้อ่าน ดังนี้

1. การอ่านเก็บความรู้

หมายถึง ความสามารถแยกแยะลำดับความสำคัญของใจความ และบอกผู้อื่นให้
รู้ตามได้ อาจเลือกเก็บเฉพาะข้อความที่ต้องการ หรือทำความเข้าใจได้ อาจจดบันทึก
ข้อความ หรือทำเครื่องหมายเน้นข้อความแสดงความรู้ที่ตนได้รับพร้อมกันไป การอ่าน
ประเภทนี้มีความสำคัญแก่การเรียงวิชาการทั้งตามหลักสูตร และการเรียงงานด้วยตนเอง

2. การอ่านเอาเรื่อง

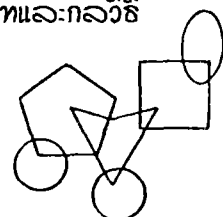
หมายถึง การอ่านที่มุ่งเข้าใจเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยคำนึง
ถึงประเด็นต่างๆ คือตัวละคร และลักษณะนิสัย บทบาทของตัวละคร ผลที่เกิดตามมา
และควรจำเรื่องให้ได้ด้วย การอ่านประเภทนี้มักใช้กับหนังสือบันเทิงคดี เช่น นิทาน
นวนิยายและเรื่องสั้น

3. การอ่านวิเคราะห์

หมายถึง การอ่านที่มุ่งให้เกิดความเข้าใจละเอียด แจ่มแจ้งในความหมายของคำ
สำคัญแต่ละคำ ข้อความแต่ละตอน ตลอดจนความสัมพันธ์ของใจความ และใจความ
สรุปทั้งหมด การอ่านประเภทนี้เป็นขั้นตอนการอ่านที่เกินไปจากการอ่านเอาเรื่องธรรมดา
กล่าวคือผู้อ่านไม่ได้จับประเด็นเพียง ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร แต่จะต้องตั้งประเด็น
ต่อไปว่าทำไม หรือเพราะเหตุใด แล้วเป็นอย่างไร หรือน่าจะเป็นอย่างไร การอ่านประเภท
นี้ ใช้กับหนังสือเรียงน ตำราวิชาการต่างๆ และบทหรือกรอ

4. การอ่านตีความ

หมายถึง การอ่านอย่างพิจารณาความคิด ความรู้สึกและเจตนาอารมณ์ของผู้เขียน
ที่แฝงอยู่นอกเหนือไปจากเนื้อเรื่อง เป็นขั้นตอนการอ่านสูงขึ้นไปกว่าการอ่านวิเคราะห์
การอ่านตีความ ไม่จำเป็นต้องตรงกันเสมอไป อาจแตกต่างกัน ตามความรู้สึกและ
ประสบการณ์ของแต่ละคน ความยากง่ายของการตีความย่อมสัมพันธ์กับประเภทและกลวิธี
ในการเขียนของเรื่องทีอ่าน

ใบความรู้ที่ 6

หลักการอ่าน...จับใจความ

และหลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

หลักการจับใจความสำคัญ

ข้อความในแต่ละย่อหน้า ประกอบด้วยประโยคใจความสำคัญหนึ่ง ประโยคและประโยคประกอบ ซึ่งอาจมีไวยากรณ์ประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้าที่มี ใจความสำคัญเพียงประการเดียว ถ้าข้อความมีหลายย่อหน้า ใจความสำคัญแต่ละย่อหน้าต้องมีความสัมพันธ์กัน ใจความสำคัญนี้จะปรากฏอยู่ในประโยคใด ประโยคหนึ่งซึ่งเป็นประโยคหัวข้อสำคัญ หรือเรียกว่า "ประโยคใจความสำคัญ" ส่วนประโยคอื่นๆ เป็นเพียงประโยคประกอบหรือขยายประโยคใจความสำคัญนั้นๆ

ดังนั้นในการจับใจความสำคัญจึงต้องสังเกตว่าข้อความที่อ่านมีสาระสำคัญอย่างไร สรุปโดยรวมได้อะไรบ้าง

หลักเกณฑ์การจับใจความสำคัญ

1. หาประโยคใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้า
2. หาประโยคประกอบ
3. พิจารณาชื่อเรื่อง
4. หาความสัมพันธ์ระหว่างข้อความแต่ละย่อหน้า
5. พิจารณาประโยค จำนวนโวหาร คำศัพท์ ข้อเท็จจริง ความรู้สึก ความคิดเห็น ที่มีต่อเรื่องที่อ่าน และความมุ่งหมายของผู้เขียน

ใบความรู้ที่ 7

...หลักการอ่านตีความ...

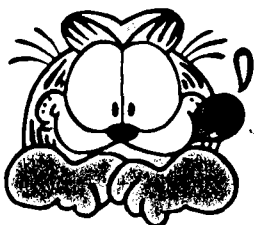
การอ่านตีความ

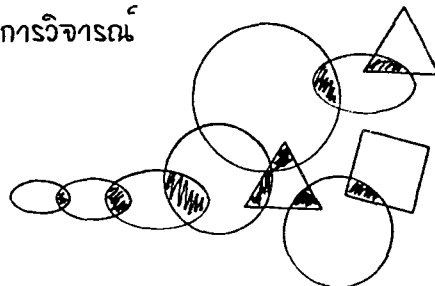
การอ่านตีความ หมายถึง การอ่านเพื่อพยายามเข้าใจความหมาย และถ่ายทอด ความรู้สึก อารมณ์และเจตนาใจ จากข้อความที่ผู้เขียนสื่อถึงผู้อ่าน อาจตีความหมายได้ตรงกับ ความมุ่งหมาย หรือเจตนาของผู้เขียนก็ได้ หรือบางครั้งอาจจะเข้าใจความหมายได้ตาม วิธีของตนโดยอาศัยพื้นความรู้เดิม ความสนใจ ประสบการณ์ จินตนาการ ระดับสติ ปัญญา และวัย

การอ่านตีความ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพิจารณาว่า ข้อความหรือเรื่องนั้นๆ มีความ หมายที่แท้จริงว่าอย่างไร เพื่อที่จะสามารถอธิบายถึงเจตนา และความคิดของผู้เขียนได้ อย่างชัดเจน ซึ่งผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ เพื่อให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้ เขียน สามารถที่จะสรุปความคิด จับใจความสำคัญ และอธิบายความได้

ข้อปฏิบัติในการอ่านตีความ

1. อ่านเรื่องให้ละเอียด แล้วจับใจความสำคัญ ประเด็นสำคัญของเรื่อง
2. พิจารณาว่า เรื่องที่อ่านนั้นเป็นไปในทางชี้แนะ หรือชักชวนไปในทางใด หรือจั่ว ลือผู้ใด หรือให้ความบันเทิง หรือกล่อมใจไปในทางบดงามทางใดทางหนึ่ง ต้อง พยายามคิดหาเหตุผล และใคร่ครวญอย่างรอบคอบ แล้วนำมาประมวลเข้ากับความคิดของ ตนเองว่า ข้อความเรื่องนั้นๆ มีความหมายถึงสิ่งใด
3. หาความหมายของคำศัพท์ หรือสำนวน หรือถ้อยคำบางคำที่มีความสำคัญ ตลอดจนคิดแวดล้อม หรือเปรียบเทียบประกอบด้วย เพื่อให้เข้าใจความหมายที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. พิจารณาความมุ่งหมายของผู้เขียน
5. พิจารณาข้อความส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และส่วนที่เป็นความรู้สึก ของผู้เขียน
6. ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว เพราะไม่ใช่การวิจารณ์

ไปความรู้ที่ 8

หลักการพูดที่ดี.....

.....และมารยาทในการพูด

หลักในการพูดที่ดี

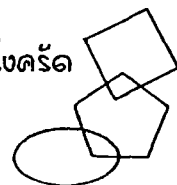
การพูดเป็นการใช้ภาษาขั้นต้นในการสื่อสารที่มีความสำคัญ เป็นสื่อที่แสดงออกถึงจุดมุ่งหมายและความประสงค์ต่างๆเป็นแกนกลางที่จะสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้น การพูดบ่งบอกถึงนิสัยของผู้พูด การพูดที่ดีจะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของผู้พูด ว่าจะต้องประกอบด้วยการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง รวมทั้งกิริยาอาการ ให้ถูกต้องตามมารยาทและประเพณีนิยมของสังคม โดยมีข้อควรปฏิบัติดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการพูดตามรูปแบบต่างๆเพื่อเป็นแนวทางในการพูดให้ประสบความสำเร็จ
2. มีวัตถุประสงค์ในการพูดที่ชัดเจน
3. ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงและกิริยา มารยาทเหมาะสมกับวาระและโอกาสของการพูด
4. มีความจริงใจและมีความรับผิดชอบต่อการพูดของตน

มารยาทในการพูด

ควรมีลักษณะดังนี้

1. ก่อนพูดควรไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนว่าคำพูดที่พูดออกไปจะเกิดผลอย่างไร ต่อตนเอง และต่อผู้ฟัง
2. ขณะพูดไม่ควรอมลุกอม หรือเดิ๋งวามากฝรั้ง หรือสับสนหรือ
3. ไม่ควรพูดประหลาดประชัน พูดให้ร้ายใคร ล่อลวงหรือป้ายสีโทษให้ผู้อื่น
4. ต้องพูดด้วยเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการพูด หากโกรธหรือไม่พอใจผู้ใด ควรระงับสติอารมณ์ไว้ ถ้าแสดงอารมณ์โกรธออกมาในขณะที่พูดจะทำให้เสียภาพ
5. จอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ถ้าความคิดเห็นไม่ตรงกันไม่ควรพูดก้าวร้าว ควรหาวิธีพูดให้สุภาพ เช่น " ถิฉันขอแสดงความคิดเห็น" หรือ "ผมมีความเห็นที่แตกต่าง"
6. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพเรียงบรื่อง มีหน้าตาจิ้มแจ่มแจ่มใส ใช้คำพูดให้เหมาะสมกับฐานะของผู้ฟัง
7. ไม่ควรพูดอวดตน หรือยกตนข่มท่าน ไม่อวดภูมิ หรือพูดในเชิงข่มขู่
8. การพูดเป็นกลุ่มไม่ควรผูกขาดการพูดเพียงคนเดียว ไม่ควรพูดสอดขึ้นมาในขณะที่ผู้อื่นยังพูดไม่จบ
9. การพูดแต่ละครั้งต้องตรงเวลาในการพูด และรักษาเวลาอย่างเคร่งครัด

ใบความรู้ที่ ๑

การพูดระหว่างบุคคล

การพูดระหว่างบุคคล เป็นการพูดที่เป็นกันเองไม่มีกำหนดแน่นอนไม่จำกัดเนื้อหา เวลา และสถานที่ เป็นการพูดที่ใช้เป็นปกติมากที่สุด แบ่งออกเป็น

1. การทักทายปราศรัย การทักทายปราศรัยที่ดีควรปฏิบัติดังนี้

1.1 แสดงอาการยิ้มแย้มแจ่มใสจิตใจดีที่จะทักทายด้วย

1.2 กล่าวคำปฏิสันถารตามประเพณีนิยม เช่น ใช้คำว่า "สวัสดี"

1.3 แสดงทักทาย อาการประกอบตามความเหมาะสมแก่วงและฐานะ เช่น ผบก ดีระเลี่ยน้อง จับมือ ตบไหล่เบาๆ จกมือไหว้

1.4 ควรทักทายกันในระยะเวลาที่เหมาะสม

1.5 คำพูดและเรื่องในการทักทายควรเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดความสบายใจ

2. การแนะนำตนเอง คนไทยไม่นิยมแนะนำตนเองตรงๆ แต่กระทำทางอ้อมได้ ทำความคุ้นเคยด้วยการจิ้ม ให้บริการ หรือสนทนากันพอสมควร ในโอกาสดังนี้

2.1 การแนะนำตนเองในที่สาธารณะ เช่น บนงานพาหนะ ตลาด ร้านค้า

2.2 การแนะนำตนเองในงานเลี้ยง เช่น งานวันเกิด งานฉลองต่างๆ ควรปฏิบัติดังนี้ คือ เริ่มด้วยการแสดงสวัสดี ทักทายอาการเป็นมิตร และให้ความช่วยเหลือ เล็กๆ น้อยๆ แล้วทักทายกันพอเป็นพิธี ถอดวงแนะนำตนเองโดยกล่าวชื่อ นามสกุลให้ เสียงดังฟังชัด แล้วจึงบอกสถานที่ทำงาน แล้วควรระวังอย่าให้ดูเป็นการจกตนเองให้เด่น

2.3 การแนะนำตนเองในการทำกิจธุระ กระทำโดยการนัดหมายไว้ล่วงหน้าแล้ว ไปพบตามเวลา แต่งกายให้เรียบร้อย กล่าวแนะนำชื่อ นามสกุลให้ดังชัดเจน แล้วจึงบอก กิจธุระของตน

2.4 การแนะนำตนเองในกลุ่มจ้อง โดยบอกชื่อ นามสกุล และสถานที่ สังกัดให้ได้ยินทั่วกัน

3. การสนทนา เป็นการพูดคุยนานหรือกันเองอย่างเป็นกันเองระหว่างบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การสนทนาเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงการปฏิบัติให้ เหมาะแก่ความนิยมของสังคม

ใบความรู้ที่ 10

การสนทนา....แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

การสนทนา หมายถึง การพูดคุยกันพูดจาหรือกัน เป็นการสื่อสารด้วยการพูดที่ง่ายที่สุด เรื่องที่สนทนาเป็นเรื่องใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสนใจของคุณสนทนา

ลักษณะของการสนทนาที่ดี ควรจะมีหลักปฏิบัติดังนี้

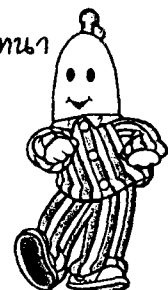
1. คุณสนทนาต้องพิจารณาเรื่องต่างๆ ตลอดจนนิสัยของคุณสนทนา รวมทั้งสถานการณ์หรือเหตุการณ์สำคัญในช่วงนั้นๆ
2. เนื้อหาในการสนทนา ควรเป็นเรื่องที่มีประโยชน์แก่ทุกฝ่าย อาจเป็น ข่าว เหตุการณ์สำคัญที่กำลังอยู่ในความสนใจ และเป็นเรื่องที่ ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล
3. ผู้ร่วมสนทนาทุกคนควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นบ้าง ไม่ควรพูดเรื่องของตนเองมากเกินไป ไม่ควรพูดสอดแทรกขณะเมื่อเขาพูดยังไม่จบ อาจพูดเสริมหรือต่อเติมบ้าง
4. ผู้ร่วมสนทนาควรยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ไม่ยึดมั่นแต่ความเห็นของตนเองเด็ดขาด เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

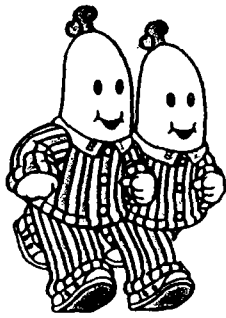
ข้อควรปฏิบัติในการสนทนา

1. ใช้ถ้อยคำสุภาพ น้ำเสียงที่สุภาพเรียงร้อย ใช้คำพูดไพเราะ อ่อนหวาน
2. ระมัดระวังคำพูดไม่ให้กระทบกระเทือนคุณสนทนา ไม่พูดทักทาย โอ้อวด ขัดคอ
3. สนทนาเรื่องทั่วๆไป ที่ทุกคนฟังได้ด้วยความสบายใจ หลีกเลี่ยงการนินทาผู้อื่น
4. เป็นผู้ฟังที่ดี หาโอกาสซักถามคุณสนทนาบ้าง และไม่ควรถามเรื่องส่วนตัว

ข้อควรระวังในการสนทนา

1. การพูดล้อเลียนผู้อื่น เช่น ญาติผู้ใหญ่ ครู อาจารย์ หรือผู้อาวุโสกว่าท่าน
2. การสนทนาในเรื่องส่วนตัว หากถูกซักถาม ก็ควรพูดให้น้อยที่สุด
3. การใช้คำพูดที่หยาบคาย นินทาว่าร้ายผู้อื่น หรือใช้ถ้อยคำก้าวร้าวคุณสนทนา
4. การขัดจังหวะของการพูด
5. การวิพากษ์วิจารณ์ข้อบกพร่องส่วนตัวของผู้ร่วมสนทนา
6. การคุยโอ้อวด ยกตนข่มท่าน

ใบความรู้ที่ 11

การพูด...ในกลุ่ม

การพูดในกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็น ทั้งในการดำเนินชีวิตประจำวัน และในการศึกษา การพูดในกลุ่มที่นักเรียนควรฝึกให้เกิดความชำนาญมีดังนี้

1. การเล่าเรื่องที่ได้อ่านหรือฟังมา ฉะนั้นการเล่าเรื่องในกลุ่ม ต่างกับการเล่านิทาน นิทานให้เด็กฟัง โดยเล่าเฉพาะเนื้อหา และประเด็นที่สำคัญๆ ในการดำเนินชีวิตของคนเรา อาจใช้นิทาน นิทานเป็นอุทาหรณ์ หรือแนวทางได้

การเล่าเรื่องที่ได้อ่านหรือฟังมา ให้ผู้ฟังในกลุ่มฟัง มี วิธีการดังนี้

1.1 เล่าเฉพาะเนื้อหาและประเด็นสำคัญ ไม่ต้องกล่าวถึงรายละเอียด

1.2 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ได้ความชัดเจน

1.3 ใช้น้ำเสียงและอากัปกิริยาให้เหมาะสมกับเรื่องเพื่อช่วยให้ผู้ฟังนึกเห็นคล้อยตามท้องเรื่อง

1.4 จำเรื่องให้ได้และจัดลำดับเหตุการณ์ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อจะได้ชวนให้ผู้ฟังสนใจ

1.5 สรุปเรื่องเป็นข้อคิดหรือปลอบใจให้ผู้ฟังคิดเอง

2. การเล่าเหตุการณ์ เหตุการณ์ที่เล่าถึงแม้เป็นเรื่องธรรมดาในชีวิตประจำวัน แต่ถ้าใช้กลวิธีในการเล่าที่ดีก็อาจประทับใจผู้ฟังได้มาก

การเล่าเหตุการณ์ควรใช้กลวิธีดังนี้

2.1 เริ่มกล่าวถึงเหตุผลที่เล่าเรื่องนั้นๆ

2.2 กล่าวถึงวันเวลาและสถานที่ ที่เหตุการณ์เกิดขึ้น

2.3 กล่าวถึงบุคคลสำคัญในเหตุการณ์

2.4 จัดลำดับเหตุการณ์ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

2.5 ใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาที่ทำให้เห็นภาพ และเข้าใจชัดเจน

2.6 ใช้น้ำเสียงและอากัปกิริยาประกอบการเล่าให้เหมาะสมแก่เรื่อง

2.7 แสดงความคิดเห็นส่วนตัวประกอบตามความเหมาะสม

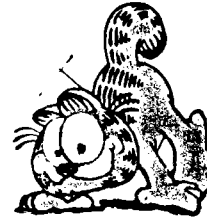
ใบความรู้ที่ 12

ปัจจัยสำคัญ...ในการอ่านที่ดี

/การอ่านที่ดี/ จะต้องให้ได้ผล 2 ประการ คือ

1. ให้ผู้ฟังรับเนื้อหาจากบทความได้อย่างครบถ้วน
2. ให้ผู้ฟังสนใจฟังตลอดเวลา

ปัจจัยสำคัญในการอ่านที่ดี ประกอบด้วย

1. มีความเข้าใจในเนื้อหาของบทความ เพื่อให้การอ่านออก

เสียงถูกต้องชัดเจนทุกคำ และปรับน้ำเสียงได้สอดคล้องกับความหมายของงานเขียน วิธีการทำความเข้าใจในบทความ โดยผู้อ่านต้องศึกษาความหมายของคำ จำนวนในข้อความให้เข้าใจ และแจกกลุ่มคำในประโยคให้ถูกต้อง เพื่อไม่ให้ความหมายคลาดเคลื่อนในเวลาอ่าน จบใจความสำคัญของบทความโดยพิจารณาถึง ความคิดสำคัญ อารมณ์ และความรู้สึกของผู้เขียนที่แฝงในบทความนั้น และตีความเจตนาของผู้เขียนให้เข้าใจ

2. ความพร้อมทั้งกายและใจ คือมีสุขภาพดี มีกายและใจเป็นปกติ

ประสาทตาพร้อมไว ฝึกฝนอ่านคำที่ออกเสียงยาก การแบ่งวรรคตอนและจุดที่ควรเน้น ควรเตรียมต้นฉบับให้อ่านง่าย ตรวจทานเครื่องหมาย แบ่งวรรคตอนให้เรียบร้อย

3. การทรงตัวและการใช้กริยาอาการ คือการทรงตัวให้ตรง ไม่ว่า

จะเป็นการนั่งหรือยืน สบตาคนฟังเป็น ระยะ: เคลื่อนไหวร่างกายตามธรรมชาติ

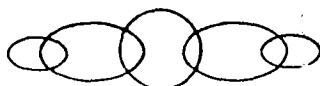
4. การใช้เสียง การฝึกทักษะการใช้เสียงให้มีประสิทธิภาพ มีหลักดังนี้

4.1 อัตราเร็วในการเปล่งเสียง ควรให้เหมาะสมกับความยาวของบทความ จำนวนผู้ฟัง เวลา หรือท่วงทำนองของภาษาหรืออารมณ์ในบทความ

4.2 ความดังในการเปล่งเสียง พิจารณาตามขนาดของกลุ่มผู้ฟังและสถานที่ การใช้เครื่องขยายเสียง การเน้นเสียงให้สอดคล้องกับความหมาย

4.3 ระดับของเสียง พิจารณาจากการผันแปรไปตามความหมายของข้อความระดับเสียงที่เหมาะสมมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติของอวัยวะทำเสียงของแต่ละคน

4.4 คุณภาพของเสียง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคน แต่สามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยการรักษาสภาพของอวัยวะเกี่ยวกับการออกเสียงและสุขภาพจิต

ใบความรู้ที่ 13

การแสดงความคิดเห็น

/จากเรื่องที่อ่าน/

การแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน อาจพิจารณาได้ดังนี้

1. ความเหมาะสมของการใช้ภาษาในเรื่อง

อาจแสดงความเห็นได้ว่า เหมาะ/ไม่เหมาะเท่าที่ควร มีคำที่ไม่คุ้นหูหรือไม่ อ่านแล้วเกิดความสับสนหรือไม่ การใช้ถ้อยคำเป็นจริงตามกาลสมัยหรือไม่

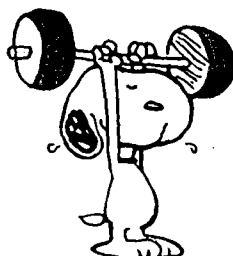
2. การยกตัวอย่างประกอบชัดเจนเพียงใด

อาจแสดงความเห็นได้ว่า การยกตัวอย่างประกอบ สำนวนในเรื่อง เหมาะสม และชัดเจนหรือไม่ เข้าใจง่ายหรือไม่ มีตัวอย่างที่ตัวอย่าง

3. ประโยชน์ของเรื่องที่อ่าน

อาจแสดงความเห็นได้ว่า มีประโยชน์อย่างไร ด้านใด มากน้อยเพียงใด ทำให้ได้ทราบอะไรบ้าง มีคติเตือนใจอย่างใดบ้าง หรือให้ข้อคิดอย่างใดบ้าง

การแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของความคิดของแต่ละคน ซึ่งไม่มีผิดหรือถูก บุคคลอาจมีความคิดเห็นเหมือนกันหรือแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และเหตุผลของแต่ละคน ในที่นี้มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

ใบความรู้ที่ 14

กระบวนการเขียน.....

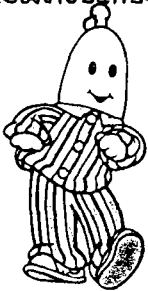
.....และกระบวนการคิด

การเขียนที่ดีต้องใช้ความพียงามฝึกฝนทุกขั้นตอนของการเขียนในการฝึกทักษะเขียน ต้องเข้าใจกระบวนการเขียนภาษาไทยที่ดี และกระบวนการคิดเพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิผล

กระบวนการเขียนที่ดี มีวิธีการดังนี้

1. เลือกใช้คำที่เหมาะสมคือ สื่อความหมายแจ่มแจ้ง กระจัดรัด

สมควรแก่ระดับของผู้อ่านและรูปแบบการเขียน

2. เขียนตัวอักษรให้อ่านง่ายและมีขนาดพอเหมาะ
3. เขียนถูกต้องอักขรวิธี
4. ใช้ประโยคที่มีใจความสมบูรณ์
5. เรียงลำดับประโยคและลำดับความให้เข้าใจง่าย
6. เว้นวรรคตอนเหมาะสม
7. ขึ้นย่อหน้าใหม่เพื่อเปลี่ยนใจความใหม่
8. การแบ่งย่อหน้าต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างย่อหน้า

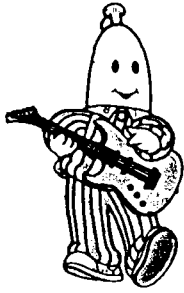
กระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ

กระบวนการคิดเพื่อการสื่อสารให้เกิดประสิทธิผล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เกิดความมุ่งประสงค์ที่จะเขียนแสดงให้ผู้อื่นทราบ
2. คิดหารูปแบบการเขียน
3. เลือกรูปแบบการเขียนที่สะดวกและพอใจ
4. แจกแจงเนื้อหาที่จะเขียนว่าควรมีอะไรบ้าง
5. จัดลำดับเนื้อหาที่คิดไว้ให้มีความสัมพันธ์กัน
6. ลงมือเขียนตามลำดับเนื้อหาที่กำหนดไว้
7. เลือกใช้สำนวนภาษาตามความเหมาะสม
8. ใช้วิธีจบงานเขียนอย่างใดอย่างหนึ่งตามความเหมาะสม

ใบความรู้ที่ 15

รูปแบบการเขียน

.....การเขียนจดหมาย.....

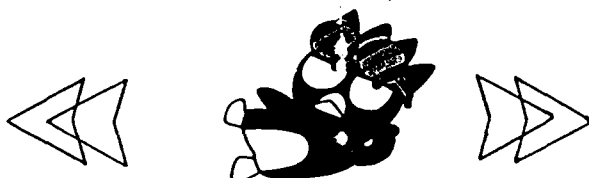
จดหมาย เป็นงานเขียนรูปแบบหนึ่ง ที่ใช้สื่อสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารที่อยู่ห่างไกลกัน หรือไม่อาจพบจากกันได้ และนอกจากนี้จดหมายยังใช้สื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ไม่รู้จักกัน และใช้เป็นเอกสารสำคัญ สำรับอย่างหลักฐาน

ประเภทของจดหมาย แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

1. จดหมายส่วนตัว เขียนติดต่อกันระหว่างญาติ เพื่อน บุคคลใกล้ชิดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว ลงข่าวคราว ตามทุกข์สุข แสดงความรัก ความคิดถึง ขอความช่วยเหลือ
2. จดหมายกิจธุระ ใช้เขียนติดต่อกับบุคคลอื่น หน่วยงาน องค์การเอกชน ร้านค้า ด้วยเรื่องธุระการงาน เช่น นัดหมาย ขอคำแนะนำ เพื่อประโยชน์ด้านการงาน
3. จดหมายธุรกิจ ใช้เขียนติดต่อกันระหว่างร้านค้า บริษัท ด้วยเรื่องพาณิชย์ และการเงิน
4. จดหมายราชการ หรือหนังสือราชการ ใช้เขียนติดต่อกันระหว่างส่วนราชการด้วยเรื่องราชการ

การเขียนจดหมายส่วนตัว มีหลักการเขียนทั่วไป ดังนี้

1. คำนำ ให้เขียนตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและธรรมเนียมนิยม
2. สรรพนาม ใช้ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เช่น
สรรพนามบุรุษที่ 1 ฉัน ดิฉัน กระผม กัน ลูก หลาน พ่อ แม่ ลูก ป้า พี่ น้อง
สรรพนามบุรุษที่ 2 เธอ คุณ ท่าน เพื่อน ลูก หลาน คุณพ่อ คุณแม่ พี่ คุณพี่
3. คำลงท้าย ใช้ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและธรรมเนียมนิยม เช่น รักและคิดถึง รักและนับถือ ด้วยความเคารพ ด้วยความเคารพรักอย่างสูง
4. ลายมือชื่อ ใช้ลายมือชื่อที่ผู้รับสามารถทราบได้ว่าเป็นใคร ไม่นิยมเขียนตัวบรรจงกำกับในวงเล็บข้างใต้
5. การใส่ภาษา ใช้คำและสำนวนภาษาระดับสนทนา แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเป็นกันเอง ความผูกพันใกล้ชิดสนิทสนม ความรัก ความเคารพนับถือตามความเหมาะสม

ใบความรู้ที่ 16

รูปแบบการเขียน

.....การเขียนเรียงความ.....

เรียงความ เป็นรูปแบบการเขียนอย่างหนึ่ง ซึ่งเขียนขึ้นตามหัวข้อที่กำหนดประกอบด้วย หัวข้อ ความนำ ตัวเรื่อง และส่วนสรุป หรือความลงท้าย

หัวข้อเรียงความ มีได้ต่างๆทั้งเรื่องใกล้ตัวและเรื่องไกลตัว รูปแบบและนามธรรม ประสบการณ์โดยตรงของผู้เขียน หรือเรื่องที่เป็นสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรฝึกเขียนเรื่องใกล้ตัวก่อน เช่น สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ อาชีพ สุภาพ วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง

ความนำ ถึงแม้จะอยู่ตอนต้นของเรียงความแต่ก็ควรเขียน หลังจากร่างโครงเรื่องแล้ว ความนำไม่ควรซ้ำกับความลงท้าย และไม่ควรยาวเกินไป ความนำ ทำหน้าที่ดังนี้

1. ชี้ชวนให้สนใจติดตามเรื่องต่อไป
2. ปูพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องไว้ล่วงหน้า
3. กระตุ้นให้เห็นความสำคัญของเรื่อง
4. กำหนดขอบเขตของเรื่อง
5. นิยามความหมายโดยเฉพาะของคำ หรือวลีที่ใช้ในเรื่อง
6. ชี้ให้เห็นจุดประสงค์ของเรื่อง

ตัวเรื่อง ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้เขียน อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ให้ข้อเท็จจริงโน้มน้าวใจผู้อ่านให้คล้อยตามความคิดของผู้เขียน ให้ความบันเทิง หรือ ส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้ความคิดให้กว้างขวางยิ่งขึ้นโดยมีการกำหนดโครงเรื่องให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องนั้น โครงเรื่องที่กำหนดขึ้นขึ้นแรกจากจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่ง เป็นโครงเรื่องใหญ่ แล้วแบ่งออกเป็นเรื่องย่อยๆอีกตามความเหมาะสม ซึ่งนับว่าเป็นโครงเรื่อง สำหรับเขียนลงมาเป็นตัวเรื่องของเรียงความ

ความลงท้าย ควรเขียนภายหลังที่เสร็จโครงเรื่องเสร็จแล้ว ความลงท้ายทำหน้าที่สำคัญคือ จำความสำคัญของโครงเรื่อง ชวนให้จดจำสาระสำคัญที่มีอยู่ในโครงเรื่อง และสนองจุดประสงค์ของผู้เขียนให้เป็นที่เข้าใจแจ่มแจ้ง การเขียนความลงท้ายอาจทำได้หลายวิธี เช่น สรุปสาระสำคัญของตัวเรื่อง จำส่วนที่สำคัญที่สุดในตัวเรื่องแก่ผู้อ่าน เลือกละเอียด คำคม หรือคำกล่าวที่น่าเชื่อถือสอดคล้องกับโครงเรื่องมาสนับสนุน ผูกข้อคิดไว้ให้พิจารณา หรือเปิดช่องให้ผู้อ่านดำเนินต่อไปเองโดยไม่เสนอข้อยุติ

ใบความรู้ที่ 17

รูปแบบการเขียน

.....การเขียนข้อความ.....

ส่วนประกอบของข้อความ แบ่งออกเป็น

1. ใจความ คือข้อความที่สำคัญที่สุดในบทเขียนหรือบทพูด
2. พลความ คือข้อความที่ทำหน้าที่ขยายใจความให้ชัดเจน พลความมีความสำคัญน้อยกว่าใจความ สามารถจัดออกได้โดยไม่เปลี่ยนแปลงเนื้อหาของบทความ

เนื้อหาของข้อความ แบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ

1. ข้อเท็จจริง เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วหรือกำลังปรากฏอยู่ ซึ่งผู้ส่งสารรายงานตามที่ได้พบเห็น อาจตัดสินใจได้ว่าเป็นจริงหรือเท็จโดยใช้ข้อมูล
2. ข้อคิดเห็น เป็นข้อความแสดงความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แสดงความรู้สึกส่วนตัวของผู้กล่าวเท่านั้น ผู้อื่นอาจเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้
3. ข้อแสดงอารมณ์ เป็นข้อความแสดงให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรับรู้ว่า ผู้ส่งสารมีความรู้สึกอย่างไร

กระบวนการคิดในการข้อความ ควรแบ่งออกเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ประเภท ว่าเรื่องที่จะขอเป็นงานเขียนประเภทใด พร้อมทั้งให้เหตุผล
2. วิเคราะห์องค์ประกอบ
 - บทความ ประกอบด้วย ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึก
 - นวนิยาย ประกอบด้วย ตอนเริ่มเรื่อง ตอนดำเนินเรื่อง ตอนจบ ฉากเหตุการณ์สำคัญ ตัวละคร
 - บทพรรณนา ประกอบด้วย เนื้อเรื่อง แบ่งในการพรรณนา และวิธีการพรรณนา
3. ทัศนคติ ความเข้าใจประสงค์ของผู้เขียน ความถูกต้องในการทัศนคติขึ้นอยู่กับ
 - ความสามารถในการรับสาร และความรู้สึกร่วมกับผู้เขียน
 - ความแตกต่างของวัฒนธรรม และประสบการณ์ในชีวิตระหว่างผู้เขียนกับผู้รับ
4. หาใจความ เมื่อจับใจความได้แล้วให้เรียงใจความที่สำคัญระดับเดียวกันไว้ด้วยกัน ส่วนข้อความสำคัญรองลงไปเรียงลำดับถัดไป พร้อมกับพิจารณาข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึกไปด้วย
5. เรียงเรียงข้อความ โดยให้อิงคำ การผูกประโยค และการลำดับความของตน

ในความรู้ที่ 18

.....หลักการเขียนกลอน.....

กลอน เป็นคำประพันธ์ของไทยชนิดเดียวที่ยังคงแพร่หลายและได้รับความนิยม ใจเป็นอง่างมากในจำนวนร้องกรองประเภทต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าลีลาของกลอนเข้า กับอารมณ์ได้ดี ไม่ว่าจะต้องการลงช้าถึงกัน ต้องการตัดพ้อต่อกัน ต้องการแสดง ความน้อยเนื้อต่ำใจหรือต้องการสื่อความที่เป็นแรงบันดาลใจในลักษณะต่างๆ กระทั่ง ต้องการระบาอารมณ์ สำหรับผู้อ่านถ้าได้อ่านกลอนแล้ว นอกจากจะได้รับความ เพื่อดเพลินใจอันเกิดจากสัมผัสที่ไพเราะตามลีลาของบทกลอนแล้ว ยังจะได้รับ ความสุขเพิ่มขึ้นอีกด้วย

การเขียนกลอน รู้จักกันทั่วไปว่ากลอนแปด หรือกลอนสุภาพนั้น เป็นสิ่งที่ไม่ พินิจและความสามารถฝึก, ลอนได้ หากรู้จักลักษณะบังคับของกลอน ซึ่งมีจำนวนคำ สัมผัสและระหว่างวรรคและระหว่างบท กับลักษณะนิยามซึ่งมีสัมผัสในและเสียงวรรณยุกต์ ของคำสุดท้ายในแต่ละวรรค ซึ่งมีดังนี้

จำนวนคำ กลอนสุภาพ 1 บทมี 2 คำกลอน แต่ละคำกลอนมี 2 วรรค แต่ละ วรรคมี 8 คำ หรืออาจเป็น 7-9 คำก็ได้ ชื่อและจำนวนคำแต่ละวรรคมีดังนี้

วรรคกลับ

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

วรรครับ

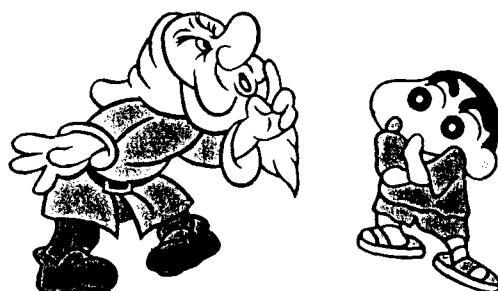
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

วรรครอง

○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

วรรคส่ง

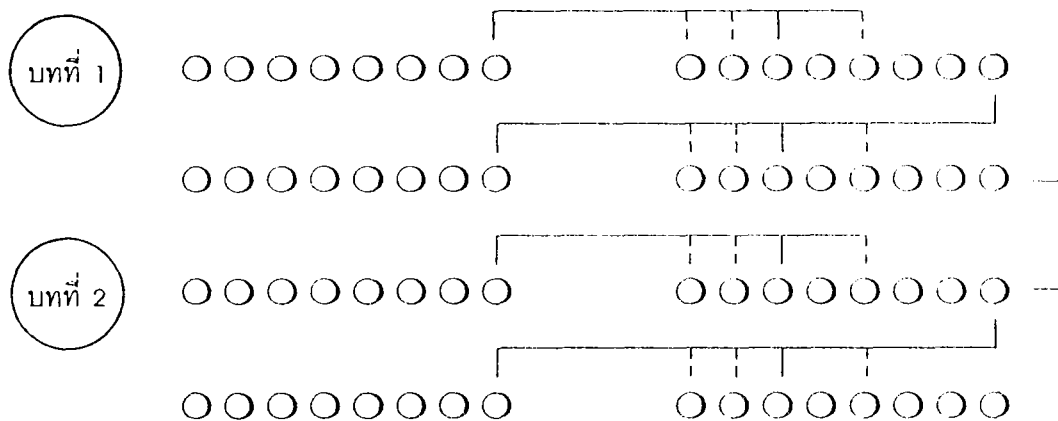
○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○

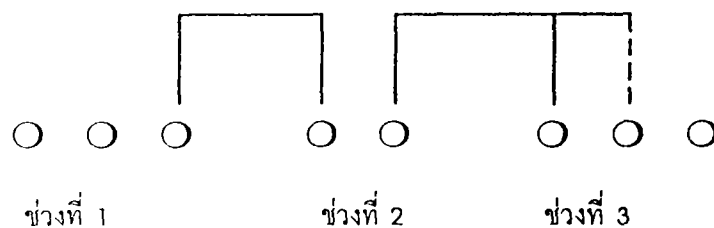
สัมพันธ์นอกกระทรวงธรรมการ-ระหว่างบท กลอนสุภาพจะถ้อยมีการลง

สัมพันธ์นอกระหว่างบรรด คือ คำสุดท้ายของบรรดลงไปยังสัมพันธ์ คำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 5 ของบรรดรับ แต่ที่มีความไพเราะมากที่สุดคือ คำที่ 3 และรองลงมาคือคำที่ 5 คำสุดท้ายของบรรดรับ จะสัมพันธ์ไปยังคำสุดท้ายของบรรดรองและคำสุดท้ายของบรรดรองจะสัมพันธ์ไปยังคำที่ 1 หรือ 2 หรือ 3 หรือ 5 ของบรรดลง แต่ที่มีความไพเราะมากที่สุดคือคำที่ 3 และรองลงมาคือคำที่ 5 เช่นเดียวกันกับการสัมพันธ์ระหว่างบรรดลงกับบรรดรับ

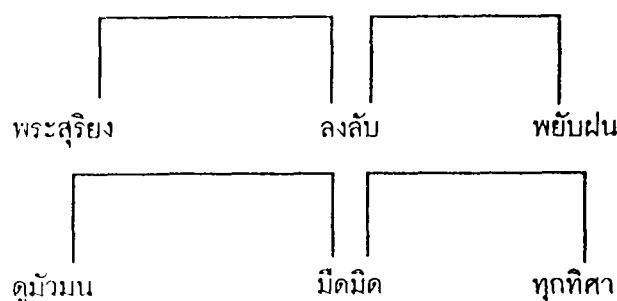
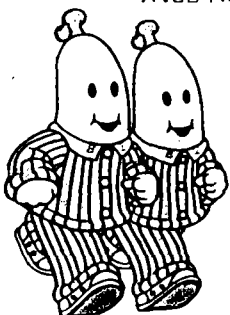
สำหรับการลงสมัครระหว่างป็นนั้น คำสุดท้ายของบรรดาสอง จะลงสมัครไปยังคำ
สุดท้ายของบรรดาสอง ในปทต่อไป ด้วยแผนภาพ

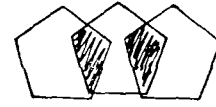
ลัมผัสใน เป็นลัมผัสไม่บังคับ แต่ถ้าปรากฏในกลอนแต่ละวรรค จะทำให้กลอนมีความไพเราะยิ่งขึ้น ลัมผัสในจะเป็นลัมผัสภายในวรรคแต่ละวรรค ระหว่างช่วงในแต่ละวรรคที่มี 3 ช่วง คำสุดท้ายของช่วงที่ 1 ลงสัมผัสไปยังคำแรกของช่วงที่ 2 และคำสุดท้ายของช่วงที่ 2 จะลงสัมผัสไปยังคำแรกหรือคำที่ 2 ของช่วงที่ 3 ดังแผนผังนี้

ตัวอย่างการส่งสัมพัทธ์ใน

คำที่ลงสัมผัสใน อาจจะเป็นสัมผัสพยางค์ เช่น มน-มิด ขวาง-ขวัญ ซึ่งเป็น
เสียงพยางค์เดียวกัน หรือสัมผัสสระ เช่น จง-ลง ลับ-จับ ซึ่งเป็นสระเดียวกัน และถ้ามี
ตัวสะกดต้องเป็นตัวสะกดตัวเดียวกันด้วย

เสียงวรรณยุกต์ของคำสุดท้ายในแต่ละวรรค

แม้ว่าเสียงวรรณยุกต์ของคำสุดท้ายในแต่ละวรรคของกลอนสุภาพจะไม่ใช้ลักษณะ
บังคับ แต่ถ้าใช้เสียงวรรณยุกต์ที่ไม่เป็นที่นิยมกันกลอนจะขาดความไพเราะเป็นอย่างมาก
ลักษณะเสียงวรรณยุกต์ที่นิยมคือ คำสุดท้ายของวรรคลง ไม่นิยมเสียงสามัญ คำ
สุดท้ายของวรรครับ นิยมเสียงข้ต่ำมากที่สุด และคำสุดท้ายของวรรครองและวรรคส่ง
นิยมเสียงสามัญมากที่สุด แต่ถ้าเสียงวรรณยุกต์แตกต่างไปจากที่กล่าวมานี้ ในบางวรรค
อาจให้อารมณ์ หรือลีลาของกลอนที่แตกต่างกันไปได้ อย่างง่าย

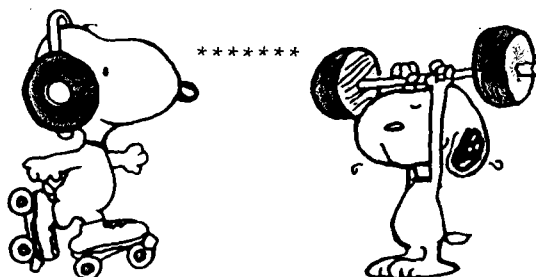
พิศุใจค้างนอกออกหนักแน่น
(เสียงโท)

ไม่เห็นจริงใจนางในกลางทรวง
(เสียงสามัญ)

อ้างเขาแคว้นดูขอบนครหลวง
(เสียงจัตวา)

ราชทะเลงเข้ามาบ้างจะจางไร
(เสียงสามัญ)

● การเขียนกลอนให้ไพเราะหรือมีลีลาที่แปลกให้อารมณ์ต่าง ๆ นั้น ผู้เขียนอาจใช้
วิธีการอื่นๆ ที่แตกต่างไปได้ แต่การเขียนสำหรับผู้ที่เริ่มฝึกเขียนใหม่ๆ ควรจัดหลักเกณฑ์
และความนิยมไว้ก่อน แล้วเมื่อได้ฝึกหัดบ่อยๆ ก็จะพัฒนาเป็นนักกลอนที่มีฝีมือเยี่ยมได้
และเมื่อได้ฝึกหัดเขียนจนสามารถเขียนได้ดั่งตนเองแล้ว จะได้อาหารทางใจเพิ่มขึ้นอีก
เป็นอย่างมาก

ใบงานที่ 1

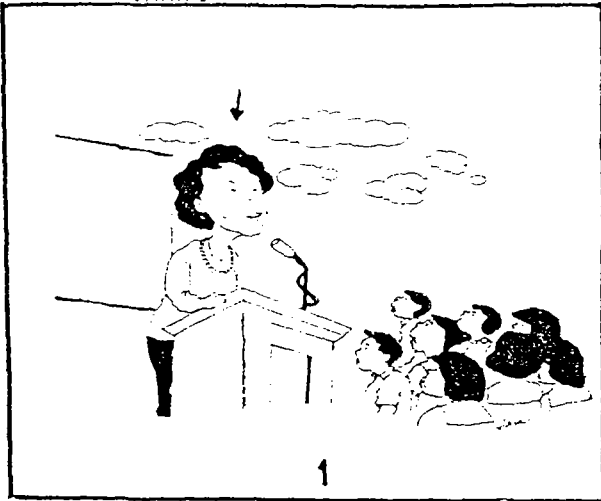
กลุ่มที่.....

ภาพการสื่อสาร

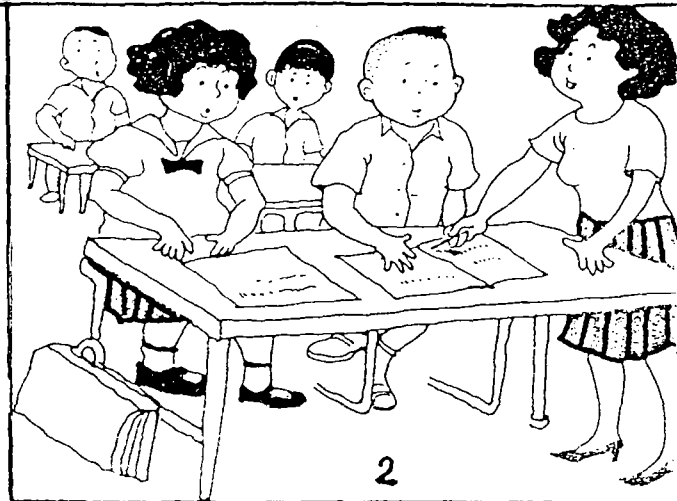
คำชี้แจง

ให้นักเรียนสังเกตการสื่อสารจากภาพที่ 1 และ 2 แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

1. จากภาพที่ 1 การสื่อสารในภาพประกอบด้วยอะไรบ้าง

ผู้ส่งสารคือ..... สื่อ คือ.....
 ผู้รับสารคือ..... สาร คือ.....
 สภาพแวดล้อม คือ.....

2. บุคคลในภาพที่ 1 (ลูกศรชี้) จะพูดว่าอย่างไรบ้าง ให้ตอบมาให้มากที่สุด

1..... 4..... 7.....
 2..... 5..... 8.....
 3..... 6..... 9.....

3. จากภาพที่ 2 การสื่อสารในภาพประกอบด้วยอะไรบ้าง

ผู้ส่งสารคือ..... สื่อ คือ.....
 ผู้รับสารคือ..... สาร คือ.....
 สภาพแวดล้อม.....

4. บุคคลในภาพที่ 2 (ลูกศรชี้) จะพูดว่าอย่างไรบ้าง ให้ตอบมาให้มากที่สุด

1..... 4..... 7.....
 2..... 5..... 8.....
 3..... 6..... 9.....

5. ให้นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของการสื่อสาร จากภาพที่ 1 และ 2 และบอกข้อดี ข้อเสีย ของการสื่อสารนั้น

ข้อแตกต่าง คือ.....

ข้อดี คือ.....

ข้อเสีย คือ.....

ใบงานที่ 2

2.3

(กลุ่มทดลอง)

กลุ่มที่.....

ตอบคำถามจากเพลง

คำชี้แจง

1. บทเพลงเป็นการสื่อสารทางเดียว ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและได้ความรู้ สาระจากเพลงแต่ละเพลงให้ข้อคิดที่แตกต่างกันไป แล้วแต่ผู้เขียนเพลงจะกำหนด
2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาเนื้อหาจากเพลง แล้วตอบคำถามจากบทเพลงที่กำหนดให้ต่อไปนี้

จากเพื่อนถึงเพื่อน

ขับร้องโดย

ศุ บุญเลี้ยง

กว่าจะรู้จักกัน มันก็นานแสนนาน กว่าจะมาเป็นเพื่อนกันต้องใช้เวลาเป็นนาน อยู่กันมานานแสนนาน จากกันไปไกลแสนไกล จดจำไว้ เพื่อนยังไม่ลืม

บน...เส้นทางยาวไกล ร่วมฝ่าฟันไว้ ก้าวไปด้วยกัน จำ...วันนั้นยังจำ เคยร่วมกันทำ ด้วยความมั่นใจ สุขเราก็เคยร่วมเสพ เจ็บเราก็เคยร่วมเจ็บ จดจำไว้ ถึงวันเก่าๆ

วัน...ที่จำต้องจาก ต้องจากกันไกล แต่ใจยึดมั่น คินและวันเดือนผ่าน ไม่อาจเรียกวันเก่าคืนไหนได้ แต่ใจเรายังมั่นคง ฝากความทรงจำถึงเพื่อน จดจำไว้...เพื่อนยังไม่ลืม จดจำไว้...ถึงวันเก่าๆ จดจำไว้...จากเพื่อนถึงเพื่อน

1. สาระที่สำคัญที่สุดของบทเพลงนี้ คืออะไร.....
2. เพราะเหตุใดคำว่า "เพื่อน" จึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นสมัยนี้มาก.....
3. จากบทเพลงนี้ คำว่า "สุขเราก็เคยร่วมเสพ เจ็บเราก็เคยร่วมเจ็บ" หมายความว่าอย่างไร.....
4. คำว่า "เพื่อน" ในบทเพลงนี้ สนับสนุนคำกล่าวที่ว่า "เพื่อนกินทาง่าย เพื่อนตายหายาก" หรือไม่ เพราะเหตุใด.....
5. นักเรียนทุกคนมีเพื่อน และรักเพื่อน นักเรียนคิดว่าสิ่งดี ๆ ที่เราจะปฏิบัติต่อเพื่อน มอบให้เพื่อน มีอะไรบ้าง.....

ใบงานที่ 2

2.5

(กลุ่มทดลอง)

กลุ่มที่ _____

ตอบคำถามจากเพลง

คำชี้แจง

- บทเพลงเป็นการสื่อสารทางเดียว ที่ทำให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและได้ความรู้ สาระจากเพลงแต่ละเพลงให้ข้อคิดที่แตกต่างกันไป แล้วแต่ผู้เขียนเพลงจะกำหนด
- ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาเนื้อหาจากเพลง แล้วตอบคำถามจากบทเพลงที่กำหนดให้ต่อไปนี้

ต้นไม้อย่างฉัน

คัดแต่งคำร้อง และขับร้อง

โดย วิไลพร คำสะอาด

ฉันนี่คือต้นไม้ ยืนสูงใหญ่อยู่ในพนา เพื่อนฉันคือปวงนกกา ปินมาอาศัยร่มเงา
ปวงสัตว์ทั้งหลายในป่าเขามาเข้าเคียงอยู่ด้วยกันบ้างมีเสียงพริ้วรำพันทุกวันฉันเป็นสุขใจ

ฉันโตแม่กิ่งก้านใบ มีลูกไม้ดอกผลมากมาย ลมพัดผ่านก็เย็นจ๋าใจ เหนะใบล่าง
ปู่นะของ บ้างมีฝนตกน้ำนอง ในลำคลองน้ำใสไหลเย็น ธรรมชาติเหมือนหนึ่งว่าเป็น
แดนสวรรค์ในดงไพร

ชีวิตฉันเริ่มกับจน ด้วยมือคนที่ชอบทำลาย เข้ามาในป่ามากมายเพื่อตัดไม้ไป
เป็นประโยชน์ส่วนตน ข้างรายจริงนะผู้คนตัดไม้จนไม่เหลืออะไร เป็นป่าที่เขียวชะอุ่มใจ
เหลือไว้คือความแห้งแล้ง

ฉันเจ็บปวดรวดร้าว เมื่อคราวถูกตัดโค่นลง ชีวิตฉันนั้นต้องสิ้นลง เพื่อนคงไร้ที่
พักพิง เมฆหมอกที่มีดคลุมฟ้า มวลพฤษภาสู่สูญสิ้นสลาย ต้นไม้อย่างฉันต้องตาย อย่านำ
ตัดไม้ทำลายอีกเลย..อย่านำตัดไม้ทำลายฉันอีกเลย

1. 'ฉัน' ในบทเพลงนี้มีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง.....
.....
2. 'แดนสวรรค์ในดงไพร' ในบทเพลงนี้หมายความว่าอย่างไร.....
.....
3. สิ่งที่ทำให้ชีวิตของฉันเริ่มเปลี่ยนไปคืออะไร.....
เพราะเหตุใด.....
4. ฉันได้รับความเจ็บปวดเพราะใคร.....
และชีวิตฉันสิ้นลงอย่างไร.....
5. ถ้านักเรียนเป็น 'ฉัน' ในบทเพลงนี้ นักเรียนจะขออะไร จากใครบ้าง.....
.....

ใบงานที่ 3

กลุ่มที่.....

วิเคราะห์สถานการณ์การสื่อสาร

คำชี้แจง

ให้วิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารต่อไปนี้ โดยมีตัวอย่างให้ดู และกำหนดสถานการณ์ให้ในข้อ 1 และ 2 ส่วนข้อ 3 4 และ 5 ให้กำหนดสถานการณ์เองพร้อมกับวิเคราะห์องค์ประกอบ ส่งตัวแทนนำเสนอ 3 นาที

ตัวอย่าง -นักเรียนอ่านประกาศของชุมนุมห้องสมุดซึ่งบรรณารักษ์เป็นผู้ลงนาม

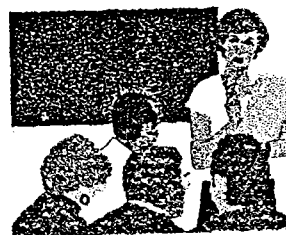
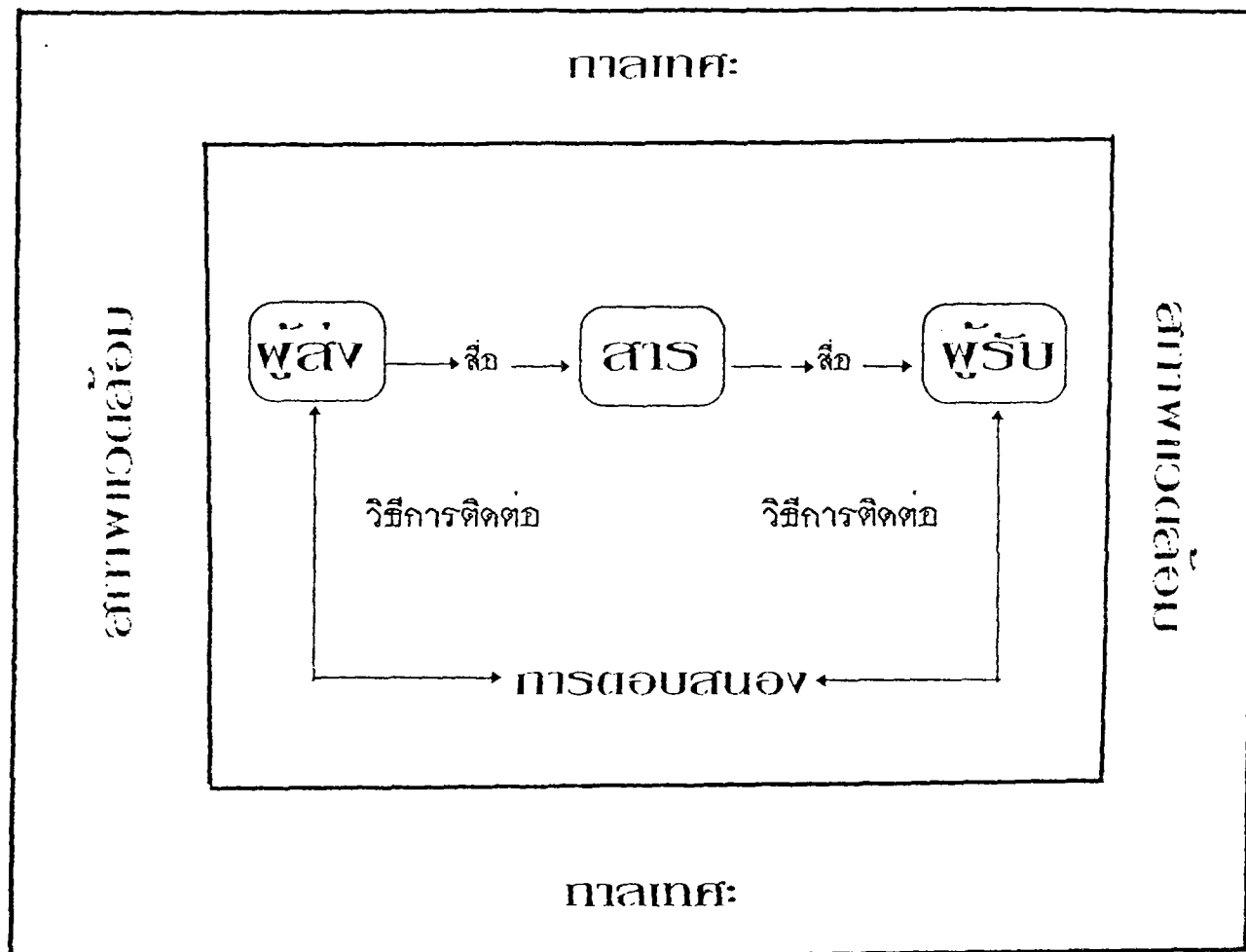
1. อาภาภรณ์นอนดูข่าวจากโทรทัศน์ช่อง 7 ในห้องนอน
2. อารัตโทรศัพทคุยกับโอห์มนานถึง 1 ชั่วโมง
3.
4.
5.

ลำดับที่	ผู้ส่งสาร	ผู้รับสาร	สาร	สื่อ	ปฏิกิริยาตอบสนอง
ตัวอย่าง	บรรณารักษ์	นักเรียน	ข้อความที่ประกาศ	ป้ายประกาศ	นักเรียนติดต่อบรรณารักษ์ด้วยตนเอง
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					

นิพนธ์.....

องค์ประกอบของการสื่อสาร.....

ใบงานที่ 2

2.5

(กลุ่มดาวดุม)

กลุ่มที่ _____

ตอบคำถามจากเรื่อง

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาสาระสำคัญจากเรื่องที่กำหนดให้ซึ่งแต่ละเรื่องจะมีประเด็นสำคัญในการสื่อสารให้ผู้รับสารทราบ ให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาแล้วตอบคำถามดังต่อไปนี้

สถานการณ์การสื่อสาร ที่ 1

ตอนเช้า

ไสกา : คุณ ๆ วันนี้ฉันต้องอยู่ทำงานล่วงเวลา คุณไม่ต้องมารับนะ อ้อคุณช่วย
แวะศูนย์การค้า ช็อปปิ้ง บ้างก็ได้ ไสกรอก ออมนักนอกด้วยนะ

สุรชัย : จะ จะ เร็ว ๆ หน่อยคุณ ยิงสาย รถมึงตึงนะ

ไสกา : เอาละ ๆ ฉันเสร็จเดี๋ยวนี้แล้ว หนุ่ย หนุ่ย เสร็จหรือยังหละ

ตอนเย็น สุรชัย ขับรถไปรอที่ทำงานของไสกา จนถึงหกโมงเย็นไสกาที่ยังไม่ลงมา สุรชัย
ชักชวน เดินขึ้นไปตาม ที่ทำงานแห่งนี้ไม่มีลิฟต์ด้วย ต้องขึ้นบันไดถึง 4 ชั้น ยิงคุณ
ขึ้นไปอีก เมื่อขึ้นไปถึงที่ไสกาทำงาน ปรากฏว่า ไสกากำลังก้มหน้าก้มตาทำงาน
ง่วนอยู่ สุรชัยไม่ไหว

สุรชัย : นี่คุณ ฉันมารอเกือบ 2 ชั่วโมงแล้วนะ

ไสกา : ก็บอกคุณเมื่อเช้าแล้วไง ว่าไม่ต้องมารับ

1. จากสถานการณ์นี้ทำให้เห็นข้อบกพร่องของการสื่อสารอย่างไร.....
2. เหตุการณ์อย่างนี้อาจเกิดขึ้นได้เสมอในสังคม ที่รีบเร่ง นักเรียนคิดว่า ปัญหาเกิดจากใคร
เพราะอะไร.....
3. การเสียเวลามารอเกือบ 2 ชั่วโมง ทำให้เกิดเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์ และเสียสุขภาพจิตด้วย ถ้านักเรียนเป็น สุรชัย
นักเรียนจะแก้ปัญหาอย่างไร.....

สถานการณ์การสื่อสาร ที่ 2

ลุงใจ : ข้าเรียนจบแค่ ป.4 แต่ข้าก็ภูมิใจไม่ต่างกับคนที่เรียนจบปริญญา

ลุงปี : เอ็งจบ ป.4 แต่ เก่งเท่าๆกับคนที่จบปริญญาหรือไง ถึงได้ภูมิใจ

ลุงใจ : เปล่าหรอก ข้าภูมิใจที่ทำงาน เหมือนคนที่จบปริญญาต่างหากหละ

4. นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรต่อสถานการณ์นี้.....
5. จากคำสนทนาของลุงใจ และลุงปี ทำให้นักเรียนได้ข้อคิดอะไรบ้าง.....

ใบงานที่ 4

กลุ่มทดลอง

ชื่อ.....

เลขที่.....

คำชี้แจง

สรุปใจความสำคัญและวิเคราะห์เนื้อหาจากเพลง

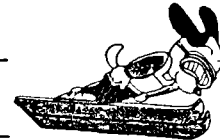
ให้นักเรียนฟังเพลง 2 เพลง จากแถบบันทึกเสียง แล้วตอบคำถามดังต่อไปนี้

เพลงที่ 1 " น้ำเพื่อชีวิต "

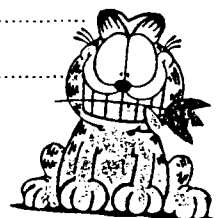
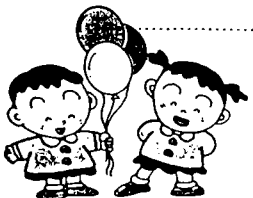

1. ข้อเท็จจริงของเพลงนี้เป็นอย่างไร.....
2. ข้อคิดเห็น ของผู้แต่งที่มีต่อเพลงนี้ คือ.....
3. ข้อคิดที่แฝงอยู่ในเพลงนี้ คือ.....
4. ใจความที่สำคัญที่สุดของเพลงนี้คือ.....
5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพลง "น้ำเพื่อชีวิต" คือ.....

เพลงที่ 2 " เยาวชนรักสิ่งแวดล้อม "

1. ข้อเท็จจริงของเพลงนี้เป็นอย่างไร.....
2. ข้อคิดเห็น ของผู้แต่งที่มีต่อเพลงนี้ คือ.....
3. ข้อคิดที่แฝงอยู่ในเพลงนี้ คือ.....
4. ใจความที่สำคัญที่สุดของเพลงนี้คือ.....
5. ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อเพลง "เยาวชนรักสิ่งแวดล้อม" คือ.....

เพลงประกอบใบงานที่ 4

น้ำเพื่อชีวิต

คำร้องโดย
วิไลพร คำสะอาด

ทำนองโดย
วิไลพร คำสะอาด

ความผูกพัน กับชีวิตนั้น ที่มีความนาน หล่อเลี้ยงชีวิตให้เบิกบาน เปรียบ
ปานสายโลหิตของเรา

แหล่งน้ำ ตามธรรมชาติ ใสสะอาด และแหล่งน้ำที่เราสร้าง ขึ้นมา
ความสำคัญยิ่งกว่า โปรดรักษา...ไว้ให้นาน

* น้ำหมุนเวียนเปลี่ยนไป เป็นปัจจัยให้ธรรมชาติ เกิด...กระแสลม
ความร้อน ผู้คน สัตว์และพืช อีกมากมาย

น้ำเสียเป็นเพราะใครที่ทำ กลิ่นเหม็นสีดำ ช้ำมีขยะมูลฝอย เป็น ผลร้าย
ที่คอย บั่นทอนชีวิต สุขภาพจิตเสื่อมโทรม

(ซ้ำ *)

(พูด) น้ำ...ปัจจัยสำคัญ ชีวิตโศกสลด ถ้าขาดน้ำไป น้ำ...สำคัญยิ่งใหญ่ ทุกคน
ยกให้ เป็นน้ำเพื่อชีวิต

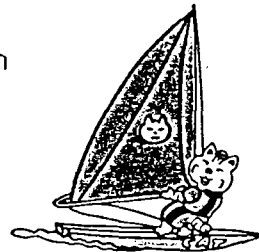
คำร้องโดย
วิไลพร คำสะอาด

ลา.....ลา.....ลา.....ลา.....ลา

ลา.....ลา.....ลา.....ลา.....ลา

น้ำให้ชีวิตแก่เรา

น้ำ.....เพื่อชีวิต

ทำนองโดย
วิไลพร คำสะอาด

"เยาวชนรักสิ่งแวดล้อม"

เยาวชนคือผู้นำสร้างความหวัง
สร้างพลังสืบสานเป็นสื่อความหมาย
เพื่อนพี่น้องร่วมมือกันทั้งหญิงชาย
รักป่าไม้ รักสัตว์ป่า รักสายธาร

*ธรรมชาติสวยงามคือความฝัน (คือความฝัน)
มาช่วยกันรักษาไว้ด้วยใจประสาน (ด้วยใจประสาน)
สิ่งแวดล้อมจรจรโลงไว้ให้ยาวนาน (ให้ยาวนาน)
ร่วมสร้างสรรค์ด้วยสองมือและหนึ่งใจ (ด้วยสองมือและหนึ่งใจ)

เก็บความงามธรรมชาติให้คงอยู่
เชิดชูถิ่นของเรางามสดใส
สังคมเปลี่ยนแต่ความฝันนั้นยาวไกล
เยาวชนไทย รักถิ่นไทย รักสิ่งแวดล้อม

(ซ้ำ *)

เยาวชน.....ของไทย ร่วมใจ.....รักสิ่งแวดล้อม

ใบงานที่ 5

ชื่อ.....

เลขที่.....

ตั้งชื่อเรื่องจากเพลง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนฟังเพลงจากแถบบันทึกเสียง มี 3 เพลง แล้วจับประเด็นสำคัญ สรุป โดยการตั้งชื่อเพลงนั้นอย่างสอดคล้อง และเหมาะสม ตั้งชื่อให้ได้มากที่สุด (ภายในเวลา 10 นาที)

เพลงที่ 1

ชื่อเพลง

1. 2.
3. 4.
5. 6.
7. 8.
9. 10.
11. 12.
13. 14.

เพลงที่ 2

ชื่อเพลง

1. 2.
3. 4.
5. 6.
7. 8.
9. 10.
11. 12.
13. 14.

เพลงที่ 3

ชื่อเพลง

1. 2.
3. 4.
5. 6.
7. 8.
9. 10.
11. 12.
13. 14.

เพลงที่ 1

ทะเลงามจรดฟ้า ท้องนภาแสนกว้างใหญ่ ธรรมชาติที่สดใสสะอาดตา
ทะเลพลิ้วยามลมพัด ชัดฟองคลื่นรีนเริงรา ธรรมชาติสุขหนักหนามอบสิ่งดี
ทะเลมีคุณมานาน ท้องธารอาหารอันนํ้า ฝูงปลานานาพันธุ์ สิ่งสำคัญของชีวี

น้ำเสียน้ำเน่าไหล อย่าปล่อยไปลงท้องนที สงสารปลาที่มากมี อาศัยกัน
ช่วยกันรักษาไว้ทะเลไทยให้คงงาม หาดทรายและแผ่นน้ำ อย่าทำลาย ช่วยกัน
หมั่นห่วงใยโลกแจ่มใสใจสำราญ ชีวิตดีเนื่อกับธรรมชาติ

(จากบทเพลงสื่อความหมายธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่งคำร้องโดย อาจารย์วิไลพร คำสะอาด)

เพลงที่ 2

ผ่านป่าเขาทุ่งสูงและบุกป่า ผ่านภูเขาย่ำกรนผกผัน ผ่านต้นไม้หลายชนิด
นานาพันธุ์ เพื่อความฝันได้ศึกษาป่าที่มี

*สองเท้าได้ก้าวย่างเข้าสู่ป่า สิ่งมีค่ามากมายได้พบเห็น มีสายธารไหลผ่าน
พาร่มเย็น ซึ่งก็เป็นสิ่งสำคัญของพงไพร

ต่างมุ่งมั่นบุกบันเพื่อฝันเฝ้า ขอเพียงมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ ช่วยฟื้นฟู
สื่อความหมายใจผูกพัน จะช่วยสานความฝันให้ยาวไกล

(จากบทเพลงสื่อความหมายธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่งคำร้องโดย ด.ญ. ปาริฉัตร สิ้นสุข)

เพลงที่ 3

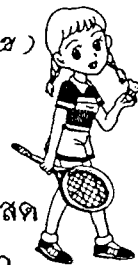
หยาดฝนหล่นมา จากฟ้าแสนชื่นจำใจ ยามเมื่อฝนโปรยมาคราใด ชีวิตสด
ใสทุกครา ชวนเราที่เขี้ยวทองฟ้าสีเทานานมา ให้สายน้ำหล่อเลี้ยงชีวา เพราะป่า
อุดมสมบูรณ์

ต้นไม้ทั้งมวลล้วนมีคุณค่ามากมาย สัตว์น้อยใหญ่พึ่งพาอาศัย ชื่นใจร่มเย็น
ทุกคน ความเขียวของป่านำพาให้สุขกลม ด้วยป่าไม้มากล้น หยาดฝนรินสู่ใจ

* ชาติป่าชาดฝน พ่ามีดมนไม้สร้าง พื้นดินอ้างว้าง ร้อนแปลดแดดแผดเผา
เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า พกทุกาไม่มีร่มเงา แสนห่วงใยในโลกของเรา สุดเศร้าถ้าป่า
ชาดฝน

จงมาช่วยกันพิทักษ์รักษาป่านี้ ช่วยกันปลูกทดแทนชีวี อย่าคิดทำลายสูญ
ไป ป่าคือต้นน้ำไหลรินสู่ถิ่นแดนไกล เกิดเป็นฝนโปรยมาพาให้ ชาวไทยสุขเกษม
เปรมปรีดี

(จากบทเพลงสื่อความหมายธรรมชาติและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่งคำร้องโดย อาจารย์วิไลพร คำสะอาด)

ใบงานที่ 7

ชื่อ _____
เลขที่ _____

จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านจับใจความ ตีความ และวิเคราะห์ความ จากบทเพลงที่กำหนดให้
2 เพลง ภายในเวลา 10 นาที

● เพลงที่ 1 " อิ่มอุ่น "

ขับร้องโดย

ศุ บุญเลี้ยงและเพื่อน

อุ่นใจา โลกนี้มีมีเทียมเทียม อุ่นอกอ้อมแขน อ้อมกอดแม่ กระจก รักเจ้าจึง
ปลูก รักลูกแม่ยอมห่วงใย ไม่อยากจาก...ไป โกล แม่เพียงครึ่งวัน ให้กายเรา.....ไกล
กัน ให้ดวงตา.....ไกลตา ให้ดวงใจ...เราสองเชื่อมโยงผูกพัน

อุ่นใจา โลกนี้มีมีเทียมเทียม อุ่นอกอ้อมใจ อ้อมรักลูกหลับนอน น่านมจากอก
อาหารของความอาทรแม่พร่ำเตือนพร่ำสอน สอนสั่ง ให้เจ้าเป็น.....เด็กดีให้เจ้าพลัง ให้
เจ้าเป็นความหวังของ แม่ต่อไป

*ใช่เพียงอ้อมท้อง ที่ลูกรำร้อง...เพราะต้องการ...ไอุ่น อุ่นโอบรัก ซอน่านมอุ่น
จากอกให้ลูกดื่มกิน ให้กายเรา.....ไกลกัน ให้ดวงตา...ไกลตา ให้ดวงใจ... เราสองเชื่อม
โยงผูกพัน ให้เจ้าเป็น...เด็กดี ให้เจ้ามีพลัง ให้เจ้าเป็น ความหวังของแม่ต่อไป

1. ใจความสำคัญที่สุดของเพลงนี้คือ.....
2. คำว่า "อิ่มอุ่น" มีความหมายว่าอย่างไร.....
3. เพราะเหตุใดจึงเปรียบความรักของแม่คืออาหารของความอาทร.....

● เพลงที่ 2 " นกกาเซ่น "

ขับร้องโดย

มาซา วัฒนพานิช

ตื่นแต่เช้าเจ้ากาเซ่น มีเสียงเพลงมาฝาก ปลูกจากฝัน เริ่มต้นวันสวยงาม จับ
กิ่งนี้เกาะกิ่งนั้น หันหน้ามาสบสายตากัน หักทายกัน ประสาเพื่อนกันมานาน

วันนี้เจ้านกกาเซ่น เจ้าบินจากไปไหนใด จะมีใครคอยห่วงใย เจ้าบ้างไหม
ป้าร้างเมืองแล้งอย่างนี้ เพื่อนแอยจะอยู่อย่างไร จะมีร่มเงาแห่งใดให้เจ้าพักพิง

วันนี้เจ้านกกาเซ่น เจ้าบินจากไปไหนใด จะมีใครคอยห่วงใย เจ้าบ้างไหม
ป้าร้างเมืองแล้งอย่างนี้ จะมีที่ใดให้ไป จะมีร่มเงาแห่งใด ให้อาศัย

1. ใจความที่สำคัญที่สุดของเพลงนี้คือ.....
2. เพราะเหตุใดเจ้านกกาเซ่นจึงบินจากไป.....
นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์เช่นนี้ มีผลกระทบต่อเรื่องใดบ้าง.....

3. ทำไมจึงกล่าวว่า "ป้าร้าง เมืองแล้ง".....
นักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนี้หรือไม่.....

แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

จากเรื่องที่กำหนดให้แต่ละกลุ่มอ่าน ทำความเข้าใจ วิเคราะห์ความ ตีความ เขียนบันทึกไว้ แล้วส่งตัวแทนอ่านให้เพื่อนฟัง สรุปตามหัวข้อที่กำหนดใช้เวลา 3-5 นาที

ประพันธ์โดย

บทประพันธ์เรื่อง "ความรู้คู่คุณธรรม"

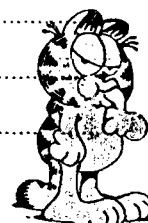
ศาสตราจารย์จำเริญ สุจริตกุล

เมื่อความรู้ยอดเยี่ยมสูงเทียมเมฆ
อาจเลกสร้างมิจฉาสารพัน
แม้คุณธรรมสูงเทียมถึงเทียมเมฆ
ย่อมเป็นเหยื่อทรชนจนอุรา
หากความรู้สูงล้ำคุณธรรมเลิศ
จะพัฒนาประชาราษฎร์ทั้งชาติไทย

แต่คุณธรรมต่ำเอยยอดหญ้านั้น
ด้วยจิตอันไร้ขายในโลกา
แต่ความรู้ต่ำเอยเพียงยอดหญ้า
ด้วยปัญญาอันด้อยน่าน้อยใจ
แสนประเสริฐกอบปรกจิวิโนจัย
ต้องฝึกให้ความรู้คู่คุณธรรม

(ที่มา : จากสาร"สถาบันภาษาไทย" ปีที่ 3 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน 2539 หน้า 95)

1. สาระสำคัญที่สุดของบทประพันธ์นี้คือ.....
2. บุคคลที่มีความรู้มากแต่อาจทำในสิ่งที่ไม่ดี เพราะเหตุใด.....
3. บุคคลที่มีความรู้น้อยอาจเป็นผู้เสียเปรียบในสังคม ซึ่งตรงกับสุภาษิตว่าอย่างไร.....
3. นักเรียนคิดว่าบุคคลที่จะพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ต้องเป็นบุคคลเช่นไร.....
เพราะเหตุใด.....
4. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทประพันธ์นี้อย่างไร.....
5. ถ้านักเรียนเป็นบุคคลที่มีความรู้ยอดเยี่ยม และมีโอกาส จะมีแนวทางในการช่วยเหลือผู้ที่ด้อยความรู้กว่าอย่างไรบ้าง.....

แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

จากเรื่องที่กำหนดให้แต่ละกลุ่มอ่าน ทำความเข้าใจ ตีความ แล้ววิเคราะห์ความ แล้วเขียนบันทึกไว้ ส่งตัวแทนอ่านให้เพื่อนฟัง และสรุปตามหัวข้อที่กำหนดให้ ใช้เวลา 3-5 นาที

เพลง " เกิดมาฟุ้งกัน "

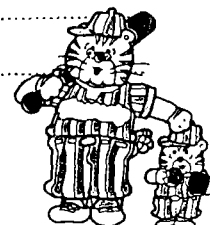
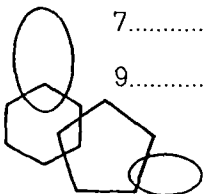
เกิดเป็นคนอย่าเห็นแก่ตนแหละดี ถึงจะมีร่ำรวยสุขสันต์ จนหรือมี
ไม่เป็นที่สำคัญ แม่รักกันฟังพาอย่าไปตัดไมตรี

เกิดมาฟุ้งกัน ผิวพรรณไชแบ่งศักดิ์ศรี วันนี้เราอยู่คิดดูให้ดี ถึงจะ
จนจะมีอย่าไปสร้างเวรกรรม ชินไปทำชั่วไป อาจต้องไขว่เวรกรรม

*อย่างมงามยโลกหลง เพราะคงจะเกิดลำเค็ญ สร้างบุญพระท่าน
คงเห็น ร่มเย็นพ้นความกังวล ถึงวิบัติขัดสนผลบุญนำให้ ศีลธรรมมั่นใจ
ไม่ต้องไปกังวล ถึงจะมีจะจนเกิดกุศลจิตใจ.

1. ใจความสำคัญที่สุดของเพลงนี้คืออะไร.....
 2. คนจนหรือคนรวยก็เป็นคนเหมือน แต่สิ่งที่ทุกคนต้องสร้างไว้คืออะไร.....
เพราะเหตุใด.....
 3. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า "อย่างมงามยโลกหลง เพราะคงจะเกิดลำเค็ญ "
 4. เพลงนี้ตรงกับสำนวนสุภาษิตว่าอย่างไร.....
 5. นักเรียนฟังเพลงนี้แล้วทำให้นึกถึงอะไรบ้าง
- 1.....2.....
 - 3.....4.....
 - 5.....6.....
 - 7.....8.....
 - 9.....10.....

แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

จากเรื่องที่กำหนดให้แต่ละกลุ่มอ่าน ทำความเข้าใจ ตีความ แล้ววิเคราะห์ความ แล้วเขียนบันทึกไว้ ส่งตัวแทนมาอ่านให้เพื่อนฟัง และสรุปตามหัวข้อที่กำหนดให้ ใช้เวลา 3-5 นาที

บทความเรื่อง "ทำงานอย่างไรจึงจะได้ความสุข"

ในสังคมเรานี้มีผู้กล่าวว่า มีค่านิยมในการบริโภคมากก็ยิ่งจะมีปัญหาหนักมากกว่า เพราะค่านิยมบริโภคจะขัดแย้งกับกระบวนการทำงาน เนื่องจากการทำงานต้องการความอดทน ต้องต่อสู้กับความยากลำบาก ยิ่งเมื่อไม่มีนิสัยทำงานเป็นพื้นฐานรองรับอยู่ด้วย คนที่นิยมบริโภคจะไม่สามารถทนได้ จึงจำใจต้องทำงาน ทำด้วยความไม่เต็มใจ จะรอคอยแต่เวลาที่ได้บริโภค ความต้องการก็จะกลายเป็นความขัดแย้งกัน ซึ่งจะทำให้เกิดภาวะที่เรียกว่า "เครียด...ทำงานด้วยความเครียด" คนที่มีค่านิยมบริโภคมาก เมื่อต้องทำงานมาก ก็ยิ่งเครียดมาก โดยเฉพาะคนที่ต้องการผลตอบแทนทางวัตถุ ทำงานไปก็ทำด้วยความกระวนกระวาย เกิดความขัดแย้งในจิตใจ มีความกังวลว่า ผลตอบแทนที่ต้องการจะได้หรือเปล่านั้นน้อยกว่าที่ตั้งความหวังไว้หรือเปล่า หรือว่าอาจจะถูกแย่งผลตอบแทนไปหรือถูกแย่งตำแหน่งและฐานะไป.

ที่มา: คอลัมน์"รอบรู้" โดย จิ นุสรณ์ จากหนังสือวิทยากรย์ ฉบับที่ 9 ปีที่ 94 เดือนกันยายน 2539

1. ใจความสำคัญที่สุดของบทความนี้คือ.....
2. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่า "ค่านิยมบริโภคจะขัดแย้งกับการทำงาน".....
3. "ความเครียด" ที่กล่าวถึงนี้ มีสาเหตุเกิดจากอะไร.....
4. ผลตอบแทนทางวัตถุที่กล่าวถึงนี้ มีอะไรบ้าง จงยกตัวอย่างประกอบ.....
5. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรกับบทความนี้ และจากประสบการณ์ของนักเรียนเอง คิดว่าจะมีวิธีแก้ปัญหาคความเครียดได้ โดยวิธีใดบ้าง.....

ใบงานที่ 8

8.5

กลุ่มที่.....

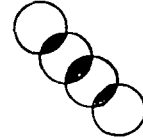
แบ่งกลุ่มอภิปรายเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

จากเรื่องที่กำหนดให้แต่ละกลุ่มอ่าน ทำความเข้าใจ ตีความ แล้ววิเคราะห์ความ แล้วเขียนบันทึกไว้ ส่งตัวแทนมาอ่านให้เพื่อนฟัง และสรุปตามหัวข้อที่กำหนดให้ ใช้เวลา 3-5 นาที

สาระความรู้เรื่อง "ลดความฟุ่มเฟือย ช่วยกันประหยัด"

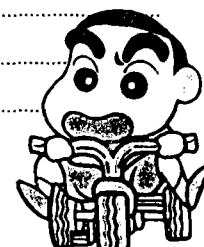

คนไทยสมัยปัจจุบันมักนิยมการซื้อสินค้าและบริการ แม้จะต้องซื้อของส่ง ซึ่งหมายถึงการเสียดอกเบี่ยเพิ่มอีก สินค้าที่นิยมซื้อมักผลิตจากต่างประเทศมีราคาแพง รถยนต์ เสื้อผ้าสินค้าฟุ่มเฟือยอื่น ๆ การใช้จ่ายอย่างนี้ดูเหมือนจะกลายเป็นค่านิยมของคนไทยในปัจจุบันไปแล้ว

คนไทยมักใช้จ่ายกันตามความนิยม ที่เรียกว่า "โรคบริโภคนิยม" นั้นเป็นการซื้อโดยไม่จำเป็นที่เกิดขึ้นจากการตลาดสมัยใหม่ทำให้ชาวบ้านในชนบทมีหนี้สินเพิ่มขึ้น โรคนี้มาพร้อมกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชนบท ในขณะเดียวกันที่คนในกรุงก็ชอบไปเดินตามห้างสรรพสินค้า และซื้อของกันอย่างสุรุ่ยสุร่าย สาเหตุที่ทำให้คนไทยซื้อสินค้าอย่างไม่ประหยัดก็เนื่องมาจาก

1. ค่านิยม คนพวกที่นิยมใช้ของแพงอ้างว่าทนทานกว่าของถูก ซึ่งไม่เป็นจริงเสมอไป การใช้ของแพงแสดงความร่ำรวย คนนับหน้าถือตา ค่านิยมเช่นนี้ทำให้ประเทศเสียดุลการค้า
 2. การลดและแถม การแข่งขันของห้างสรรพสินค้าที่ขายไม่ออกโดยวิธีลดราคาสินค้าบ้างแถมของบ้าง และจัดนาที่ทอง ที่ผู้ซื้อจะได้ของถูกมาล่อให้คนซื้อมากขึ้น ความจริงการได้ลดราคาหรือได้ของแถมถ้าไม่มีความจำเป็นที่จะใช้ของนั้นๆ แม้จะเสียเงินน้อยก็ไม่เกิดประโยชน์
 3. การทำตามผู้อื่น ง่ายดีเพราะไม่ต้องตัดสินใจ เช่นคนกลุ่มหนึ่งไปซื้อผ้าตัดเสื้อมาบอกว่าดี ถูก ผลิตจากต่างประเทศ เพื่อนก็ไปซื้อตามทั้งๆที่ไม่ต้องการ แต่ถ้าซื้อมาแล้วเก็บไว้ก็ไม่ถูก เพราะเงินจำนวนนั้นไปนอนแช่อยู่ในตู้ ไม่งอกเงยเหมือนที่ฝากไว้ในธนาคาร
 4. ความชอบ บางทีของชอบไม่ใช่ของจำเป็น มีคนมากมายที่ซื้อของมาเก็บไว้โดยไม่จำเป็น ยิ่งเป็นของที่ผลิตในต่างประเทศก็ยิ่งชอบ
- ถึงเวลาแล้วที่คนไทยเราจะต้องช่วยกันประหยัด หรือหากซื้อก็ต้องเป็นสินค้าที่ผลิตในประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินการคลังให้แก่สถาบันครอบครัวและประเทศชาติ

1. ใจความสำคัญที่สุดของสาระความรู้คืออะไร.....
2. คำว่า "บริโภคนิยม" ในนิสัยของคนไทยเกิดผลเสียอย่างไร.....
3. ถ้าคนไทยทุกคนช่วยกันประหยัด ผลที่เกิดตามมาจะเป็นอย่างไรบ้าง.....
4. นักเรียนเห็นด้วยกับบทความนี้หรือไม่ เพราะเหตุใด
5. สมมติให้นักเรียนมีเงิน 10 บาท จะวางแผนการใช้จ่ายอย่างไรให้คุ้มค่าที่สุด และประหยัดที่สุด.....

ใบงานที่ 9

ชื่อ _____
เลขที่ _____

แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน

คำชี้แจง

จากเรื่องที่อ่าน ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อเพลงนี้ ใช้เวลา 5 นาที

" โรงเรียนของหนู "

● สายลมหนาวพัดโบกโบยพลั่ว ดูแล้วสวยใส เย็นลมเย็นไหวา สวยงาม
บ้านอยู่ไกลหูกันดาร โรงเรียนอยู่หลังเขา มีแต่เราพวกเราไม่มีใคร
ยามร้อนแสนร้อน ยามหนาวก็หนาวถึงใจ ไม่มีน้ำห่มคลุม.....กาย
โรงเรียนมีครูหนึ่งคน ครูผู้เสียสละตน อดทนอยู่ห่างไกลความสบาย ไซ้จะวอน
ให้เห็นใจ ความสำนึกต่อเพื่อนไทย ไทยกับไทยไยแตกต่างกัน
โรงเรียนของหนูอยู่ไกลแสนไกล อยากให้คุณฯ หันมอง...โรงเรียนของหนู

1. คำกล่าวที่ว่า "ไทยภัยไทยไยแตกต่างกัน" หมายความว่าอย่างไร และนักเรียนเกิดความรู้สึก
อย่างไรกับเพลงนี้.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าสภาพปัญหาที่ส่งผลต่อระบบการศึกษาจากที่กล่าวในเพลงนี้ยังมีอะไรอีกบ้าง

.....

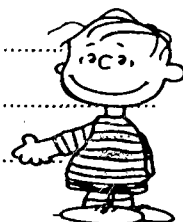
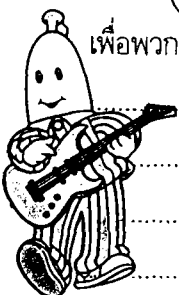
3. นักเรียนคิดว่าสาเหตุที่ทำให้เด็กไทยเหล่านี้ ขาดโอกาสทางการศึกษา คืออะไร

.....

4. ถ้านักเรียนมีความพร้อมและมีโอกาสที่จะได้ช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ นักเรียนคิดว่าจะทำอะไรบ้าง

เพื่อพวกเขา.....

.....

ใบกิจกรรมเสริมที่ 1

ชื่อ.....

คำชี้แจง

- ให้นักเรียนเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการสื่อสาร (โดยกล่าวถึง ความสำคัญของการสื่อสาร ภาษาไทยกับการสื่อสาร ลักษณะของการสื่อสารที่ดี) โดยใช้จำนวนคำไม่เกิน 20 คำ (คนละ 3 คำขวัญ)

1.....

2.....

3.....

- จากภาพที่กำหนดให้ 4 ภาพ แต่ละภาพสื่อความหมายให้เราได้อารมณ์และคิดในมุมมองที่แตกต่างกัน ให้นักเรียนนำการสื่อความหมายจากภาพทั้ง 4 ภาพ มาเขียนเรื่องราวให้ต่อเนื่องสัมพันธ์ ให้เป็นเรื่องเดียวกัน โดยจะกล่าวถึงภาพใดก่อนก็ได้

- ให้อ่านเรื่อง "ธรรมะริมน้ำตก" แล้วตอบคำถาม

เพลง ธรรมะริมน้ำตก

แต่งคำร้องโดย วิไลพร คำสะอาด

จาก ทำนองเพลง "ฟ้า มีอาจัน"

เห็นน้ำตกนั้น สายธารรินไหลปลาวายไปมา น้ำตกนี้หนาให้ความสดชื่น เย็นกายแค่ไหน น้ำคือ
พระธรรม ให้ความเยือกเย็นชุ่มฉ่ำในใจ น้ำตกชำระกาย แต่น้ำพระธรรมชำระจิตใจ
ธรรมชาติสวยงาม เปรียบธรรมแท้ๆ ที่ช่วยแก้ไข น้อมใจเข้าหาเรียนรู้พระธรรมด้วยความ
บริสุทธิ์ใจ คำสอนพระธรรมขัดเกลากิเลสให้หมดสิ้นไป ทุกข์โศกสิ่งร้ายใด ไม่มีอยู่ในดวงจิตของเรา.

- "น้ำพระธรรมชำระจิตใจ" ได้อย่างไร.....

- ใจความสำคัญที่สุดของเรื่องนี้คืออะไร.....

- ถ้าจะกล่าวว่า "ธรรมชาติสอนธรรมะให้กับเรา" จะได้หรือไม่.....เพราะอะไร.....

ใบกิจกรรมเสริมที่ 2

212

ชื่อ.....

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนหาข้อความจากการโฆษณาสินค้าที่ชอบมากที่สุด มา 2 รายการ โดยเขียนข้อความโฆษณานั้นๆ แต่ให้เว้นชื่อของสินค้าไว้ แล้วสรุป บอกจุดเด่น ที่น่าสนใจ และบอกเหตุผลที่ชอบด้วย

ข้อความโฆษณา ที่ 1

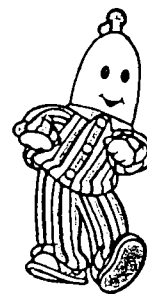
จุดเด่นของโฆษณา คือ

เหตุผลที่ชอบ เพราะ.....

ข้อความโฆษณา ที่ 2

จุดเด่นของโฆษณา คือ

เหตุผลที่ชอบ เพราะ.....

2. ให้นักเรียนต่อคำคล้องจอง 2 พยางค์ มาให้ได้ครบ 30 คำ โดยกำหนดคำขึ้นต้นให้ คือ " เฟื่องฟู "

เฟื่องฟู

.....

.....

.....

.....

3. ให้นักเรียนบอกชื่อรายการวิทยุ หรือโทรทัศน์ที่นักเรียนสนใจชอบฟัง หรือ ชอบดูมากที่สุดมา 1 รายการ แล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. ชื่อรายการวิทยุ หรือ โทรทัศน์.....

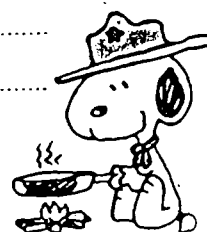
2. เป็นรายการเกี่ยวกับ.....

3. เหตุผลที่ชอบมากที่สุด.....

4. ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากรายการนี้.....

5. ข้อคิดที่ได้จากรายการนี้.....

6. ถ้านักเรียนเป็นผู้จัดรายการนี้ นักเรียนจะมีแนวทางพัฒนารายการที่น่าสนใจมากกว่านี้ได้อย่างไร.....

คำชี้แจง

ชื่อ.....

1. ให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนกับคำที่กำหนดให้ ต่อไปนี้ ให้ได้มากที่สุด

1.1 "เมือง"

1.2 "น้ำ"

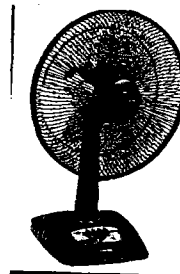
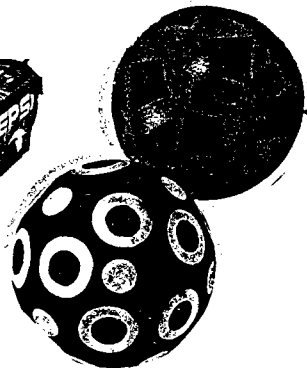
2. ให้นักเรียนหาบทร้อยกรองที่ชอบมา 2 บท หรือบทเพลงที่ชอบมา 1 เพลง สรุปสาระสำคัญ พร้อมกับบอกเหตุผลที่ชอบด้วย

บทร้อยกรอง หรือเพลงที่ชอบคือ.....

สรุปสาระสำคัญ.....

เหตุผลที่ชอบ.....

3. จากรูปภาพที่กำหนดให้ต่อไปนี้ ให้นักเรียนเลือกเพียง 3 ชนิด แล้วเขียนข้อความที่จะใช้โฆษณาสินค้าชนิดนั้น โดยใช้ความคิดของตนเอง ใช้ภาษาสั้น กระชับ ได้ใจความ และน่าสนใจ

1.....

2.....

3.....

ใบกิจกรรมเสริมที่ ๐

ชื่อ.....

1. ให้นักเรียนเติมคำประพันธ์ต่อไปนี้ ให้ได้ใจความสมบูรณ์ ถูกต้องตามฉันทลักษณ์

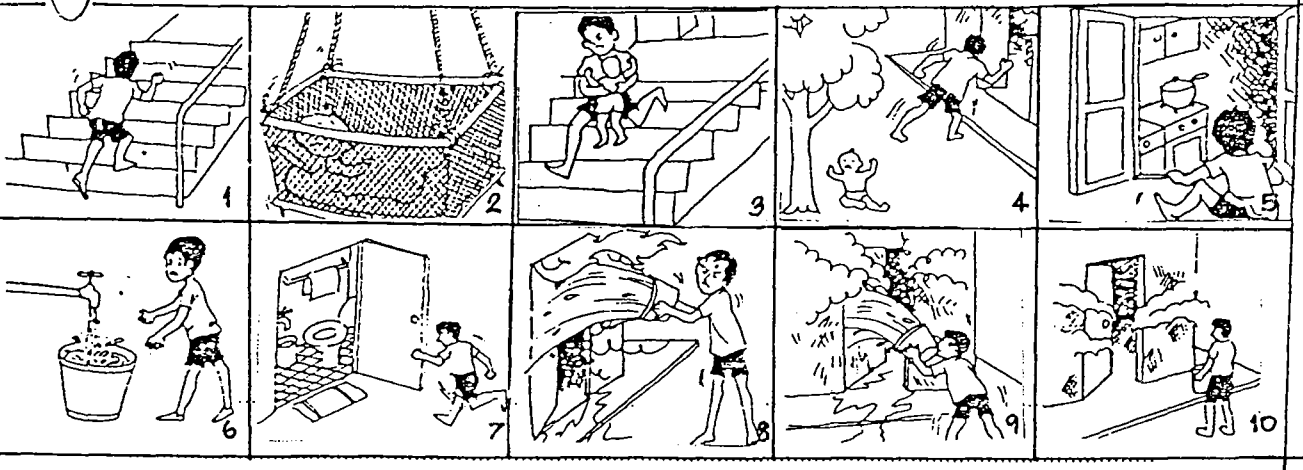
วันนี้รักษา.....วันหน้าคงอยู่	
วันนี้มี.....ให้ร่มเย็น	อาจไม่เห็นเป็นเช่นนี้
สายน้ำไหลชื่นใจในชลธิ	อาจ.....สิ่งเหล่านี้ตลอดไป
ขุนเขา.....ชะอุ่มพุ่มไผ่	ท้องฟ้าโปร่ง.....ให้สุขสันต์
ทะเลสวย.....ขาวงามครามครัน	ถึงวัน.....น่าเสียดายถ้าไม่มี
ทำอย่างไรให้สิ่งนี้ยัง.....	ชนทุกผู้ต้อง.....หมั่นรักษา
ปลูก.....พิทักษ์ไว้ไพโรพนา	รักษ.....ให้สะอาดปราศมลพิษ

(ประเภท "กลอนสุภาพ" แต่งโดย อาจารย์วิไลพร คำสะอาด)

2. ให้นักเรียน เขียนเรื่องราวสั้นๆ จากคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ (ใหญ่ ลมพัด สีแดง แฉลง ประตู ก้อนเมฆ แสงอาทิตย์ ฝนตก เด็กหญิง ต้นไม้)

3. จากภาพที่กำหนดให้ 10 ภาพ ให้นักเรียนเรียบเรียงเรื่องราวที่เกิดขึ้น

ภาคผนวก ข

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา
- แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา
- แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

1. ในการส่งข่าวสารถึงกันทางไปรษณีย์ อะไรจัดเป็นสื่อ

ก. จดหมาย	ข. ตู้ไปรษณีย์
ค. บุรุษไปรษณีย์	ง. ที่ทำการไปรษณีย์
2. ข้อใดมีอุปสรรคในการสื่อสารอันเนื่องมาจากสื่อ

ก. มานพบอกกับพ่อว่าสอบไม่ได้แต่พ่อได้ยืนยันว่าสอบได้	ข. วรรณิแสงเพลงให้ศรีวรรณ แต่ศรีวรรณไม่เปิดเพลงไว้
ค. ดวงตาเป็นหวัด เจ็บคอมากเลยไม่พูดกับเพื่อนๆ	ง. สมศักดิ์ใช้โทรศัพท์สาธารณะ แต่มีคนรอใช้จำนวนมากจึงพูดนานไม่ได้
3. ขณะที่มีการอภิปรายเรื่อง "การศึกษาไทยในยุค โลกาภิวัตน์" ผู้ฟังกำลังตั้งใจฟังผู้อภิปรายอย่างเพลิดเพลิน แต่ไมโครโฟนเกิดเสียไป 2 ตัว เหลือเพียงตัวเดียว ต้องส่งไปมาระหว่างผู้อภิปราย ทำให้ผู้ฟังรู้สึกรำคาญจากสถานการณ์ดังกล่าว อุปสรรคในการสื่อสารคือข้อใด

ก. สื่อ	ข. ผู้รับสาร
ค. ผู้ส่งสาร	ง. สิ่งแวดล้อม
4. ข้อใดเป็นการส่งสารด้วยอวัจนภาษา

ก. เขายิ้มด้วยความพอใจเมื่อได้รับคำชม	ข. พ่ออ่านนวนิยายจบ น้ำตาของเธอก็ไหลริน
ค. เมื่อครูจ้องหน้า นักเรียนทั้งชั้นต่างก็เงยบ	ง. เธอหัวเราะทั้งน้ำตาเมื่อได้ฟังเพลงที่เขาร้องปลอบใจ
5. ข้อใดมีภาษาที่ใช้ในการสื่อสารต่างจากข้ออื่น

ก. สุดายกมือไหว้คุณลุง คุณลุงหัวเราะ หึ..หึ แล้วยกมือตบศีรษะสุดา	ข. สมชายมองเพื่อนด้วยความโกรธ ดวงตาเขาย่นจิด
ค. นิภาตบมือด้วยความดีใจ ร้องเสียงดัง ว่า ไชโย	ง. อาภายิ้มน้อยๆ เมื่อเห็นพิชิตโบกมือให้
6. สมชาย ประสบอุบัติเหตุไม่ร้ายแรงมากพักรักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาล สมศักดิ์เพื่อนของสมชายจะต้องส่งข่าวด่วนให้บิดามารดาของสมชายทราบ สมศักดิ์ควรใช้ภาษาอย่างไรจึงจะได้ความชัดเจน

ก. สมชายป่วยอยู่โรงพยาบาลตำรวจเวลานี้ปลอดภัยแล้ว	ข. สมชายถูกรถชนเมื่อวานแขนหักพักฟื้นอยู่โรงพยาบาลตำรวจ
ค. สมชายได้รับอุบัติเหตุจากรถยนต์แต่ไม่มากอยู่โรงพยาบาลตำรวจ	ง. สมชายถูกรถเฉี่ยวแขนหักอยู่โรงพยาบาลตำรวจเวลานี้ปลอดภัยแล้ว
7. คำตอบของ วันเพ็ญ ข้อใดเหมาะสมที่สุดในการสนทนา

สาริต : ผมขอรับประทานทุเรียนมากที่สุดเลยครับ

วันเพ็ญ : ดิฉันไม่ชอบเลยคะ.....

ก. ชอบส้มมากกว่าคะ	ข. ดิฉันว่าเหม็นนะคะ
ค. ทำไมคุณชอบได้นะคะ	ง. ทานมากๆ เดี่ยวจะอ้วนนะคะ

ฟังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8-9

“ถ้าอยากมีพลังงานไฟฟ้าใช้ ต้องตัดไม้สร้างเขื่อนเหมือนที่เห็น
ช่วยรักษาป่าไม้ให้ร่มเย็น โดยงดเว้นนิสัยใช้ไฟเปลือง
เปิดไฟทิ้งเหมือนจุดไฟเผาป่า เสาไฟฟ้าปักเดือนเหมือนบอกเรื่อง
กว่าจะได้เสาไฟอยู่ในเมือง ไม้ต้นเขื่องก็หมดไป.....เลือกให้ที”

8. ใจความสำคัญที่สุดของข้อความนี้คืออะไร

- ก. การรักษาป่าไม้ให้ร่มเย็น
- ข. การสร้างเขื่อนเพื่อกักเก็บน้ำ
- ค. การประหยัดไฟฟ้าเพื่อรักษาป่า
- ง. การใช้พลังงานไฟฟ้าให้เหมาะสม

9. ข้อความนี้ควรตั้งชื่อเรื่องว่าอย่างไร

- ก. ทางเลือก
- ข. พลังงานไฟฟ้า
- ค. เขื่อนเพื่อชีวิต
- ง. ป่าไม้ร่มเย็น

ฟังข้อความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10

“สติ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์มากทำให้เราได้มีเวลาหยุดคิดรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่กำลังทำด้วยเหตุผลหรืออารมณ์ และสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ แก้ไขได้ไหมคนที่ทำอะไรด้วยความมีสติจะทำผิคน้อยลง และจะมีปัญญามากขึ้นเราจะมีใจเจ็บปวดจากพฤติกรรมที่ไร้สติค่อยๆลดลงๆทุกวันถ้าอยากมีสติมากขึ้นก็ลองหมั่นถามตัวเองว่ากำลังทำอะไรอยู่ สิ่งที่ทำนั้นเหมาะสมด้วยเหตุผลไหม”

10. ควรตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอย่างไร

- ก. การพัฒนาปัญญา
- ข. การพัฒนาสติ
- ค. การพัฒนาความคิด
- ง. การพัฒนาอารมณ์

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 11

“เมื่อไม่กี่ปีมานี้ การพิจารณาการขยายตัวทางเศรษฐกิจเน้นการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้านกายภาพจากภายนอกแต่สำหรับอนาคตอันใกล้นี้ขีดจำกัดจากภายในซึ่งได้แก่ กระบวนการทางการเมือง สถาบันทางสังคม และความสามารถในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งอาจมีความสำคัญมากกว่า ตัวอย่าง เช่นผู้นำทางการเมืองที่มีสายตาสั้น และมีชีวิตอยู่ในปีหนึ่งๆ หรือวาระหนึ่งๆ จะไม่สนใจกับเป้าหมายทางสังคมในระยะยาวซึ่งใช้เวลานาน เช่นการปลูกป่า การสงวนพลังงาน หรือการทำให้ประชากรคงที่ เราไม่อาจจะเลยข้อจำกัดทางด้านกายภาพซึ่งจับต้องและวัดได้ แต่ข้อจำกัดทางสังคมที่มนุษย์กำหนดขึ้นยังเห็นได้ชัด และวัดลำบากยิ่งขึ้น อาจจะยากลำบากเท่าๆกับ การผลักดันการควบคุมธรรมชาติหรือการควบคุมทางกายภาพออกไป ”

11. ผู้เขียนข้อความนี้ มีจุดมุ่งหมายอย่างไร

- ก. บอกข้อจำกัดทางสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นว่าวัดได้ยาก
- ข. กระตุ้นนักการเมืองให้แก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ค. บอกถึงความสามารถของมนุษย์ในการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต
- ง. กระตุ้นผู้อ่านให้ตระหนักถึงปัญหาในการ ขยายตัวทางเศรษฐกิจในอนาคต

12. “หนังสือเป็นอาหารบำรุงสมอง เป็นช่องทางที่แน่นอนที่สุดของมนุษย์ ในอันที่จะสร้างสรรค์อำนาจแห่งจิต เป็นมิตรแท้ที่จะนำมนุษย์ไปสู่ความสำเร็จสมหวังอย่างซื่อสัตย์ที่สุด” ใจความสำคัญของข้อความนี้คืออะไร
- การอ่านหนังสือช่วยพัฒนาสติปัญญา และจิตใจ
 - ผู้ที่ประสบความสำเร็จต้องอ่านหนังสือที่มีประโยชน์
 - การอ่านทำให้คนฉลาดขึ้นและทำกิจการงานได้ดี
 - คนที่หนังสืออยู่กับตัวจะรู้สึกเหมือนมี เพื่อนที่ไม่ เคยขัดแย้ง

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 13-14

“ ดอกไม้มีค่าแก่ตาแก่ใจ แต่ดอกที่มีค่ามากที่สุด คือดอกที่มีผู้นำไปวางไว้บนหลุมฝังศพ ”

13. คำกล่าวนี้ผู้เขียนชี้ให้เห็นความสำคัญของเรื่องใด
- ดอกไม้
 - ความงาม
 - ความตาย
 - ความมีน้ำใจ
14. เหตุใดผู้เขียนจึงกล่าวว่า “ดอกที่มีค่ามากที่สุด คือดอกที่มีผู้นำไปวางไว้บนหลุมฝังศพ ”
- เพราะผู้ให้ให้เกียรติผู้ตาย
 - เพราะผู้ให้ให้สิ่งที่ผู้ตายชอบที่สุด
 - เพราะผู้ให้ไม่หวังสิ่งตอบแทนจากผู้ตาย
 - เพราะผู้ให้แสดงความอาลัยเป็นครั้งสุดท้าย

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 15-16

“ ปัจจุบันเราพยายามจะฝึกเยาวชนของเราให้รู้จักใช้ความคิดสร้างสรรค์มีความมั่นใจและเป็นตัวของตัวเองจึงได้พัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง มีการค้นคว้าอภิปรายแทนที่จะนั่งฟังครูสอนเพียงอย่างเดียวตลอดเวลา หรือท่องแต่ในตำราเพื่อหวังสอบผ่านเท่านั้น จะเห็นว่าการเรียนของเด็กเรานั้นมุ่งไปในด้านให้รู้จักใช้และแสดงความคิดเห็น มากกว่าการให้ความจำเป็นหลักอย่างแต่ก่อน ทว่าการฝึกให้เด็กรู้จักคิดเพียงอย่างเดียว นั้น ไม่เพียงพอต้องรู้จักกาลเทศะในการโต้แย้ง แสดงความคิด และใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย”

15. จุดมุ่งหมายของผู้เขียนบทความนี้คืออะไร
- ให้เยาวชนรู้จักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง
 - ให้เห็นความสำคัญของการแสดงความคิดเห็น
 - ให้เยาวชนได้ฝึกแสดงความคิดเห็นและโต้แย้ง อย่างมีหลักการ
 - ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน
16. สาระสำคัญของข้อความนี้คืออะไร
- เยาวชนในปัจจุบันได้รับการฝึกให้รู้จักการโต้แย้ง
 - การศึกษาสมัยใหม่มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักแสดงความคิดเห็นและรับฟังผู้อื่น
 - การศึกษาปัจจุบันเปลี่ยนจากการท่องจำฟังครูมาเป็นการเรียนด้วยตนเอง
 - การศึกษาสมัยเก่าฝึกให้นักเรียนใช้ความจำแต่สมัยปัจจุบันฝึกใช้ความคิด

- 17.“ กรุงเทพฯ มีปัญหาด้านการจราจรที่ติดขัดอย่างเนืองแน่นเป็นประจำทุกวันรัฐบาลจึงมีนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการสร้างทางด่วนและรถไฟฟ้า” จากข้อความนี้รัฐบาลคิดจะทำอะไรเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว
- ค้นหาสาเหตุของปัญหา
 - พิจารณาประเภทของปัญหา
 - ตั้งเป้าหมายในการแก้ปัญหา
 - ศึกษาสภาพแวดล้อมของปัญหา
18. ข้อใดเป็นข้อเท็จจริง
- ในกระบวนบทเสภาของไทย เห็นจะไม่มีเรื่องใดมีผู้นิยมชมชอบเท่าเรื่องขุนช้างขุนแผน
 - ประเทศไทยตั้งอยู่บนคาบสมุทรอินโดจีนเป็นประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
 - สำหรับผมคิดว่าการแสดงดนตรีในงานนี้ เยี่ยมมากหาที่ติมิได้เลย
 - ผมชอบมาก เพราะว่าเขาเก่งและฉลาดเกินกว่าที่เราคิดเอาไว้เสียอีก
19. ข้อใดเป็นข้อคิดเห็น
- การรับประทานยาขณะท้องว่างอาจเป็นเหตุให้ กระเพาะทะลุได้
 - ยานี้ถ้าใช้ไม่ครบขนาดและไม่ถูกต้องตามเวลา จะเป็นบ่อเกิดของโรคคือยาได้
 - ยานี้เกือบทั้งหมดไปจากร้านค้ายา ซึ่งเจ้าหน้าที่ควรสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด
 - ยาแก้ปวดลดไข้เป็นยาปฏิชีวนะ จำพวกคลอแรม ฟินิกอล เดรตาไซคลิน ฯลฯ
20. คำประพันธ์ในข้อใด แสดงแนวคิดแตกต่างจาก ข้ออื่น
- ถึงบางพุดพุดดีเป็นศรีศักดิ์ มีคนรักสรรถ้อยร้อยจิต
 - ที่รักกันสรรเสริญเจริญยิ่งที่ซังนิทาแถลงทุกแห่งหน
 - หอมบุปผามาลัยไม่ยั้งยืน ไม่ชู้ขึ้นเช่นรสพจมาน
 - อันลมปี่ดีแต่เพราะเสนานะทุที่จะสู่สมปากยากนักหนา
- 21 “คนไทยแย่ง ส.ค.ส. ขอความสุข แต่คนสงเป็นทุกข์เพราะเป็นหนี้
 ครั้นไม่สงก็ได้เหมือนไม่ดี ธรรมเนียมสร้างมาอย่างนี้ จึงทำไป “
 จากคำประพันธ์นี้ผู้เขียนเห็นว่าจะยังคงมีการสง ส.ค.ส กันต่อไปเพราะอะไร
- เพราะเป็นค่านิยมของสังคมไทย
 - เพราะคนไทยตกอยู่ในภาวะจำยอม
 - เพราะเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา
 - เพราะคนไทยต้องการแสดงว่าเป็นคนมีน้ำใจ

จงอ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22

“ไม่ว่าทหรณะของนักวิชาการในสถาบันการศึกษาที่มีต่อโหราศาสตร์จะเป็นอย่างไรในโลกแห่งความเป็นจริงในสังคมไทยทุกวันนี้ โหราศาสตร์ได้มีอิทธิพลอย่างมากมาย ต่อการตัดสินใจในการกระทำหรือไม่กระทำการของบุคคลในวงการต่าง ๆ ทั้งแวดวงธุรกิจ วงการทหาร และแม้ในวงราชการ ซึ่งย่อมเป็นผลต่อการพัฒนาประเทศอย่างไม่ต้องมีการสงสัย

22. ข้อใดคือสาระสำคัญที่ผู้เขียนต้องการเสนอ มากที่สุด
- ทุกวันนี้โหราศาสตร์มีผลกระทบต่อการ พัฒนาประเทศ
 - นักวิชาการในสถาบันการศึกษาไม่น่าจะสนใจเรื่องโหราศาสตร์
 - โหราศาสตร์มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากกับการดำเนินงานในวงการต่างๆ
 - ความเชื่อเรื่องโหราศาสตร์มักเป็นไปตามระดับการศึกษาของแต่ละบุคคล
23. คำขวัญข้อใดที่แสดงถึงคุณธรรมในสังคมไทยปัจจุบันได้ชัดเจนที่สุด
- รักกันในวันนี้ดีกว่าซังกัน
 - คนดีชอบแก้ไข คนชั่วไรชอบแก้ตัว
 - ลูกสาวก็ได้อีกชายก็ดีแต่อย่ามีเกินสอง
 - กวาดเท่าไรก็ไม่หมด ถ้าไม่งดทิ้งขยะ
24. หลานสาวบอกคุณยายว่า คุณยายขา คินนี้หนูขอไปงานแฟร์เวลปาร์ตี้ละนะ ข้อความนี้บกพร่องอย่างไร
- ใช้คำต่างระดับ
 - ใช้คำไม่ถูกกาลเทศะ
 - ใช้คำไม่เหมาะสมแก่บุคคล
 - ใช้คำต่างประเทศโดยไม่จำเป็น
25. ข้อใดเป็นการสนทนาที่มีลักษณะ “ไปไหนมา สามวาสองศอก”
- คุณจะไปร่วมสัมมนาครั้งนี้ได้ไหมได้ เมื่อชาติต้องการ
 - เมื่อไรคุณจะให้คำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้ฉันจะตอบเมื่อถึงเวลา
 - คุณเห็นเป็นอย่างไรต่อปัญหาเศรษฐกิจในขณะนี้.....ไม่นานเกินรอ
 - ปัญหาความสะอาดของกรุงเทพฯ เป็นปัญหาของใคร.....คนกรุงเทพฯ
26. ถ้าท่านได้รับเชิญไปในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง แต่ท่านไป ไม่ได้ ท่านจะพูดว่าอย่างไร
- ดิฉันต้องขอประทานโทษ ดิฉันไปไม่ได้จริงๆ
 - ขอบคุณค่ะ แต่ดิฉันไปไม่ได้ เพราะจะสอบ
 - อาทิตย์หน้าดิฉันจะสอบแล้ว ไปไม่ได้หรอกค่ะ
 - ขอบคุณค่ะ ดิฉันติดธุระสำคัญต้องขอโทษด้วย
27. พนักงาน 4 คนมาพบท่านเพื่อเสนอขายสินค้าอย่างหนึ่ง นักเรียนคิดว่าคำแนะนำตัวของผู้ใดเหมาะสม ชัดเจนที่สุด
- ผมิวิชัย ทองดี ครับ วันนี้ผมใคร่ขอเสนอหนังสือดีให้ท่านมีไว้ประจำห้องสมุด
1 ชุดราคากันเองครับ
 - ผมิวิชา ทองทา ครับ มาจากสำนักพิมพ์ลายสือไทย วันนี้ผมมีสารานุกรมชุดใหม่
ล่าสุด 12 เล่มมาเสนอ ให้อาจารย์พิจารณาเรามีบริการทั้งสดและผ่อนครับ
 - ผมิวิชิต ทองคำ จากสำนักพิมพ์ที่มีชื่อที่ท่านรู้จักดี วันนี้มีของดีมาให้ท่านถึง
ที่ทำงาน และที่สำคัญในราคารามิตรภาพชนิดที่ท่านจะหาที่ไหนไม่ได้เชียวยครับ

- ง. ผมเป็นตัวแทนจากลายสือไทย สำนักพิมพ์ซึ่งเห็นคุณค่าของการศึกษาเราเจาะจงมาหาท่านที่นี่เพราะที่นี่เป็นศูนย์รวมของความก้าวหน้าทางวิชาการทั้งมวลคิดว่าเราคงไม่ผิดหวังนะครับ

28. ข้อใดใช้ภาษาได้ถูกต้องที่สุด

- ก. นักเรียนหญิงพูดกับอาจารย์ที่ปรึกษาว่า “อาจารย์ ค่ะ ดิฉันขอพบอาจารย์ด่วนเพื่อปรึกษาเรื่องเรียน”
 ข. อาจารย์ใหญ่ ทักทายอาจารย์สมศรี ซึ่งมา ทำงานแต่เช้าอย่างสม่ำเสมอว่า “สวัสดีค่ะ วันนี้มาโรงเรียนแต่เช้าเชียวนะค่ะ”
 ค. นักเรียนชายพูดกับอาจารย์ผู้สอนว่า “ให้ผมช่วยงานอื่นเถอะครับงานอย่างนั้นผมไม่ถนัดจริงๆ ครับ”
 ง. วิชา กลับจากกรุงเทพฯ พบอาจารย์ที่สถานีรถไฟ กล่าวกับท่านว่า “โอ้โฮ ! อาจารย์ อ้วน ขึ้นมาหลาย “

29. ข้อใดเหมาะสมที่สุด ที่จะใช้เป็นความนำในการพูดกับกลุ่มผู้สูงอายุ

- ก. ขณะนี้ชีวิตพวกเราเหมือนไม้ไผ่ผึ่งลงไปทุกวันแล้ว
 ข. เราลองนึกย้อนไปถึงอดีตที่ผ่านมาเชื่อว่าเราได้ทำความดีอะไรกันบ้าง
 ค. เราลองช่วยกันคิดซิว่า มีอะไรอีกไหมที่คนวัยชราอย่างพวกเราจะต้องทำกันอีก
 ง. เชื่อว่าบางท่านในที่นี้เคยทำความดีกันมาแล้วและ เชื่ออีกว่ายังมีหลายท่านที่ยังไม่เคยทำความดีเลย

30. เมื่อไปเยี่ยมผู้ป่วย คำพูดใดที่ไม่สมควรกล่าว

- ก. หมอจะมาตรวจเธอเมื่อไหร่หละ
 ข. ถึงยาจะขมก็ต้องทานมาก ๆ สิ
 ค. หน้าเธอซีดมากเลยนะ ฉันเป็นห่วงเธอจริงๆ
 ง. ถึงแม้ว่าเพื่อน ๆ มาเยี่ยมไม่ได้ แต่ฉันก็มาเยี่ยมเธอ แล้วนี่

31. ถ้าต้องการชักชวนให้คนเลิกสูบบุหรี่ควรใช้คำพูดในข้อใด พูดต่อท้ายข้อความต่อไปนี้ว่า..... ” จะเห็นได้ว่า บุหรี่มีโทษร้ายแรงมาก ทำให้เกิดมะเร็งในปอดได้ดังนั้น.....”

- ก. ควรเลิกสูบบุหรี่ได้แล้ว
 ข. ขอให้เลิกสูบบุหรี่ได้แล้ว
 ค. อย่าได้สูบบุหรี่กันอีกเลย
 ง. เรามาเลิกสูบบุหรี่กันเถอะ

32 .“ บุปผชาติซูสีและมิกลีน อยู่ในถิ่นที่ไกล ณ ไพรสณฑ์
 ไม่มีใครได้เคยเลยสักคน ย่อมบานหล่นเปล่านั้นมากมายเอ๋ย”

จากคำประพันธ์นี้ ที่ชี้ให้เห็นถึง ความจริงในเรื่องใด

- ก. ดอกไม้ที่มีสีสวยและกลิ่นหอมมักขึ้นอยู่ในป่าลึก
 ข. ธรรมชาติและชีวิตย่อมเกิดแล้วดับเป็นวัฏจักรธรรมดา
 ค. สิ่งดีงามที่ไม่มีผู้ใดใช้ประโยชน์ก็ ปราศจากคุณค่า
 ง. ดอกไม้ที่บานอยู่ในถิ่นห่างไกลจะร่วงโรย โดยไม่มีใครเคยชม

33. ข้อความตอนหนึ่งในจดหมายสมัครงานว่าดังนี้ “ตามที่บริษัทดำรงพานิชได้ลงประกาศแจ้งข่าวการรับสมัครงานในหนังสือแผ่นดินฉบับวันที่ 4 มิถุนายน 2541 ดิฉันมีความประสงค์จะขอเสนอตัวเข้าสมัครงานในตำแหน่งพนักงานประชาสัมพันธ์” ข้อความนี้จะตัดส่วนใดออก จึงจะเป็นข้อความที่กระชับรัดกุม และไม่เสียความ

- ก. ได้ลง แจ้งข่าว เสนอตัว
- ข. การ มีความประสงค์ เสนอตัวเข้า
- ค. ได้ลง แจ้งข่าวการ เสนอตัวเข้า
- ง. ลง แจ้ง ขอเสนอตัว

34. ในจดหมายลาครูต่อไปนี้ ข้อความส่วนใดที่ตัดออกได้

“ด้วยดิฉัน เกิดอาการท้องเสียอย่างหนัก.....

- (1) เพราะไปรับประทานอาหารทะเลไม่สดมา เมื่อวานนี้
- (2) ทำให้ต้องเข้าโรงพยาบาลเพชรรัตนเป็นเวลา 3 วัน ตามคำสั่งแพทย์
- (3) ดิฉันจึงขอยุติเรียนตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน 2541 ถึงวันที่ 17 มิถุนายน 2541
- (4) เมื่อดิฉันหายแล้วจะมาเรียนตามปกติ พร้อมนี้ดิฉันได้แนบใบรับรองแพทย์ มาด้วยแล้ว

- ก. ส่วนที่ 1
- ข. ส่วนที่ 2
- ค. ส่วนที่ 3
- ง. ส่วนที่ 4

35. ข้อใดเขียนเรียงลำดับโครงเรื่องของเรียงความ เรื่อง “วัฒนธรรมไทย” ได้เหมาะสมที่สุด

- 1. บทบาทของวัฒนธรรมไทย
- 2. ลักษณะวัฒนธรรมไทย
- 3. แนวคิดในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

- ก. 1 2 3
- ข. 2 1 3
- ค. 3 2 1
- ง. 3 1 2

36. ข้อความต่อไปนี้จัดเรียงลำดับอย่างไรจึงจะได้ความสมบูรณ์

- 1. ย่อมจะต้องมาจากจุดรวมย่อยๆ เสียก่อน
- 2. จุดรวมใหญ่ของไทยก็คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- 3. เอกลักษณะคือลักษณะที่เป็นหนึ่งเป็นจุดรวม
- 4. แต่การที่สามารถสร้างสรรค์จุดรวมใหญ่ได้
- 5. เอกลักษณะของไทยคือจุดรวมของไทย

- ก. 5 3 2 1 4
- ข. 2 4 1 5 3
- ค. 5 1 2 3 4
- ง. 3 5 2 4 1

37. ข้อใดที่มีใจความคลุมเครืออื่นๆ ทั้งหมด

- ก. งานนิพนธ์ของสุนทรภู่ แทรกคติชีวิตไว้มาก
- ข. คติในกลอนสุนทรภู่ จึงเข้าใจง่ายและจับใจคนทั่วไป
- ค. คติดังกล่าวนี้มีได้มาจากพุทธศาสนาโดยตรงทั้งหมด
- ง. คติส่วนใหญ่ได้มาจากประสบการณ์ในชีวิตของสุนทรภู่เอง

38. คำประพันธ์วรรคใดที่อ่านแล้ว ให้ความหมายขัดแย้งกัน อยู่ในวรรค

- ก. เพราะดินนี้มีฟ้ากว้างกว่ากว้าง
- ข. มีความมืด ที่แว้งว้าง สว่างไสว
- ค. เป็นป่าเถื่อน แต่เป็นที่ไม่มีภัย
- ง. อยู่ห่างไกลแต่ก็ไกลในคุณธรรม

39. คำประพันธ์นี้ควรเติมคำใดบ้างจึงจะไพเราะ เหมาะสมที่สุด

- “ เลิกไขไฟมกกันเสียที่เกิดพี่น้อง
ไฟม.....เมืองเราชักเข้าสิง
เมื่อเผาไฟมจะเกิด.....อนาคตจริง
โลกจะยิ่ง..... ทุกวันคืน”
- ก. หวังปอง กาช โสภคัลย์
 - ข. หวังปอง พินาศ ร้อนพลัน
 - ค. ครอบครอง กาช ร้อนพลัน
 - ง. ครอบครอง พินาศ โสภคัลย์

40. ควรนำข้อความใด เติมลงในช่องว่าง จึงจะทำให้คำประพันธ์นี้ไพเราะ เหมาะสมและได้ใจความที่สุด

- ไม่หวังเกิดเป็นสิ่งที่ชั่วร้าย
เพราะความตายคงคร่ามาห้าห้า
ก็คงเป็นอย่างเก่าเช่นทุกวัน
.....
- ก. ถึงจาบัลย์ก็ยังดีกว่าที่เป็น
 - ข. ดินเข้าพลันชีพยังอยู่สุดต่อไป
 - ค. แต่ว่าฉันจะสร้างแต่ความดี
 - ง. ชีวิตนั้นไม่มีที่แน่นอน

ขอให้นักเรียนทุกคนจงโชคดีนะคะ

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 5 ชุด ชุดละ 3 ข้อ ใช้เวลาข้อละ 3 นาที
รวมเวลาทั้งสิ้น 45 นาที
2. ให้นักเรียนอ่านคำสั่งในแต่ละชุดให้เข้าใจ แล้วจึงลงมือทำแบบทดสอบ
3. ให้นักเรียนทำทุกข้อ ถ้าข้อใดนึกหาคำตอบไม่ได้ให้เว้นไปทำข้ออื่นก่อน
แล้วค่อยย้อนกลับมา ทำทีหลัง จงพยายามตอบให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด
4. คะแนนความคิดสร้างสรรค์ จะวัดในด้าน ความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น
และความคิดริเริ่ม

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....
โรงเรียน.....จังหวัด.....

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 1

แบบผลที่เกิดขึ้นตามมา

คำชี้แจง ในแต่ละข้อ ให้นักเรียนคาดคะเนและบอกผลที่จะเกิดตามมา จากเหตุการณ์ต่างๆที่กำหนดให้ พยายามนึกหาคำตอบที่แปลกๆ ใหม่ๆ และไม่ซ้ำใคร มาให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

ตัวอย่าง อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าคนเราไม่จำเป็นต้องนอน

คำตอบ 1. ทำงานมากขึ้น 2. ไม่ต้องมีนาฬิกาปลุก 3. ไม่มีเพลงกล่อมเด็ก
4. บ้านไม่มีห้องนอน 5. ไม่ต้องมีเตียงนอน 6. ไม่ต้องซื้อชุดนอน

ข้อ 1. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้ามนุษย์ทุกคนในโลกนี้พูดภาษาเดียวกันหมด

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....
16.....17.....18.....

ข้อ 2. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าคนเราไม่มีไฟฟ้าใช้

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....
16.....17.....18.....

ข้อ 3. อะไรจะเกิดขึ้นตามมาบ้าง ถ้าคนเราทุกคนมีเงินเท่ากันหมด

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....
16.....17.....18.....

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 2

แบบการหาคำที่มีความหมายคล้ายกัน

คำชี้แจง ในแต่ละข้อกำหนดคำให้ 1 คำให้นักเรียนหาคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือใกล้เคียงกัน กับคำที่กำหนดให้มา ให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

ตัวอย่าง คำว่า "ฟ้า"

คำตอบ เวหา เวहन นภา โผยม อัมพร

ข้อ 1.

คำว่า "ดอกไม้"

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

ข้อ 2.

คำว่า "น้ำ"

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

ข้อ 3.

คำว่า "ป่า"

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 3

แบบตั้งชื่อเรื่องจากการอ่านเนื้อเรื่องที่กำหนดให้

คำชี้แจง ในแต่ละข้อ กำหนดเนื้อเรื่องให้ แล้วให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องที่อ่านนั้น ให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด(ข้อละ 3 นาที)

ตัวอย่าง “หากเรามองให้ลึกลงไปใต้น้ำตกแล้วจะเห็นฝูงปลาแหวกว่ายทวนกระแสน้ำ หากปลาฝูงใดไม่ว่ายทวนน้ำคือปลาที่ตาย เปรียบได้กับคนที่เผชิญสู่โลกอย่างมีจุดหมาย ดังนั้นคนเราจึงอย่าปล่อยใจให้ตามกระแสกิเลสครอบงำ และอย่าท้อแท้หมดสิ้นความหวังเหมือนดังปลาคาย เพราะชีวิตของคนนั้นต้องทวนกระแสของโลกต่อไป จงอย่าอ่อนแอ จะไม่พ่ายแพ้ คือผู้ถึงธรรม”

คำตอบ 1. ชีวิตคือการต่อสู้ 2. ผู้ชนะ ผู้แพ้ 3. ชีวิตต้องทวนกระแส
4. ปลาเป็น ปลาคาย 5. สู้เพื่อความอยู่รอด 6. ผู้ไม่แพ้คือผู้ถึงธรรม

ข้อ 1. “ปลุกต้นไม้ให้มีมากมาย ปลุกเอาไวได้ใช้ร่มเงา ปลุกกันลมจะพาพัดเอา มีรากเหง้าคอยยึดเหนี่ยว ดิน ปลุกดอกไม้ให้ความชื่นบาน หลากตระการชื่นในชีวิน ปลุกพรรณพืชไว้ทั่วทุกถิ่น เป็นอาภินันท์ เพื่อคนรุ่นหลัง ไม่ทุกต้นนั้นมีคุณค่า ขอจงมาช่วยสรรค์สร้าง ปลุกไว้เพื่อเป็นแนวทาง รู้สำนึกดี บ้างเพราะคือปัจจัยของคน”

ชื่อเรื่อง 1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....

ข้อ 2. “เยาวชนคือผู้นำสร้างความหวัง สร้างพลังสืบสานฝันสื่อความหมาย เพื่อนพี่น้องร่วมมือกันทั้งหญิง ชาย รักษาไม่รักษาสัตว์ป่ารักษาสายธาร ธรรมชาติสวยงามคือความฝัน มาช่วยกันรักษาไว้ด้วยใจ ประสาน สิ่งแวดล้อมจรรโลงไว้ให้ยาวนาน ร่วมสร้างสรรค์จากสองมือและหนึ่งใจ”

ชื่อเรื่อง 1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....

ข้อ 3. “การดำรงแห่งชีวิต ก็คือการรับรู้ในสรรพสิ่งที่ผ่านเข้ามาทางตา ทางหู ทางจมูก ทางลิ้น ทางกาย และสำคัญที่สุดคือ ทางใจ ผู้คนทั้งหลายในโลกนี้ย่อมต้องการความสุข ชีวิตนั้นคือความคิดและการกระทำ เป็นเหตุและเป็นผลด้วยตัวของมันเอง ดังนั้น คุณธรรมจะเป็นสิ่งที่ช่วยหล่อหลอมจิตใจ เยาวชนแห่งชาติได้ ในภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจ ตกผลึกในเหตุแห่งความร้ายกาจของปัญหา แห่งคุณธรรม เยาวชนของชาติควรได้รับการอบรมบ่มนิสัยปลูกจิตสำนึกให้เป็นคนดี พร้อมนำความดี นั้น ไปสู่คนรอบข้างและสิ่งแวดล้อม”

ชื่อเรื่อง 1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 4

แบบความสัมพันธ์ทางสังคม

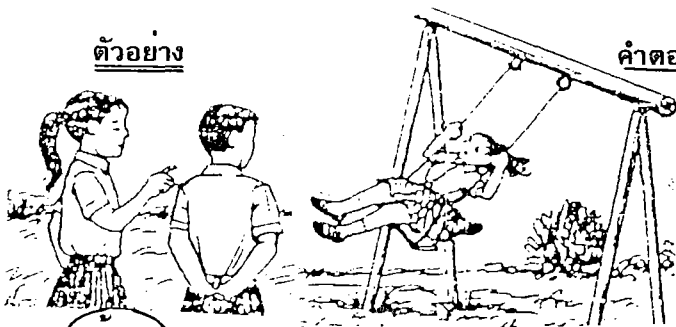
คำชี้แจง

ให้นักเรียนดูรูปภาพในแต่ละข้อ แล้วตอบคำถามว่าบุคคลในภาพนี้ควรจะพูดอย่างไร กำลัง
สนทนาร้อยไรบ้าง เขียนคำตอบที่เป็นคำพูด ในแน้มุมต่างๆ กัน มาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้
ภายในเวลาที่กำหนด(ข้อละ 3 นาที)

ตัวอย่าง

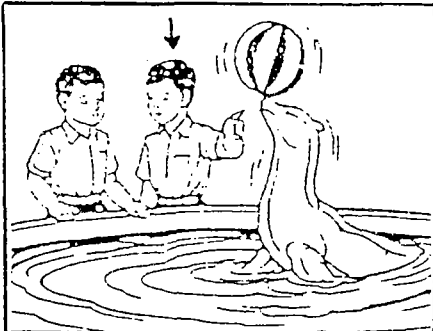
คำตอบ

1. แก้วแรงจัง
2. ฉันอยากเล่นมั่ง
3. ที่โรงเรียนฉันก็มี
4. น่าสนุกนะเธอ
5. เมื่อวานนี้ฉันลองเล่นแล้วสนุกดี

ข้อ 1.

คำตอบ

- 1.....2.....
- 3.....4.....
- 5.....6.....
- 7.....8.....
- 9.....10.....
- 11.....12.....

ข้อ 2.

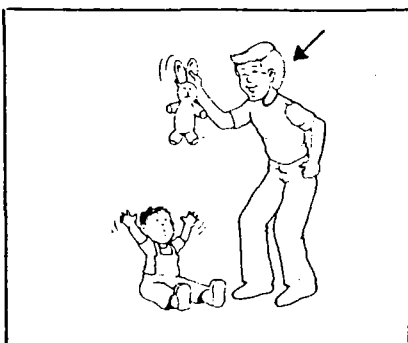
คำตอบ

- 1.....2.....
- 3.....4.....
- 5.....6.....
- 7.....8.....
- 9.....10.....

ข้อ 3.

คำตอบ

- 1.....2.....
- 3.....4.....
- 5.....6.....
- 7.....8.....
- 9.....10.....

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ฉบับที่ 5

แบบการระลึกถึงหรือคิดถึง

คำชี้แจง ในแต่ละข้อ กำหนดข้อความให้พร้อมกับคำที่ขีดเส้นใต้ เมื่อนักเรียนเห็นคำที่ขีดเส้นใต้นั้น ทำให้คิดถึง หรือนึกถึง เรื่องใดบ้างยังคิดได้แปลกๆ ใหม่ๆ ยิ่งดี บอกมาให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนด (ข้อละ 3 นาที)

ตัวอย่าง การอ่านช่วยเสริมปัญญา หนังสือ มีค่ามาเกิดอ่านกัน

คำตอบ 1. เป็นเล่ม 2. น่าสนใจ 3. อ่านง่าย
4. ให้ความรู้ 5. มีสีสัน 6. ดึงดูดหนังสือ

ข้อ 1. คนรุ่นใหม่ ประหยัด มีน้ำใจ นิยมไทย ช่วยเหลือสังคม

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

ข้อ 2. ขจัดมลพิษ ให้หมดสิ้นไป สองมือหนึ่งใจ ร่วมคิดร่วมทำ

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

ข้อ 3. ภาษาที่ใช้ คือหัวใจของการสื่อสาร

1.....2.....3.....
4.....5.....6.....
7.....8.....9.....
10.....11.....12.....
13.....14.....15.....

แบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

- คำชี้แจง** 1. แบบสอบถามวัดความสนใจฉบับนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความสนใจในวิธีสอนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. การตอบแบบสอบถามแต่ละข้อจะไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแต่ประการใด นักเรียน มีอิสระในการตอบอย่างเต็มที่ ผลการตอบ แบบสอบถามในครั้งนี้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยทางการศึกษาอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ต่อไป
3. วิธีตอบแบบสอบถามวัดความสนใจ แต่ละข้อจะมีช่องว่างให้นักเรียนเลือกตอบ 5 ช่องคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่นักเรียนเห็นว่าตรงกับ ความสนใจของนักเรียนมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความสนใจ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<u>จากการเรียนวิชาภาษาไทยด้วยวิธีที่ผ่านมา</u> <u>รู้สึกว่าการสอนของครูทำให้</u>						
1. มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจ.....						
2. ชอบการฝึกทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร.....						
3. ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่.....						
4. มีความสุขและเพลิดเพลินกับการสอนของครู.....						
5. การสรุปเนื้อหาบทเรียนน่าสนใจ.....						
6. ได้ฝึกทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน.....						
7. รู้สึกว่าครูนำวิธีแปลกใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมาใช้.....						
8. รู้สึกเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ครูจัดขึ้น.....						
9. มีกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเวลา.....						
10. ได้แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางภาษา.....						
11. รู้สึกว่าวิธีการสอนของครูกระตุ้นให้สนใจเรียนตลอดเวลา.....						
12. การฝึกทักษะทางภาษาไทย เป็นไปอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน						
13. กิจกรรมการเรียนการสอน จำเจ น่าเบื่อหน่าย.....						
14. ได้แสดงความคิดโดยอิสระ.....						
15. สื่อการสอนของครูเหมือนเดิม ไม่มีอะไรแปลกใหม่น่าสนใจ...						
16. สื่อจากวิธีการสอนของครู ทำให้อยากเรียนวิชาภาษาไทยมากขึ้น						
17. รู้สึกว่าชอบเขียนคำขวัญมากขึ้นกว่าเดิม.....						
18. เข้าใจเนื้อหาสาระในบทเรียน มากขึ้น.....						
19. ผลการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้น.....						
20. รู้สึกว่าชั่วโมงในการเรียนวิชาภาษาไทยผ่านไปอย่างรวดเร็ว.						

ภาคผนวก ค

- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย
- คุณภาพของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
- คุณภาพของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย
- คะแนนวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย รวมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- คะแนนวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย

ตาราง 9 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย จำนวน 40 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	P_H	P_L	P	r	ข้อที่	P_H	P_L	P	r
1	0.69	0.52	0.65	0.25	21	0.44	0.20	0.35	0.25
2	0.48	0.35	0.45	0.34	22	0.56	0.28	0.45	0.29
3	0.63	0.48	0.6	0.46	23	0.67	0.41	0.58	0.27
4	0.74	0.61	0.73	0.27	24	0.52	0.50	0.55	0.33
5	0.50	0.28	0.42	0.26	25	0.46	0.41	0.47	0.47
6	0.28	0.31	0.32	0.30	26	0.76	0.65	0.76	0.32
7	0.78	0.61	0.75	0.28	27	0.26	0.28	0.29	0.38
8	0.78	0.56	0.72	0.25	28	0.56	0.35	0.49	0.25
9	0.56	0.41	0.52	0.46	29	0.63	0.44	0.58	0.30
10	0.80	0.65	0.78	0.36	30	0.74	0.67	0.76	0.28
11	0.65	0.44	0.59	0.26	31	0.76	0.61	0.74	0.36
12	0.72	0.63	0.73	0.26	32	0.85	0.61	0.79	0.25
13	0.78	0.69	0.79	0.32	33	0.56	0.39	0.51	0.26
14	0.30	0.26	0.30	0.45	34	0.80	0.61	0.76	0.27
15	0.46	0.43	0.48	0.35	35	0.78	0.61	0.75	0.28
16	0.76	0.56	0.71	0.28	36	0.72	0.50	0.66	0.26
17	0.69	0.57	0.68	0.32	37	0.56	0.30	0.46	0.27
18	0.78	0.63	0.76	0.46	38	0.69	0.44	0.61	0.25
19	0.63	0.46	0.59	0.28	39	0.67	0.59	0.68	0.85
20	0.72	0.52	0.67	0.25	40	0.26	0.22	0.26	0.45

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย เท่ากับ 0.76
(ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นกับนักเรียนจำนวน 150 คน)

คุณภาพของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย
จำนวน 15 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	X_H	S_H	X_L	S_L	T
1	18.76	22.11	8.72	3.04	10.01
2	26.84	87.56	14.68	24.81	5.74
3	19.52	23.59	12.04	19.96	5.67
4	11.24	16.77	6.52	4.01	5.18
5	16.44	36.00	8.68	5.64	6.01
6	11.00	24.42	7.20	5.25	3.49
7	22.00	133.80	10.56	7.76	4.81
8	12.72	44.46	8.60	5.59	2.91
9	14.72	44.13	8.16	9.06	4.50
10	27.96	56.54	12.52	15.51	9.06
11	27.68	54.31	10.20	15.25	10.48
12	18.84	28.97	9.08	14.33	7.42
13	22.92	64.08	8.84	7.81	8.30
14	23.12	57.53	10.40	18.75	7.28
15	25.80	35.25	13.32	25.39	8.01

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย เท่ากับ .84
(หาความเชื่อมั่นกับนักเรียน 100 คน)

คุณภาพของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย จำนวน 20 ข้อ ตามลำดับดังนี้

ข้อที่	X_H	S_H	X_L	S_L	T
1	4.12	0.44	2.88	0.28	7.31
2	4.20	0.58	3.08	0.49	5.40
3	4.08	1.08	3.16	0.56	14.07
4	4.68	0.39	3.28	0.71	6.66
5	4.36	0.41	3.32	0.31	6.31
6	4.20	0.67	2.40	0.71	7.91
7	4.36	0.74	2.64	0.57	7.50
8	4.36	0.57	2.72	0.29	8.81
9	4.28	0.71	2.76	0.44	7.30
10	4.32	0.64	2.84	0.47	7.00
11	4.52	0.43	2.88	0.78	7.47
12	4.44	0.51	2.96	0.29	8.27
13	4.52	.43	3.64	0.37	5.12
14	4.40	0.50	2.88	0.69	6.96
15	4.16	1.14	1.76	2.52	6.65
16	4.16	1.14	2.96	0.37	5.12
17	3.80	1.00	2.20	0.42	6.95
18	4.32	0.73	3.44	0.34	4.26
19	4.12	0.53	2.92	0.58	5.92
20	4.36	0.91	2.84	0.64	6.36

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอน ภาษาไทย เท่ากับ 0.92

(หาความเชื่อมั่นกับนักเรียน 100 คน)

ตาราง 12 แสดงคะแนนวัดความสามารถในการใช้ภาษาไทย ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	22	29	7	1	24	26	2
2	20	23	3	2	27	29	2
3	29	32	3	3	21	23	2
4	12	27	15	4	15	18	3
5	20	23	3	5	23	25	2
6	15	22	7	6	27	27	0
7	21	29	8	7	17	21	4
8	19	26	7	8	16	23	7
9	14	21	7	9	24	25	1
10	17	19	2	10	20	26	6
11	23	34	11	11	20	29	9
12	21	25	4	12	24	25	1
13	18	24	6	13	15	24	9
14	18	27	9	14	15	25	10
15	21	28	7	15	23	29	6
16	23	33	10	16	20	20	0
17	22	26	4	17	14	17	3
18	18	30	12	18	19	21	2
19	23	27	4	19	20	22	2
20	23	28	5	20	27	29	2
21	23	25	2	21	16	21	5
22	16	24	8	22	22	24	2
23	20	26	6	23	20	23	3
24	27	29	2	24	16	24	8
25	22	24	2	25	19	30	11

ตาราง 12 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
26	20	26	6	26	27	28	1
27	18	24	6	27	22	24	2
28	22	28	6	28	19	22	3
29	18	22	4	29	22	23	1
30	17	28	11	30	21	23	2
31	23	32	9	31	25	27	2
32	21	24	3	32	25	26	1
33	26	34	8	33	27	31	4
34	20	22	2	34	24	25	1
35	20	26	6	35	27	30	3
36	21	27	6	36	15	27	12
37	17	28	11	37	20	23	3
38	17	24	7	38	19	20	1
39	22	26	4	39	16	18	2
40	22	29	7	40	22	24	2
รวม	811	1061	250		835	977	
$\bar{X}$	20.275	26.525			20.875	24.425	
S^2	11.383	12.307			16.060	11.994	

ตาราง 13 แสดงคะแนนวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทย รวมองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์
ทั้ง 3 ด้าน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	186	249	63	1	195	200	5
2	228	296	68	2	212	222	10
3	216	268	52	3	269	273	4
4	165	196	31	4	169	171	2
5	206	240	34	5	219	217	-2
6	181	232	51	6	197	204	7
7	326	378	52	7	277	316	39
8	277	315	38	8	232	239	7
9	210	254	44	9	172	159	-13
10	221	254	33	10	177	193	16
11	212	228	16	11	189	211	22
12	252	280	28	12	234	251	17
13	216	248	32	13	242	262	20
14	202	233	31	14	202	182	-20
15	151	193	42	15	177	180	3
16	178	237	59	16	182	194	12
17	230	257	27	17	223	247	24
18	173	222	49	18	211	200	-11
19	268	289	21	19	241	277	36
20	182	218	36	20	188	163	-25
21	286	311	25	21	226	260	34
22	259	290	31	22	242	242	0
23	210	247	37	23	205	202	-3
24	300	337	37	24	249	276	27
25	382	456	74	25	357	377	20

ตาราง 13 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
26	242	301	59	26	208	219	11
27	157	230	73	27	153	171	18
28	198	255	57	28	200	214	14
29	273	320	47	29	220	231	11
30	220	243	23	30	239	244	5
31	296	329	33	31	251	249	-2
32	169	246	77	32	156	170	14
33	286	326	40	33	282	290	8
34	295	359	64	34	340	357	17
35	206	254	48	35	177	188	11
36	176	223	47	36	183	178	-5
37	228	260	32	37	211	214	3
38	215	246	34	38	230	236	6
39	233	291	58	39	297	307	10
40	256	331	75	40	275	279	4
รวม	9167	10945	1778		8909	9265	356
$\bar{X}$	229.18	273.60			223.00	232.00	
S^2	2554.30	2791.83			2094.51	2644.14	

ตาราง 14 แสดงคะแนนวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
1	50	70	20	1	64	84	20
2	63	79	16	2	60	83	23
3	51	90	39	3	63	76	13
4	68	87	19	4	67	81	14
5	52	75	23	5	51	73	22
6	60	83	23	6	79	84	5
7	53	84	31	7	77	86	9
8	59	86	27	8	79	82	3
9	57	86	29	9	71	85	14
10	60	85	25	10	74	84	10
11	54	87	33	11	81	90	9
12	66	88	22	12	64	75	11
13	46	80	34	13	66	79	13
14	68	83	15	14	75	87	12
15	64	82	18	15	66	78	12
16	71	98	27	16	73	86	13
17	55	97	42	17	72	82	10
18	53	85	32	18	67	75	8
19	75	89	14	19	66	85	16
20	56	79	23	20	73	85	12
21	56	90	34	21	75	89	14
22	62	84	22	22	74	81	7
23	66	78	12	23	69	87	18
24	60	100	40	24	73	84	11
25	55	93	38	25	65	84	19

ตาราง 14 (ต่อ)

เลขที่	กลุ่มทดลอง			เลขที่	กลุ่มควบคุม		
	ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง		ก่อนเรียน	หลังเรียน	แตกต่าง
26	65	90	25	26	70	83	13
27	59	81	22	27	78	89	11
28	38	89	51	28	61	74	13
29	77	84	7	29	79	86	7
30	64	85	21	30	67	84	17
31	69	92	23	31	76	85	9
32	66	85	19	32	66	81	15
33	69	79	10	33	74	90	16
34	63	89	26	34	63	80	17
35	51	89	38	35	69	91	22
36	59	95	36	36	71	85	14
37	67	89	22	37	55	75	20
38	58	88	30	38	51	68	17
39	59	97	38	39	62	69	7
40	66	92	26	40	68	72	4
รวม	2410	3462	1052		2754	3274	520
$\bar{X}$	60.25	86.55			68.85	81.85	
S^2	62.397	40.356			53.207	33.105	

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแผนการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร
4. อาจารย์สยมพร เจียวเลี่ยน	โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี
5. อาจารย์ผจญ สุวรรณวงษ์	สถาบันราชภัฏ จังหวัดเพชรบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเพลงและเกมประกอบการสอน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีชันหมาก	ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ผจญ สุวรรณวงษ์	สถาบันราชภัฏ จังหวัดเพชรบุรี
3. อาจารย์นคร ถนอมทรัพย์	สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์ขจรศรี ชาดิกานนท์	โรงเรียนสาธิตประสานมิตร
3. อาจารย์สยมพร เจียวเลี่ยน	โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

1. ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์	ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธมณี	ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนวการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ศลโกสม	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4. รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์	ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล	สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามวัดความสนใจในวิธีสอนภาษาไทย

1. รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์	ภาควิชาวัดผลและวิจัยทางการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร. พรรณี บุญประกอบ	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ทัศนากา ทอภักดี	สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นางวิไลพร คำสะอาด
วันเดือนปีเกิด	30 สิงหาคม 2503
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	47 หมู่ 3 ถนนเพชรเกษม อ.ท่ายาง จ. เพชรบุรี 76130 โทร. (032) 437140 pager. 1188-4502075
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนหนองชุมแสงวิทยา ต. ท่าไม้รวก อ. ท่ายาง จ. เพชรบุรี โทร. (032) 416138 ต่อ 106
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2521	ม.ศ. 5 จากโรงเรียนสตรีราชินูทิศ จ. อุดรธานี
พ.ศ. 2523	ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูอุดรธานี วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท ศิลปศึกษา
พ.ศ. 2529	ศษ.บ. (ภาษาไทย) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
พ.ศ. 2541	กศ.ม. (การมัธยม) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ